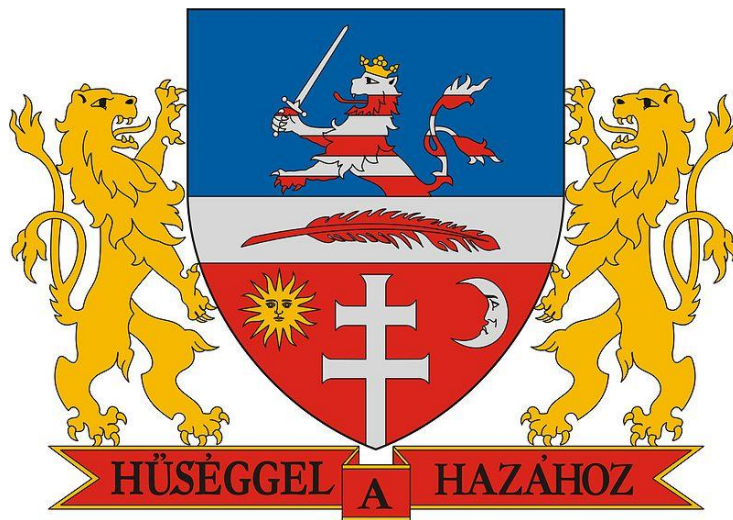

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Bonyhád Város Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	17
Célok	17
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	19
1. Jogszabályi háttér bemutatása	19
2. Stratégiai környezet bemutatása	21
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	29
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	71
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	96
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	108
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	124
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	131
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	136
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	137
1. A HEP IT részletei	137
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	137
A beavatkozások megvalósítói	139
Jövőképünk.....	140
Az intézkedési területek részletes kifejtése	141
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	156
3. Megvalósítás	161
A megvalósítás előkészítése	161
A megvalósítás folyamata	161
Monitoring és visszacsatolás.....	163
Nyilvánosság.....	163
Érvényesülés, módosítás.....	164
4. Elfogadás módja és dátuma	166

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Bonyhád Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Társadalmi-gazdasági előzmények, természeti alapok

Bonyhád Tolna megye déli határán fekszik a Völgyesség központjában. A tájképi szépségekben gazdag, változatos arculatú, sajátos felszínalakítási jellemvonásokkal rendelkező Tolnai-dombság három kistájából áll: Völgyesség, Szekszárdi-dombság, Tolnai-hegyhát.

A település az M6 autópálya menti gazdasági–technológiai magterület peremén, a külső (nagyvárosi) gyűrűben helyezkedik el, szerepkörének megfelelő teljes közigazgatási, köznevelési, szociális, egészségügyi, kulturális és sport intézményi ellátottsággal rendelkezik

Bonyhád gazdasági szerkezetét tekintve a hagyományos iparágakat képviselő zománcgyártás és cipőgyártás máig megmaradt. A Völgyességi Ipari Park cégei (közülük a legjelentősebb a Schäfer-Oesterle Kft.) egyre nagyobb szerepet játszanak mind az adózói, mind pedig a foglalkoztatói körben. Bonyhád a Völgyesség legfontosabb ipari centruma, míg a járás településein ugyanakkor a mikro- és kisvállalkozások dominálnak.

Bonyhád Tolna megye negyedik legnépesebb városa, ahol az országos tendenciáknak megfelelően évről évre csökken a lakosság létszáma. Ez a csökkenés mind a természetes fogyásra, mind pedig a negatív vándorlási egyenlegre visszavezethető. A város korszerkezetére az öregedés jellemző, amely a fiatal lakosság arányának csökkenésével, valamint az idős népesség számának növekedésével magyarázható. Az öregedési index értéke a vizsgált időszakban egyre kedvezőtlenebbül alakult, és mára egyre súlyosabban eltér az országos átlagtól. Mindezek következtében Bonyhád Tolna megye legkedvezőtlenebb korösszetételű járásközpont városának számít.

A tájképi szépségekben gazdag, változatos arculatú, sajátos felszínalkotási jellemvonásokkal rendelkező Tolnai-dombság három kistájból áll: Völgység, Szekszárdi-dombvidék, Tolnai-hegyhát. A völgység központja.

A Völgység központját bárholnan megközelítve, a dombtetőkről a löszös dombsorokkal övezett, napfényben gazdag Bonyhádi-medence festői képe tárul elénk. A tájat változatos löszformák: dolinák, szakadékok és mélyutak jellemzik. Kisebb-nagyobb vízfolyásokban is gazdag. A vizekhez régen malmok csatlakoztak, ennek emlékét őrzik a földrajzi nevek: Malom-árok, Malmok stb. A Majosi-árok, a Rák-patak és a Völgységi-patak vízfolyásainak felhasználásával halastavak, záportározók sora létesült.

Történelmi visszatekintés

A Völgységben eddig feltárt régészeti leletek sokasága bizonyítja, hogy a térség kedvező fekvése évezredek óta vonzotta a különböző ókori népeket („bonyhádi balta”, kelta agyagedények, bronzkori fegyverek, római pénzek, avar sírok). A letelepedés folyamatossága a magyar államalapítás óta töretlen.

Bonyhád város neve személynévi eredetű, Bonyha történelmi személye után kapták a nevüket. A testvérpár – Bolya és Bonyha – az erdélyi Gyula fiai, István király unokatestvérei. Anonymus szerint Gyula a két fiával nem volt hajlandó a keresztiségre térni, s mindig a szent király ellen cselekedett. Ezért Szent István – az államszervező harcok keretében – „uralma alá vette az erdőn túli földet”, azaz Erdélyt. A Képes Krónika szavai szerint pedig „...Az úr 1002-ik esztendejében... Szent István király felfogta Gyulát, feleségével és két fiával együtt, és átküldte őket Magyarországra. A krónikák szövegében a testvérpár neve, mint „Bua et Buhna (Buchna)” olvasható. Nyelvtörténeti levezetésen alapszik, amely egyes helynevek történeti változását (így Bonyhádét is) veszi alapul, hogy a történettudomány – mai kiejtés szerint – Bolyának és Bonyhának nevezi őket. A későbbi századokban a Kán nemzetség vallotta őseinek Bonyhát. IV. Béla király adománylevele szerint bizonyos Bohma és 31 családtagja esett el az ország védelmében, a tatárokkal harcolva. Egy másik forrás szerint Bonyha dédunokája idegenből tért vissza, s birtokadományban részesült. Másolatban fennmaradt oklevélben olvasható először 1309-ben, mint Bohman, Bohmány. Ugyanígy 1345-ben, 1353-ban, 1378-ban. 1401-ben és 1412-ben már Bachnyán, Bachnya.

A Bonya („Bucna”) nemzetség nevét őrző település és közvetlen környékének jelentősége a középkorban már számottevő (XIV. század: Szent Iván apátsági monostor az Óhegyen XV. Század: „Zerdahel” és „Saplek” mezőváros). Átmeneti megtorpanást – az elnéptelenedéssel fenyegető – másfél évszázados török uralom (1543-1687) jelentett.

A török kiűzését követően, 1688-ban a kincstár számára lefoglalt helyek jegyzékében ott találjuk Bonyha falut az ún. Nádasdi kerületben. Bonyhád fejlődése a XVIII. században lendült fel. 1715-ben 16 család lakja, magyarok és rácok (szerbek). Amikor 1717-ben Bonyhád lakói megszöknek, néhány éven át ismét pusztaság volt. Majd újratelepül, 1720-ban érkezett első telepesei református magyarok. 1721-ben fonott, sárral tapasztott imaházat építettek maguknak, mellette pedig haranglábat emeltek. Az évtized végén már tucatnyi magyar családot találunk. A gyér magyar és rác (szerb) családok mellé több hullámban érkeztek a németországi (főleg Fulda környéki) később egységesen „sváb”-nak nevezett rajok.

Az első németeket Kun Ferenc földesúr hívta, 1724. augusztus 1-jén kötött velük letelepedési szerződést. A telepések rövidesen fából készült, agyaggal bevont, szalmával fedett kápolnát készítettek. Az új földesurak közül a Peczel-család szívesen befogadta az új munkaerőt, s egyben példát mutatott az árutermelő gazdálkodás fellendítésére.

Bonyhád XVII. század közepén meginduló fejlődésének mindenekelőtt földrajzi okai vannak. A település „földrajzi kapu” szerepben van, fontos út halad át rajta, az átkelést az ingoványos völ-

gyön, a „Bonyhádi Bozót”-on két jelentős híd (északon a Mérges hídja, keleten a Szent János-híd) biztosította. Bonyhádról utak tartottak a szomszédos községekbe. A település nagy kiterjedésű határai annak köszönhetőek, hogy a török korban elpusztult szomszédos falvak (Fülöp-Szerdahely, Szent-Iván, Szent-Máriafalva, Szent-Demeter-falva) nem települtek újjá. További előnyt jelentett, hogy az 1700-as években számos falura kiterjedő földesúri központ lett. Igazán központi szerepkört Bonyhádnak azonban a közigazgatás adott. Az újratelepülő Tolna megye ugyanis a török kiűzését követően két járásként (Dunaföldvár, Simontornya) lett újjászervezve. 1725. október 16-án azonban a simontornyai tisztújító megyegyűlésen egy harmadik járás felállításáról határoztak. Az „alsó” avagy „Völgység” járás székhelye Bonyhád lett. Kereskedelmi szempontból előnyös fekvését pedig két évszázadra meghatározóvá tette, amikor a Perczelek befogadták, s hagyták boldogulni a Galíciából és Magyarországról beszivárgó zsidóságot.

A bonyhádi zsidóságra vonatkozó első bizonyítható adatok az 1741-es összeírásból származnak, de folyamatos jelenlétük is csak a XVIII. század közepétől biztos. A század közepétől két évszázadon át Bonyhád meghatározóan német és zsidó jellegű. A lélekszám folyamatosan nő, jelzi a fejlődést. Az első magyarországi népszámlálás idején, 1786-ban például már több mint 3000 lélek él itt. A kialakult szerepkört mutatja, hogy 1782. július 5-én Bonyhád mezővárosi privilégiumot, vásártartási jogot kap József császártól. Ekkor már a város zsidóságának létszáma meghaladta a 400 főt, akik kereskedők, szatócsok és házalók voltak. Mivel a pécsi püspök a zsidókat nem engedte Baranyában letelepedni, ezért Bonyhád lett a délvidéki kereskedelem hídfőállása. A családok harmada a Perczeléktől bérelt lakást. A hatályos jogszabályok értelmében zsidók ekkor még nem rendelkezhetek sem városi ingatlannal, sem földbirtokkal.

A XVIII. század utolsó két évtizede további fejlődést hozott. Különösen sokat jelentett Winkler Mihály plébánossága 1769 és 1789 között. 1782-ben a pécsi püspök felszentelhette a római katolikus templomot, amelynek homlokzati fülkéjébe – célzatosan – Mózes és Péter apostol szobra került. 1789-ben leégett a zsidónegyed, újjáépítéskor 1795-ben új zsinagóga épült, ez ma az Ózsinagóga. 1778 és 1808 között a zsidók száma megnégyszereződött. A viharos növekedés oka a betelepülés, ugyanis a természetes szaporulatot tekintve a zsidóság a németektől és a magyaroktól is messze elmaradt. A betelepülők 39%-a Morvaországból érkezett, 29%-a az ország más részéről, 24%-a Tolna megye más településéről, 10%-uk Csehországból. A foglalkozások szerinti tagozódás 1808-ban a következő képet mutatja: a 289 családból 152 foglalkozik kereskedelemmel (73 ún. batyus, 19 házaló, 11 iparcikk-kereskedő), 58 családfő volt kézműves (15 szűcs, 12 szabó, 6 üveges és pipakészítő), 33 családfő az egyházközség alkalmazásában állt. (10 tanító, 6 zenész) Az egyházközség az iskola mellett kórházat és szeretetházat is fenntartott. Mivel a zsidó lakosság részaránya a városban meghaladta a 30%-ot, a Perczel és Kliegel család 1799-ben szerződést kötött a zsidó közösséggel arról, hogy új család letelepedését ne engedélyezzék. Így a XVIII. század végétől konzerválódik a felekezeti egyensúly a településen. A zsidóság lélekszáma 1857-ben éri el a településen a maximumot, 2357 főt. A zsidóság 1840-től rendelkezik azzal a joggal, hogy nagyvárosokba is letelepedhessen, de a bonyhádi zsidók néhány évtizedig nem kívántak ezzel a jogukkal élni, azonban a század derekát követően felerősödik a zsidóság nagyvárosokba történő letelepedése.

Az izraelita közösséggel ellentétben ugyanakkor a reformátusok száma annyira lecsökkent, hogy 1787-től a hidasi gyülekezet filiája lettek. Templomuk 1801-ben épült fel, igaz akkor még csak torony nélkül. Az evangélikusok száma azonban tovább növekedett, melyhez az újabb német telepítési hullám nagyban hozzájárult. 1795 és 1800 között felépítették templomukat, amelyben – szimbolikus erejűen, jelezve az új hazához való ragaszkodásukat – az oltár fölé helyezték a magyar címet, amely ma is ott található.

1820-ban már 4709 lakosa van a városnak. Figyelemre méltó a vallási megoszlás: a XIX. század közepéig a vallási megoszlás nagyjából kiegyenlített, 1631 zsidó, 1586 katolikus, 1132 evangélikus, 360 református. 1829-ben 16 lélekből álló cigány csoportot is megemlítenek a források.

Az 1820-as évek Bonyhadját meglehetősen jól ismerjük. A városnak ekkor már tíz utcája van. Irodalomtörténeti jelentőségű, hogy 1819-től 1826-ig Vörösmarty Mihály, a költő a Perczel család házitanítója. Bonyhád-Börzsönyben írja első nyomtatásban megjelent versét. Költői fejlődését meghatározza Egyed Antal plébánossal és Testér László káplánnal való barátsága, továbbá az Etelka-szerelem. Egyed Antal „Bonyhád Mezővárasnak rövid leírása” című munkája 1823-ban jelenik meg a Tudományos Gyűjtemény lapjain, ez az első helytörténeti, népismertető írás a városról. A korabeli leírások kiemelik a nép határtalan szorgalmát, polgári értékrendjét. A keresztény szorgalom és iparkodás, kézművesség, majd a zsidó kereskedelem jól illeszkednek egymáshoz. A táji termelésben ekkor – mintegy két emberöltőn át – a Bonyhád környéki dohánytermelésnek van rendkívüli jelentősége. Perczel Mór az első, aki F. List védegyeleti tanait a gyakorlatba átülteti, megalapítva a Tolna Véd-Egyletet, amelyben a bonyhádi kereskedők is képviseltetik magukat. Ezzel indul a mozgalom, amelyet azután Kossuth tesz országossá.

A XIX. század első felében a reformeszmék gyengítették a feudalizmus korlátait. Az új iránt fogékony kisszámú helybeli értelmiség (Winkler Mihály, Boskowicz Wolf, Egyed Antal, Borbély József lelkészek, Peczel Sándor, a Vörösmarty Mihály nevelte Perczel Mór és Miklós) a haladás gondolatát terjesztette. A németiség és a zsidóság lelkesen vett részt az ozorai csatában, majd a szabadságharc küzdelmeiben. A szabadságharc bukása után a Perczel család reformista gondolkodású tagjai emigrációba kényszerülnek. A családból mások – a Pecsovicsek – szégyellve az országosan ismert forradalmi Perczel nevet, Bonyhádra magyarosítanak, s hivatalt viselnek a Bach-korszakban. 1867-ben a Szentháromság-szobor előtt fogadta Borbély József és a bonyhádi nép a hazatérő Perczel Mór. Politikai szerephez azonban már nem jutott többet, a század utolsó harmadában azonban a bonyhádi Perczelek közül Miklós 20 évig volt baranyai főispán, Béla 1875-től igazságügy-miniszter, Dezső pedig 1895-től belügyminiszter.

A kedvező feltételek ellenére az iparosodás Bonyhádon nehezen indult meg. Az első komolyabb cég a Kohn család 1847-ben alapított növényolajgyára, amely az 1906-os gőzerőre való átállítás után országszerte is forgalmazta termékeit, egészen 1944-ben történt bezárásáig. 1863-ban Bonyhádon kezdte meg a működését a megye első hengermalma. 1890-ben a szeszgyárat gőzmalommá alakítják, ezt 1900-ban Csík József fejleszti tovább. A mecseki szénbányászat következményeként Bonyhádon a megyében az elsők között gyullad ki a villany (1902). Az új energiaforrás a gyáripar kezdetét jelentette (1909: dominó és zománcáblagyár, 1917: cipőgyár).

Az 1867. évi kiegyezést követő évtizedekben az önellátó mezőgazdaságot felváltotta a vetésforgóra épülő belterjes művelés, amely a század végére országos hírűvé emelte a szarvasmarha tenyésztést. Az 1800-as évek utolsó évtizedeiben országosan ismert, hogy e vidéken kitűnő, hármasszoros hasznosítású, pirostarka szarvasmarha-állomány található, amelyet 100-150 év alatt az itteni sváb kiscsapatok tenyésztettek ki. Az 1890. évi bécsi mezőgazdasági, majd az 1896. évi budapesti millenáris kiállítás sikere nyomán országosan ismertté vált, „bonyhádi tájfajta” néven.

A sokoldalú kézműipar versenyképes minőséggel jelent meg a piacon. Néhány zsidó nagykereskedő fővárosi méretű üzletet nyitott. A Dombóvár-Bátaszéki vasútvonal megépítésével (1873) a bonyhádi vásárok vonzásköre kiterjedt, a bajai Duna-híd és vasútvonal felavatásával (1909) pedig a kereskedelmi kapcsolatok Észak-Bácskáig nyúltak.

A gazdasági konjunktúra hatására gyarapodott a népesség (6000 főre), növekedett a közművelődés iránti igény. Még 1868-ban, a paksi evangélikus esperesi gyűlésen határozzák el, hogy az 1806-ban alapított sárszentlőrinci algimnáziumot Bonyhád mezővárosába helyezik át. Az indoklás jól mutatja a város kedvező pozícióját, „sok jelentékeny, minden irányban vezető közlekedési vonalak, ezek között három kövezett országútnak lévén csomópontja... az egyházmegye zömének is igen megközelítőleg középpontját képezi. Egészséges és szép fekvése, 6000 lakosa, kik 3 önálló (ev., rk. és izraelita, valamint egy ref. fiók) egyházközséget képeznek, 4 elemi iskolája, tekintélyes közbirtokosság, különféle hivatalok, számos honoratiorok, nagy forgalmú kereskedése s kötései, még ez év folytán létrejövő távírdája stb...

Már most is többé vagy kevésbé hatékony tényezők; Bonyhád – továbbá azon több mint valószínű körülménynél fogva, hogy a kaposvár-bajai vasútvonal által nagyszerű összeköttetésekbe fog bele vonatni – a tanintézetekre is jótékonyan visszaható ez utáni fejlődésnek is még annyi csíráját rejt magában... hogy az esperesi gyűlés nem fog választásában egy pillanatig is habozhatni.”

A Bonyhádra áthelyezett evangélikus algimnázium 1870. szeptember 6-án kezdte meg működését. Ettől kezdve meghatározó tényezője a Tolna-baranya-somogyi esperesi kerületnek, de a város szellemi életének is. A vidék iparosságának képzését szolgálta az 1885-ben induló iparostanonc-iskola. 1882-ben kötött szerződést a római katolikus egyházközség a pauli Szent Vincéről elnevezett irgalmas nővérek tartományi főnöknőjével, ettől kezdve szegényházat, kisdédóvót és leányiskolát vezetnek, mely utóbbiból lett majd a leánypolgári. A lassú, de folyamatos fejlődést olyan tényezők jelzik, mint az első helyi nyomda (Rubitschek - az 1850-es évektől), az első helyi pénztár, 1865-től a Bonyhádi Segélyegylet, mint szövetkezet, amelyet 1870-től követ a Bonyhádi Takarékpénztár Rt. 1872-től működik a Bonyhádi Dalárda, 1893-ban használatba veszik a gimnázium tornatermét, amely a megye első tornaterme. Bonyhád a XX. század elejére iskolavárossá fejlődött (1884: községi tanonciskola, 1905: katolikus leány-polgári iskola, 1910: internátus).

A század eleji fejlődés az oktatás terén a legjelentősebb. 1906-tól 1909-ig nyolcosztályosra fejlesztik az evangélikus gimnáziumot, amely 1908-tól már főgimnázium. 1905-ben kezdi meg működését a római katolikus polgári leányiskola az irgalmas nővérek vezetése mellett. 1902-ben és 1907-ben újabb helyi nyomdák kezdtek működni. Az egyesületi élet vallási alapon szerveződik: az 1870-től tevékenykedő Polgári Kaszinó mellett 1903-tól Római Katolikus Olvasókör, 1909-től Protestáns Kör működik.

A kereskedelem változatlanul fontos, meghatározó a város életében. A később jelentőssé váló helyi ipar az 1910-es években szinte a semmiből nőtt ki. Perczel Béla, egy rosszul végződött mezőgazdasági vállalkozás után jött vissza Bonyhádra. Megvett egy leszerelt gyárat és 1909-től 1913-ig dominó és játékgyártást folytatott. A dominóra azonban pötty is kellett és erre a zománcot találta a legmegfelelőbb anyagnak, ezért cégét továbbfejlesztette és 1913-tól „Magyar Zománcmű és Fémárugyár, Perczel Béla-cég” néven működött tovább. 1922-ben kezdték a zománc tábla, 1923-ban a zománc edény gyártását. Az itt gyártott zománc reklámtáblák – amelyek grafikusa a 44 éven át Bonyhádon működő Kertes-Kollmann Jenő volt – ma is ismertek: Zwack-Unicum, Frank kávé, Stollwerk, Mauthner-mag, Flóra szappan, Herz szalámi, Mobiloil stb. Gazdaságtörténeti kuriózum, hogy 1934-ben Jeruzsálemben nyitott fióküzemet a gyár, s ott készítették el Kairó házszámtábláit. Pétermann Jakab továbbfejlesztve 1911-ben alapított cipésműhelyét, 1917-ben cipőgyárat nyitott. 1920-tól az USA-ban élő sógor tulajdonostárs lett, ettől kezdve Pétermann és Glaser Cipőgyár a nevük, s a „Glória” márkanévű cipők kerültek ki gyárukból. Bár a közigazgatás országos átszervezése megszüntette a mezővárosi rangot (1872), s Bonyhád újra község lett, majd 1903-tól nagyközség, de a járási székhely megőrizte a kisvárosi jellegét, sőt azt középületekkel fejlesztette (járási hivatalok, bankok stb.)

Az első, Bonyhádról induló politikai szerveződés a Magyarországi Németek Országos Gazdaszövetsége, a (Deutsch-ungarischer Landes Bauerbund). 1904-től egyre gyorsabb ütemben szaporodtak és erősödtek a politikai szerveződések. Jelentős erő az Építőmunkás Szakszervezet, majd a helyi Szociáldemokrata Párt. Az őszirózsás forradalom után a Nemzeti Tanács vette át a község vezetését. 1919 elején paraszt- és katonatanács alakult. Március elején jött létre az első helyi munkástanács. A Tanácsköztársaság alatt – az országban talán elsőnek – április 1-től titkos szavazással választott 50 tagú új munkástanács veszi át az irányítást. (Tagjai között 18 szociáldemokrata, 4 kommunista, 28 pártonkívüli van.) Az iskolák és az üzemek államosításra kerültek, a környék mezőgazdasági nagyüzemeiből szocializált, közös gazdaságokat szerveztek.

Mivel a szerb demarkációs vonal a közelben húzódott, 230 fős határvédelmi osztag került Bonyhádra. Miután Baranya 1922-ig szerb kézen volt, Mecseknádasdot, Ófalut és Hidast a

völgyeségi járáshoz csatolták. 1919 augusztusától a régi képviselőtestület visszavette a hatalmat. A katonai sorozások miatt összetűzésre is sor került, többen megsebesültek.

1920-ban a 6974 főnyi lakosságból 4244 német, 2118 magyar anyanyelvű, a népesség 24%-a – az idős korosztály – magyarul nem bírt. A három fő vallás: a római katolikusok (44%), az ágostai hitvallású evangélikusok (33%), izraeliták (17%). A reformátusok száma 245, a baptistáké 180 lélek ekkor. A két világháború közötti időszakban Pétermann és Glaser cipőgyára, Perczel József zománcgyára, a Bonyhádi Hengermalom, a két téglagyár, az olajgyár és az ecetgyár jelentették az ipart. A cipőgyár és a zománcgyár jelentősége egyre nőtt. Legjelentősebb azonban változatlanul a kereskedelem, amelyet – meghatározóan – a zsidóság vitt. A legjelentősebb zsidó kereskedelmi cégek: a Davidovics Testvérek vegyes- és üvegáru, Bárányék rövid- és divatáru, az Englmann Testvérek üveg és porcelán nagy- és kiskereskedése, Auschék, illetve Krauszék építőanyag- és fakereskedése. A három legjelentősebb keresztény cég: Streicher vas- és fűszeráru nagykereskedése, a Novotny cég, Rieger Andor vaskereskedése. Korabeli szociológiai értékelések kiemelik, a bonyhádi kisiparosság milyen jelentős számú és arányú volt. A helyi mezőgazdaságnak pedig változatlanul a bonyhádi tájfajta és a tejgazdaság adta meg a rangját. A Bonyhád melletti Majoson jelentős tejfeldolgozó üzem kezdte meg működését. A város ezekben az évtizedekben csak lassan fejlődött. Néhány utcával bővült csupán, de átadtak néhány szép középületet (Adóhivatal, Járásbíróság). Az ortodox zsidóság megerősödött, 1924-ben zsinagógát emeltek maguknak. (Az Ózsinagóga a kongresszusi zsidóké lett a szakadás idején.) Bonyhád önérzetét láthatóan növelte, amikor szülötte, a szegénysorból származó Virág (Blum) Ferenc 1926-ban pécsi megyéspüspök lett. Ezekben az évtizedekben egyébként is törődtek a helyi kultusszal. Vörösmarty-emléktábla került az alsóbörzsönyi Perczel-kúriára és a bonyhádi plébánia falára, megjelölték Hoffer Károly szülőházát a József utcában, a templom bejáratánál tábla emlékeztet Winkler Mihályra (kinek nevét a Winkler-kódex őrzi). E korszakban három fontos közigazgatási változásra került sor: 1928-ban Bonyhádra csatolták a szomszédos Börzsöny kisközséget, 1940-ben pedig Ladományt. 1936-ban Hidas és Püspöknádasd határából csatoltak át földterületeket a Zománcgyár körül.

A lélekszám 1941-re már 8333 főre emelkedett. Bonyhád sajátos karakterét a két évszázadon keresztül összeszokott németiség és zsidóság, s a három fő vallás adja meg. Megmutatkozik a polgárosodás és a kisvárosi németiség sajátos – magyar – érzelmű asszimilációja. 1929-ben – miután elvégezte az orvosi egyetemet Németországban – visszatért Bonyhádra Mühl Henrik. Azonnal megkezdte szervező munkáját, de a magyar érzelmű svábság szembehelyezkedett vele. Amikor 1930-ban kiáltványban szövegezték meg álláspontjukat (ez a híres Deklaration), Bonyhád az országos figyelem középpontjába került: hogy viszonyul, s hogy viszonyuljon egymáshoz a magyarság és a svábság a változó világban. 1939-ben a szomszédos Cikón tartotta meg országos zászlóbontó nagygyűlését a Volksbund. Az országgyűlési választási küzdelmeket országos figyelem kísérte. Végül a Bonyhád vidéki „németajkú magyarok” nagy estélye után 1942 februárjában megalakul a Hűséggel a Hazához mozgalom. 1943. március 15-én bocsátották ki országos felhívásukat mint a „Bonyhádról elindult Hűségmozgalom”. Ez az ellenállás országos jelentőségű. A magyarországi német népcsoport viszont 1944-ben, Hitler születésnapján ezért tartotta nagygyűlését éppen a bonyhádi sportpályán. 1944 októberében a hűségmozgalom egyes vezetőit a Gestapo elhurcolta, Perczel Bélából a mozgalom mártírja lett. A mozgalom 1945-ben három memorandumot bocsátott ki, ám ekkor a németiséget már kollektíve bűnösnek tekintették, így antifasiszta tagjait nem tudta megvédeni.

Bonyhád II. világháborús emlékművére csaknem 350 hősi halott és háborús áldozat neve került. A zsidó áldozatok neve a kongresszusi zsidó temető mártírfalán olvasható. 1944 júniusában Bonyhád két gettójából – a vidékről beszállítottakkal együtt – 1344 személyt deportáltak. Auschwitzba érkezésük gyásznapija július 9. Közülük alig tértek vissza, 1946-ban a bonyhádi zsidók lélekszáma mindössze 205 főt számlált. A második világháború következményeként zsidóság deportálása

mellett más tragikus események is lezajlottak, a málenkij robot, a németajkúak internálása és a vagyonelkobzás, végül a kitelepítés következtében a bonyhádi népességveszteség megközelítőleg 3500 fő. E tragikus események adtak lehetőséget 1945-48 között a bukovinai, az erdélyi és a felvidéki magyarok (kb. 300 család) betelepítésére. Bonyhád lakosságának a száma – a betelepítések ellenére is – még 1949-ben is csupán 7500 fő, háromnegyede az 1941-ben regisztrált 10077 fős lakosságszámnak.

A szocializmus államosítási törekvései Bonyhádot sem kerülhették el. A Zománcgyárat 1948. március 25-én államosították. A Zománcipari Tröszt vette irányítása alá, majd annak megszűnte után önálló lett. Az EMA-LION márkanevet vették fel. A Cipőgyár 1948. március 26-án került állami tulajdonba. Az államilag támogatott ipari szektor gyors fejlődésnek indult. 1975-re a cipőgyárban a munkaerő már 1838 főt számlált, és 1,7 millió pár cipőt gyártottak évente. Márkanévük a „Botond” lett. A magánkisipar szövetkezetesítésével több ipari szövetkezet jött létre. A városban nagy hagyományokkal bíró cipőgyártást napjainkban a H-G Cipő Kft., az Aranykorona Kft., az L-G Jagd Kft., Orto-A Cipőipari Kft. és a Daumling-Velur Kft. viszi tovább.

A mezőgazdaság szocializálása több lépcsőben történt. Az istvánmajori szövetkezet az ország első gazdaságai közé tartozott. 1948-tól ugyanitt TSZCS, majd 1952-től a bonyhádi Dózsa Népe és a Szabad Föld, 1957-től a Petőfi, 1959-től Az Ezüstkalász TSz-ek működtek. 1972-ben a két bonyhádi és a majosi Aranykalász egyesülésével jött létre a bonyhádi Pannónia Mg. Tsz. A helyi gazdasági hagyományokat ápolva, 1971-től hivatalosan is a bonyhádi tájfajta fajtafenntartó tehenészetét működtetik.

A közlekedésben a 6-os számú főközlekedési út 1952-1954-ben történt megépülte lett meghatározó Bonyhád életében. A polgári kori pénzintézetek államosítását követően 1953-ban nyitott fiókot Bonyhádon az MNB, amely 1978-ig működött. 1954-től van OTP fiók Bonyhádon. A Teveli Takarékszövetkezet pedig 1980-ban tette át ide a székhelyét s vette fel a „Völgyégi” elnevezést. Az egyházi iskolákat államosították. 1945. szeptember 1-jén indult a Kereskedelmi Középiskola az evangélikus gimnázium keretében. Az államosításkor önállósult, különböző neveken folyamatosan működött mint közgazdasági szakközépiskola. Perczel Mór nevét 1953-tól viseli. Az evangélikus gimnáziumot 1949-ben államosították, s 1993-ban lett ismét az egyházé. Az 1885-től működő iparostanonc-iskola utódaként 1949-től van Bonyhádon ipari szakmunkásképző és szakközépiskola. A volt római katolikus polgári iskola épülettömbjében került kialakításra az I. Sz. Általános Iskola. Ahogy a város nőtt, újabb iskolákra volt szükség. A Jókai utcában 1960-ban a II. számú, a Fáy lakótelepen 1984-ben a III. számú kezdte meg működését. Zeneoktatás is folyamatos volt az utóbbi fél évszázadban. A Városi Zeneiskola 1989-ben kapott önálló épületrészt az öreg tanácsháza épületében, majd költözött végleges helyére a Perczel utca 48. szám alá. Az épületet az Önkormányzat 2018. évben korszerűsítette. 1945 után a polgári egyesületeket megszüntették. 1951-ben adták át a Járási Kultúrházat. A bonyhádi Művelődési Központ 1980-ban költözött új épületébe, melyet a város 2015 és 2016 években teljes egészében modernizált. 1953-tól működik a Járási Könyvtár, 1977-től mint városi. 1968-ban költözött a Perczel-kastély átalakított épületébe. 1983-86 között az egész épületet felújította a város önkormányzata. A belső átalakításokat Urbán László budapesti könyvtárépítész tervei alapján végezték el. A nagyteremben a galéria egyrészt esztétikai, másrészt tértnyerés szempontjából remek alkotás. Megszűntek a könyvtár raktározási gondjai: az ötvenezer kötetes állomány nagy része szabadpolcokon kapott helyet. Külön gyermekolvasót rendezhettek be, valamint kényelmes zeneműtárat. 2001. szeptember 21-én volt a helyismereti kutatószoba ünnepélyes átadása. Ugyanekkor vette fel a könyvtár a Solymár Imre Városi Könyvtár nevet. 2019. évben a könyvtár épületének és a kapcsolódó parknak a korszerűsítése tovább folytatódik.

A sportélet mindig is jelentős volt Bonyhádon. Az 1920-as évektől sportegyesületek működtek, működnek. 1978-tól van sportcsarnoka, 1984-től pedig uszodája a városnak. 1959-ben kezdték meg összehozni a Bonyhádi Tájékoztató anyagát, amely azonban néhány év múlva

Szekszárdra került. A várossá válás előtt (1977) a Tűzoltó Múzeum, majd 1987 április 1-től a Völgységi Múzeum nyitotta meg kapuit, amely azóta a Völgység-kutatás tudományos műhelye.

A közigazgatási, intézményi szerepkör a város fejlődésének elmúlt negyven évében mindvégig fontos tényezője volt. A lakosság lélekszáma nemcsak a beköltözés révén, de közigazgatási átszervezések, egyesülések nyomán is emelkedett. 1973-ban Bonyhádra csatolták az addig önálló Majos és Tabód községeket. Döntő változás Bonyhád életében 1977. április 1., amikor ismét várossá nyilvánították. A járások 1978-as megszüntetése, így a bonyhádi (1950-ig völgységi) járás is. A városkörnyék deklarált vonzaskörzete 20 községre terjed ki, s átnyúlik Baranyába is. A város fejlődött területileg is. A lakásépítések az 1960-as évek elején kezdődtek meg. Először a Béke tér és környéke kezdett épülni, ettől nyugatra épült ki a következő évtizedekben a Fáy lakótelep. A Budai Nagy Antal utca akkori végében Hahner József tsz-elnök építette az első házat, róla neveztek el a környéket Hahner-telepnek. Később egész városrész épült mögé „Szecska” néven. (Az elnevezést a középkori eredetű Szecska-szőlőhegy és dülő után kapta). A város belterületén kisajátították a volt Perczel-kastélyok parkjait. A felső kastély körül lakónegyed épült tömbházakkal, a Perczel-kert. Beépült a volt Erzsébet-liget, a Vásártér, az Ifjúsági park környéke. Délkeleti irányban is bővült a város, a 6-os útig, a Schweitzerhof felé.

A belterületi változásokat a városmag leromlása, pusztulása jelentette kezdetben. 1956 után a „Zsidó-köz” átváltozott „Cigány-köz”-zé. Egyes épületszanalások máig érezhető sebeket hagytak hátra. Ezután megváltozott a szemlélet, felismerték a helyi értékeket. Példamutató rekonstrukciós tevékenység kezdődött, amely máig tart. A városból elszármazott Kráhlíng János révén műszaki egyetemisták építészeti felmérést végeztek Bonyhádon és Majoson, ami jelzi Bonyhád kisvárosi értékeit e téren is. Az 1970-es évek életmódváltozásával egy időben a városkörnyéken szép hétvégi házak, hobbikertek telepei épültek ki. Ezek közül leghíresebb a széplaki részen lévő, „Gecsemáné” és a szecsikai-tó környéke.

Az 1989-es békés rendszerváltással a város történetének újabb szakasza kezdődött. A Bonyhád Városi Kórház-Rendelőintézet Tolna megye déli részének kb. 35-40 ezer fős lakosságát látja el. Az 1980-as évek óta folyik az intézmények rekonstrukciója és átszervezése.

Bonyhád több nyelvű, vallású és szokású lakosságának feszültségei és ellentétei az évek során eltűntek és békésen élnek egymás mellett a különböző népcsoportok. A lokálpatriotizmust növelte a nagyközség várossá nyilvánítása 1977-ben.

A lakosság közérzetét javították az utóbbi évtizedek fejlesztései (a Városháza rekonstrukciója, az új ivóvízbázis építése, a sétáló utca kialakítása, a Szecska városrész jelentős bővülése, a Városi Kórház és Rendelőintézet felújítása, vagy éppen a Bonyhádi Termálfürdő megnyitása, közparkok építése, kerékpárút építése, az ipari park fejlesztése, a közintézmények (könyvtár, óvoda, szociális alapszolgáltató központ) és a sportlétesítmények fejlesztése, stb.). A fejlesztések a Városban folyamatosak, jelen Program elkészítésekor is több jelentős fejlesztés megvalósítás alatt áll, úgymint a sportpályák, közparkok könyvtár, szennyvíztisztító, stb. fejlesztése, az ipari park bővítése vagy éppen a Város saját beruházásaként egy naperőmű park fejlesztése.

Bonyhád lakossága 2019. január 1-én 13.294 fő.

Demográfiai jellemzők

Az ország demográfiai trendje, vagyis a lakosságszám csökkenése összességében mind magára Bonyhádra, mind pedig a járására jellemző. A város a rendszerváltoztatás óta fogyó népességű, az 1990-es census rekordértéke idején még meghaladta a 15 ezer főt. A népesség számának csökkenése 1990 és 2011 között fokozódott, az 1990-es években évente átlagosan 5, az ezredforduló után pedig már 8 ezrelékkal fogy Bonyhád lélekszáma. A veszteség súlyosságát jelzi, hogy az első modern kori népszámlálás óta a 2001–2011 közötti időszakhoz képest csupán a II. világháborút

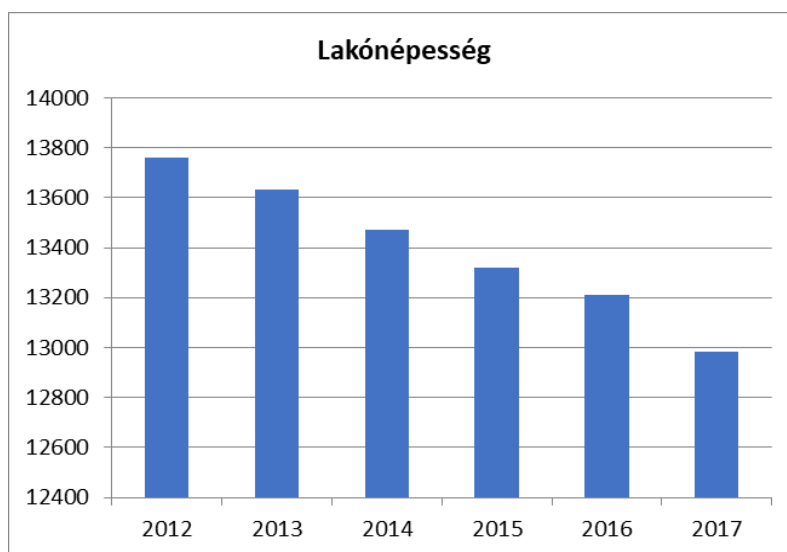
magában foglaló 1940-es évek (1941–1949) időszakában figyelhetünk meg nagyobb mértékű fogyást.

Bonyhád demográfiai helyzetét vizsgálva megállapítható, hogy 2011. és 2017. között is folyamatosan csökken a lakónépesség.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	13758	bázis év
2013	13630	99,1%
2014	13471	98,8%
2015	13322	98,9%
2016	13210	99,2%
2017	12982	98,3%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

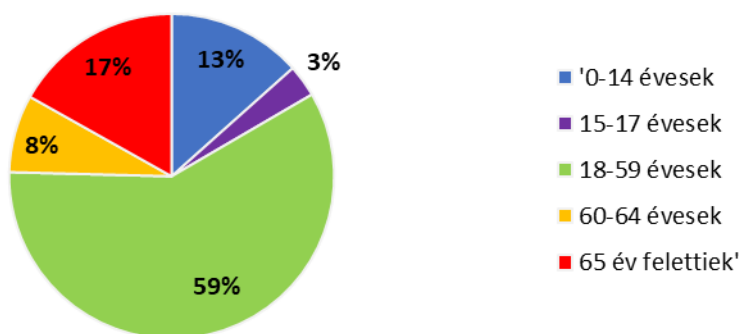
A lakónépesség számának változása mellett az esélyegyenlőség különböző célcsoportjainak beazonosításához célszerű megvizsgálni a nem és kor szerinti adatokat.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

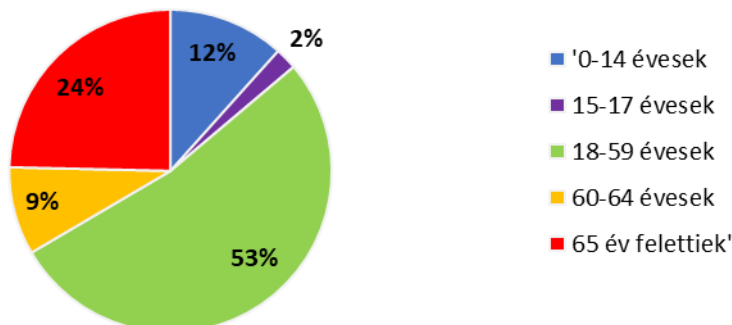
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	6 227	6 983	13 210	47,14%	52,86%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	863	814	1 677	6,53%	6,16%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	206	153	359	1,56%	1,16%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	3 788	3 683	7 471	28,68%	27,88%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	498	616	1 114	3,77%	4,66%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	1 086	1 721	2 807	8,22%	13,03%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Ha a férfiak és a nők arányát korcsoportos bontásban vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy 59 éves korig a nemek aránya közel megegyező. 60 év felett már jelentősebb a különbség. Ebből

következően a férfiak várható élettartama jóval alacsonyabb a nőkénel, ami megfelel az országos tendenciának is.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

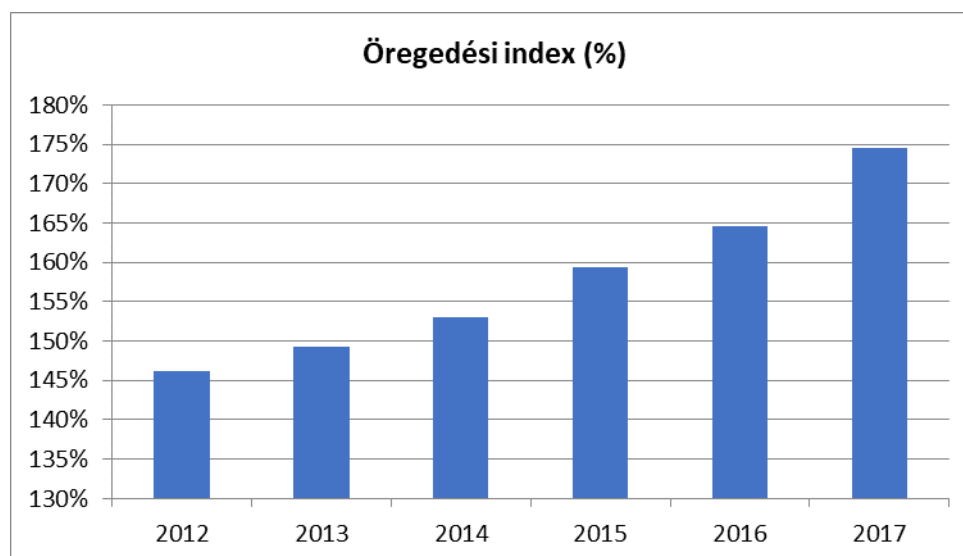
Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	227	198	-29
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	169	220	51
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	237	208	-29
Összesen	633	626	-7

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	2511	1717	146,24%
2013	2595	1738	149,31%
2014	2700	1764	153,06%
2015	2773	1739	159,46%
2016	2837	1724	164,56%
2017	2 868	1 643	174,56%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

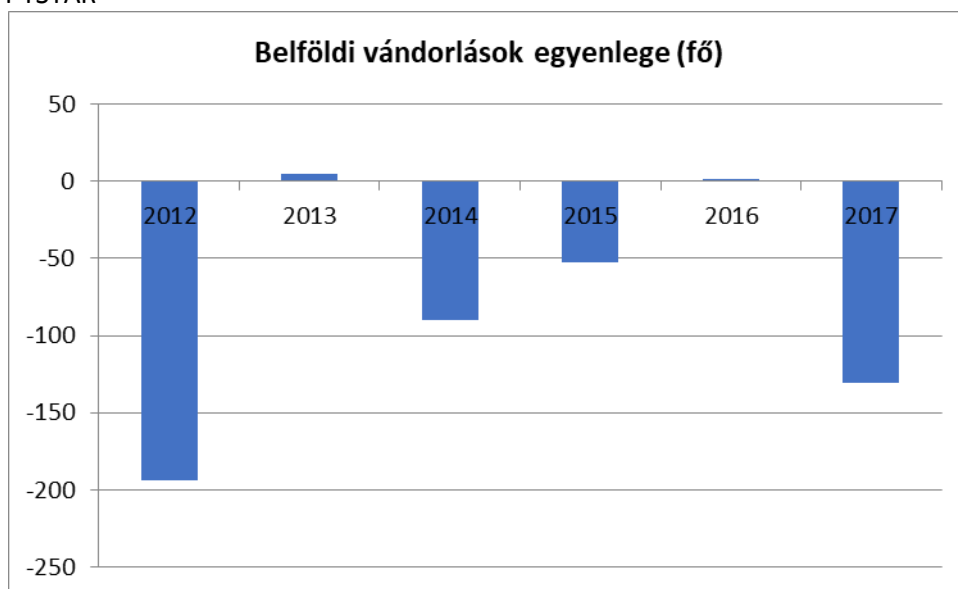

A lakosság kor szerinti összetételének vizsgálatakor megállapítható, hogy a település öregedési indexe folyamatosan növekszik, ami azt jelenti, hogy a 0-14 éves korú állandó lakosok száma és a 65 év feletti állandó lakosok száma között egyre nagyobb az eltérés, azaz a település népességszerkezetére a folyamatos elöregedés a jellemző.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	7	201	-194	-0,194
2013	222	217	5	0,005
2014	201	291	-90	-0,09
2015	211	264	-53	-0,053
2016	295	294	1	0,001
2017	204	335	-131	-0,131

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

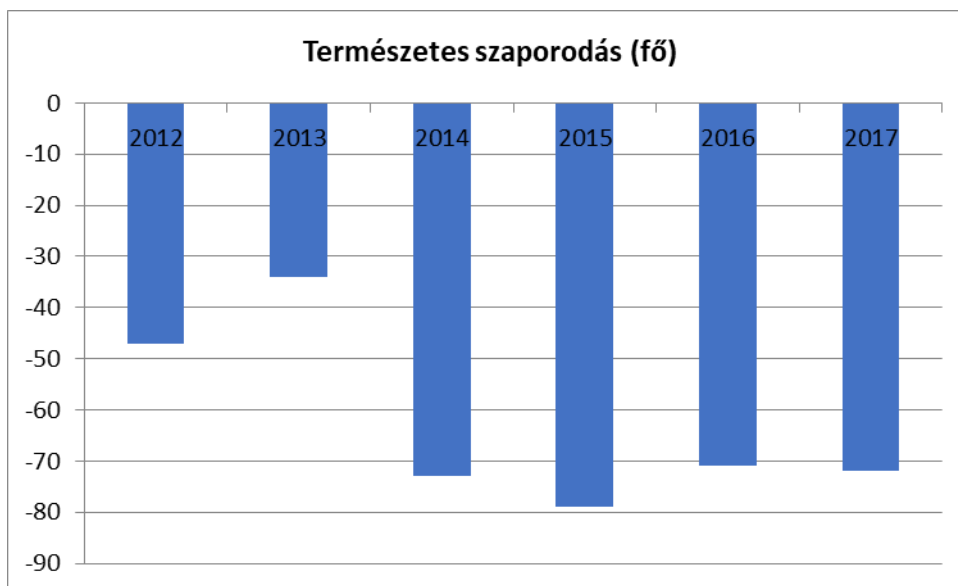
A lakosság összetételét a belföldi vándorlások alakulása is befolyásolja. Az adatok évente változó képet mutatnak, hol növekedést, hol csökkenést az oda- és elvándorlás tekintetében.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	107	154	-47
2013	109	143	-34
2014	115	188	-73
2015	95	174	-79

2016	103	174	-71
2017	101	173	-72

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A korábban vizsgált öregedési tendenciáknak megfelel a természetes szaporodás adatai által vázolt trend, azaz az előregedés. 2012. és 2017. között a halálozások száma minden évben meghaladta az élve születések számát, legnagyobb mértékben a 2015. évben.

Infrastruktúra

Bonyhád közintézményekkel és hivatalokkal igen jól ellátott település. Piaci és ügyfélfogadási napokon az autóbusz-pályaudvaron és a városközpont utcáin nagy a forgalom, a parkolók zsúfoltak. A forgalom az 50 km hosszú belterületi utakon bonyolódik le. Az utak 97%-a szilárd burkolatú.

A majosi városrészt Bonyháddal összekötő kerékpárút növeli a közlekedés biztonságát ezen a forgalmas területen. Az átmenő forgalmat csökkentette a délnyugati elkerülő útszakasz.

A 6. számú fő közlekedési út és a bátaszék-dombóvári út kereszteződésénél forgalomirányító lámpákat, megfelelő világítást helyeztek el.

Bonyhád az átlagnál korábban kezdődött el a vonalas közműhálózatok kialakítása. Az 5150 lakás jelentős része összkomfortos. Vezetékes vízzel 100%-ban, szennyvízvezetékre való csatlakozási lehetőséggel 97%-ban van ellátva.

Két bázisra épül a város ivóvíz biztosítása. A hat felszínhez közeli déli kút nincs messze a Völgységi-pataktól, a hat északi kút. A szennyvíztisztító kapacitása 4500 m³ naponta, ugyanakkor a KEHOP-2.1.2. ÉKDU 4. pályázaton sikerrel vettünk részt, melynek eredményeképp a szennyvíztelep korszerűsítése folyamatban van, így kapacitásbővítésre is lehetőség nyílik.

A földgázhálózatra (a távfűtéses lakásokon kívül) a lakások 97%-a csatlakozott.

A szilárdhulladék-gyűjtésbe a lakások 100%-át vonták be.

A parkok, zöldterületek aránya kedvező. A két legnépszerűbb park a Perczel-kert és az Ifjúsági park. A városban mozgalom indult „Virágos Bonyhádért” címmel, amelybe családirház-tulajdonosok, intézmények és vállalkozók nevezhetnek.

A „Völgység” Turistaegyesület jóvoltából a városon belül is vannak jelzett turistautak, amelyek a Mecsek és a Szekszárdi-dombság felé vezetnek ki a városból. Az 1980-as évek végétől kezdve több kábeltelevíziós rendszer épült ki. Ezek nagy részét már összekötötték, így a műholdas csatornákon kívül akár helyi egyenes adásokra is van lehetőség.

Ipar, gazdaság, kereskedelem

Bonyhád gazdasági életében fontos szerepet játszik az ipar és a kereskedelem. Az iparszerkezet kialakulását és fejlődését évtizedeken keresztül a könnyűipar folyamatos növekedése jellemezte. Olyan üzemek alakultak ki, amelyek 70-80 százalékban a nők foglalkoztatására építették termelésüket: cipőipar, ruhaipar. A nehéziparban a Zománcárugyár volt a legnagyobb munkáltató. A település gazdasági életében tradicionális szerepe van a cipőgyártásnak, illetve a zománcgyárnak. Ezen iparágak jelentősége ugyan csökkent az elmúlt évtizedekben, ám új ágazatként megjelentek a járműipari beszállítóként tevékenykedő vállalkozások, és egyéb feldolgozóipari cégek.

A Bonyhádi Ipari Park 2014-ben az Új Széchenyi Terv pályázati konstrukciójának keretében két nagy csarnokkal bővült, majd 2018-ban a Terület- és Településfejlesztési Operatív program által újabb csarnokokkal bővült. Az ipari park további támogatást nyert el, melynek köszönhetően 2019-ben öt üzemcsarnok zöldmezős beruházással fog létrejönni. Az ipari park 16 vállalkozása mintegy 600 embert foglalkoztat.

A mezőgazdaság a nagyarányú gépesítés következtében már a 80-as években is csak kisszámú munkaerőt alkalmazott. A privatizáció és a kárpótlás következtében ebben a szférában is megnőtt a vállalkozók száma. A városban a jogi személyiségű gazdasági szervezetek száma 133, ebből ipari és építőipari 46, mezőgazdasági 3, kereskedelmi és szolgáltató 41. Az építőipart a bonyhádi székhelyű építőipari szövetkezetek képviselték. A mezőgazdaságban a Pannónia Mgt-sz-nek volt meghatározó szerepe a térségben. A társadalmi átalakulás, a privatizáció Bonyhádon az átlagosnál kevesebb feszültséget okozott. A nagyobb tulajdonosi átalakulások az üzemeknél viszonylag zökkenőmentesen zajlottak le, a piacok átalakulását (a keleti piac összeomlását) nyugati bérmunkák vállalásával részben pótolni lehetett. A nyugatiak számára olcsó munkaerőt alkalmazó kft-k nem függtek a piacra jutás és az anyagellátás tényezőitől. Sőt az 1991-ben alapított Euro Jagd Vegyesipari Kft. ugyancsak a cipőipart erősíti, kihasználja a Bonyhádon ebben a szakmában található képzett és gyakorlott munkaerőt. A régi bonyhádi cipőipar hagyományait ma a H-G Cipő Kft., az Aranykorona Kft., az L-D Jagd Kft., az Orto-A Cipőipari Kft. és a Daumling-Velur Kft. viszi tovább. Az Ema-Lion Zománcáru Kft. termékeinek több mint 50%-át külföldön értékesíti. A Városban több jelentősebb cég is meg tudott erősödni, melyek közül kiemelnénk a festéstechnológiai eljáráshoz kapcsolódó berendezésgyártással foglalkozó Knippl Kft.-t, a nemzetközi fuvarozással foglalkozó Bogos-Transz Kft.-t vagy az autóipari beszállító Schäfer-Oesterle Kft.-t. Természetesen e felsorolás közel sem teljes körű – részletesebben lásd <https://www.ceghalozat.hu/bonyh%C3%A1d?page=0>

A város idegenforgalma elsősorban a belföldi lakosság rokoni-ismerősi kapcsolatai révén a német vendégek vannak többségben az idegenforgalmi szezonban. 2012-ben megnyitott a Bonyhádi Termálfürdő ami napi 700-800 vendégnek ad lehetőséget a kikapcsolódásra. A város külföldi kapcsolatai hoznak még látogatókat Bonyhádra.

A vendégek dicsérik a szolgáltatások javuló színvonalát. Bonyhád még rendelkezik szabad iparterülettel és vállalkozásra alkalmas ingatlanokkal.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte előmozdítja és védi az esélyegyenlőséget minden ember számára (férfi és nő, idős és fiatal, egyedülálló szülők), és minden társadalmi csoport számára (kisebbségek, fogyatékos emberek, külföldi állampolgárok stb.)

Az esélyegyenlőség biztosítása a kormány, az állam, az önkormányzatok és intézményeik feladata. Az élet valamennyi területén meg kell előzni a hátrányos megkülönböztetést, és elő kell segíteni az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét.

Bonyhád Város Önkormányzata a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat.

Célunk, hogy a településen élők számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein, valamint vonzóvá tegye a várost a környék lakói számára. Ennek érdekében, a fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a társulási esélyegyenlőségi programját: elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges intézkedéseket, feladatokat.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Bonyhád település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Bonyhád Város településen az esélyegyenlőségi célcsoportokat – mélyszegénységben élők és/vagy romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők – érintő helyi szabályozás az alábbiak:

- 2003/2 helyi közművelődési feladatok ellátásáról: A rendelet értelmében: Az önkormányzat segíti és támogatja:
 - a közművelődési céllal létrejövő non-profit gazdálkodású önszerveződő közösségeket, azok munkáját segíti,
 - a város tehetséges és kiemelkedő személyiségei értékteremtő tevékenységének ápolását, közismertté tételét,
 - gyermek- és ifjúsági művelődést és öntevékenységet,
 - az időskorú népesség közművelődési tevékenységét, közösségi életét,
 - a helyi társadalom fejlődését segítő kezdeményezéseket,
 - a helyi művelődés szociológiai kutatásokat, a kulturális stratégia kialakításához és folyamatos korszerűsítéséhez szükséges adatbázisok gyűjtését, elemzéseinek elkészítését.

- 2003/14 a közterület-felügyeletről: Bonyhád Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a közterületek rendjére és tisztaságának védelmére, valamint annak rendjét megbontó jogsértések hatékony megelőzése, megakadályozása, szankcionálására, az önkormányzati vagyoni védelmére, illetve a feladatok ellátásához szükséges szervezeti keretek megteremtésére a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 16. §. (1) bek-ben, valamint a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. tv. (továbbiakban: Kftv.) 1. §. (1), (3) és (7) bek-ben kapott felhatalmazás alapján, a fenti célokkal alkotta meg ezt a rendeletet.
- 2006/4 a nevelési-oktatási intézményekben fizetendő térítési díjakról és tandíjakról: A rendelet kiter az önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások közül ingyenesen igénybe vehetőkre az óvodában, az általános iskolákban, kollégiumokban, valamint definiálja a térítési díjat, a tandíj fizetési kötelezettséget és azok mértékét.
- 2007/10 Az önkormányzati lakások, helyiségek bérletéről és elidegenítéséről, a lakások bérleti díjáról, valamint a lakbértámogatás szabályairól: Bonyhád Város Önkormányzatának Képviselő – testülete a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvényben (továbbiakban: Ltv.) kapott felhatalmazás alapján a lakások és helyiségek bérletéről, elidegenítéséről, a lakbérek mértékéről, valamint a lakbértámogatás szabályairól alkotta meg ezt a rendeletét. A rendelet kiter: a bérbeadói jogokat gyakorló és a bérbeadói kötelezettségeket teljesítő szervekre, a lakások bérbeadásának jogcímeire, a szociális helyzet alapján történő bérbeadás feltételeire is többek között.
- 2009/11 Bonyhád város sportjáról és sportfeladatairól: A rendelet célja, hogy megalapozza Bonyhád Város Önkormányzatának (továbbiakban: önkormányzat) sporttal kapcsolatos részletes feladatait, kötelezettségeit, a sporttal kapcsolatos feladatok ellátásának feltételrendszerét, szabályozott kereteket adva a sporttámogatás céljára rendelt önkormányzati pénzeszközök felhasználásához.
- 2009/12 Az egészségügyi alapellátás körzeteiről: A rendelet Bonyhád város közigazgatási területén területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzeteket, központi orvosi ügyeleti, valamint a védőnői ellátás körzeteit tartalmazza és kiterjed azon háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi egészségügyi szolgáltatást nyújtókra, akik Bonyhád Város Önkormányzatával területi ellátási megállapodást kötöttek, valamint a területi védőnői ellátást, és az iskola-egészségügyi ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatóra, és az e rendeletben meghatározott egészségügyi alapellátást igénybe vevőkre.
- Rendeletek egységes szerkezetben Bonyhád Város Önkormányzati Képviselő-testülete 4/2015 (II.20.) Önkormányzati rendelete a Szociális igazgatás és Szociális ellátás helyi szabályozásáról.

Az önkormányzat testnevelési és sportfejlesztési célkitűzéseivel összhangban mindenkor pénzügyi lehetőségeinek megfelelően támogatja a sporttal foglalkozó helyi szervezeteket.

Az önkormányzat a tulajdonában lévő sportlétesítmények működéséhez, állagmegóvásához, indokolt fejlesztéséhez szükséges fedezetet az adott év pénzügyi lehetőségeinek függvényében az adott évi költségvetésében biztosítja. Valamint a gyermek- és ifjúsági sportot, az utánpótlás-nevelést, a nők és a családok sportját, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és a fogyatékosok sportját, illetve a tömeges részvétellel zajló sportrendezvények lebonyolítását az önkormányzat pénzügyi lehetőségeihez mérten támogatja.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Bonyhád Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának készítése során a költségvetési koncepció és a gazdasági program mellett az alábbi stratégiák, fejlesztési tervek, koncepciók kerültek áttekintésre, ezzel biztosítva az önkormányzati dokumentumok összhangjának megteremtését:

- Bonyhád Város Önkormányzata 13/2013. (V. 31) önkormányzati rendelete a településképi véleményezési eljárásról
- Bonyhád Város Önkormányzata 14/2013. (V. 31.) önkormányzati rendelete a településképi bejelentési eljárásról
- Bonyhád Helyi Építési Szabályzat
- Bonyhád - Központi belterület szabályozási terve
- Bonyhád Igazgatási terület szerkezeti terve
- Bonyhád Igazgatási terület szabályozási terve
- Helyi Építési Szabályzat
- Az épített és természeti környezet helyi védelméről
- Völgysegi Kistérség Közoktatás fejlesztési Terve 2011-2017,
- Bonyhád Város Esélyegyenlőségi Terve.

A költségvetési koncepció elkészítésének a célja, hogy a következő év költségvetésének a kidolgozásához iránymutatásokat, elképzeléseket fogalmazzon meg, és határozza meg az elérni kívánt főbb irányokat. A koncepció és a költségvetési rendelet az esélyegyenlőség megteremtésére, elősegítésére fordítható pénzügyi lehetőségek határait fekteti le.

A gazdasági program helyi szinten meghatározza azokat a célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program hosszú távú célja a Bonyhádon élők életminőségének növelése.

A fentiekén túlmenően a Helyi Esélyegyenlőségi Programjának készítése során az alábbi rendeletek kerültek áttekintésre:

- helyi közművelődési feladatok ellátásáról szóló 2003/2. (II.7.) önkormányzati rendelet;
- a közterület használatáról szóló 12/2018. (V.25.) önkormányzati rendelet;
- az önkormányzati lakások, helyiségek bérletéről és elidegenítéséről, a lakások bérleti díjáról, valamint a lakbértámogatás szabályairól szóló 7/2016. (IV.22.) önkormányzati rendelet;
- Bonyhád város sportjáról és sportfeladatairól 11/2009. (IV.15.) önkormányzati rendelet;
- az egészségügyi alapellátás körzeteiről 2009/12. (IV.25.) önkormányzati rendelet;
- a Szociális igazgatás és Szociális ellátás helyi szabályozásáról szóló 4/2015 (II.20.) Önkormányzati rendelete.

Az aktív pályázati részvétel következtében az önkormányzat több nyertes pályázatot könyvelhetett el. A pályázati forrásokból a település az élhetőbb környezet kialakítását célozta meg és a jövőben is ennek függvényében igyekszik a támogatási forrásokat felhasználni.

A Bonyhád Városi Kórház Rendelőintézetének szakmai, infrastrukturális fejlesztését követően, számos, a Város életében jelentős fejlesztés követett (lásd az alábbi táblázatot), melyek megvalósítása részben még folyamatban van. Ezek közül is kiemelkedő a Magyarország Kormányának támogatásával megújuló a bonyhádi önkormányzat tulajdonában lévő városi sportpálya és a Perczel Mór utca 44. szám alatti épület (sport rekreációs funkciót kap) fejlesztése. Mindezek megvalósítására 1 milliárd 567 millió 180 ezer forint célzott támogatást biztosít a Kormány a völgyeségi városnak.

A Völgyeségi Múzeum korábbi pályázati projektek áthúzódó ötéves megvalósítása döntően befolyásolta középtávú tervünket, hiszen a TÁMOP („Élményszerű múzeumi programok a Völgyeségi Múzeumban” a „Múzeumok Mindenkinek – Program a Múzeumok oktatási és képzési szerepének erősítése – Központi módszertani fejlesztés”/ TÁMOP 3.2.8/A-08-2008-0002 pályázat/ mintaprojektje (2 millió Ft) gyermekfoglalkozások a német nemzetiségi oktató tevékenységre.) 2014-ig, a TIOP (Múzeumuk infrastruktúrájának iskolabarát fejlesztésére és oktatási-képzési szerepének erősítése a városi önkormányzat elnyert 13 millió forintos TIOP – 1.2.2. – 09/1. pályázata 2010-ben.) 2016-ig volt fenntartandó. A TIOP pályázat eredményeként a múzeumi foglalkoztató terek nagysága 133 m²-re emelkedett 2011 májusától. A földszinten lévő infopultba beépített indukciós hurok a nagyothallóknak funkcionál, a kerekesszékes mozgáskorlátozottak számára pedig elérhetővé tette az emeleti tárlatot. A kiállításba illesztettük a vakok és gyengén látók szekrényét-pultját, zománcedények a tapintható tárgyak, az eredeti bonyhádi zománcedények különböző típusait ismerhetik meg a látogatók.

A városi önkormányzat által 2015-ben elnyert 13,2 millió forintos 10% önerős Kubinyi pályázata a Völgyeségi Múzeum Ház és Ember a Völgyeségben a középkortól napjainkig c. új állandó kiállításának I. üteme 2016. június 30-ára elkészült.

A pályázat eredménye: A „Várak, templomok, búcsújáróhelyek” az első régészeti tematikájú teremben a Váralja- Várfő régészeti leleteit egy korábbi időszak tárlat után újra, a templomok leletei viszont először láthatóak a nagyközönség számára. A bonyhádi gótikus templom és a templombelső imitációja a 2015. október 1-jén megtalált romról elkészült. A második terem újdonsága a természettudományi együttes. Teljesen új a nyomda, a retro és 1956, és a cipőiparból a céhes és a bonyhádi cipőgyári egység.

Érintőképernyős interaktív terminál a várak- templomoknál interaktív elem, (3 D-s filmek, régészeti feltárásokat bemutató booklet, kirakós játék), de ide helyeztük a mesterségekről szóló filmeket is, a hang lejátszó modulokat a középkori korfestő zenével, a „Szőlő és a bor” terébe a madárhangokkal, utóbbiban a gyerekeknek egy színes falat is kialakítottunk. A retro térben digitális falikép került, 56-hoz kötődő filmhíradó és 2 bonyhádi forradalmár visszaemlékezése lejátszására, DVD lejátszó Nagy Imre beszédének felvételével, ugyan itt kézzel fogható egy 1950-es évekbeli puska, lapozható egy fotóalbum a cipőiparnál. A legyártott 12, illetve 3 rend korhű öltözék a látogatók élményeit fokozzák, illetve a gyermek foglalkozások alkalmával hasznosulnak.

A Völgyeségi Múzeum fejlesztése folyamatos, számos sikeres pályázatban vesznek részt (lásd <http://www.volgysegimuzeum.hu/palyazatok/>)

A város lakosságának jelentős részét érintő fejlesztések érdekében széles körű, több szegmensű összefogás generálódott, melynek alapja a korábbi együttműködések a település önkormányzata, a civil szektor szereplői és a helyi vállalkozások szereplői közt. Eddigi együttműködés eredménye a nagyon megalapozott **Megvalósíthatósági Tanulmányra épített Integrált Településfejlesztési Stratégia**, és az ezekben megfogalmazottaknak megfelelően előkészített és beadott **közös projektjavaslatok a Széchenyi 2020 időszakban:**

A projekt azonosító száma	A projekt címe	Az igényelt támogatás összege	Az elnyert támogatás összege	A projekt(javaslat) státusza
TOP-1.1.1-15-TL1-2016-0004	Iparterület fejlesztése Bonyhádon	500.000.000 Ft	480.000.000 Ft	Megvalósítása folyamatban.
TOP-1.1.1-15-TL1-2016-0006	Völgységi Ipari Park bővítési lehetőségeinek megteremtése	499.999.999 Ft	300.000.000 Ft	Megvalósítása folyamatban.
TOP-1.3.1-15-TL1-2016-0006	Agrárlogisztikai Központ létesítése Bonyhádon	531.350.240 Ft	450.000.000 Ft	Megvalósítása folyamatban.
TOP-1.2.1-15-TL1-2016-0001	„A Váraljai Parkerdő turisztikai vonzerejének fejlesztése”	331.796.984 Ft	331.796.984 Ft	Megvalósult.
TOP-1.4.1-15-TL1-2016-0001	Férőhelybővítés és infrastrukturális fejlesztés a Bonyhádi Varázskapu Bölcsőde és Óvodában	400.000.000 Ft	350.000.000 Ft	Megvalósult.
TOP-2.1.2-15-TL1-2016-0002	„MIÉNK ITT A TÉR”	600.000.000 Ft	475.000.000 Ft	Megvalósult.
TOP-3.1.1-15-TL1-2016-0002	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés Kerékpárút kiépítése Bonyhád központjából az Ipari Parkig	205.000.000 Ft	205.000.000 Ft	Megvalósítása folyamatban.
TOP-3.2.1-15-TL1-2016-00023	A bonyhádi zeneiskola épületének energetikai korszerűsítése	96.000.373 Ft	96.000.373 Ft	Megvalósult.
TOP-3.2.2-15-TL1-2016-00001	Térségi napenergia alapú villamos erőmű létrehozása Bonyhádon	250.000.000 Ft	0 Ft	A projektötlet nem nyert támogatást.
TOP-4.1.1-15-TL1-2016-0003	Egészségügyi szolgáltatóház kialakítása Bonyhád Majos városrészében	100.000.000 Ft	0 Ft	A projektötlet nem nyert támogatást.
TOP-4.2.1-15-TL1-2016-0001	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése Bonyhádon	150.000.000 Ft	150.000.000 Ft	Megvalósult.
TOP-5.1.2-15-TL1-2016-00001	Bonyhád járási foglalkoztatási paktum - foglalkoztatás	250.000.000 Ft	250.000.000 Ft	Megvalósítása folyamatban.

	fejlesztése a Bonyhádi járásban			
TOP-7.1.1-16-2017-00102	Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés - A BONYHÁDI HELYI KÖZÖSSÉG HKFS MEGVALÓSÍTÁSA	500.000.000 Ft	250.000.000 Ft	Megvalósítása folyamatban.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

A Völgység, mint népi tájelnevezés az 1600-as évek óta adatolható. Hivatalosan 1727-ben került megszervezésre az ún. völgységi járás, mely e néven 1981-ig, a járások megszűnéséig létezett. A történeti Völgység első falunévsora azért nem jellemző, mert ekkor a helységek egy része pusztai hely volt, a török utáni újraterelítés ekkor még tartott. A Tolna és Baranya megyék közötti határper a középkori Tolna vármegye jelentős részét leszakította, ám a Völgységhez tartozás hagyományát a népi tájtudat e részeken is megőrizte, jóllehet egyes falvak Baranyához kerültek át. Az első ötven esztendőben, majd a követő további két évszázadban a járási közigazgatási határok módosultak. Közben a tájféldrajz is fejlődött, a tájak elhatárolásánál ma geológiai alapokra épít. A néprajztudomány viszont – táji-történeti tudati kutatásaiban – megmarad a történeti tájagnál.

Tájféldrajzi értelemben a Völgységet északon a Tevel alatt elfolyó Alsóhidas-patak, délről és keletről a Völgységi patak, délnyugatról a Hábi-csatorna, nyugatról pedig a Kapos zárja. Így a magyaregregyi vízválasztótól keletre, illetve nyugatra tulajdonképpen két medencéje lenne.

Ezzel szemben a történeti Völgység a Völgység-patak teljes vízgyűjtőjét, továbbá az Alsóhidas és Hidas-patak vízgyűjtőjén lévő községeket jelent. Keleten pedig a Rák-patak és Lajvér-patak vízgyűjtője tartozik ide. Baranya megyéből – történetileg – völgységinek számít: Mecseknádasd, Hidas, az ún. Vízvölgyben pedig: Magyaregregy, Kárász, Vékény, Szászvár, Császa. Északra a határt, a hegyháti vízválasztó jelenti, Murgán, Felsőánán, Kétyen és Kistormáson felül. *(Forrás: Bonyhád és környéke. Bonyhád, 2000. 5-6. oldal)*

A Bonyhádi járás dimbes-dombos vidékének 19 településén a lakosság létszáma 1000 fő alatt van:

10 ezer felett (1): Bonyhád (járásközpont)

2 ezer felett (2): Nagymányok (város), Zomba

1 ezer felett (3): Aparhant, Kakasd, Tevel

500 felett (9): Cikó, Felsőánán, Györe, Izmény, Kéty, Kisdorog, Lengyel, Mórág, Váralja

500 alatt (7): Bátaapáti, Bonyhádvarasd, Kismányok, Kisvejké, Mőcsény, Mucsfa, Závod

200 alatt (2): Grábóc, Nagyvejké

100 alatt: Murga.

A járás teljes lakosság száma 2018. január 1-jén: 30. 985 fő *(Forrás: KEKKH személyiadat-és lakcímnnyilvántartás)*

A Völgység települései hagyományaikban, kulturálisan és etnikailag hasonló képet mutatnak. A török uralom alatt elnéptelenedő Völgységbe szerbek települtek. Egy csoportjuk szerzetes központot hozott létre Grábócon a 16. században. A 18. században több hullámban betelepült német ajkú lakosság közel felét a második világháború utolsó éveiben kitelepítették. Ezekben az években esett a világháború áldozatává a 18. században betelepült zsidó közösség. Az eltűnt népcsoportra csak felújításra váró zsinagógáik és helytörténeti tanulmányok emlékeztetnek. A kitelepített németiség helyére felvidéki magyarokat és bukovinai székelyeket telepítettek. E két népcsoport a többségi társadalomtól csak kulturálisan különül el, jogilag nem számít nemzetiségnek. A völgységi települések másik nemzetiségét a roma népcsoport alkotja. (Forrás: *Bonyhád, a Völgység fővárosa című kiadvány, 2013.*)

A járásban 14 településen (Bonyhád, Bonyhádvarasd, Cikó, Felsőnána, Kakasd, Kisdorog, Kismányok, Kisvejke, Mórág, Nagymányok, Tevel, Váralja, Závod, Zomba) német települési nemzetiségi önkormányzat, valamint 9 településen (Aparhant, Bonyhád, Kisvejke, Lengyel, Mórág, Nagymányok, Tevel, Váralja, Zomba) roma települési nemzetiségi önkormányzat is működik. (Forrás: *www.valasztas.hu*)

A Völgység kulturális életét, annak intézményeit, szervezeteit és rendezvénykínálatát jelentős mértékben meghatározzák az itt élő népcsoportok. Ez az egyediség tükröződik mind a szellemi, mind a tárgyi kultúrában (helytörténeti-néprajzi gyűjtemények). A térség programkínálatának gerincét is a völgységi népcsoportok népművészetéhez, a népi élethez, szokásokhoz kapcsolódó hagyományőrző rendezvények, valamint a térségre jellemző mezőgazdasági sajátosságok adják. A térség nagyobb rendezvényei: Tarka Marhafesztivál (Bonyhád), „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál (Bonyhád), Völgységi Könyvfesztivál (Bonyhád), Grábóci szerb ortodox búcsú, Győrei Hajdina Fesztivál, Kisvejkei Kajszi Fesztivál, Mihály napi búcsú, bor és strudel fesztivál (Nagymányok), Teveli Galuska Fesztivál, Váraljai Kuglóffesztivál, Závodi „Forgó” Fesztivál.

Bonyhádon és a Völgységben is hagyományosan erős a civil, közösségi élet. A szervezetek jelentős része kulturális és sport alaptevékenységet folytat. A társulási nyilvántartásban szereplő 109 működő szervezet közül 47 működik Bonyhádon, 62 a térségi településeken. A társulás 2014. évi nyilvántartásában szereplő 112 civil szervezetből három nem működött. Alaptevékenység szerinti bontásban a 109 szervezetből: sport-és szabadidős tevékenységgel foglalkozik: 25 (ebből Bonyhádon 19, térségben 6); kulturális szervezet: 48, ebből kimondottan hagyományőrző tevékenységet 22 szervezet folytat (Bonyhádon 8, térségben 14). Érdekképviselői szervezet: 11 működik a térségben. Tűzoltó és polgárőr szervezet: 8, segélyező és támogató szervezet: 11, egyéb: 6. Az adatok nem tekinthetők teljesnek, mivel a kérdőív készítésekor sem a KSH, sem az Országos Bírósági Hivatal nem rendelkezett megyei és térségi civil szervezetekkel kapcsolatos adatokkal.

Testvérvárosi kapcsolattal a térségben 8 település 20 kapcsolattal rendelkezik: Bonyhád (7); Cikó (1); Kakasd (3); Kismányok (1); Mórág (1), Nagymányok (5), Tevel (1); Váralja (1).

A várostérségben a következő történelmi egyházak vannak jelen: Római Katolikus Egyház, Evangélikus Egyház, Református Egyház, Baptista Egyház. Bonyhádi központtal működik a Hit Gyülekezete. (Forrás: *VÖT, kérdőív. Végezte: Szarvas Irén 2014.*)

A Bonyhádi Térségi Területfejlesztési Program 2014-2020 ellenőrzésekor a társuláshoz beérkező települési projektervek alapján a következő meghatározó fejlesztési irány fogalmazódott meg:

1. Az ipar fejlesztése. Az iparterületek fejlesztése Bonyhád és Nagymányok központtal, valamint a könnyűipar – bőr-és cipőipar, fémipar, a bányászat és a hozzákapcsolódó szakképzés fejlesztése.

2. A mezőgazdaság fejlesztése, kiemelten a térségre jellemző állattenyésztés (Bonyhád), szántóföldi növény- és gyümölcsstermesztés (Kisvejte, Bonyhád, Mócsény, Mórág, Bátaapáti), valamint az azokhoz kapcsolódó feldolgozóipar és szakképzés fejlesztése.
3. Energetikai fejlesztések (geotermikus, nap-, és szélenergia hasznosítása)
4. Az infrastrukturális fejlesztés (intézmények, közlekedési kapcsolatok és vonalas létesítmények fejlesztése).
5. A turizmus komplex fejlesztése: fürdőturizmus, kulturális turizmus, természetjáró turizmus összekapcsolt fejlesztése (Váralja, Parkerdő és Bonyhádi Termálfürdő). (Forrás:

A Bonyhádi Területfejlesztési Munkacsoport jegyzőkönyve. Bonyhád, 2014.március 13.)

Bonyhád járás 25 települési önkormányzata a térség összehangolt fejlesztésére, az önkormányzatok számára jogszabály által kötelezően ellátandó közfeladatok ellátására, valamint önként vállalt feladataik ellátására társulást hozott létre.

A VÖT tagönkormányzatai: Aparhant, Bátaapáti, **Bonyhád**, Bonyhádvarasd, Cikó, Felsőnána, Grábóc, Györe, Izmény, Kakasd, Kéty, Kisdorog,

Kismányok, Kisvejte, Lengyel, Mórág, Mócsény, Mucsfa, Murga, Nagymányok, Nagyvejte, Tevel, Váralja, Závod, Zomba.

A társulás 2004. június 23-án alakult Völgyeségi Többcélú Kistérségi Társulás (VTKT) néven, amely 2006. februárjától átvette a megszűnő Völgyeségi Önkormányzatok Területfejlesztési Társulásának (VÖTT) feladatait is. 2013. január 1-jétől, a többcélú kistérségi társulások megszűnését követően, **Völgyeségi Önkormányzatok Társulása (VÖT)** néven, megváltozott feladatellátással folytatta működését, majd 2016. január 1-jétől átvette a megszűnő Bonyhádi Szociális Alapszolgáltatási Központként működő Gondozási Központ Fenntartó Társulása (SZÖT) feladatellátását. Ettől kezdve a VÖT intézményfenntartó társulásként, a Bonyhádi Gondozási Központ fenntartójaként működik.

A VÖT székhelye: Bonyhád, Széchenyi tér 12. A munkaszervezet feladatait a Bonyhádi Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A Társulás államháztartás szakágazati rendje szerinti besorolása: helyi önkormányzatok és társulások igazgatási tevékenysége (ÁHTI 841105). A társulás önálló jogi személy, gazdálkodására a költségvetési szervek működésére vonatkozó jogszabályok az érvényesek.

A szervezet hivatalos honlapja: www.vot.hu A társulás a kötelező és önként vállalt feladatait három tagcsoportban látja el. Ezek a feladatok kormányzati funkciók és jogszabályi hivatkozások szerint a következők:

Tagok1:

- A társulás működtetése (011130 Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége)
- Területfejlesztési feladatok ellátása (041140 Területfejlesztési igazgatás)

- Települések közötti koordináció: térségi rendezvénynaptár, szervezeti honlap, rendezvénysátor (066020 Város-, községgazdálkodási egyéb szolgáltatások).
- Civil szervezetek támogatása (082091 Közművelődés – közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése; 082092 Közművelődés – hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása)
- A Völgységi Tájegységi Értéktár elektronikus felületének és a Völgységi Értéktár Bizottság működtetése, adminisztrációja (2012.évi XXX.tv. a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról; 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet)

Tagok2:

- Az egészségügyi alapellátást képező hétközi és hévígi háziorvosi ügyelet együttes szervezése (072112 Háziorvosi ügyeleti ellátás; 2015. évi CXXIII. tv. 5. § (1) bek. c) pontja). A központi háziorvosi ügyelet az Ablonczy-házban működik (Bonyhád, Bajcsy-Zsilinszky u. 25.)
- A társult önkormányzatok és intézményeik belső ellenőrzési feladatainak ellátása (Mötv. 119. § (4) bek. és 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet).
- A fogyatékkal együtt élő személyek nappali ellátása (101221 Fogyatékkal együtt élő nappali ellátása; Szt. 65/F § alapján). Az „Összefogás” Közhasznú Alapítvány által működtetett „Együtt 1 másért” Nappali Intézmény Bonyhádon, a Dózsa György u. 32. szám alatt működik.
- A térség ingyenes, közérdekű információs lapjának, a Völgységi hírlevélnek megjelentetése (083030 Egyéb kiadói tevékenység).

Tagok3: A Bonyhádi Gondozási Központ (BGKP) fenntartása. Az intézmény négy intézményegysége:

- Idősek Klubja (7150 Bonyhád, Perczel u. 29. Hrsz. 7/3)
- Idősek Otthona (7150 Bonyhád, Szabadság tér 2. Hrsz. 89/2)
- Család-és Gyermekjóléti Központ (7150 Bonyhád, Perczel M. u. 27. Hrsz. 10/1)
- Család-és Gyermekjóléti Szolgálat (7150 Bonyhád, Perczel M. u. 27. Hrsz. 10/1)

A BGKP által ellátott feladatok:

- Alap családsegítés (Szt. 64.§ (4) és 86.§. (1) bek.
- Kiegészítő gyermekjóléti szolgáltatások:
 - Utcai szociális munka (Gyvt. 40.§ (2) aa)
 - Kapcsolattartási ügyelet (Gyvt. 40.§ (2) ab)
 - Gyermekvédelmi készenléti szolgálat (Gyvt. 40.§ (2) ad)
 - Jogi tájékoztatás és pszichológiai tanácsadás (Gyvt. 40.§ (2) ae)
 - Családkonzultáció, terápia, családi döntéshozó konferencia (Gyvt. 40.§ (2) af)
 - Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységek ellátása (Gyvt. 40.§ (2) ba)-bf)
 - Szakmai támogatás a területi gyermekjóléti szolgálatok számára: Gyvt. 40.§ (2) c)
- Támogató szolgálat (Szt. 65/C §.)
- Idősek otthona (Szt. 67-68.§)
- Házi segítségnyújtás (Szt. 63.§)
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (Szt. 65.§)
- Étkeztetés (Szt. 62.§)
- Nappali ellátás (Szt. 65/F §)
- Tanyagondnoki szolgálat (Szt. 60.§)

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

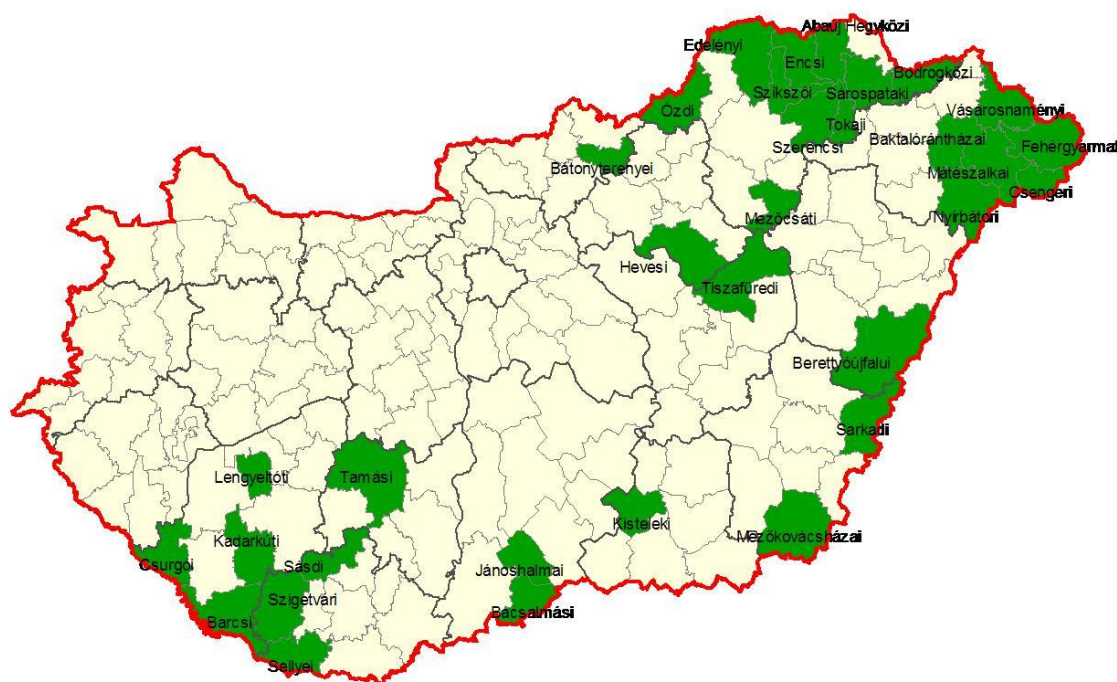
A helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a TEIR – Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer- adatbázisból, a Központi Statisztikai Hivatal, Munkaügyi Hivatal, és a helyi Önkormányzat adatbázisából, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. A 2012. évi adatok még az adatbázisokban nem elérhetők. Ezeket a felülvizsgálat során pótolni szükséges.

A helyi adatgyűjtések nagy része a Közös Önkormányzati Hivatalban rendelkezésre álló statisztikai táblák vagy más dokumentumok (pl.: költségvetési beszámoló) figyelembevételével zajlottak. Néhány esetben sajnos egyáltalán nem álltak rendelkezésre adatok, egyes esetekben azok gyűjtését vagy nyilvántartását a jogszabályi előírások kizárják (pl.: fogyatékosagra, vagy származásra vonatkozóan).

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat a lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet.

Magyarországon a mélyszegénységben élők területi elrendeződése nagyjából egybeesik a leghátrányosabb helyzetű kistérségek (továbbiakban LHH kistérség) területével. Ezen térségek leginkább az ország északkeleti részében találhatók; Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Sajó és a Bodrogköz közötti területen, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Másik fontos térség a Dél-Dunántúl bizonyos részei, úgy, mint az Ormánság, vagy Tolna megyében a Tamási kistérség. Bonyhád ez utóbbiba nem tartozik bele. Az említett térségekben a születéskor várható élettartam is lényegesen alacsonyabb.

LHH kistérségek Magyarországon napjainkban
(forrás: <http://www.nfu.hu>)

„Hazánkban a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a cigánysággal, holott a mélyszegénység nem egyértelműen bőrszín függő, bár kijelenthető, hogy a mélyszegénységben élők nagy része cigány származású. A mélyszegénység megítélése, mint „kategória” behatárolása országtól függően más és más. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ez forintosítva Magyarországon 46 000 forint havi jövedelmet jelent. Másik használt fogalom a létminimum, amely egy szerény, de elfogadható életminőséget tesz lehetővé. Ez jelenleg Magyarországon a 67 000 forintos havi jövedelem. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük

szegénynek. Ez a réteg a népesség 30-35%-át teszi ki, köztük 850 000 gyermek van. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimál nyugdíj 28 000 forintos havi érték alatti jövedelműeknél húzzák meg.”¹

A TeIR, KSH népszámlálás adatai szerint a településen 2011-ben 80 ember vallotta magát Kisebbségnek (cigány, roma, beás). Az önkormányzat ennél frissebb adatokat nem talált TeIR, KSH népszámlálás adatai között.

„A mélyszegénységből való kitörés rendkívül nehéz, mondhatni lehetetlen. A helyzetüket az is rontja, hogy rendkívüli elszigeteltségben élnek mind társadalmilag, mind gazdaságilag. Ebben nagy szerepe van az infrastruktúra fejletlenségének. Kutatások igazolják, hogy azoknak a településeknek a száma és aránya, ahol a mélyszegénységben élő családok a helyi társadalom többségi csoportját alkotják, megháromszorozódott az elmúlt évtizedben.”²

A fentiek miatt önkormányzatunk alapvető célja az együtt jelentkező területi és társadalmi hátrányok következményeinek, a szegénység mélyülésének, újratermelődésének és területi terjedésének mérséklése, továbbá a mélyszegénységben élők integrációjának előmozdítása azzal az eszközrendszerrel, amelyet a szociális és közösségi munka, a lakosság aktív részvételén alapuló tervezés együtt nyújthat. Ezt a helyi közösségi kapcsolatok fejlesztésével, egyes közszolgáltatásoknak (szociális és egészségügyi ellátások, a gyermekek helyzetét és kitörési esélyeit meghatározó szolgáltatások) a helyi szükségletekhez igazításával, továbbá a lakosság kistérségi fejlesztési folyamatba való bekapcsolásával kívánjuk elérni, melyen önkormányzatunk folyamatosan dolgozik.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A magyarországi romák kétséggel az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben él. Lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik jóval alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális.

A romák helyzetét pusztán a fenti jellemzőkkel meghatározni – az őket körülölelő társadalmi előítéletek hatásának számbavétele nélkül – pontosan mégsem lehet. A szociális létbizonytalanság mellett a kirekesztettség a legtöbb roma közös jellemzője, és e két jellemző együtthatója az a kilátástalan élethelyzet, amely jó eséllyel egész életükben távol tartja őket a társadalmi fősodortól. Az egyre erősödő társadalmi feszültségek és az ezzel párhuzamosan megszaporodó radikális és szélsőséges megnyilvánulások is mutatják, a roma lakosság társadalmi integrációja ma sürgetőbb feladat, mint valaha. A helyzettel történő őszinte, közhelymentes szembenézés, valamint a felelős döntéshozatal nem várhat tovább helyi szinten sem. A romák széleskörű társadalmi kirekesztődésének erősödése az etnikai feszültségek kezelhetetlen mértékű kiéleződéséhez vezethet, egyszersmind súlyosan visszavetheti a település és az egész ország gazdasági teljesítőképességét.

Gyakori tévhit, hogy a romák (érdemtelenül) túltámogatottak, ezzel szemben kutatások igazolják, hogy sem a helyi, sem az országos hatáskörű különböző fejlesztési programokban nincs kellő mértékben reprezentálva a roma lakosság, sőt a célzottan romáknak szánt források is sokszor alacsony hatásfokkal érik el a célcsoportot.

¹ Mélyszegénység – A társadalomkutatás alapjai – Lovász Gergő, Geográfus, Eötvös Loránd Tudományegyetem, 2012.

² Mélyszegénység – A társadalomkutatás alapjai – Lovász Gergő, Geográfus, Eötvös Loránd Tudományegyetem, 2012.

A helyi esélyegyenlőségi program éppen abban segíthet, hogy megmutassa milyen eszközök egymásra építésével lehetséges valódi eredményeket elérni akár anélkül, hogy arra jelentős külön forrást biztosítanának.

A települési önkormányzatnak esélyegyenlőségi programja tervezésekor nem csak arra kell ügyelnie, hogy miként javítsa célprogramokkal, vagy többségi programokba történő integrálásuk révén a romák lakhatási, oktatási, szociális és egészségügyi helyzetét: olyan beavatkozásokat szükséges terveznie, amelyek egyszerre oldják a romák kirekesztettségét is. Nem elég tehát például betonúttal ellátni a cigány telepet, szükség van a szegregációból történő kitörés útjainak megkönnyítésére is. Még a legjobban előkészített programok sem fogják elérni hatásukat, ha maguk a romák nem vonódnak be a programok előkészítésétől a végrehajtásig minden szinten.

A romák helyzetének vizsgálatakor óhatatlanul felmerülő alapprobléma, hogy hivatalos etnikai adatok nem, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre. A település Önkormányzatának a hatályos adatvédelmi jogszabályok betartásával arra kell törekednie, hogy minél több adatot gyűjtsön be a településen élő romák helyzetével kapcsolatban. Amennyiben az önkormányzat (illetve partnerei, intézményei) nem rendelkezik pontos adatokkal, és ezek pótlása a tervezés időszakában nem megoldható, a beavatkozások irányultságának meghatározásához sokszor már az is elegendő lehet, ha megbecsülik az adott jellemző előfordulási gyakoriságát.

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat a lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet.

Magyarországon a mélyszegénységben élők területi elrendeződése nagyjából egybeesik a leghátrányosabb helyzetű kistérségek (továbbiakban LHH kistérség) területével. Ezen térségek leginkább az ország északkeleti részében találhatók; Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Sajó és a Bodrogek közötti területen, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Másik fontos térség a Dél-Dunántúl bizonyos részei, úgy, mint az Ormánság, vagy Tolna megyében a Tamási kistérség.

A fentiekből látható, hogy hazánkban a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a cigánysággal, holott a mélyszegénység nem egyértelműen bőrszín függő, bár kijelenthető, hogy a mélyszegénységben élők nagy része roma származású. Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció miatt, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.

A mélyszegénységből való kitörés rendkívül nehéz, mondhatni lehetetlen. A helyzetüket az is rontja, hogy rendkívüli elszigeteltségben élnek mind társadalmilag, mind gazdaságilag. Ebben nagy szerepe van az infrastruktúra helyenkénti fejletlenségének.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A 2005-ben végrehajtott jövedelem-felvétel mintája lehetőséget ad a területi különbségek vizsgálatára, a régiók, megyék közötti összehasonlításra.

Hosszú évek tapasztalatai alapján nem meglepő, hogy a fővárosban élők jövedelme lényegesen magasabb, mint az országos átlag. 2004-ben az egy főre jutó nettó jövedelem a fővárosban 27,5%-kal haladta meg az országos átlagot, amely további emelkedés az 1995-ös 26%-os különbséghez képest.

Az egy főre jutó évi nettó jövedelem, megyénként és a fővárosban, 1995 és 2004

Megnevezés	1995		2004	
	Forint	Ország összesen=100,0	Forint	Ország összesen=100,0
Budapest	270 874	125,6	1 002 790	127,5
Pest	209 315	97,0	797 945	101,4
Közép-Magyarország	249 766	115,8	924 907	117,6
Fejér	215 483	99,9	821 500	104,4
Komárom-Esztergom	207 455	96,2	817 878	104,0
Veszprém	200 643	93,0	755 299	96,0
Közép-Dunántúl	208 218	96,5	799 342	101,6
Győr-Moson-Sopron	216 111	100,2	816 921	103,8
Vas	223 893	103,8	710 185	90,3
Zala	216 061	100,2	748 444	95,1
Nyugat-Dunántúl	218 209	101,1	767 520	97,6
Baranya	220 223	102,1	730 059	92,8
Somogy	201 664	93,5	737 941	93,8
Tolna	224 344	104,0	728 262	92,6
Dél-Dunántúl	214 945	99,6	732 225	93,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	189 771	88,0	685 010	87,1
Heves	195 927	90,8	774 772	98,5
Nógrád	188 975	87,6	718 451	91,3
Észak-Magyarország	191 195	88,6	713 509	90,7
Hajdú-Bihar	186 268	86,3	693 825	88,2
Jász-Nagykun-Szolnok	197 671	91,6	688 409	83,3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	175 127	81,2	655 386	87,5
Észak-Alföld	185 238	85,9	678 213	86,2
Bács-Kiskun	201 189	93,3	735 803	93,5
Békés	200 172	92,8	710 646	90,3
Csongrád	219 422	101,7	744 318	94,6
Dél-Alföld	206 582	95,8	731 460	93,0
Megyék együtt	203 154	94,2	740 953	94,2
Ország összesen	215 732	100,0	786 636	100,0

A megyék jövedelmi sorrendjében a legjelentősebb negatív változást a Dél-Dunántúl tudhatja magáénak, annak köszönhetően, hogy Tolna és Baranya az egy főre jutó jövedelmeket tekintve jelentősen visszaesett a megyék közötti sorrendben.

Míg 1995-ben a megyék sorában 2. helyen álló Tolnában az egy főre jutó jövedelem 11%-kal haladta meg a régió akkori legrosszabb megyéjének, Somogynak az átlagát, 2004-re a sorrend megfordult, s a Dél-Dunántúl harmadik helyén lévő Tolna megye jövedelmei valamivel több, mint 1%-kal elmaradtak a somogyiaktól. Ebben a visszaesésben jelentős szerepet játszott a Tolnában meghatározó villamosenergia-ipari jövedelmek nemzetgazdasági átlaghoz viszonyított korábbi kiemelt helyének erőteljes mérséklődése.

A jövedelmek nagyságát, összetételét nem csupán az országon belüli területi elhelyezkedés befolyásolja, hanem az adott terület, településtípus munkaerő-piaci, demográfiai jellemzői, kulturális, oktatási hagyományai, színvonala.

A fő jövedelmi típusok szerinti két legnagyobb csoportot az alkalmazásból származó jövedelemmel és a nyugdíjjal rendelkező háztartások alkotják.

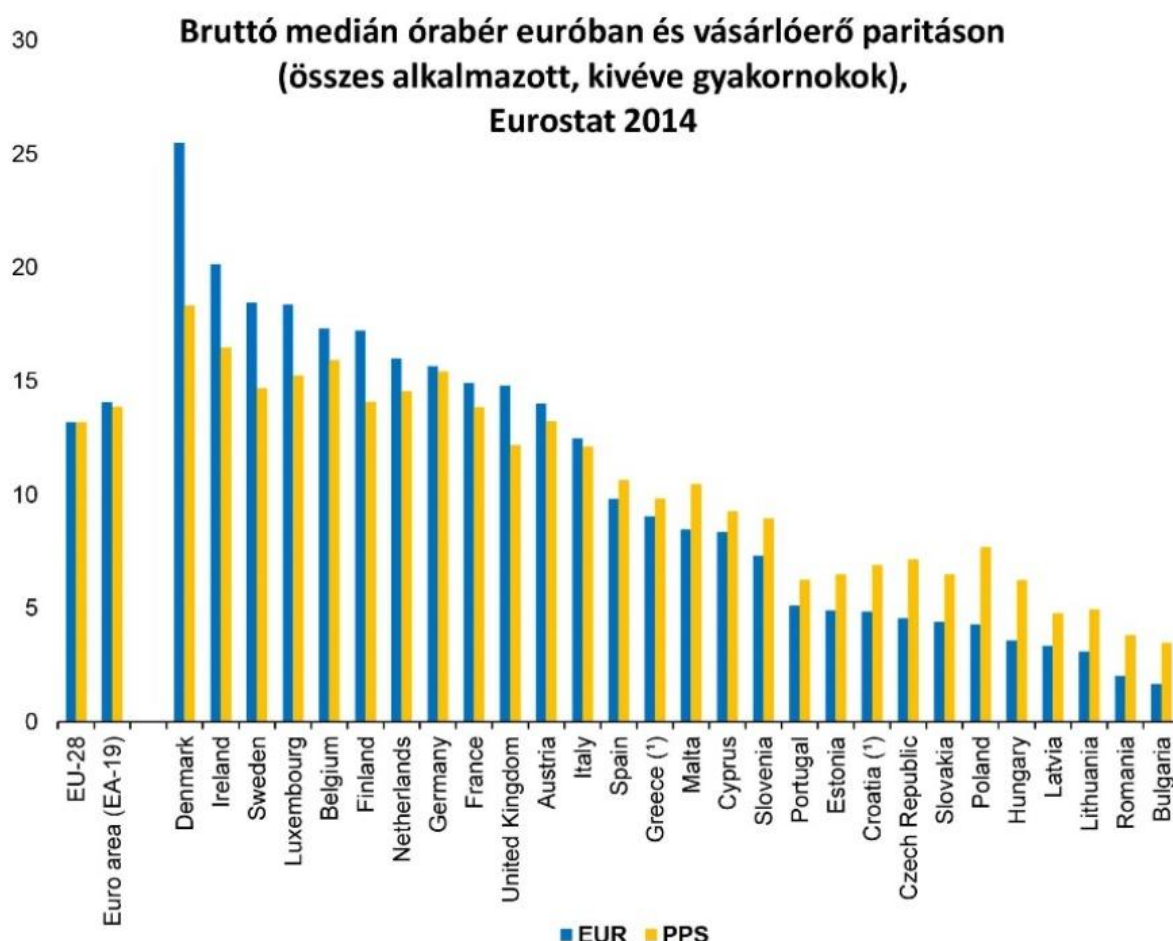
Alkalmazotti jövedelmek és a nyugdíjak egy főre jutó éves értékei, 1995, 2004

Ft

Megnevezés	Alkalmazásból származó jövedelem		Nyugdíj	
	1995	2004	1995	2004
Budapest	188 361	1 049 876	61 599	965 123
Pest	124 074	828 424	45 533	744 712
Közép-Magyarország	166 318	1 241 967	56 090	884 912
Fejér	149 765	840 777	42 626	837 801
Komárom-Esztergom	120 812	830 608	52 509	794 032
Veszprém	120 822	794 019	48 580	712 187
Közép-Dunántúl	131 883	822 898	47 401	783 176
Győr-Moson-Sopron	136 123	818 183	46 282	811 628
Vas	137 542	738 225	43 165	669 348
Zala	129 385	764 864	46 823	704 616
Nyugat-Dunántúl	134 473	779 660	45 599	740 511
Baranya	115 301	760 872	53 394	735 185
Somogy	100 933	761 337	50 588	760 979
Tolna	134 248	731 858	45 908	669 624
Dél-Dunántúl	115 157	753 164	50 567	728 599
Borsod-Abaúj-Zemplén	97 007	734 760	51 843	710 625
Heves	100 745	813 821	56 684	753 875
Nógrád	93 898	762 935	53 498	668 719
Észak-Magyarország	97 422	761 159	53 354	712 902
Hajdú-Bihar	97 762	714 132	44 350	642 543
Jász-Nagykun-Szolnok	112 052	711 277	48 244	626 816
Szabolcs-Szatmár-Bereg	80 068	725 244	47 236	608 172
Észak-Alföld	95 085	717 051	46 483	624 395
Bács-Kiskun	97 224	717 839	45 585	693 575
Békés	98 676	772 674	50 460	670 282
Csongrád	123 067	766 383	51 344	700 852
Dél-Alföld	105 717	748 645	48 812	688 818
Megyék együtt	112 731	771 468	48 334	708 648
Ország összesen	126 778	821 893	50 798	750 847

Jelenlegi helyzet:

A hazai bérek még mindig jelentősen elmaradnak a nyugat-európai bérszintektől (vásárlóerő paritáson is). A munkaerő elvándorlásának egyik legfontosabb magyarázó oka éppen ez a különbség, a nyugati gazdaságok magasabb bérszintje. Az alacsonyabb béreket a közgazdászok általában az alacsonyabb termelékenységgel magyarázzák, fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy a Magyarországon termelő külföldi nagyvállalatok (multik) esetében a fizetett munkabér alacsonyabb, mint amit a munka termelékenysége indokolna.

Annak ellenére, hogy a magyar bérek jelentősen elmaradnak a nyugat-európai bérszintektől, 49 935 milliárd forintra nőtt a háztartások pénzügyi vagyona az idei második negyedév végére, ami 1339 milliárd forintos növekedés az előző negyedévhez képest, éves alapon pedig 3954 milliárd a gyarapodás.

Regionális összehasonlításban a magyar háztartások kifejezetten jómódúnak számítanak a kötelezettségekkel csökkentett pénzügyi vagyont tekintve. A legutolsó rendelkezésre álló, 2016-os Eurostat adatok alapján a magyar háztartások nettó pénzügyi vagyona az azévi GDP 104,4 százalékán állt, ami 6,7 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban. Ez az arány a horvát háztartások esetében 87,5 százalék, a cseheknél 81,3, a görögöknél 80,5, az íreknél 76,2, a finneknél 74, a szlovéneknek 70,7, az észteknél 70,2, a lengyeleknél 65,4, a románoknál 50,8, a szlovák háztartások nettó vagyona pedig csupán a GDP 41,2 százalékát érte el.

2.1.39. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban* (1/3)

Időszak	Nemzetgazdaság összesen	Ebből:						
		mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat	bányászat, kőfejtés	feldolgozóipar	villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladék-gazdálkodás, szennykezelés	ipar	építőipar
	A-S	A	B	C	D	E	B+C+D+E	F
2018. J	310 817	228 265	329 081	326 837	471 251	266 727	328 097	235 504
F	306 507	222 256	316 203	312 199	491 975	272 836	315 849	230 272
M	331 505	238 261	333 778	340 126	612 003	299 309	346 669	242 618
Á	340 559	249 654	370 256	360 952	578 472	285 552	363 790	244 348
Mj	327 486	258 616	376 501	349 334	593 751	298 700	354 574	250 423
Jú	329 576	260 522	397 135	342 487	496 725	301 708	345 477	260 833
Jl	326 724	259 100	383 558	336 511	537 106	295 807	341 029	256 182
Au	321 172	256 037	381 055	335 904	527 107	295 596	340 070	247 120
Sz	322 752	258 562	365 227	331 641	477 873	290 521	334 235	250 666

2.1.39. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban* (2/3)

Időszak	Ebből:							
	kereskedelem, gépjárműjavítás	szállítás, raktározás	szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	információ, kommunikáció	pénzügyi, biztosítási tevékenység	ingatlanügyletek	szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
	G	H	I	J	K	L	M	N
2018. J	293 064	294 215	203 068	543 660	569 955	284 412	439 761	258 870
F	290 755	285 784	205 847	558 396	541 280	288 299	428 919	263 298
M	308 560	314 154	206 009	582 413	618 791	301 613	471 453	285 962
Á	305 608	307 770	210 972	592 736	772 744	316 750	482 878	270 447
Mj	299 693	320 673	214 557	540 540	550 762	326 675	454 127	274 099
Jú	302 273	303 696	208 854	560 435	655 644	315 261	460 337	281 796
Jl	300 666	303 382	210 662	554 517	585 437	316 685	446 182	272 417
Au	296 326	305 879	211 893	543 577	544 224	301 552	449 567	274 815
Sz	299 186	301 311	214 071	544 254	563 920	304 359	455 004	274 563

2.1.39. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban* (3/3)

Időszak	Ebből:						
	közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	oktatás	humán-egészségügyi, szociális ellátás	ezen belül:		művészet, szórakoztatás, szabadidő	egyéb szolgáltatás
	O	P	Q	humán-egészségügyi ellátás	szociális ellátás	R	S
2018. J	361 263	309 934	206 354	319 795	144 184	303 498	244 991
F	359 358	309 168	209 379	326 665	143 731	307 525	237 768
M	423 208	311 645	211 789	322 863	148 484	316 304	255 030
Á	431 283	318 854	214 129	332 440	147 960	330 224	252 945
Mj	377 660	321 583	215 105	331 864	149 354	333 364	268 128
Jú	386 489	327 943	218 021	333 696	151 644	338 634	252 649
Jl	397 754	322 939	220 964	332 866	153 105	324 518	273 444
Au	366 232	318 088	220 180	330 464	153 243	322 681	280 956
Sz	392 028	313 367	219 629	328 739	152 938	338 407	276 850

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint 2018. július végén 5777 álláskeresőt tartottak nyilván Tolna megyében, 13,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. (Országosan 6,3%-kal csökkent a létszám.)

Az álláskereső 26 %-a szerepelt legalább egy éve a nyilvántartásban.

A nyilvántartott álláskereső gazdaságilag aktív népességhez viszonyított 6,0 %-os aránya, az országos mutatót 0,4 százalékponttal meghaladta.

A megyében regisztrált álláskereső 11%-a volt pályakezdő, számuk 22%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A 17%-os hányadot képviselő 25 éven aluli munkát keresők száma pedig közel 8%-kal nőtt a 2012. márciusihoz képest. Az álláskereső 6%-a volt megváltozott munkaképességű, létszámuk 4%-kal volt kevesebb az egy évvel korábbinál.

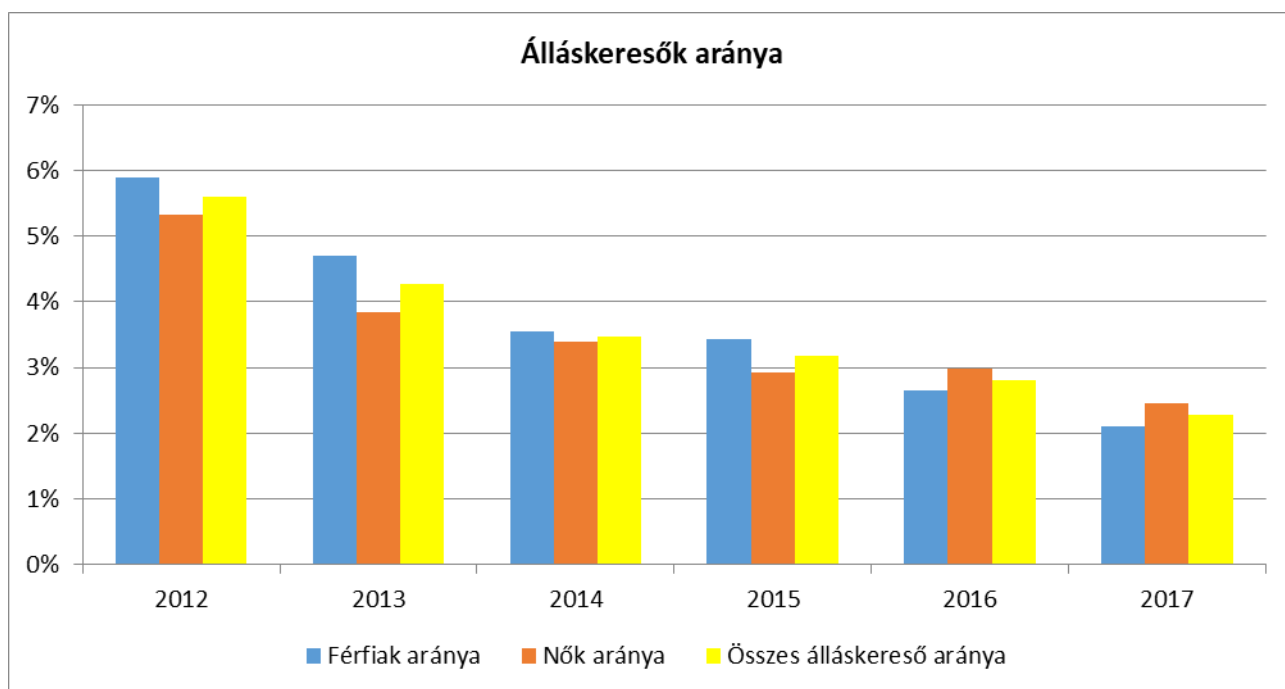
Idén március végén 1051 betöltetlen álláshelyet jelentettek be a munkaügyi központoknak, számuk az egy évvel korábban regisztráltak több mint duplájára nőtt. Egy üres álláshelyre 15 álláskereső

jutott, míg országosan nyolc. A Dél-Dunántúl másik két megyéjében a tolnainál kedvezőbb volt a mutató: Baranyában 10, Somogyban pedig kilenc állás kereső jutott egy üres álláshelyre.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	4766	4841	9 607	281	5,9%	258	5,3%	539	5,6%
2013	4702	4773	9 475	221	4,7%	183	3,8%	404	4,3%
2014	4599	4657	9 256	163	3,5%	158	3,4%	321	3,5%
2015	4547	4539	9 086	156	3,4%	133	2,9%	289	3,2%
2016	4492	4452	8 944	119	2,6%	133	3,0%	252	2,8%
2017	4 360	4 346	8 706	92	2,1%	107	2,5%	199	2,3%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

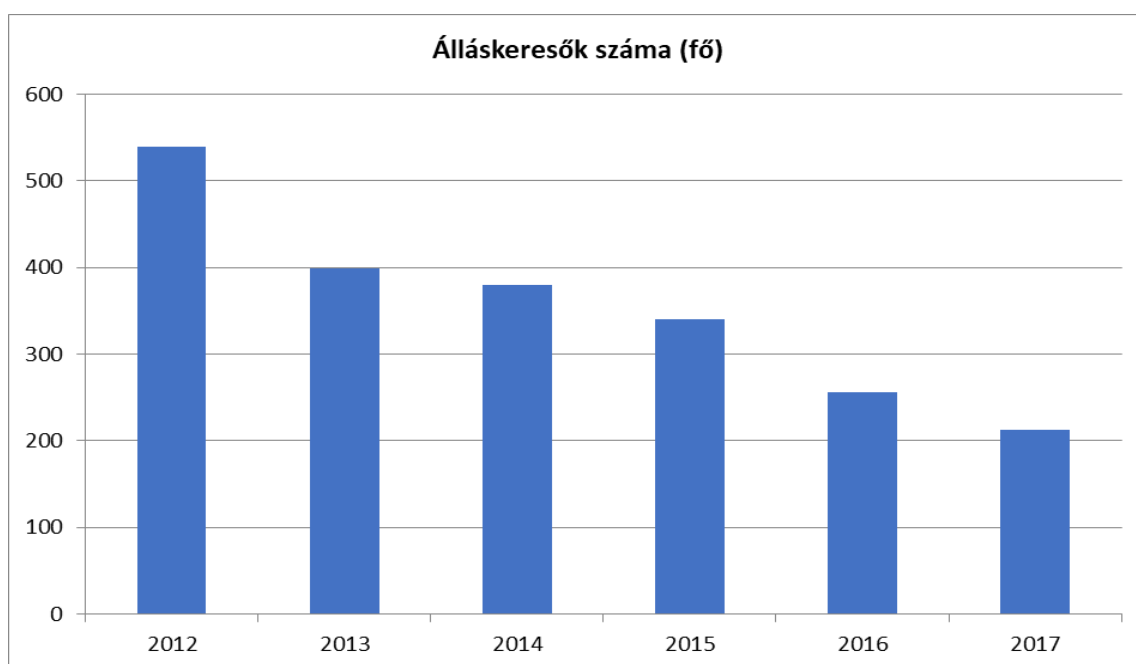

A fenti adatok a 15-64 év közötti lakónépességhez képest a nyilvántartott állás keresők arányszámát mutatják a településen. A nemek szerinti megoszlás változó képet mutat. Hol a férfiak, hol a nők vannak kedvezőbb helyzetben.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		539	399	380	340	256	213
20 év alatti (TS 1002)	Fő	12	7	9	14	20	17
	%	2,2%	1,8%	2,4%	4,1%	7,8%	8,0%
20-24 év (TS 1003)	Fő	90	68	54	55	52	40
	%	16,7%	17,0%	14,2%	16,2%	20,3%	18,8%
25-29 év (TS 1004)	Fő	78	50	47	27	29	26
	%	14,5%	12,5%	12,4%	7,9%	11,3%	12,2%
30-34 év (TS 1005)	Fő	54	45	28	35	24	21
	%	10,0%	11,3%	7,4%	10,3%	9,4%	9,9%
35-39 év (TS 1006)	Fő	82	45	54	44	29	18
	%	15,2%	11,3%	14,2%	12,9%	11,3%	8,5%
40-44 év (TS 1007)	Fő	73	54	54	48	27	24
	%	13,5%	13,5%	14,2%	14,1%	10,5%	11,3%
45-49 év (TS 1008)	Fő	58	47	42	38	26	24
	%	10,8%	11,8%	11,1%	11,2%	10,2%	11,3%
50-54 év (TS 1009)	Fő	38	30	41	31	10	13
	%	7,1%	7,5%	10,8%	9,1%	3,9%	6,1%
55-59 év (TS 1010)	Fő	50	44	37	25	18	13
	%	9,3%	11,0%	9,7%	7,4%	7,0%	6,1%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	4	9	14	23	21	17
	%	0,7%	2,3%	3,7%	6,8%	8,2%	8,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatai alapján megállapíthatjuk, hogy a munkaerő-piaci szempontból leginkább veszélyeztetett korcsoport a fiatal felnőttek, ők teszik ki az álláskeresők több mint egyharmadát.

Ezért fontos feladat a pályakezdő fiatalok munkaerő-piaci integrációja, hiszen ennek hiánya vagy sikertelen volta döntően befolyásolja a jövő nemzedékének életesélyeit. Ennek érdekében a fiatalok képzettségét összhangba kell hozni a munkaerő-piaci igényekkel, amelynek hatékony eszköze lehet a városban jól működő duális oktatási rendszer. A mélyszegénységben élő, gyakran halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok vonatkozásában ugyanakkor javasolt olyan komplex, célzott képzési-, ösztöndíj- és foglalkoztatási programok beindítása is, amelyek úgy szolgálják a társadalmi felzárkózás előmozdítását, hogy egyúttal képesek ezt a társadalmi réteget is integrálni a város aktív munkaerő-piacába, ezáltal gazdasági és társadalmi fejlődésébe.

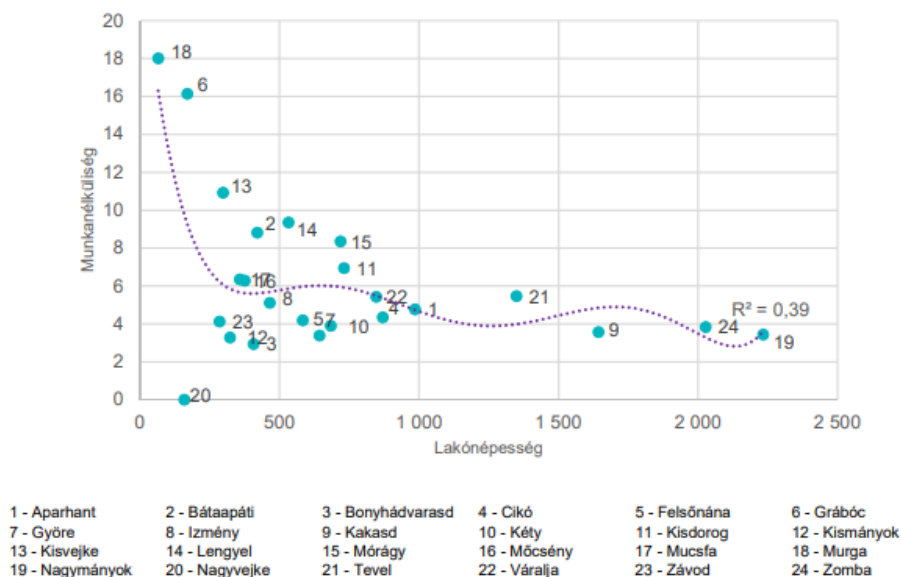
A grafikonból kiolvasható a nyilvántartott állás keresők számának fokozatos csökkenése. A csökkenésében fontos szerepet játszanak az utóbbi évek jelentős bonyhádi munkahelyteremtő beruházásai, valamint nem elhanyagolható a közfoglalkoztatás hatása sem. Mivel a mélyszegénységben élők képzettség, munkaerő-piaci tapasztalat és társadalmi szocializáció tekintetében jellemzően hátrányt szenvednek a népesség többi rétegéhez képest, számukra jellemzően elsősorban ez utóbbi kínálhatott munkalehetőséget.

Ha a regionális adatokat összevetjük a **bonyhádi** adatokkal, akkor látjuk, hogy a vizsgált 2016-es évben sem a megyei, sem a regionális átlagot nem haladja meg a regisztrált munkanélküliek aránya. Bonyhádon a 15-64 éves korú népesség munkanélküiségi rátája a vizsgált, 2016-es évben 2,75 % volt, ami jóval kevesebb, mint a megyei 4,7 %-os és regionális 6,2 %-os ráta.

A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása a Dél-Dunántúlon (2016)

Megnevezés (megye, régió)	Munkanélküiségi ráta (%)
Baranya	7,7%
Somogy	5,5%
Tolna	4,7%
Dél-Dunántúl	6,2%
Országos összesen	5,1%

Munkanélküiségi ráta a Bonyhádi járás településein (2017)

Forrás: BONYHÁD JÁRÁSI FOGLALKOZTATÁSI PAKTUM

A foglalkoztatási stratégiát megalapozó munkaadói és célcsoport helyzetelemzés és igényfelmérés

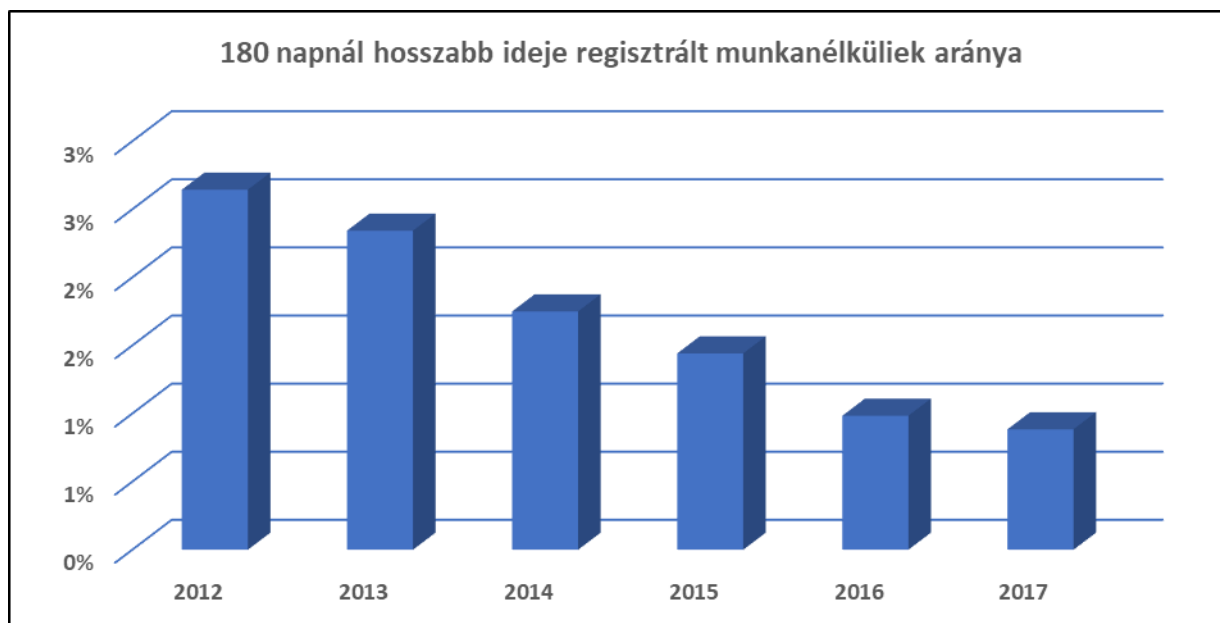
A települési adatokat vizsgálva megállapítható, a magas munkanélküliség alapvetően a kis lakosságszámú településekre jellemző, igaz, a járás második legkisebb településén, Nagyvejkén egyáltalán nincs regisztrált álláskereső. Bár az összefüggés kapcsán a magyarázóerő alacsony, a tendencia mégis megfigyelhető, amint a fenti ábrán is látható. Emellett a járásban hat olyan település – Bátaapáti, Grábóc, Kisvejke, Lengyel, Mórág, Murga – található, ahol a munkanélküliség relatív mutatója legalább másfélszerese az országos átlagnak. A hat érintett település közül négy 500 fő alatti lakónépességgel rendelkezik, a települések összlakossága pedig mindössze 2.201 fő.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	2,6439	113	141	254	44,5%	55,5%
2013	2,3430	124	98	222	55,9%	44,1%
2014	1,7502	86	76	162	53,1%	46,9%
2015	1,4418	68	63	131	51,9%	48,1%
2016	0,9839	40	48	88	45,5%	54,5%
2017	0,8844	32	45	77	41,6%	58,4%

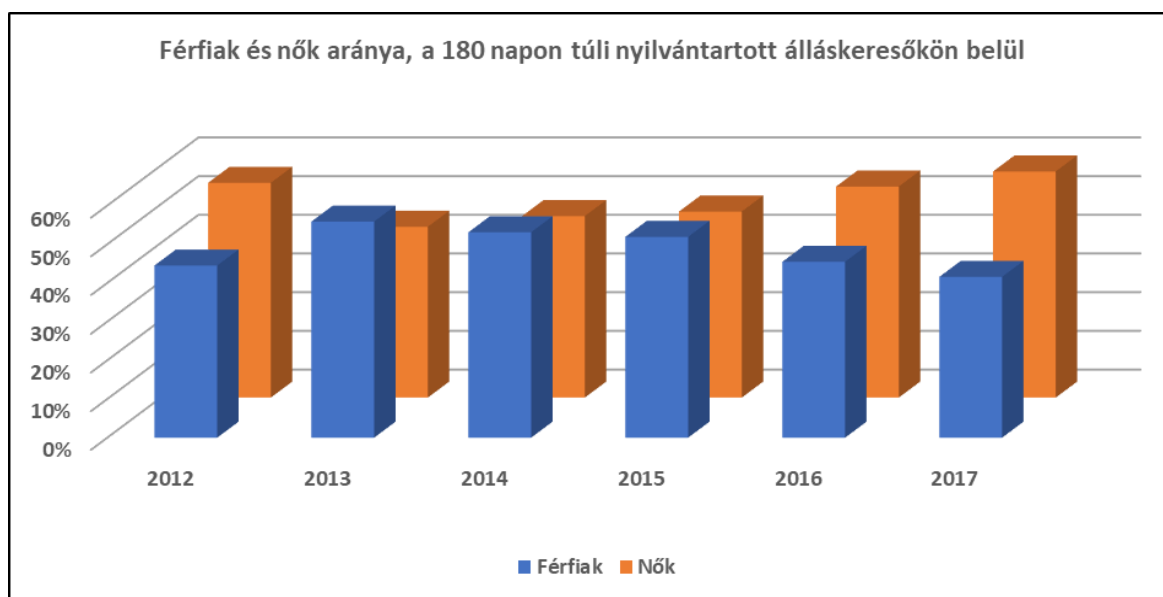
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi

Hivatal

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számában folyamatos csökkenés figyelhető meg. A munkanélküliség egyik legfontosabb, a mélyszegénység kialakulását rendkívüli módon befolyásoló dimenziója az, hogy milyen hosszú időre kerül ki valaki a munkaerő-piacról.

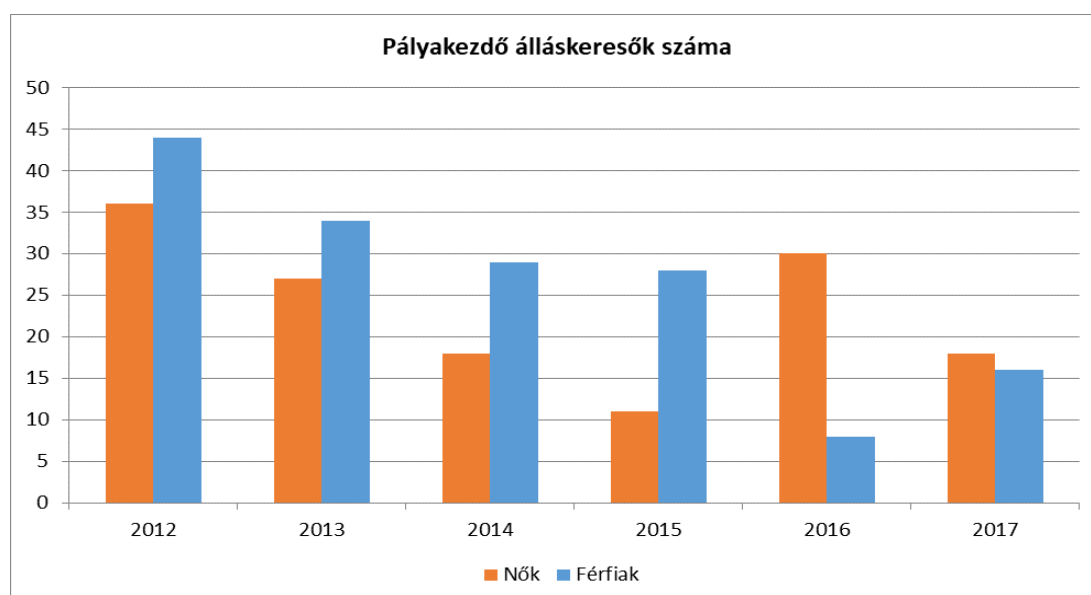
Ezért szükséges olyan intézkedéseket kezdeményezni és tenni annak érdekében, hogy a tartós (180 napnál hosszabb ideig tartó) munkanélküliség tovább csökkenjen, hiszen tapasztalatok szerint minél hosszabb a tartós munkanélküliségben eltöltött idő, annál nehezebb visszatérni, integrálódni a munka világába.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	1 053	898	1 951	44	4,2%	36	4,0%	80	4,1%
2013	1 031	875	1 906	34	3,3%	27	3,1%	61	3,2%
2014	1 008	855	1 863	29	2,9%	18	2,1%	47	2,5%
2015	980	807	1 787	28	2,9%	11	1,4%	39	2,2%
2016	936	797	1 733	8	0,9%	30	3,8%	38	2,2%
2017	891	782	1 673	16	1,8%	18	2,3%	34	2,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők jelentős arányt képviselnek a regisztrált álláskeresők körében. Az arány csökkentésére, és hogy számuk tovább csökkenjen, mindenképpen szükséges olyan intézkedéseket kezdeményezni, amelyek támogatják, és közvetítőkön, ellenőrzőkön keresztül segítik azokat a munkáltatókat, akik pályakezdő álláskeresőket alkalmaznának.

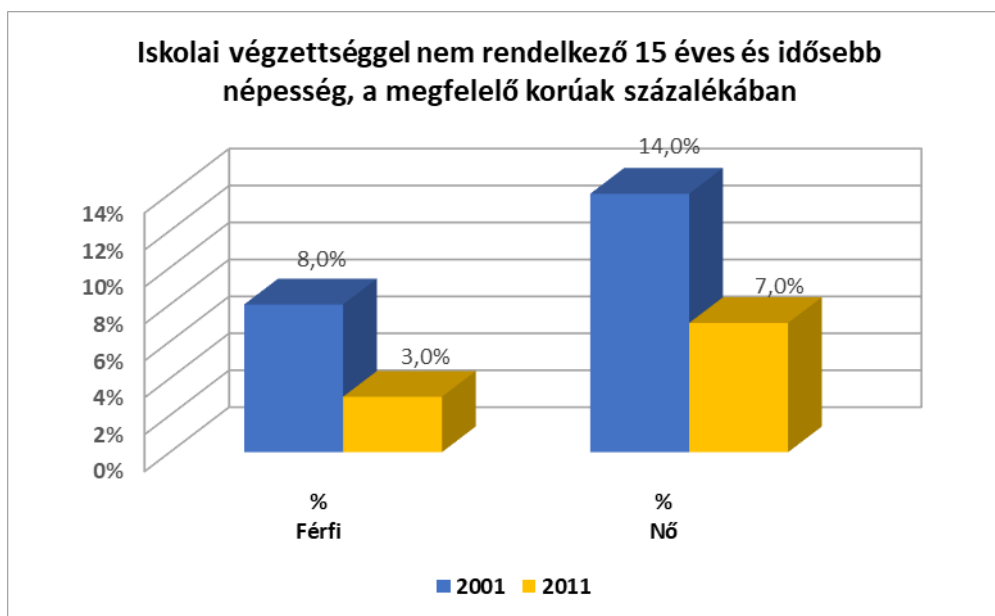
Fentieket figyelembe véve fontos feladat a pályakezdő fiatalok munkaerő-piaci integrációja, hiszen ennek hiánya vagy sikertelen volta döntően befolyásolja a jövő nemzedékének életesélyeit. Ennek érdekében a fiatalok képzettségét összhangba kell hozni a munkaerő-piaci igényekkel. A mélyszegénységben élő, gyakran halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok vonatkozásában ugyanakkor javasolt olyan komplex, célzott képzési-, ösztöndíj- és foglalkoztatási programok beindítása is, amelyek úgy szolgálják a társadalmi felzárkózás előmozdítását, hogy egyúttal képesek ezt a társadalmi réteget is integrálni a város aktív munkaerő-piacába, ezáltal gazdasági és társadalmi fejlődésébe.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	92,0%	86,0%	8,0%	14,0%
2011	97,0%	93,0%	3,0%	7,0%

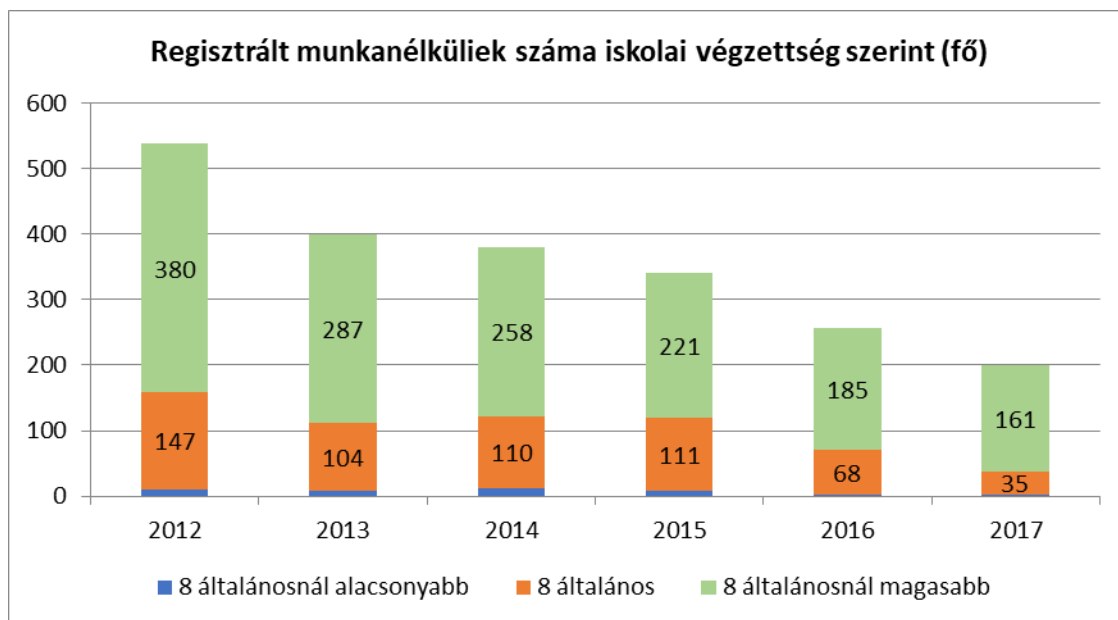
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	539	11	2,0%	147	27,3%	380	70,5%
2013	404	8	2,0%	104	25,7%	287	71,0%
2014	321	12	3,7%	110	34,3%	258	80,4%
2015	289	8	2,8%	111	38,4%	221	76,5%
2016	252	3	1,2%	68	27,0%	185	73,4%
2017	199	3	1,5%	35	17,6%	161	80,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai alapján megállapítható, hogy az elmúlt négy évben a nyilvántartott munkakeresők több mint a fele nem alacsony iskolai végzettségű volt. Ennek ellenére a munkaerő-piacra való visszakerülés esélyét növelendő továbbra is fontos és érdemes olyan típusú kompetencia-fejlesztő és szakmai végzettséget adó képzéseket szervezni, amelyek célcsoportja elsősorban az alacsony iskolai végzettségű, gyakran mélyszegénységben élő emberek köre.

c) közfoglalkoztatás

A felnőttoktatásban részt vevők száma Bonyhád településen nulla.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

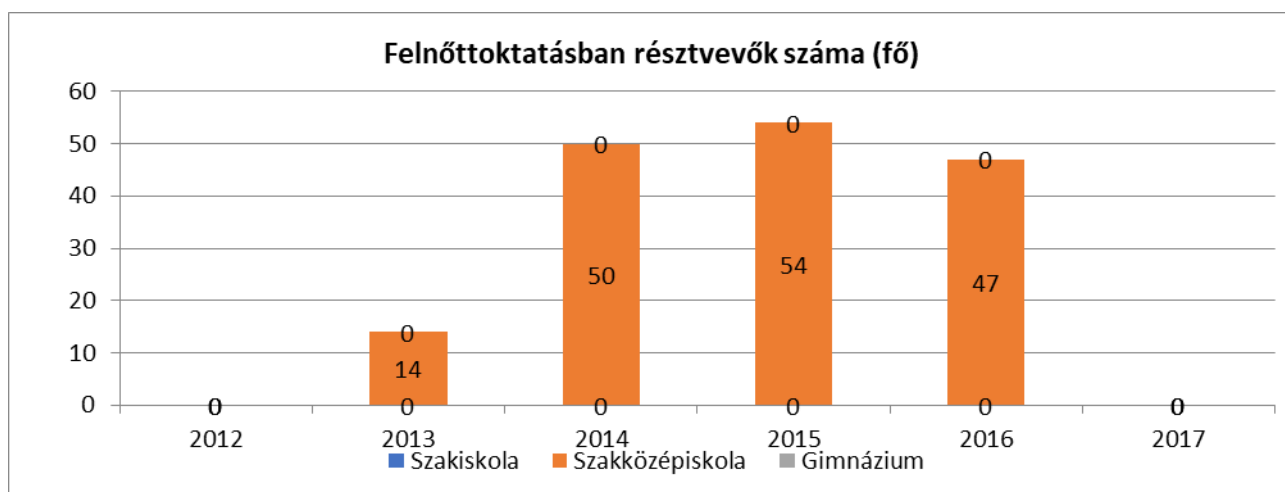
Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉK!
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2012	#ÉRTÉK!	0	#ÉRTÉK!	na.	#ÉRTÉK!	0	#ÉRTÉK!	68
2013	14	0	0,0%	14	100,0%	0	0,0%	14
2014	50	0	0,0%	50	100,0%	0	0,0%	50
2015	54	0	0,0%	54	100,0%	0	0,0%	54
2016	47	0	0,0%	47	100,0%	0	0,0%	na.
2017	#ÉRTÉK!	0	#ÉRTÉK!	na.	#ÉRTÉK!	0	#ÉRTÉK!	na.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Az illetékes hivatalok nehezen tudnak segítséget nyújtani azoknak, akik nem rendelkeznek szakmával. Ez megmagyarázhatja azt a tényt is, hogy a regisztrált munkanélküliek körében folyamatosan nő azok száma, akik 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek. A közfoglalkoztatás és az alternatív megélhetési lehetőségek megoldást jelenthetnek, mindenképpen kutatni kell a forrásokat, perspektívát e területeken.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A foglalkoztatás esélyeihez való hozzáférést a Tolna Megyei Kormányhivatal Bonyhádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya jogszabályi felhatalmazás alapján látja el ezen tevékenységét, illetve a Foglalkoztatási Paktum nagyban hozzájárul a foglalkoztatás növekedéséhez. Mind a Járási Hivatalban, mind Bonyhád Város Önkormányzatánál rendelkezésre állnak azon információs táblák, ahová az álláshirdetések, képzések stb. kifüggeszthetők. Ezen túl a Bonyhádi Közös Önkormányzati Hivatal, valamint a Solymár Imre Városi Könyvtár is sikeresen pályázott a Digitális Jólét Programra, melynek keretében az alacsony iskolai végzettségűek számára digitális képzést tartanak. Ennek során elsajátítják azon ismereteket, amivel a munkaerő piacon nagyobb eséllyel helyezkedhetnek el. (Önéletrajz írási, álláshirdetés keresése, stb.)

A közlekedés és munka járás közlekedés feltételei adottak, az autóbuszos közlekedés az ipari parkban letelepült vállalkozások munkarendjéhez igazodik.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A Tolna Megyei Kormányhivatal és a Bonyhádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított és támogatott képzések, és átképzések lehetőséget teremtenek arra, hogy a leendő munkavállalók nagyobb spektrumú tudással rendelkezzenek.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A gimnáziumi érettségi megszerzése több középiskolában is lehetséges, úgymint: a Bonyhádi Oktatási Nevelési Intézmény Arany János Gimnáziumi Intézményegységben, a Jókai Mór Szakképző Iskolában, a Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégium, Gimnázium és Kollégiumban vagy a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégiumban.

A Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma 2015. július 1. nappal jött létre a Tolna Megyei Szent László Szakképző Iskola és Kollégium Perczel Mór Szakközépiskolai Tagintézményének, illetve a Tolna Megyei Szent László Szakképző Iskola és Kollégium Jókai Mór Szakképző Iskolai Tagintézményének jogutódjaként.

Az iskola legfontosabb törekvése, hogy tanulóinkat hozzásegítsük egy versenyképes végzettséghez, életképes szakmához, eredményesen felkészítsük az önálló életkezdesre, a továbbtanulásra, illetve a munka világára. Ez a szemlélet munkálkodik iskolánkban mindenütt: képzési tartalmainkban, módszereinkben, tanáraink, szakoktatóink szemléletében.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

E társadalmi csoport foglalkoztatására a nyílt munkaerő piacon nincs esély. A közfoglalkoztatás keretén belül a csapadékvíz elvezető árkok kézi takarításával, kaszálásával, karbantartásával, a keletkezett hulladék elszállításával, emellett a közterületek takarításával, illegális hulladéklerakók felszámolásával foglalkoztathatók. A fentiekén túlmenően a közfoglalkoztatottak részt vesznek az intézmények munkájában. A Varázskapu Óvoda és Bölcsőde intézményében kisegítő feladatokat látnak el, csakúgy, mint a Bonyhádi Gondozási Központban. A foglalkoztatottak között számos mélyszegénységben élő és roma származású munkavállaló is van, akiket segítenek a beilleszkedésben és támogatják a képzéseken való részvételüket. Tekintettel arra, hogy az intézmények nem tartanak nyilván adatot foglalkoztatottjaik jövedelmi- vagyoni továbbá esetleges nemzetiségi hovatartozására figyelemmel, nem áll rendelkezésre pontos információ e témában.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Önkormányzatunknak a foglalkoztatás területén tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomása. Ezzel kapcsolatos bejelentés az elmúlt években nem érkezett sem az önkormányzattal szemben, sem az önkormányzat felé, így sem a testi fogyatékkal, sem a megváltozott munkaképességgel élők, sem a nők, sem a mélyszegénységben élők/romák esetében nem valósul meg a hátrányos megkülönböztetés településünkön.

Annak ellenére, hogy hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatban bejelentés nem érkezett az évek során, Önkormányzatunk fel van készülve arra is, ha a településen élő állampolgárt hátrányos megkülönböztetés éri. Ennek megfelelően a diszkrimináció elleni küzdelemben az első lépés annak elszenvédőit támogatni, és tájékoztatást adni, hogy milyen fórumokhoz fordulhatnak segítségért. (Egyenlő Bánásmód Hatóság, civil jogvédő szervezetek).

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság partnerkapcsolatban áll többek között az esélyegyenlőségi célcsoportok nemzetközi és hazai képviselőivel is, úgymint:

- RomaWeb.hu,
- Európai Roma Jogok Központja,
- Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda,
- Kézenfogva Alapítvány,
- Értelmi Sérültek és Családjaik Jogvédő Egyesülete, stb.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

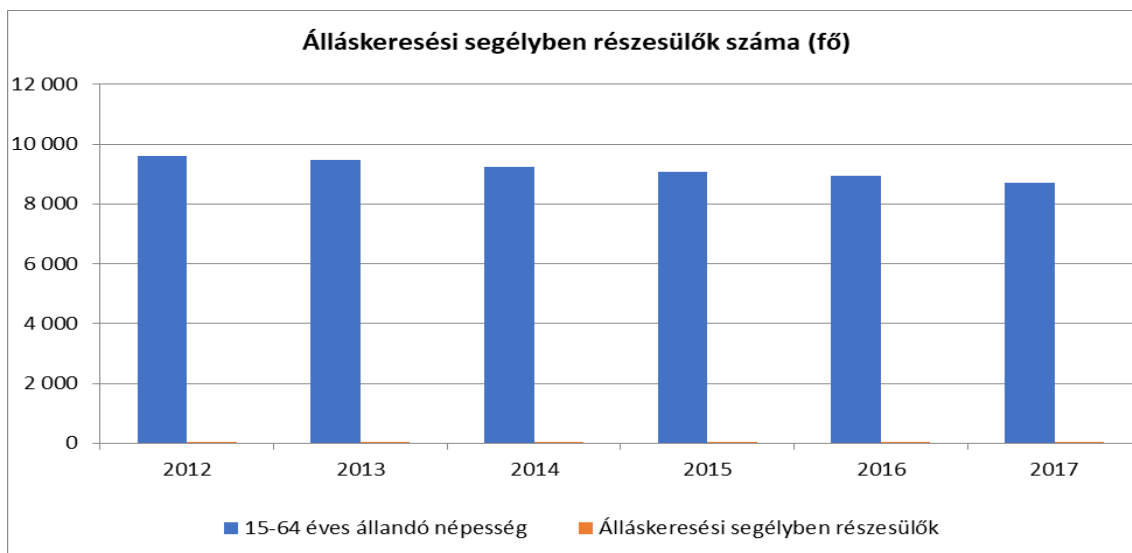
A mélyszegénységben élők jelentős részének a fő bevételi forrása kizárólag a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokból áll. A következő táblázatok az álláskeresői segélyben részesülők számát, arányát, a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számát, és a rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek számát mutatja.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
-----------	--	---	--

2012	9 607	2	0,0%
2013	9 475	4	0,0%
2014	9 256	6	0,1%
2015	9 086	9	0,1%
2016	8 944	8	0,1%
2017	8 706	8	0,1%

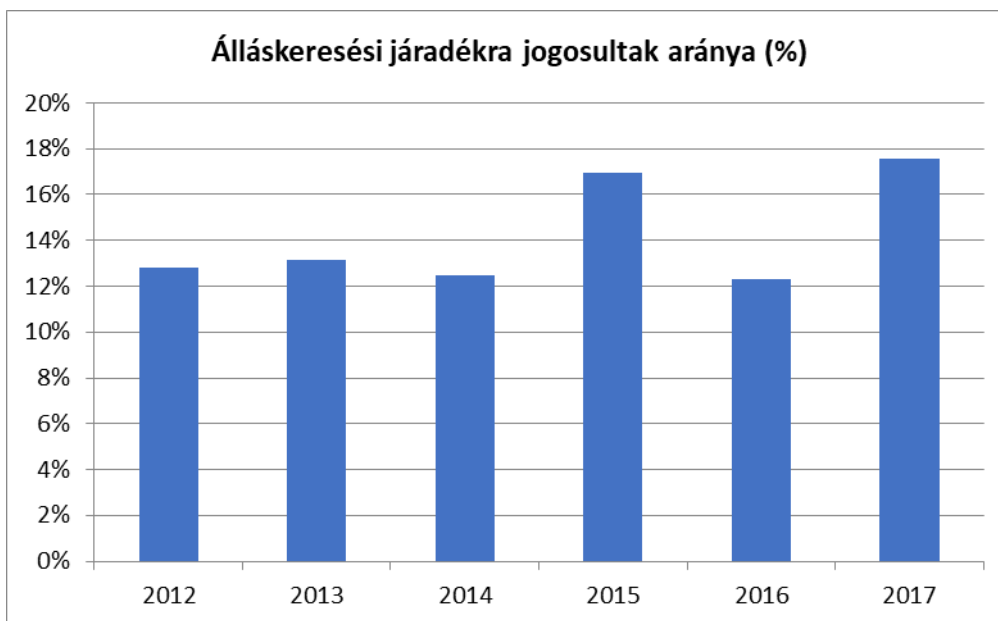
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2012	539	69	12,8%
2013	404	53	13,1%
2014	321	40	12,5%
2015	289	49	17,0%
2016	252	31	12,3%
2017	199	35	17,6%

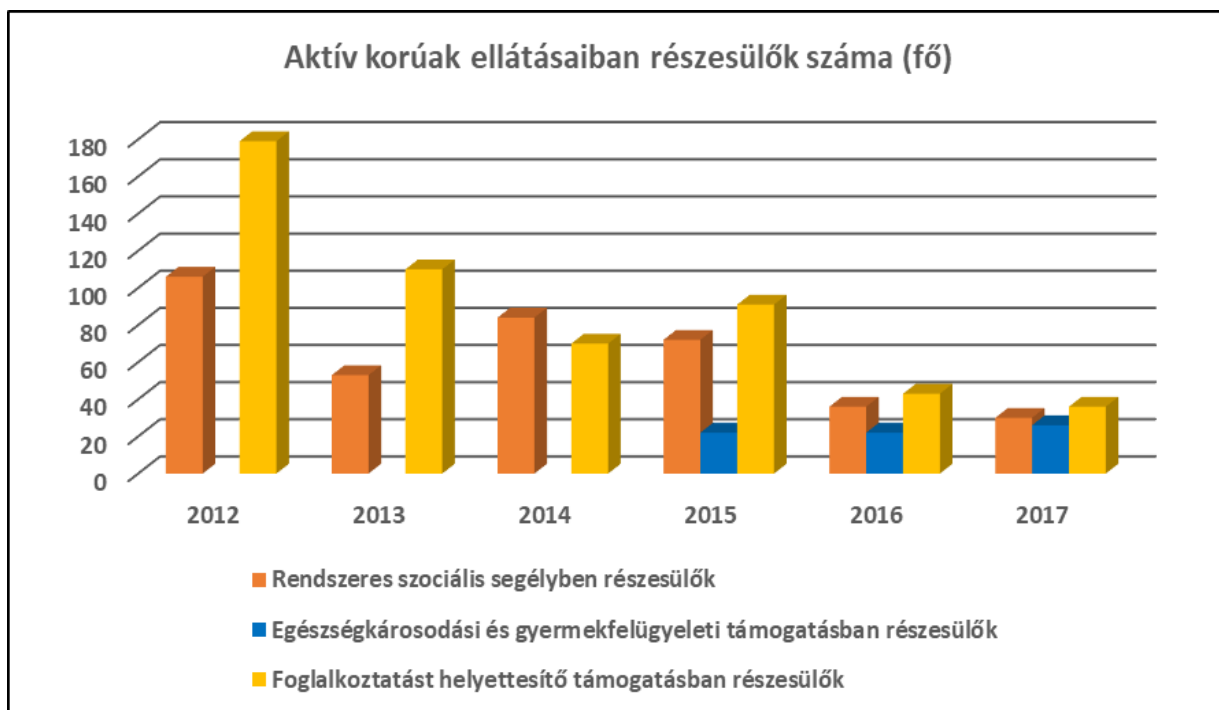
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	106		1,10%	179	33,21%
2013	53		0,56%	110	27,23%
2014	84		0,91%	70	21,81%
2015	72	22	0,79%	91	31,49%
2016	36	22	0,40%	43	17,06%
2017	30	26	0,34%	36	18,09%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy az elmúlt években igen változó volt a nyilvántartott állásukeresők, a rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma.

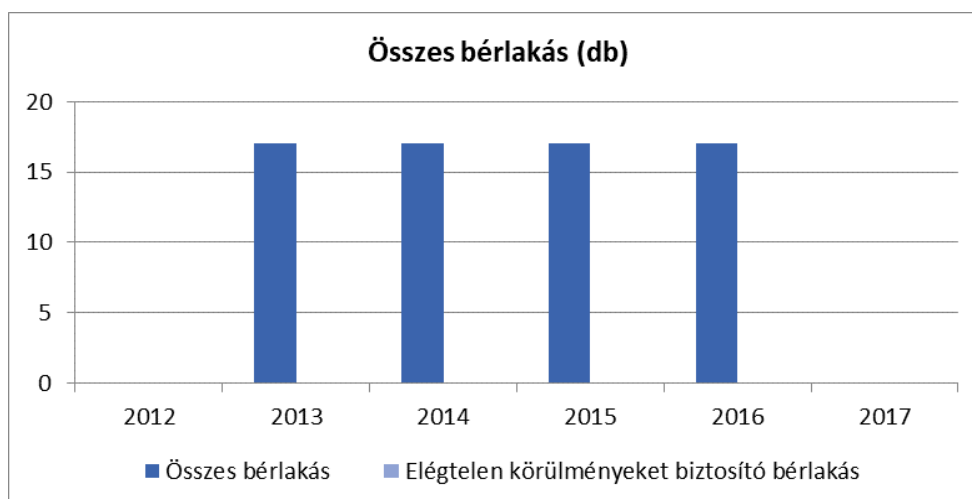
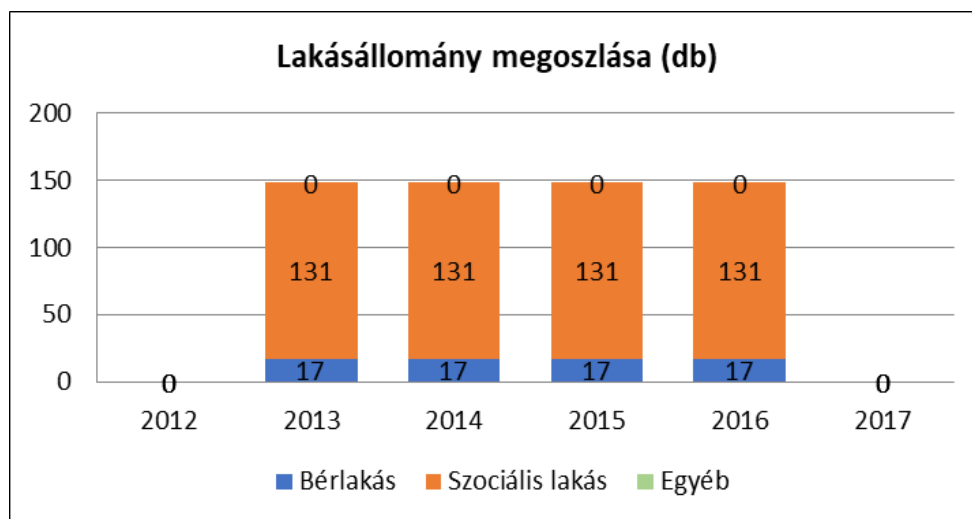
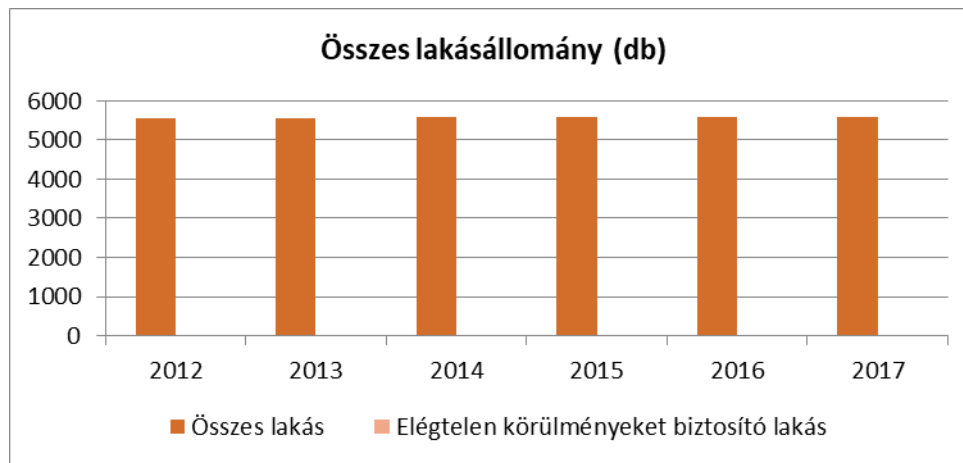
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	5564	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.
2013	5567	na.	17	na.	131	na.	na.	na.
2014	5572	na.	17	na.	131	na.	na.	na.
2015	5574	na.	17	na.	131	na.	na.	na.
2016	5585	na.	17	na.	131	na.	na.	na.
2017	5 591	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Lásd az előző pontot.

b) szociális lakhatás

Lásd az előző pontot.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok száma nulla.

e) lakhatást segítő támogatások

Lakhatást segítő támogatások közül Bonyhád Város Önkormányzata a lakásfenntartási támogatást biztosítja a rászorulóknak részére, melynek változásait a következő táblázat mutatja be. Becslések szerint megközelítőleg 30-40 családot érint a devizahitelek miatti eladósodás. Ugyanakkor a lakásfenntartási támogatások száma 708 –ról 2018-ra 99 darabra esett vissza, melynek oka egyrészt az államigazgatási feladatkörök változása (Polgármesteri Hivatalból Járási Hivatalba kerültek ügycsoportok), másrészt növekedtek a jövedelmek, ezért nem jogosultak ezen ellátásra.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	708	147
2013	475	0
2014	372	0
2015	277	0
2016	153	na.
2017	122	na.

Forrás: TelR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A munkanélküliség, túlzott eladósodás, helytelen életvitel, családi krízis rövid idő alatt megteremti a közüzemi szolgáltatásokból való kizárást, ezzel együtt a tartós szegénység kockázatát, ami hosszútávon kirekesztettséghez vezethet. A feltárt helyzet nem kerüli el a Bonyhádon élőket sem amellet, hogy a Kormány törekvéseinek sikereként az elmúlt években jelentős javulás mutatkozik e téren.

A szolgáltatásokból való kikapcsolás, hátralékok felhalmozásának egyik kezelési módja a háztartási adósságkezelési szolgáltatás. A Háztartási Adósságkezelési Tanácsadó Irodák (többségükben a családsegítő szolgálatokon belül működnek) segítenek feltárni az okokat és preventív jelleggel kezelik a kialakult helyzetet. Ilyen tanácsadó iroda a megyeszékhelyen, Szekszárdon található.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Bonyhádon nincsenek külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások. A település külterületén kizárólag külterületi szántó-legelő és néhol parkerdő – erdőterület és vízgazdálkodási terület található.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum, mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Az Önkormányzat elvégezte a telepek, szegregátumok vonatkozásában szükséges vizsgálatokat, így elmondható, hogy nincs szegregátum a településen és környékén!

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Bonyhádon egy felnőttek és gyermekek részére tervezett háziiorvosi (vegyes) szolgálat, 6 db felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgálat és 3 db házi gyermekorvosi szolgálat látja el az egészségügyi alapszolgáltatásokat.

Bonyhádon a háziiorvosi szolgálat jól működik, a 6 házi orvos rendelési ideje rugalmasan van beosztva. Minden időpontban van legalább két olyan házi orvos, aki éppen rendelési idejét tölti, így a segítségnyújtás mindig adott. Ugyanez elmondható a gyermekorvosi szolgáltra is.

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi ellátórendszeren keresztül mindenki igénybe veheti.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	1	6	3
2013	1	6	3
2014	1	6	3
2015	1	6	3
2016	1	6	3
2017	1	6	3

Forrás: TelR, KSH Tstar

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma (eset)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma (eset)	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2012	0	99248	32941	0	3
2013	0	96145	32705	0	3
2014	0	95208	31374	0	3
2015	0	91293	32598	0	3
2016	0	92850	32368	0	3
2017	0	90312	30778	0	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	1	6	3
2013	1	6	3
2014	1	6	3
2015	1	6	3
2016	1	6	3
2017	1	6	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyermek háziorvosok:

Dr. Bese Zsuzsanna
cím: 7150 Bonyhád, Széchenyi tér 16. tel: 74/451-412
rendelési idők: hétfő: 13:00 - 16:00 kedd: 8:00 - 11:00 szerda: 13:00 - 16:00 csütörtök: 8:00 - 11:00 péntek: 8:00 - 11:00

Dr. Simon Mária
cím: 7150 Bonyhád, Perczel kert 15. tel: 74/451-477
rendelési idők: hétfő: 8:00 - 12:00 kedd: 14:00 - 17:00 szerda: 10:00 - 12:00

csütörtök: 14:00 - 17:00 péntek: 8:00 - 11:00
Dr. Kuhl Zsuzsanna
cím: 7150 Bonyhád, Rákóczi u. 5. tel: 74/451-103
rendelési idők: hétfő: 8:00 - 12:00, tanácsadás 14:00-16:00 kedd: 8:00 - 12:00 szerda: 13:00 - 16:00 csütörtök: 13:00-16:00 péntek: 8:00 - 11:00

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi ellátórendszeren keresztül mindenki igénybe veheti. Városunkban működik Egészségfejlesztési Iroda, melyet a TÁMOP 6.1.2/11/3 pályázattal elnyert 124.644.647,- Ft vissza em. térítendő Európai Unió támogatással hívtak életre és célja a lakosság egészségi állapotának, életminőségének javítása. További célja, hogy egy olyan egészségfejlesztési és egészségmegőrzési központ jöjjön létre, mely kapcsolatot teremt a területen működő egészségügyi és szociális szolgáltatók, civil szervezetek kezdeményezéseivel, összefogásához.

Városunkban a szűrővizsgálatokat már kisgyermekkorban elkezdik. A védőnők, illetve a gyermek háziorvosok a gyermekeknél 1, 3, 6 hónapos korban úgynevezett státuszvizsgálatot végeznek, mely mind a testi, mind a szellemi fejlődésre kiterjed. A hatodik hónap után évente történik szűrővizsgálat 6 éves korig. Az iskolaérettséget vizsgáló státuszfelmérés 5 éves korban esedékes.

A védőnői szolgálat védőnői a felnőtt női lakosság részére nővédelmi tanácsadást is tartanak. Az iskolaorvos és a védőnők az Iskola Egészségügyi szűrés keretében a testi fejlődés mellett látás-hallás vizsgálatot is végeznek az iskolákban.

A felnőtt háziorvosok betegek körében a jogszabályokban meghatározott rendszeres szűrővizsgálatokat folyamatosan végzik, illetve a háziorvosok számos programhoz kapcsolódnak, mint például vastagbélrák szűrés.

A prevenció és szűrőprogramok több éve tervszerű keretek közt folynak, civil szervezetek, a közoktatási intézmények, a szociális szolgáltatások különböző területein. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák, a diákok, a speciális, és a magas kockázatú célcsoportokra és a lakosság körében egyaránt.

A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű, szükséges az egészségügyi ellátórendszer további fejlesztése, a preventív módszerek elterjesztése.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az óvodák és iskolák alaptevékenységei között szerepel a sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelése. Az intézmény kapcsolatrendszere kiterjedt, együttműködik mindazokkal a szervekkel, akik a későbbiekben a gyermekek életében jelentős szerepet töltenek majd be (iskolák, könyvtárak, művelődési házak, civil szervezetek, stb.). A jövő az integrált nevelés tárgyi, szakmai

feltételeinek további fejlesztése, több fejlesztő játék beszerzése, az óvónők továbbképzésével fejlesztő óvodapedagógusi végzettségek megszerzése.

A gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák feltárása, megoldása, a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakágazat együttes tevékenységével realizálódik, az egészségügyi, oktatási és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolati háló kiterjedtsége, a kapcsolatok intenzitása, minősége függvényében.

A Bonyhádi Gondozási Központ Család- és Gyermejkölési Központ mind a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák, mind pedig a felnőttek, családok életvitelében jelentkező – többek közt - mentális problémák feltárásért, megoldásáért rehabilitációs tanácsadást végez és fogadóórát tart.

A nevezett intézmény a fentiekén túl segít a konkrét esetek, kliensproblémák hatékony kezelésében és megoldásában, szükség szerint munkakapcsolatot épít ki és tart fent elsősorban az alábbi szervekkel:

- a szociális szolgáltatást nyújtó intézményekkel
- az egészségügyi ellátást nyújtó intézményekkel
- a köznevelési intézményekkel
- a gyermekjóléti szolgálattal
- az önkormányzati illetékes bizottsággal
- a közös önkormányzati hivatallal,
- a fogyatékosokat gondozó intézményeivel
- egyéb önkormányzati intézményekkel
- a rendőrséggel
- foglalkoztatási szolgáltatókkal
- a működő egyházakkal
- különböző – elsősorban szociális célokra szervezett – civil szerveződésekkel, alapítványokkal
- más családsegítő intézményekkel

Az önkormányzat kiváló kapcsolatot ápol a Bonyhádi Gondozási Központtal. Segít a rászorulóknak a kapcsolattartásban és a fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés igénybevitelében. Természetesen ezt a segítséget a Társulás településein élők is igénybe vehetik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetést az önkormányzat külső szolgáltatók által látja el, amely közbeszerzésen került kiválasztásra. Az étrendek összeállításánál – a jogszabályokban meghatározottakon túl - alapvető szempont, hogy az adott korcsoport számára javasolt egészséges táplálkozási normákon túl érvényesüljön az egészségmegőrző és betegségmegelőző táplálkozás, a változatosság, az idényszerűség és korszerűség, mind a felhasznált nyersanyagok, mind az alkalmazott konyhatechnológiai eljárások esetében.

Napjainkban, a kínálatban egyre jobban megjelennek az egészségesebb táplálkozást támogató gyümölcsök, joghurtok és gabonapelyhek.

2018. októberében a szociális étkeztetést 10 fő, a közétkeztetést összesen 1080 fő vette igénybe.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Önkormányzatunk felismerve azt, hogy a sport, mint szabadidős tevékenység tömegeket kezdett vonzani az utóbbi három – négy évben, illetve azzal, hogy kormányzati támogatással (674 millió

Ft) teljes egészében felújított és kibővítette sportcsarnokát, úgy döntött, hogy önálló költségvetési szervet alapít, Bonyhádi Sportcentrum néven. A Sportcentrum alaptevékenységéből adódó feladatain túl, aktívan részt vesz a sport közösségi élet szervezésében. A településen a sportprogramokhoz való hozzáférést a fentiekén túl a lentebb felsorolt sportegyesületek biztosítják, akiknek a versenyszintű sportolás mellett célja a hobbiszintű rendszeres sportolás, testedzés biztosítása, az ilyen igények felkeltése, tagjainak nevelése, öntevékeny közösségi élet kibontakoztatása. Az egyesületek tevékenysége főleg a labdarúgás, fitness, lovaglás, röplabda, kosárlabda, ökölvívás, atlétika és az asztalitenisz területére összpontosul a különböző korosztályok részvételével.

Atlétikai Club

Bonyhádon 1996-ban jött létre, és azóta folytatja a városban hagyományosan eredményes atlétikai tehetséggondozást. A működés személyi és tárgyi feltételeiben nagymértékben támaszkodik a bonyhádi iskolákra, ezen belül is kiemelten az Arany János Egységes Iskolára, valamint a Petőfi S. Evangélikus Gimnáziumra. Ez utóbbi műanyag borítású szabadtéri pályájával, ill. a 2010. április 26-án átadott fedett atlétikai csarnokával kiváló lehetőségeket biztosít a fiatalok edzéséhez, versenyeztetéséhez.

BONYHÁD VÖLGYSÉG LABDARÚGÓ CLUB

A Bonyhád Völgyiség Labdarúgó Club eltökélt célja a régió utánpótlásközpontjává válása, ennek érdekében folyamatosan fejlesszük öltözőinket, pályáinkat ill. szolgáltatásainkat. Eredményeink mutatják, hogy 3 sportágban (labdarúgás, futsal, strandlabdarúgás) országos szinten is jegyzett Clubbá nőttük ki magunkat.

Egyesületünk várja azon futballozni vágyó gyermekeket, akik szervezett, ellenőrzött kereteken belül kívánnak 5 éves kortól egészen felnőtt korig labdarúgással foglalkozni. Szakképzett edzői stáb segítségével készítjük fel sportolóinkat az Magyar Labdarúgó Szövetség által kiírt versenysorozatokra.

Majos SE

A Majos SE elődje 1964-ben alakult Majosi Aranykalász SE néven, majd miután a névadó termelőszövetkezet 1972-ben beolvadt a bonyhádi Pannónia Mgtsz-be, a csapat is ezt a nevet vette fel. Ám nem csak a név lett új, hanem a régi pálya helyett újat épített a patronáló cég, azóta ez az egyesület otthona. A csapat összetétele is változott: az addig "színtiszta" majosi csapatba sok bonyhádi játékos került. Sajnálatos módon, amikor a legjobban szerepelt a Pannónia SE, 1985-ben a megyei I. osztályban 5. helyezett volt, a fő patronus kihátrált az egyesület mögül és így anyagi okokból még ebben az évben fúzionálni kényszerült a nagyobbik bonyhádi futballegyesülettel a Bonyhádi MSC-vel. Ez gyakorlatilag a csapat megszűnését jelentette ám - bizonyítandó, hogy mennyire van létjogosultsága egy ilyen családi klubnak - alulról jövő kezdeményezésre a klubot 1989-ben MAJOS SE néven újjászervezték.

Azóta sok éven keresztül megyei II. osztályban szerepelt a csapat - nem is rosszul - mígnem 2004-től - hosszú idő után - ismét a megye legmagasabb osztályában bizonyíthatja, hogy a majosi egyesület a megye labdarúgó elitjének jogosan a tagja.

Amatőr gárda lévén elsődleges cél a családi légkör kialakítása illetve megtartása, és a fiatalokkal a játék megszerettetése. Ehhez jelenleg minden körülmény adott: jó pálya, világítással ellátott edzőpálya, felújított szociális létesítmények, nyugodt légkör.

Bonyhádi Kosárlabdázók Sportegyesülete (KNIPL KFT. BONYHÁDI KSE)

Egyesületünk történelme 1996-os év óta íródik. Jelenleg az NBI/B Piros csoportban szerepel felnőtt csapatunk. Eredményességünk az 1996-os megalakulás óta töretlen, hiszen 22 év alatt sikerült a legutolsó osztályból elnyerni a jogot a legmagasabbban jegyzett bajnokságban való indulásra, ami sajnos terem és a megfelelő tőke hiányában nem volt teljesíthető számunkra. A 2013/14-es illetve 2014/2015 bajnoki címen kívül számos remek eredményt tudott elérni felnőtt csapatunk az évek során. Ilyen volt például a 2004-2005-ös évben NBI/B osztályba való feljutás is. Emellett a 2010-11-

es szezonban sikerült elhódítanunk a nem A csoportos csapatok számára kiírt Hepp Ferenc országos emlékkupát is. A 2010-11-es bajnokságban ezüstérmet, majd ezt követően két szezonban is a dobogó legalsó fokára állhattunk fel mindkétszer legyőzve a patinás klubként ismert MTK-t.

Felnőtt csapatunk mellett hat utánpótlás csapattal rendelkezünk a 11 év alatti korosztálytól egészen a 20 év alatti korosztályig. Ezek mellett előkészítő csoportjaink mindkét bonyhádi iskolában készülnek arra, hogy a megfelelő korosztályt elérve versenyrendszerben is kipróbálhassák magukat. Összesen 100 fiatalkorú gyermek illetve fiatal felnőtt tartozik az egyesület kötelékéhez, amellyel Bonyhád második legnagyobb klubja vagyunk. Legfőbb feladatunknak tartjuk az utánpótlás nevelést és azt, hogy a megfelelő mozgás mellett egészséges életmódra próbáljuk nevelni a fiatalokat. Megteszünk mindent azért, hogy a különböző egészségnevelő rendezvényen, mint például a sportmajális képviseljük magunkat és az egyesület tagjaival megmutassuk ennek a játéknak a szépségét.

Bonyhádi Ökölvívó Sportegyesület

Az egyesület azzal a céllal alakult, hogy a város és a környék bokszt iránt érdeklődő fiataljainak lehetőséget adjon a sportág gyakorlására. 2010 őszétől új sportágak felé nyitottak, a thai bokszt és a kung-fu gyakorlására adnak lehetőséget. Célkitűzésük, hogy Bonyhád várost minél több versenyen képviseljék.

A **Bonyhádi Röplabda és Szabadidő Klub** több mint egy évtizede vesz részt a röplabda sportág népszerűsítésében, s az egészséges életmódra felhívásban Tolna megyében. Évente több megyei, országos, és nemzetközi sporteseményt szervez a Völgység fővárosában.

Az **Extrém Body Fitness Sportegyesület** Bonyhád-Majoson és annak vonzáskörzetében a testépítésre, illetve szépülésre vágyók részére biztosít mozgáslehetőséget. Továbbá fontos céljuk a különböző sportszerető emberek összetartása, a helyi fiatalság szabadidő eltöltésének gazdagítása, tartalmas időtöltés biztosítása a teljes lakosság számára.

A **Völgység Turista Egyesület Bonyhád** és vonzáskörzete természetkedvelő túrázóinak kínál szervezett lehetőséget gyalogos és kerékpáros szakágakban.

A **Vörösmarty DSE, Botond DSE és a Perczel DSE** elsődleges célja az iskola nevelő-oktató tevékenységének elősegítése, az iskola pedagógiai programjának megvalósításában való közreműködés. A DSE ellátja a tanórán kívüli testnevelés és sportfoglalkozások szervezését, a tanulók diákolimpiai és egyéb versenyekre történő felkészítését, versenyeztetését.

A **Dobogó Egyesület** elsődleges célja természetjárás, mint életforma, valamint a hegymászás, és rajta keresztül a természet szeretetének népszerűsítése.

A **Bonyhád-Börzsöny SE** labdarúgás felnőtt és ifjúsági csapattal a Tolna Megyei II. osztályban szerepelünk. Egyesületünk keretein belül működik, az országos bajnokságon ezüstérmes Bonyhád BFC strandfoci csapata.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Bonyhád Város Önkormányzata az alábbi személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat biztosítja a szociálisan rászorultak részére:

a.) Szociális alapszolgáltatások:

- tanyagondnoki szolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- közösségi ellátások,
- támogató szolgáltatás,

- nappali ellátás (idősek-, demens idősek nappali ellátása)
- b.) Szakosított ellátás:
 - ápolást, gondozást nyújtó intézmény (Gondviselés Idősek Otthona; Idősek-, Demens Idősek Otthona)

Új helyen otthonra lelni, új közösségben megértést, törődést kapni – ez nem csak álom azoknak az időseknek, akik távol családjuktól és egykori lakhelyüktől a bonyhádi Gondviselés Időskorúak Otthonába költöznek. Az intézmény 2012 márciusában nyitotta meg kapuit Bonyhád központjában, a kórház szomszédságában. Míg az udvarban szép, parkosított környezet, addig benn szeretetteljes, elfogadó és támogató légkör fogadja a lakókat.

Az intézmény sokrétű és színvonalas szolgáltatása a még aktív életet élőkől az ápolásra szorulóig bárkinek személyre szabott és biztonságos megoldást jelent. A Margaréta Házban ápolási részleg működik két-, három- illetve négyágyas szobákban, havi térítési díj ellenében. A Viola Házban – havi térítési díj ellenében – egy-, három- és négyágyas, saját fürdőszobás lakóegységek várják az önmagukat még részben ellátni képes időseket. A Levendula Házban pedig négy, akadálymentes fürdőszobával ellátott lakrész található – szintén az önmagukat még részben ellátni képes idősek, akár házaspárok elhelyezésére. Két lakrészhez terasz is tartozik közvetlen kertkapcsolattal.

Az intézmény, amely 55 lakót képes befogadni, számos foglalkozásfajtát kínál az idős emberek közérzetének javítására, figyelmük lekötésére. A szakemberek ugyanis hisznek abban, hogy lakóik minél aktívabbak, annál kiegyensúlyozottabbak.

A Bonyhádi Gondozási Központ Idősek Otthonát és Idősek Klubját működtet.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs tudomásunk arról, hogy a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése megtörtént volna bármikor a szolgáltatások nyújtásakor. Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés miatt az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt nem indult eljárás.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

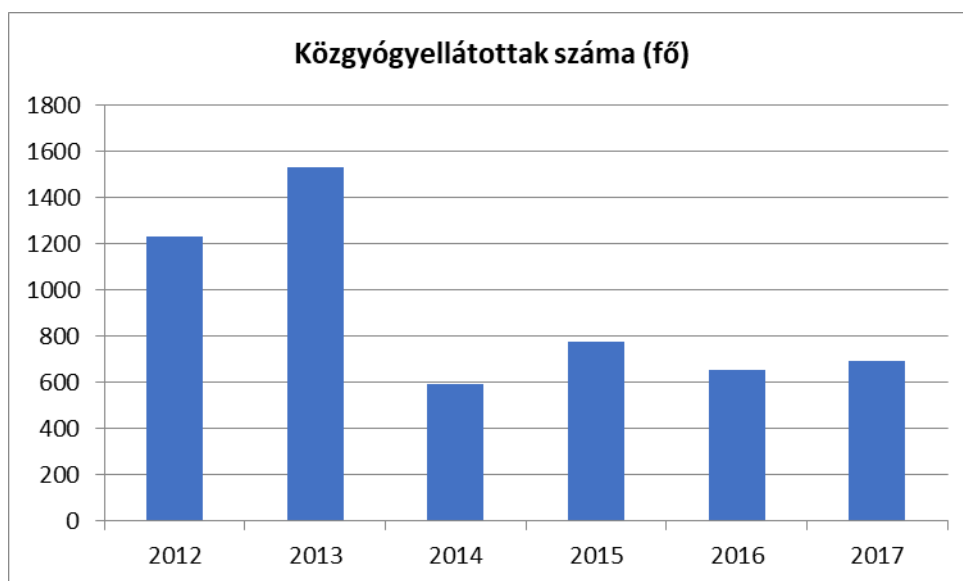
Bonyhád Város Önkormányzata képviselő-testületének a feladata, hogy megállapítsa az önkormányzat által a helyi sajátosságoknak megfelelő, szociális rászorultságtól függő pénzben, valamint természetben biztosított szociális ellátások formáit, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, továbbá azok igénybevételének és érvényesítésének módját, feltételeit és garanciáit.

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások közül az önkormányzat jegyzője az időskorúak járadékát, rendszeres szociális segélyt, ápolási díjat; az önkormányzat képviselő-testülete által átruházott hatáskörben a Humán Bizottság lakásfenntartási támogatást, méltányosság alapon megállapított ápolási díjat, átmeneti segélyt, valamint temetési segélyt állapít meg a jogszabályban meghatározottak teljesülése esetén. Természetben nyújtott szociális ellátásokat – köztemetés, közgyógyellátás – az arra rászorulók számára biztosít.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	1231
2013	1531
2014	592
2015	775
2016	655
2017	693

Forrás: TelR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2012	43	na.	#ÉRTÉK!
2013	52	na.	#ÉRTÉK!
2014	57	na.	#ÉRTÉK!
2015	na.	na.	#ÉRTÉK!
2016	63	na.	#ÉRTÉK!
2017	62	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

CIVIL SZERVEZETEK

56-os Szövetség Tolna-Megyei Szervezete

Az 56-os Szövetség Tolna megyében az országos 56-os Szövetség keretében 2003-tól működik. 32 fő rendes taggal rendelkezik. Pártoló tagokat a szimpatizálók közül is várunk, 18 éves kortól. Tevékenységeink az ismeretterjesztésen túl, életben tartani az 56-os eszmét és emlékeztetni, megemlékezni a közelmúlt történelméről. A tagok anyagi és erkölcsi támogatása lehetőségeink szerint. Havonta van fogadónapunk, a hónap első hétfőjén 9 órától a bonyhádi Művelődési Házban.

Bonyhád és Vidéke Nyugdíjas Egyesület, közhasznú

Egyesületünk 1997. május 27-én alakult 80 fővel. Bonyhádon, hogy a Völgyességben élő, működő, idős embereknek és nyugdíjas Kluboknak segítsen. Érdekeit képviselje, szociális, kulturális, egészségügyi gondjaik megoldásában segítsünk. A nyugdíjas kluboknak segítséget nyújtson pályázat írásokban, képzéseket és szakmai tréningeket szervezzünk, kapcsolatokat építsünk ki más szervezetekkel, különösen fontosnak tartjuk 2011-et, mert az önkéntesség éve. Egyesületünk vezetősége és önkéntesként dolgozik már 14 éve. Szeretnénk minél több civil szervezetet megszólítani, hogy tudatosítsuk az emberekben az önkéntesség pozitív hatásait, amelyeket a személyek szabad akaratukból, egyéni választás szerint pénzügyi ellenszolgáltatás nélkül végez. Szervezetünk szeretné elérni, hogy egyre jobban elterjedjen környezetünkben az önszerveződés, az önszervező magatartás.

Bonyhád Városi Nyugdíjas Klub

Toronyi Ádám alapította a klubot 1980-ban. Kosztolányi Lászlóné 1982-től 1998-ig vezette a klubot. 1999. óta Szegedi Gyuláné a klub vezetője. Sok település klubjaival építettünk ki kapcsolatot. Ismeretterjesztő előadásokat, kirándulásokat szervezünk, gyógyfürdőbe járunk, farsangi bálakat rendezünk. A Tarka Fesztivál rendszeres önkéntesei vagyunk 2000. óta.

Bonyhádi Borbarát Kör

Minden hónap első hétfőjén találkozunk a Művelődési Házban, ahol a szőlészet és borászat éppen aktuális tennivalóiról kapunk tájékoztatást. Ezt szakmai kirándulásokkal és versenyek szervezésével, kulturális programok támogatásával, társas együttlétekkel egészítjük ki. Tagságunk 20-25 fő (kistermelő).

Bonyhádi Dolgozók Sporthorgász Egyesülete

Az 1963-ban alakult egyesület a város legrégebbi civil szervezetei közé tartozik. Kezdetekben a Duna Tolna megyei szakaszain biztosított horgászlehetőséget tagjainak. Saját vízterülettel nem rendelkezik, tagjai a környék különböző vizein horgásznak. Tevékenységét a TOHOSZ tagjaként fejti ki.

Bonyhádi Galamb és Kisállattenyésztők Klubja

A klub 15 éve működik a művelődési ház gondozásában. 18 fő tag és 4 pártoló tag, valamint 4 fő iskoláskorú taggal. A klub non profit szervezet, a tagok és támogatók által befizetett díjakból évente november utolsó hétvégéjén 3 napos, színvonalas, 550 állatot bemutató nemzetközi, helyi és országos galamb és kisállat kiállítást szervez a művelődési házban. A klub havonta taggyűlést tart. A további célok közt szerepel a testvér települések galambászaival történő kapcsolat felvétel.

Bonyhádi Katolikus Ifjúsági Közösség

A közösség 1984-ben indult. 2 csoportként működik: a fiatalok és házaspárok csoportja. Az összejöveteleink pénteken és szombaton vannak, közös imádsággal, énekléssel, Biblia-olvasással. Gitáros zenei szolgálatuk által aktívan részt veszünk az egyházközség életében. Nyári programként kirándulások, közös táborozások is vannak.

Bonyhádi Öregdiák Szövetség

A Bonyhádi Öregdiákok Szövetsége 1936-ban alakult, majd a II. világháború alatt és után betiltott egyesület 1981-ben újjászerveződött. **Célja: a barátság, az összetartozás, az iskola iránt érzett megbecsülés és szeretet ápolása.** Tagja lehet, a gimnázium volt tanulója, dolgozója, s pártoló tagja az lehet, aki a gimnázium szellemiségével egyet ért.

Bonyhádi Székely Kör

A Bonyhádi Székely Kör 1989. augusztus 17-én bejegyzett kulturális és művelődési feladatokat ellátó társadalmi szervezet. Megalapítója Höfler Lajosné Kelemen Emma, 1997-től Bíró Sándorné vezeti az egyesületet.

Legfontosabb feladatunknak tartjuk a bukovinai székelyek összefogását, népművészetének és hagyományainak ápolását, szellemi és tárgyi emlékek összegyűjtését, a népi iparművészeti tárgyak készítésének támogatását (szőttesek, fadaragások), székely ünnepek és művelődési események megrendezését.

Kiemelten támogatjuk az aktívan működő népdalcsoportunkat, amelynek művészeti vezetője Falkainé Jakab Éva. A dalosok 2000. és 2004. évben országos arany minősítést nyertek a KÓTA zsűrije előtt. A Vass Lajos Kárpát-medencei Népdalversenyen 2006. évben Nívó díjat 2010. évben Nagydíjat nyertek. A népdalcsoport évi 16-20 fellépést mondhat magáénak az ország egész területén és külföldön is Lengyelországban, Romániában, Szerbiában, Szlovákiában, Németországban és Ukrajnában vendégszerepeltek.

Rendszeres részt veszünk a „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztiválon, melynek létrehozásában társrendezőként aktívan dolgozunk.

Díszítőművész Szakkör

Szakkörünk 3 évtizedes, eredményekben gazdag múltra tekint vissza. Célunk népművészetünk, főleg népi hímzések és azok öltés technikájának megismerése, a hagyományok megbecsülése, a régi népi díszítések átmentése a modern lakás és öltözködés kultúrába. Fontosnak tartjuk a régi paraszti textilneműk felkutatását és azok díszítményeinek, hímzés mintáinak megörökítését, vagyis a néprajzi gyűjtőmunkát. Időnként kiállításokon mutatjuk be a nagyközönségnek munkáinkat. Várjuk új tagok jelentkezését.

Dyslexiás Gyermekekért Tolnában Egyesület

2007-ben alapított szervezetünk vállalja:

- előadások, rendezvények szervezését a tanulási nehézségek, zavarok témakörben
- a szülők és pedagógusok megfelelő időben történő felvilágosítását
- az érintett gyermekek és felnőttek érdekeinek képviselését
- az elfogadó szemlélet megteremtésének elősegítését a családi és iskolai nevelésben

Egészséges Életmód Klub (Vita Nova)

Tevékenységeik:

- Egészséges életmód, táplálkozási tanácsadás
- Egészségmegőrzés – betegségmegelőzés
- Ismerd meg önmagad! – személyiségfejlesztés
- Alternatív gyógymódok
- Gyógytorna

Életút Kistérségi Közhasznú Családsegítő Egyesület

A Völgysegi Kistérség területén élő hátrányos helyzetű lakosság esélyegyenlőségének megteremtése, információközvetítéssel, kulturális-, munkaerő-piaci-, prevenció- és képzési programok szervezésével, érdekképviseléssel és a térség szociális hálójának működtetésével.

Felvidékiek Egyesülete Bonyhád

Egyesületünk 1998. február 15-én alakult meg a Felvidékről kitelepített bonyhádi és a környékéhez tartozó 19 településen élő lakosokból. Taglétszámunk 120-150 fő.

A Tolna Megyei Bíróság a társadalmi szervezetekről vezetett nyilvántartásában a 978-as nyilvántartási számon jegyezte be. Az egyesület célja a felvidékről elszármazottak hagyományainak megőrzése, ápolása, a szülőföld kultúrájának megismertetése, kapcsolattartás a szülőfölddel és lakóival, az ottani kulturális csoportokkal, valamint a települések vezetőivel.

Az egyesület rendezvényei: - pünkösdi találkozó, megemlékezés a kitelepítésről

- mesemondó verseny két évente
- közös utazás Felvidékre
- karácsonyváro est
- karácsonyi koncerten való részvétel

Foltmolyok

2004-ben alakult a csoportunk. Jelenleg 8 fővel működünk. A művelődési házban találkozunk kéthetente keddenként, ahol ötleteket cserélünk, varrogatunk. Évente, ősszel országos varrásnapot rendezünk, ahol közel 200 fő megtisztel jelenlétével. Több alkalommal részt veszünk hasonló rendezvényeken.

Szívesen várunk a csoportba olyan új tagokat, akik elvégeztek egy alapfokú kezdő tanfolyamot.

Hochheim Baráti Kör

A Hochheim Baráti Kör célja városunk testvérvárosával, annak egyesületeivel, iskolájával, de elsősorban az ott működő Bonyhádi Baráti Körrel való kapcsolattartás. A Baráti Kör a Bonyhádi Német Kisebbségi Önkormányzat alszervezeteként első kézből értesül a városokat érintő fontos információkról és nyelviileg is kompetens a kapcsolattartásban. Feladatunk a Bonyhádi Baráti Kör tagjainak, adományainak fogadása, a két város közötti kulturális, gazdasági élet élénkítése saját eszközeinkkel. 2007-ben a testvérvárosi kapcsolat 10. évfordulóján a Perczel Kertben egy kőrisfát ültettünk és előtte egy emléktáblát is elhelyeztünk.

Honismereti Kör

1982-ben hozta létre dr. Kolta László tanár-helytörténész és vezette 25 éven át. A klubfoglalkozások januártól májusig, illetve szeptembertől decemberig havonta 2. és 4. csütörtökön 17 órától vannak. Évente 2 kiránduláson vesznek részt ősszel és tavasszal.

Honvéd Hagyományőrző Egyesület (HOHE) – Bonyhádi klubja

Szerveztünk a múlt értékeinek átörökítésében annak az ifjúság részére történő átadásában, a magyar katonai történelmi hagyományok ápolásában a hősök és áldozatok emlékének felkutatásában és megőrzésében, a magyar katonai tisztesség, becsület és helytállás tudatosításában vesz részt.

Képzőművész Kör

A Képzőművész Kör 1949-ben alakult. Fenntartója a Bonyhádi Vörösmarty Mihály Művelődési Központ. Az önkifejező, önmegvalósító képző- és iparművészeti alkotómunka lehetőségeinek segítése.

Tanulmányok és önálló kompozíciók készítése. Felkészítés a közép- és felsőfokú iskolák rajzzal és képzőművészettel kapcsolatos felvételijére. Kiállítások szervezése, rendezése. Helyszín: Vörösmarty Mihály Általános Iskola rajzterme, kedd 15 óra

Kismama Klub

Célunk várandós kismamák testi-lelki felkészítése gyermekük fogadására. Egészséges életmód erősítése, segítségnyújtás. Tevékenységeink: terhes torna, előadások, gondozási teendők gyakorlása, Anyatejes Világnap megszervezése.

Kíra Völgységi Kutyamentő Egyesület

Fő feladatunk a bonyhádi Gyepmesteri telepre kerülő kutyák megmentése, új gazdához juttatása.

Könyv- Kultúra Közhasznú Egyesület

Az egyesület feladata, tevékenysége:

- Az élethosszig tartó tanulás megvalósítása a könyvtárban fellelhető infrastruktúra és szellemi háttér segítségével.
- Az iskolások bevonása levelezőversenyekre, ismeretterjesztő előadásokra, könyvtári foglalkozásokba
- Rendhagyó irodalomórák, érettségi felkészítő előadások szervezése
- Író-olvasó találkozók, rendezvények szervezése a lakosság kulturált szabadidő eltöltésére
- Kapcsolat kiépítése a testvérvárosok kulturális intézményeivel
- A kistérségben élő hátrányos helyzetű lakosok társadalomba való integrálásának segítése szervezett programok keretében
- Szakmai rendezvények lebonyolítása, szakképzésben való részvétel biztosítása

Kränzlein Néptánc Egyesület

A Kranzlein Néptánc Egyesület 1987-ben alakult, 4 csoportjában közel 100 gyermek és fiatal táncol. Rendszeres szereplői a különböző helyi, regionális és országos rendezvényeknek, valamint felléptek a Kongresszusi Központban a Nemzeti Színházban és többször jártak külföldön is. Két fesztivál díj, több arany-, ezüstminősítés és különdíj birtokosai. Szívesen táncolnak más tájegységek német táncai mellett magyar táncokat is. Fő feladatuknak tekintik a német kultúra ápolását, a még meglévő tánckincs gyűjtését és színpadra állítását.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Bonyhád Csoportja

Karitatív szervezet mely 1993. óta működik Bonyhádon. Feladata a rászorulóknak segítése, adományok gyűjtése és elosztása. Kapcsolatot tartunk, a szociális szervezetekkel, önkormányzatokkal. Ruha és egyéb adományokat folyamatosan gyűjtünk melyet tisztelettel fogadunk. Heti egy alkalommal ügyeletet tartunk Bonyhád Kossuth u. 9. sz. alatti raktárunkban.

Magyar Nemzetőrség Tolna Megyei Szervezete Bonyhád

Szervezetünk a hazaszeretet és a nemzeti érzést erősítő rendezvényeken vállal hagyományőrző feladatokat. (díszőrség, koszorúzás stb.)

Magyar Tartalékosok Szövetsége (MATASZ) – Bonyhád

2001-ben a Honvédelmi Minisztérium felkérésére országos önkéntes közhasznú szervezatként jött létre országosan azzal a céllal, hogy egységbe tömörítse a tartalékos katonákat és a honvédelem iránt érdeklődőket. Ennek a szervezetnek bonyhádi köre a fent jelzett feladatokban vesz részt.

Magyar Vöröskereszt Városi- Területi Szervezete

A Magyar Vöröskereszt 130 éve alakult, 1881. május 16-án. A világon közel 200 Vöröskereszt és Vörösféldhold Nemzeti társaság Működik.

A Vöröskereszt Bonyhádi Szervezetéhez a városon kívül még 21 település tartozik, jelenleg 1042 taggal, akik 37 alapszervezetet képviselnek. Területünkön az önkéntesek száma – akik rendszeresen segítik munkánkat – 30 fő. Aktív részvételükkel működik: a **véradásszervezés**, mely egyre nagyobb feladatot ró szervezetünkre, romlik a lakosság egészségi állapota, egyre több vérre, vérkészítményre van szükség. Kérjük, segítsék Önök is munkánkat, hisz egy ember három ÉLETET is menthet. Tavalyi évben Bonyhádon és a hozzánk tartozó településeken 1267 fő adott vért, ebből 144 fő első véradó. Többszörösen kitüntetett véradóinkat elismerésben, jutalomban részesítjük.

Mecseki Bányászok Szakszervezete Nyugdíjas Tagozat Bonyhádi Alapszervezet

Szervezetünk 2008-ban alakult, 164 fővel. Tagságunk több településről tevődik össze. Tevékenységünk: Rokkant és idős bányászok és családtagjaik segítése anyagiilag és erkölcsileg. (jogi tanácsadás, segély, Sikondai Utókezelő Szanatórium) Bányásznapi megemlékezések: szeptember 4. és december 4. Jelenlegi tagságunk 43 fő. Átlagéletkor 67 év.

Mozgássérültek Bonyhádi Egyesülete

Egyesületünk működésének fő célkitűzése, hogy elősegítse a mozgássérült és fogyatékos embereket a törvényekben és rendeletekben meghatározott, életvitelüket és életkörülményeiket javító támogatások eléréséhez. Szabadidős rendezvényeinkkel segítjük, hogy magánéletükben, emberbaráti kapcsolataik bővüljenek, magányuk oldódjon. Széles körű önkéntes hálózatunk sokoldalú segítséget nyújt tagjainknak.

Nemzetközi Szent György Lovagrend – Bonyhádi Lovagi Kör

Hagyományápolás, a történelmi kutatások elősegítése és publikálása; oktatás, tudományos összejövetelek szervezése; klinikai és egyéb területen lelki gondozás; adományok és segélyek gyűjtése.

Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület

Egyesületünk 1990-ben alakult, a Tolna megyei Bíróság Pk. 60033/1990 szám alatt jegyezte be. Egyesületünk ténykedése és feladata a Német Nemzetiségi Kultúra és hagyomány ápolása. Taglétszámunk 63 fő. Pártoló tagok száma 20 fő.

Nők Klubja

Klubunk 1980 óta működik a Művelődési Központban. Rendszeresen összejövünk havonta egy alkalommal, de ezen felül többször is megjelenünk az intézmény által szervezett programokon. A hölgyek nyugdíjasok, többsége egyedülálló. Éves munkaterv alapján tevékenykedünk. Programjaink a nőket, ill. e korosztályt érdeklő témák, pl. egészségügyi-, irodalmi-, történelmi-, művészeti ismeretek. Közös részt veszünk hangversenyen, kiállításokon, kiránduláson és egyéb kulturális eseményeken. Szükségesnek tartjuk az összejöveteleket, találkozásokat a kapcsolatok erősítése érdekében, ezért szeretettel várunk minden érdeklődőt baráti társaságunkba.

Nyugdíjas Köztisztviselők Klubja

Szervezetünk 9 éve alakult, azzal a céllal, hogy a nyugdíjba vonult dogozókat összefogja, baráti társaságot hozzon létre. Célunk az volt, hogy a szervezetünkbe a vidéki tanácsoknál/önkormányzatoknál dolgozott és nyugdíjba vonult kollégákat is befogadja. A klub 25 fővel alakult meg, jelenleg a taglétszámunk 40 fő. Sajnos több volt klubtársunk elhalálozott. A vidéki nyugdíjasok a kezdeti lelkesedés és részvétel után lemorzsolódtak. (Többen az utazási nehézségekre hivatkozva. Mások arra, hogy a településükön is alakult nyugdíjas klub, abban vesznek részt.

Nyugdíjas Pedagógus Klub

Klubunk a nyugdíjas pedagógusokat kívánja összefogni. A havi egyszeri találkozásokon az őket érdeklő és általuk javasolt kérdésekről beszélgetünk, előadást hallgatunk meg, kismesterségeket nézünk meg. Kirándulunk, múzeumokat, műemlékeket, várakat látogatunk. Minden kedves nyugdíjas társunkat szeretettel hívunk és várunk.

Székely Szövőszakkör

A székely gyermek és felnőtt szakkör 1964-ben alakult. Célunk a Völgyességben élő székelyek szőtt és hímzés hagyományainak ébrentartása, gyűjtése és megőrzése. A csoport tagjai gyapjú és vászonszövésessel értek el kimagasló eredményeket. Az Országos Ifjúsági Népi Kézműves pályázaton 7 alkalommal vettek már részt, ahol vászonszövés kategóriában rendszeresen első helyezést érnek el a pályázók. Munkáik oly magas színvonalúak, hogy rendszeresen zsűriztetik az elkészült darabokat. A foglalkozások helyszíne: Székely Ház, 7150 Bonyhád, Dózsa Gy. u. 29.

Szövőszakkör

Szakkörünk 1980 szeptemberétől változó létszámmal működik. Célja a népi szövő kultúra technikájának és motívumkincsének megismerése, gyakorlatban való alkalmazása. Szakkörünk tagjai között vannak olyanok, akik már sok-sok éve foglalkoznak a szövésessel, de nagy örömünkre mindig van a fiatalabb korosztályból is újabb jelentkező, aki szeretné elsajátítani ezt a tudást. A gyapjúsövés területén a szőnyegszövést kedvelték meg, mely munkákkal több kiállításon és

pályázaton vettek részt, ahol oklevelet és díjakat is nyertek. A szőnyegkompozíciók kialakításának módját csak a régi szabályok és motívumok ismeretében tudjuk elkészíteni, hogy azok az új szőnyegek és alkotások magukon hordozzák a mai ízlésnek megfelelően a hagyományos színeket és mintakincseket, ezzel is gazdagítva környezetünket.

Tolnai Borút Egyesület (Völgységi Körzet)

A Borút egyesületnek három körzete van, ennek egyike a Völgységi. Általános tevékenységünk, a szőlő-borkultúra iránti figyelemfelkeltés, majd ezek koordinálása. A borral kapcsolatos szakmai rendezvények megszervezése (borversenyek, bormustrák, borkóstolók). Célunk, hogy a Borút Egyesület által koordinált minősített borút-állomások minél többen megismerhessék, szolgáltatásaikat igénybe vegyék. Belföldi és külföldi csoportoknak ezeket felkínálni, megszervezni. Bonyhádon jelenleg egy borút állomás van, a Sebestyén Pince.

Utazók Klubja

1957-ben alakultunk. Cél: színes dia és digifilm vetítéssel egybekötött élménybeszámolók tartása. Földrajzi, történelmi, egyházművészeti, kulturális témák érdekelnek bennünket. Eddig 69-szer voltunk kirándulni bel- és külföldön. Jártunk gyárakban (Zománcgyár, malom, ajkai üveggyár, Suzuki autógyár), külföldön (Velence, Magas Tatra, Burgerland, szlovák váraknál)

Vakok és Gyengén látók Tolna Megyei Egyesülete

Egyesületünk a Tolna Megyében élő, közel 1500 vak, alig- és gyengén-látó tagunk legfőbb érdekvédelmi, érdekképviselői szerve. Bonyhádon és környékén mintegy 180 Sorstársunk él. Egyesületünk Bonyhádi Baráti köre nagymértékben segíti munkánkat, és rendszeresen tartanak fogadóórákat. Kihelyezett ügyfélfogadás: Bonyhádon a mellékelt rendezvényterv szerint tavasszal kettő, ősszel egy alkalommal tart Egyesületünk kihelyezett ügyfélfogadást, ahol Tagtársaink helyben intézhetik ügyeiket, valamint decemberben kihelyezett karácsonyi ünnepélyt is tartunk. A városi Művelődési Házzal ápolt nagyon jó viszonyunk miatt a rendezvényeinkre ingyenesen biztosítanak ott számunkra termet.

Völgységi Múzeum Baráti Köre

1988. május 5-én alakult meg 26 alapító taggal. Az összejövetel januártól májusig, szeptembertől decemberig havonta 3. csütörtökön 16 órakor vannak. Az előadások mellett évi 2 kirándulás szolgálja a honismereti-helytörténeti ismeretterjesztést.

Vörösmarty Színjátszó Kör

2000 óta folyamatosan működő amatőr művészeti csoport. Próbákat heti rendszerességgel tart a színtársulat ifjúsági és gyermek csoportja. Rendszeres műsoradói a városi rendezvényeknek, ünnepélyeknek. Legsikeresebb előadásaik: A helység kalapácsa, A medve bőrire, Lúdas Matyi, Kinek fütyöl?

Wass Albert Törzsasztal

Célunk Wass Albert írói és közéleti munkásságának megismertetése, terjesztése, helyi, regionális és országos szinten. Évente a Wass Albert nap rendezvényeinek megszervezése, az író bonyhádi szobrának gondozása.

SPORT EGYESÜLETEK

A Sportegyesület felsorolása a 3.6. fejezet e.) pontjában került bemutatásra.

EGYHÁZAK

Bonyhád- Hidas-Kismányoki Evangélikus Egyházközség

Az Egyházközség a 18. században létrejött 3 anyagyülekezet (Bonyhád, Hidas, Kismányok) társulásából jött létre. Szórványai még: Bábaapáti és Alsónána. Részletes információk az Egyházközség honlapján találhatóak.

Bonyhádi Református Egyházközség

Gyülekezeti alkalmaink:

Vasárnap 10 óra - Istentisztelet és gyermek-istentisztelet

Kedd 17 óra – Bibliaóra

Kedd 10:00-12:00 Baba - Mama kör

Szerda 17 óra „Keresztkérdések” sorozat

Csütörtök 17 óra Presbiteri bibliaóra

Bonyhádi Római Katolikus Egyházközség

A bonyhádi római katolikus egyházközség plébánosa Wigand István. A templom barokk stílusban épült 1782-ben és a Szeplőtelen Fogantatás tiszteletére szentelték.

Szentmisék rendje:

hétköznapi - hétfő-szerda-péntek - reggel 7 óra, csütörtök 18.00 óra

Szombaton este előmise 18.00 óra (nyár 19.00).

Vasárnap reggel 7.30, 10.30 (diákmise)

A város több óvodájában, minden általános iskolájában és az evangélikus gimnáziumban hitoktatás folyik.

ALAPÍTVÁNYOK

COLONIA Alapítvány

Az alapítvány céljai:

a) Bonyhád város településfejlesztésének és működésének elősegítése, támogatása, különös tekintettel: - a köztisztasági szolgáltatások továbbfejlesztésére, - a közhasznú zöldterületek védelmére, - a lakóépületek állagának megóvására, - a műemlékvédelemre, - az úthálózat állagmegóvására és fejlesztésére, - a közlekedési kultúra továbbfejlesztésére, - a településen folyó oktatási, kulturális, művészeti tevékenység, diák- és tömegsport bővítése és támogatása, - vallási célok támogatása, - közrend és közbiztonság védelmének segítése, - betegségmegelőző és gyógyító tevékenység támogatása, - öregek és hátrányos helyzetűek megsegítése, - menekültek megsegítése, b) Az alapító (illetőleg annak jogutódja) alkalmazásában álló főállású dolgozóinak, továbbá az alapítótól (vagy jogutódjától) nyugdíjazott volt dolgozók részére a szociális szolgáltatások és juttatások biztosítása, így különösen: - a rászoruló dolgozók szociális támogatása betegség vagy egyéb okból bekövetkező keresetcsökkenés esetén, - a mindenkori létminimumnál kevesebb jövedelemmel rendelkező kedvezményezettek támogatása, - a rászoruló kedvezményezettek segélyezése a kuratórium által megállapított segélykeretből, - a dolgozók üdülési, pihenési lehetőségeinek bővítése, hozzájárulás a költségek viseléséhez, - a dolgozók lakásépítésének, lakásvásárlásának támogatása, - hozzájárulás a dolgozók kulturális és sport szükségleteinek kielégítéséhez, - a kedvezményezettek alkalomszerű természetbeni juttatása, - az alapító /és jogutódja/ alkalmazásában álló főfoglalkozású dolgozóinak – munkaviszonyuk nekik fel nem

róható okból történő megszűnése esetén – foglalkoztatási lehetőség elősegítése, - egyéni és társas vállalkozások támogatása, így különösen: a kedvezményezettek részére új munkahelyek létesítése, a kedvezményezettek vállalkozásaink támogatása társaságok alapításával, - főállású dolgozók átképzésének, továbbképzésének részbeni vagy teljes finanszírozása, a képzések szervezése.

c) Az alapítvány tevékenysége pártoktól független, azoktól támogatást nem kap, nem fogad el és részükre semmilyen támogatást nem ad. Az alapítvány országgyűlési képviselőjelöltet eddig sem állított és nem támogatott, és ezt a jövőre nézve is kizárja.

"Hangok Világa" Alapítvány

A "Hangok Világa" Alapítvány a zeneiskola munkáját segíti. Támogatja az iskola által szervezett rendezvényeket, segíti a regionális illetve országos versenyeken való részvételt. Részt vesz a partnerkapcsolatok ápolásában. Segítséget nyújt a hangszerek vásárlásában és javításában.

Laurus Alapítvány

A 2006-ban alakult közhasznú, regionális hatókörű alapítvány fő tevékenysége az oktatás, felnőttképzés,

a környezetvédelem és a civil szervezetek fejlesztése.

Céljai elérése érdekében hazai és EU támogatással képzéseket, vetélkedőket, akciókat bonyolít le, projekteket generál, és bonyolít le, pályázatfigyelési, pályázatírási, tanácsadási, szolgáltatást nyújt, adományt közvetít, kiadványokat készít és terjeszt.

Folyamatos tevékenységei közé tartozik Bonyhád Város Archivumának elkészítése is.

2009 óta kistérségi környezetvédelmi projekteket valósít meg.

2010 januárjától Váralján a Csillagrózsa Tanoda projektgazdája.

2011 januárjától intézményakkreditált felnőttképzési intézményt működtet, képzéseket, tréningeket bonyolít le.

Adószám: 18866623-1-17; felnőttképzési nyilvántartási szám: 00709-2009; felnőttképzési intézményakkreditációs lajstromszám: AL-2367; megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató akkreditációs lajstromszám: 1717-00

Őszirozsa Alapítvány

Az ŐSZIRÓZA ALAPÍTVÁNY 2002-ben azzal a céllal jött létre, hogy a Gondozási Központ, mint alapító, által ellátott elsősorban időskorúak életmódjában történő változásokat elősegítse, valamint a nyújtott szolgáltatások színvonalának emelését, javítását, és a mentálhigiénés ellátás fejlesztését lehetővé tegye.

Az alapítvány célcsoportja többnyire időskorúakból tevődik össze, nagyon sokan magányosak, melynek oka különböző lehet: elvesztették házastársukat, élettársukat, gyerekeik mindennapi elfoglaltságuk miatt nem érnek rá velük foglalkozni, vagy távol élnek, de gyakran előfordul, hogy megromlott kapcsolatuk miatt nem törődnek idős szüleikkel.

Az alapítvány tevékenységével hozzájárul az idős emberek magányának enyhítéséhez, színesebbé teszi mindennapjaikat. Próbálja feledtetni, illetve segít feldolgozni az idős korrallal járó gondokat, problémákat. A szervezett programjaink célja feledtetni mindennapi gondjaikat, hasznos kikapcsolódást nyújtani, szellemi képességeik fenntartása, esetleg javítása, erősíteni a valahová tartozás élményét, fontosságát.

Nagyon fontos feladat, az idős emberek szabadidejének hasznos eltöltésének támogatása és megszervezése, valamint a mentálhigiénés ellátás fejlesztése. Az alapítványunk nyitott programjainkra, rendezvényeinkre szívesen látunk minden érdeklődő idős embert a településünkről. Az alapítvány tevékenységét segítők önkéntesen látják el feladatukat, számuk változó a feladat nagyságának megfelelően.

Demenciabarát Klub

A demencia napjaink egyik meghatározó betegsége. A szellemi leépülés során a családtagoknak is alkalmazkodni kell a kialakult helyzethez. Ebben segít a 2018-ban alakult Demenciabarát Klub.

A demencia, szellemi képességek romlásával és pszichés zavarokkal járó tünetegyüttes, leggyakoribb fajtája az Alzheimer-kór. Fontos, hogy a demencia nem a normális öregedés része, ez egy napjainkban meghatározó betegség.

A demográfiai folyamatok következtében az életkor kitolódik, jelentősen megnövekedett az idősek száma, az életkor előrehaladtával pedig nő a gyakorisága. Időzített bombaként ketyeg a fejünk felett, az elkövetkezendő időkben még inkább gyűrűzni fog ez a komoly társadalmi probléma. Vannak praktikák, amelyekkel lassítható, de a folyamat visszafordításáról, gyógyulásról sajnos nagyon ritkán beszélhetünk. A célunk az életminőség javítása.

A család életében is jelentős szerepet játszik a szellemi leépülés, hiszen szükség lesz arra, hogy fokozatosan átalakítsák addig megszokott életmódjukat. Fontos, hogy a rokonok nagyobb figyelmet fordítsanak egymásra, észleljék a problémát, és beszéljenek róla.

Ez egy önsegítő csoport családtagok részére, akik a betegség különböző stádiumában lévő szeretteiket ápolják, felvállalva annak minden nehézségét és fájdalmát. A csoport célja, hogy olyan támogató közösség jöjjön létre, ahol a tagok tabuk nélkül beszélhetnek a saját tapasztalataikról és aggodalmaikról. A találkozások alkalmával lehetőség nyílik információ-szerzésre, az ismeretek bővítésére és szakember segítségével a saját tapasztalatok, aggodalmak átbeszélésére is.

"Összefogás" Közhasznú Alapítvány

Az Alapítvány működteti az „Együtt 1 másért” Nappali Intézményt. Az intézmény címe: 7150 Bonyhád, Dózsa Gy. u. 32. Feladata: Bonyhád Város és a Völgységi Önkormányzatok Társulása településeinek fogyatékkal élők nappali ellátása.

Az intézmény tevékenysége: fogyatékosok nappali intézményi ellátása, fejlesztő- felkészítő foglalkozás, munka-rehabilitációs foglalkozás.

Soha többé Soá! Alapítvány

Legfontosabb indítékunk az Alapítvány létrehozására, a 2. világháborús vészkorszak során méltatlanul megalkalmazott és meggyilkolt zsidó honfitársaink sorsa miatti szánalom és kegyelet. Az Alapítók célul tűzik ki egy a holokauszt bonyhádi áldozatairól megemlékező emlékmű létrehozását. Célunk, a Holokauszt történelmi tényére való emlékeztetés.

Völgységi Tájkutató Alapítvány

1992-ben hozta létre Bonyhád Önkormányzata. 1999-től közhasznú, célja a Völgység kultúrájának megőrzése. ÁFSZ akkreditációval 2008-tól 1-1 könyvelő, adatrögzítő, kulturális szervező dolgozója van. 2009-től a Tourinform Iroda Bonyhád működtetője.

ZENEKAROK

Cocktail Duó

honlap: <http://cocktail.atw.hu/>

Corelli Kamarazenekar

A nívós kamarazenekar Corelli, Mozart, Schubert és egyéb komolyzenei műveket szólaltat meg klasszikus hangszereken. Főbb fellépési alkalmaink: karácsonyi és pünkösdi koncert.

A zenekar tagjai: Scheidler Géza (hegedű), Wiandtné Gál Zsuzsanna (hegedű), Ányos Andrea

(hegedű), Aradi András (cselló)

Dynamic Zenekar

honlap: <http://www.dynamiczenekar.hu/>

Flott Zenekar

honlap: <http://flottzenekar.iweb.hu/>

Sally Gardens Zenekar

A zenekar ír tradicionális népzenei és népzenei feldolgozásokat játszik. 2009-es megalakulásunk óta számos meghívást kaptunk Művelődési Házakba, Művész Kávézókba és egyéb rendezvényekre.

A zenekar tagjai: Ányos Andra (hegedű), Wiandtné Gál Zsuzsanna (hegedű), Scheidlerné Kis Inez (ír furulyák), Scheidler Géza (banjo, gitár), Juhász András (ének, gitár), Jenei József (konga)

Schluck

honlap: <http://schluck.atw.hu/>

Station X

honlap: <http://stationx.atw.hu/>

Trestrogeros

honlap: <http://www.trestrogeros.hu/>

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz. Sokféle normarendszer él egymás mellett a társadalomban, így Bonyhádön is.

A településen is vannak jogi normák, amelyeknek megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve amelyeknek megszegését kényszereszközökkel torolja meg.

A településen is vannak erkölcsi, vallási szabályok, higiéniai normák, stb., amelyeknek megszegését a településen élők többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszallással, megvetéssel büntetik.

A településen is vannak szokások, illemszabályok, divatszabályok, amelyeknek büntetése a település többi tagjai részéről megnyilvánuló erősebb-enyhébb helytelenítés.

A fentiek miatt a településen lakó egyén dilemma előtt áll: mely normákat kövesse és melyektől térjen el, hogyan viselkedjen a számára elfogadhatatlan viselkedési normákat képviselőkkel szemben? A bűnöző, alkoholizáló, kábítószer-fogyasztó, lelki beteg, stb. polgártársainkhoz - történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésben is, nemcsak egy Bonyhádhoz hasonló településen, hanem egy nagyobb vagy kisebb városban/településen is.

Az etnikai konfliktusok, mint mindenhol, Bonyhádön is jelen vannak az élet hétköznapijaiban a lakosság szintjén, de mindezekről tudomást csak a bejelentések alapján lehet szerezni. Amennyiben a településen előfordulna rasszista indítékból elkövetett támadás, vagy olyan társadalmi csoportok közötti konfliktus, amelynek vélelmezhetően etnikai dimenziója is van, az önkormányzat felelőssége, hogy hatékonyan fellépjen az ilyen konfliktusok és jogsértések megelőzése érdekében.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Az önkéntes munka területén nagy szerep jut a bonyhádi **Kismama Klubnak**, akiknek célja a várandós kismamák testi-lelki felkészítése gyermekük fogadására. Egészséges életmód erősítése, segítségnyújtás. Tevékenységeink: terhes torna, előadások; a **Magyar Vöröskereszt Városi-Területi Szervezetének**, akik évről évre több véradót szereznek, ezzel emberi életet mentve. A tavalyi évben Bonyhádon és a hozzá tartozó településeken 1267 fő adott vért, ebből 144 fő első véradó volt.

Adományozás tekintetében a legaktívabb bonyhádi szervezet a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Bonyhádi Csoportja**. Feladatuk a rászorulóknak segítése, adományok gyűjtése és elosztása.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Bonyhád Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata feladatának tekinti a társadalomba való integrációt a cigányság hagyományainak megőrzésével. További célja, hogy gyermekei, fiataljai a megfelelő tudáshoz jutva motiváltak legyenek a tanulásra, továbbtanulásra. Célja továbbá, hogy minél több munkahely létesüljön, amely befogadja a helyi romákat, ezért minden olyan kezdeményezést támogat, amely munkahelyteremtésre irányul. Kiemelten kezeli gyermekei biztonságát, drogellenes lépéseket tesz e cél megvalósításához. Emellett nagy hangsúlyt fektet a bűnmegelőzésre, vagyonbiztonságra. Segíteni kívánja a helyi önkormányzat mindazon kezdeményezését, amely településünk élhetőbbé tételét célozzák meg.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség megszüntetésére nincsenek megfelelő, működő intézkedések	Képzések tartása és tréningek, tanácsadás nyújtása a munkanélküliek körében a településen.
A pályakezdő álláskeresők számának további csökkentése érdekében megfelelő, működő intézkedésekre van szükség.	Olyan intézkedéseket kell kezdeményezni, amelyek támogatják, és közvetítőként, ellenőrzőként keresztül segítik azokat a munkáltatókat, akik pályakezdő álláskeresőket alkalmaznának.
A preventív és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.	A preventív módszerek elterjesztése mellett hangsúly helyezése a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzésére és a szűrőprogramokra való eljuttatás segítésére.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

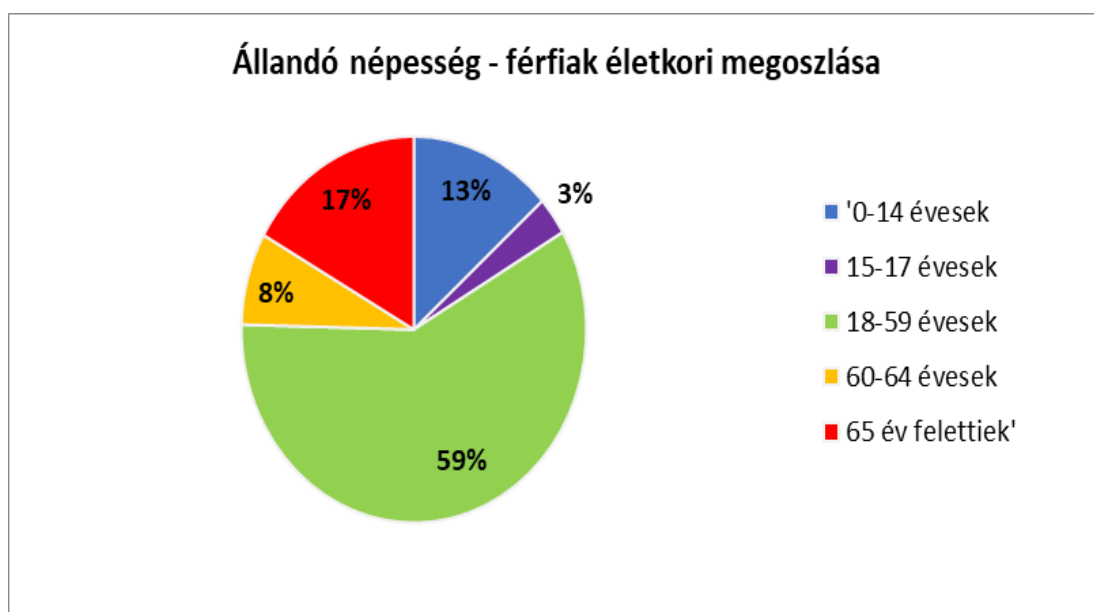
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Bonyhádön a 18 év alattiak kor és nem szerinti megoszlását az alábbi táblázatok mutatják be.

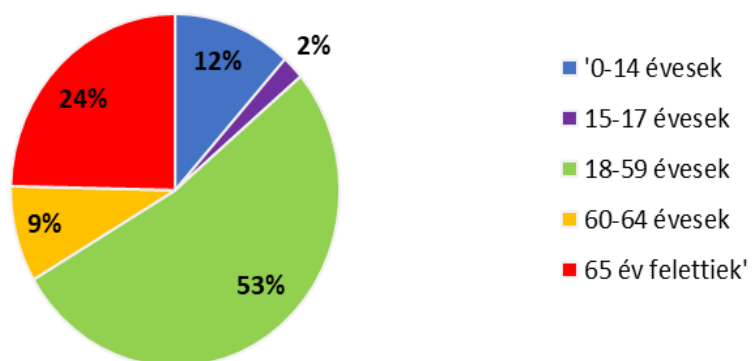
2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	6 227	6 983	13 210	47,14%	52,86%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	863	814	1 677	6,53%	6,16%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	206	153	359	1,56%	1,16%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	3 788	3 683	7 471	28,68%	27,88%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	498	616	1 114	3,77%	4,66%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	1 086	1 721	2 807	8,22%	13,03%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	227	198	-29
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	169	220	51
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	237	208	-29
Összesen	633	626	-7

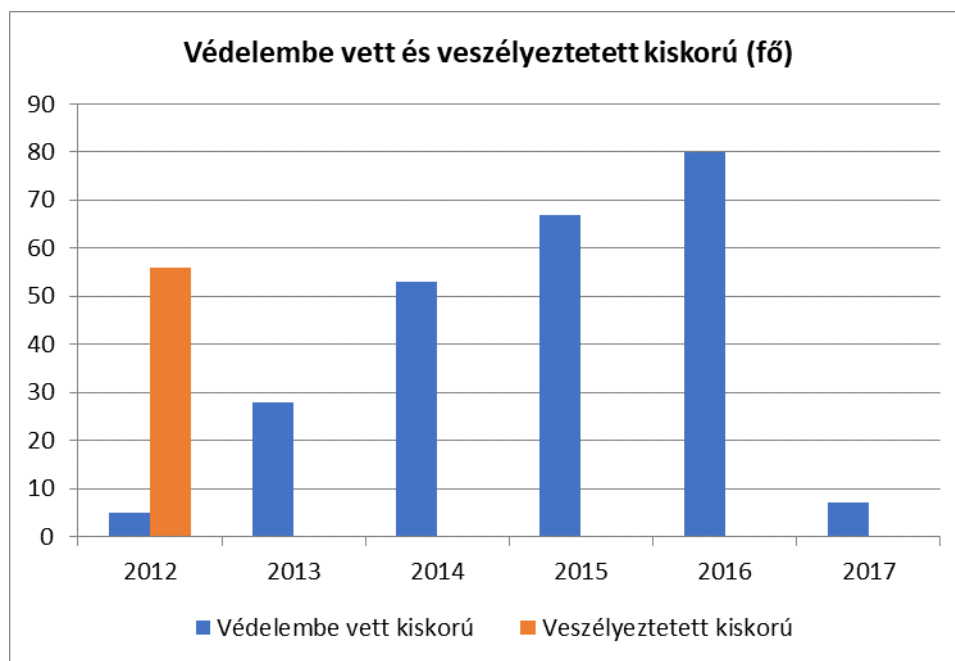
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	5	56
2013	28	na.
2014	53	na.
2015	67	na.
2016	80	na.
2017	7	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A védelembe vett kiskorúak számát Tolna Megyei Kormányhivatal Bonyhádi Járási Hivatala tartja nyilván. A gyámhatóság védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, a pártfogói felügyelői, a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítő intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

A jelzés alapján a családsegítő intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés céljáról, tartalmáról.

A családsegítés keretében biztosítja az intézmény:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- a közösségfejlesztő programok szervezését, egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, a lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a

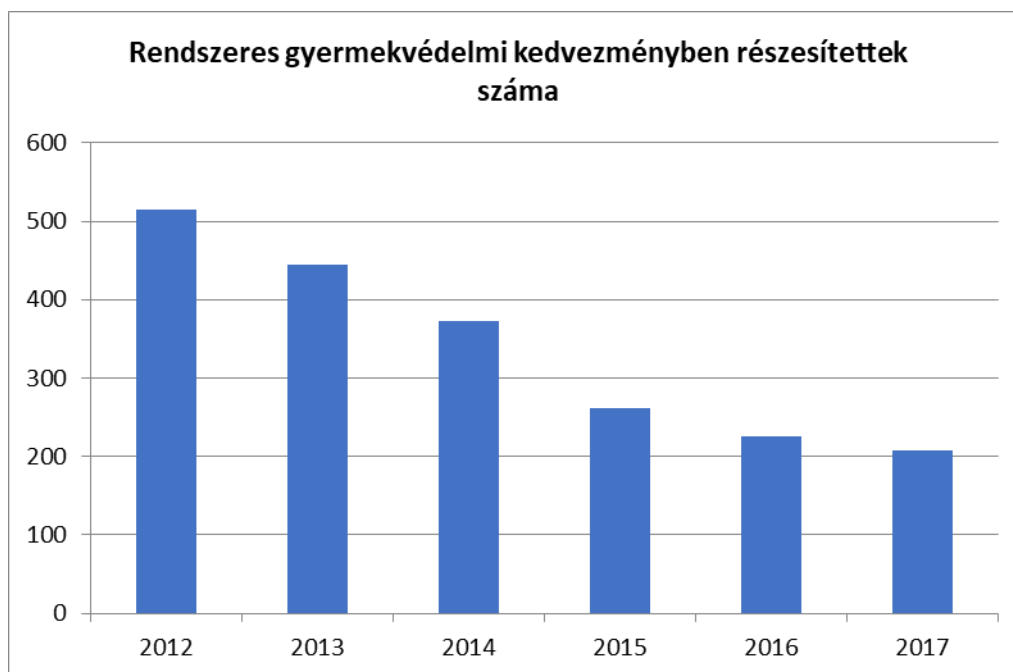
- kábítószer-problémával küzdők, egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- kríziskezelést.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	515
2013	445
2014	372
2015	262
2016	226
2017	208

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma évről évre csökken, ami magyarázható az egy főre jutó jövedelem növekedésével, az ingyenes tankönyv, valamint az igényelhető ingyenes étkezés bevezetésével, valamint a csökkenő gyereklétszámmal.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Gyermekek rászorultsága esetén nyújtott települési támogatás 2018. évben

Támogatás neve	Támogatásban részesült gyermekek száma	Támogatásra felhasznált összeg
Iskola kezdési támogatás	12	129.000,- Ft
Helyi bérlet támogatás	21	150.500,- Ft
BURSA ösztöndíj	77	2.007.000,- Ft

Gyermekek szünidei táborozásához nyújtott települési támogatás 2018 évben

Támogatásban részesült gyermekek száma	Támogatásra felhasznált összeg
257	3.590.000,- Ft

Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése. Az óvodáztatási támogatás jól szolgálja azt a célt, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járatására ösztönözze a szülőket.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A TeIR adatbázisában fellelhető adatok rendelkezésre nem állása miatt az alábbi táblázatot nem állt módunkban teljes körűen kitölteni.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv- ellátásban résztesülők száma	Óvodáztatási támogatásban résztesülők száma	Nyári étkeztetésben résztesülők száma
2014	73	222	166	nem releváns	9	71
2015	318	179	217	nem releváns	megszűnt támogatási forma 2015-től	78
2016	310	156	211	nem releváns		36
2017	324	145	226	nem releváns		38
2018	330	104	224	nem releváns		42

Forrás: Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

4.1.4. számú táblázat – Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma

év	Magyar állampolgársággal nem rendelkező óvodások száma (fő)	Ebből hátrányos helyzetű (fő)	Magyar állampolgársággal nem rendelkező általános iskolások száma (fő)	Ebből hátrányos helyzetű (fő)	Magyar állampolgársággal nem rendelkező, 18 év alatti középiskolások száma (fő)	Ebből hátrányos helyzetű (fő)
2012	0	0	0	0	0	0
2013	0	0	0	0	0	0
2014	0	0	0	0	0	0
2015	0	0	0	0	0	0
2016	2	0	0	0	0	0
2017	5	0				
2018	1	0				

Forrás: Önkormányzati adatok, BM-BÁH

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Bonyhádön telepek, szegregátumok nincsenek, mivel az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya egyik mutató tekintetében sem magasabb, mint 50 %, ezen felül szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek léte a településünkön nem jellemző.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Bonyhád Város Önkormányzatának a feladata az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítása, melynek az önkormányzat eleget is tesz.

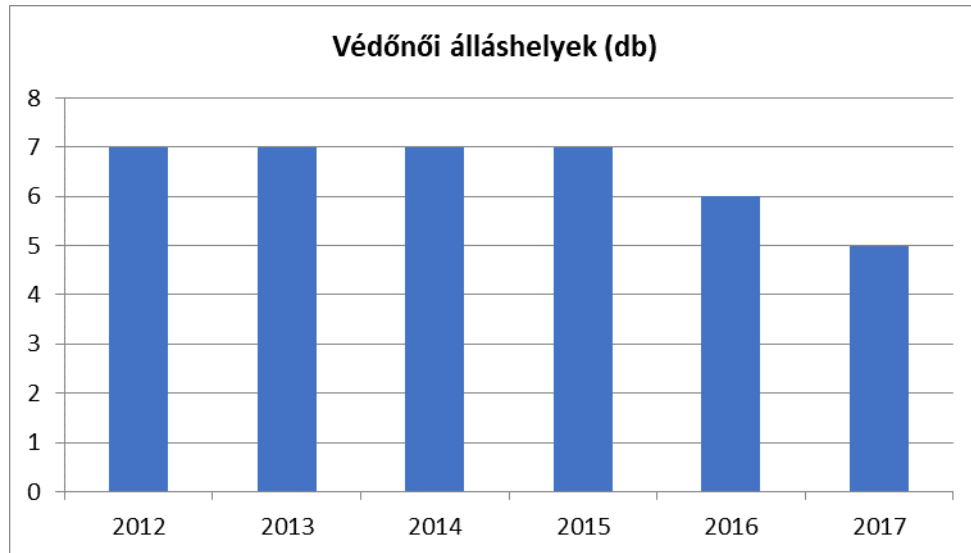
Jelenleg védőnői szolgálat működik a városban, hét védőnővel. A védőnői tanácsadásokon a várandós kismamák, a 0-1 év közötti csecsemők és az 1-16 éves gyermekek gondozása történik. Az említett ellátások kiegészülnek az óvodai és az iskolai-egészségügyi feladatokkal, valamint az egészségneveléssel.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	7	61
2013	7	63
2014	7	63

2015	7	61
2016	6	72
2017	5	84

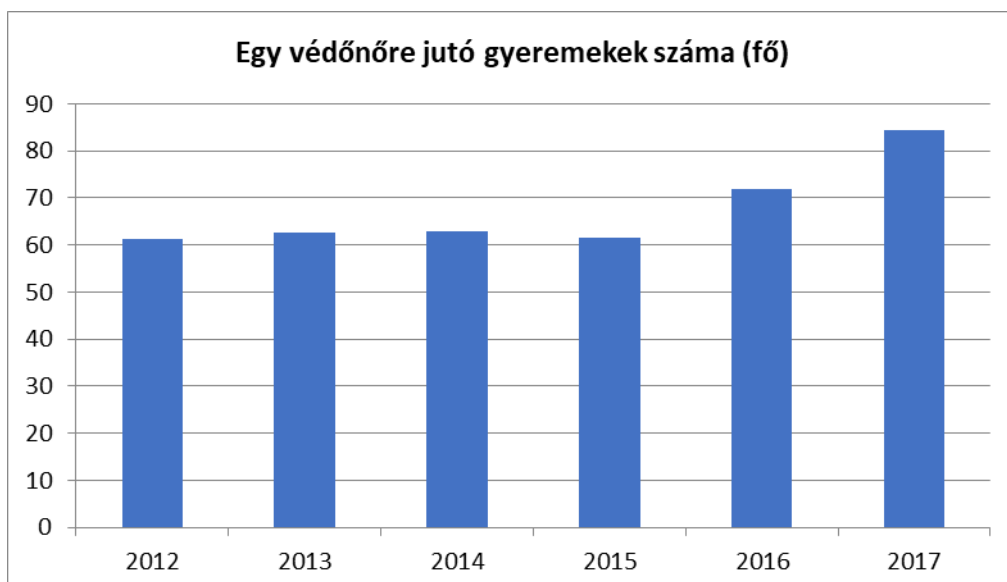
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	7	428	61
2013	7	438	63
2014	7	441	63
2015	7	430	61
2016	6	431	72
2017	5	422	84

Forrás: TeIR és helyi
adatgyűjtés

A jól felszerelt gyógyszerterek központi helyen találhatóak. Körzete a mikro térség települései: Aparhant, Bátaapáti, Bonyhád, Bonyhádvarasd, Cikó, Grábóc, Györe, Izmény, Kakasd, Kisdorog, Kismányok, Kisvejte, Lengyel, Mórág, Mőcsény, Mucsfa, Nagymányok, Nagyvejte, Tevel, Váralja, Závod.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Bonyhádon 3 gyermekorvos lát el szolgálatot, akik időbeosztása rugalmas, így mindig van egy olyan gyermekorvos, akit szükség esetén el lehet érni a településen.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma (eset)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma (eset)	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2012	0	99248	32941	0	3
2013	0	96145	32705	0	3
2014	0	95208	31374	0	3
2015	0	91293	32598	0	3
2016	0	92850	32368	0	3
2017	0	90312	30778	0	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	1	6	3
2013	1	6	3
2014	1	6	3
2015	1	6	3
2016	1	6	3
2017	1	6	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyermek házi orvosok:

Lásd a 3.6 pontban

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi ellátórendszeren keresztül mindenki igénybe veheti.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településen élő és nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyekről a Kézenfogva Alapítvány és a Tolna Megyei Önkormányzat Integrált Szociális Intézménye, az Árpád-házi Szent Erzsébet Otthon gondoskodik, amely Bonyhádön található. A térségben ez az egyedüli olyan otthon, amely széleskörű szolgáltatásokat nyújt nem csak értelmi fogyatékosok számára.

A foglalkozások köre:

- egészséges életmódra nevelés
- mentálhigiénés foglalkozás
- ápolás-gondozás
- ének, zene
- irodalom
- rajz, festés
- ajándéktárgy-készítés
- barkácsolás
- kerámia, üvegfestés
- szőnyegszövés
- asztalitenisz
- atlétika
- futás
- labdarúgás
- fodrász
- kertészet
- növénytermesztés
- hitoktatás
- munkára felkészítés
- szabadidős programok szervezése

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2013	1	24	0	0
2014	1	23	0	0
2015	1	19	2	0

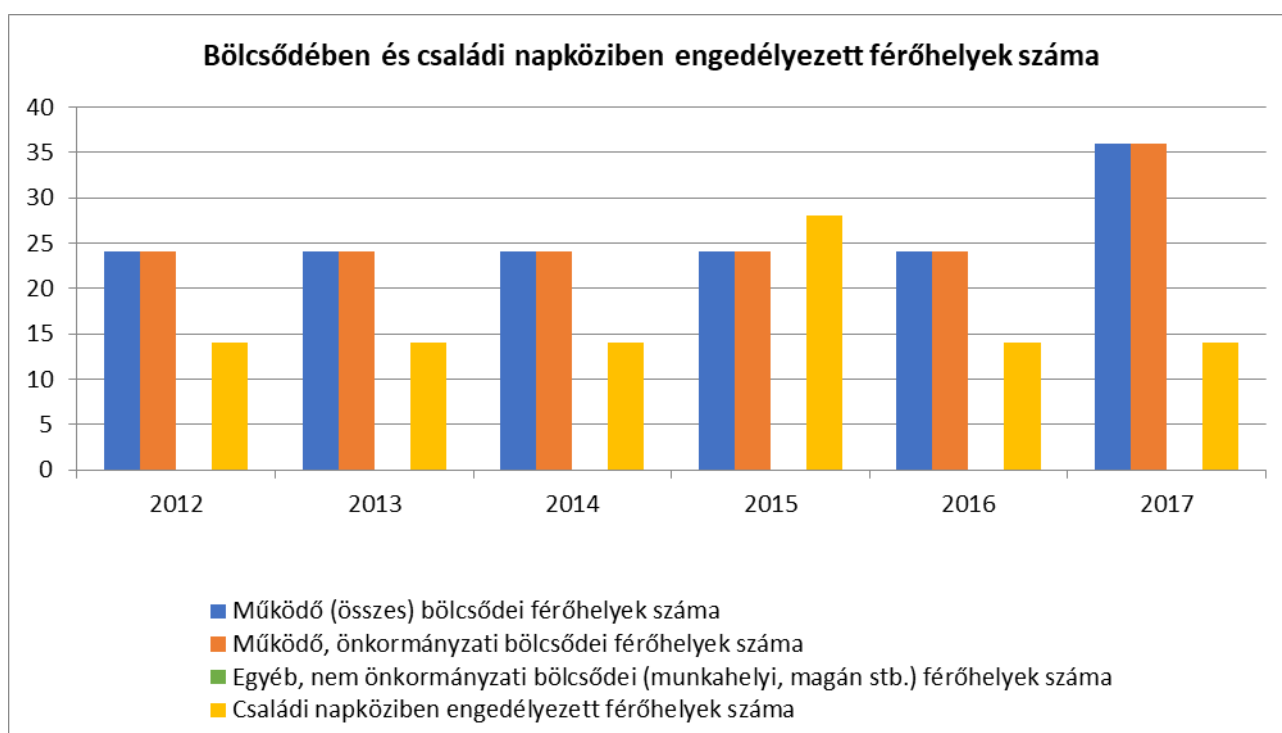
2016	1	23	0	0
2017	1	36	1	0
2018	1	36	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	24	24	0	14
2013	24	24	0	14
2014	24	24	0	14
2015	24	24	0	28
2016	24	24	0	14
2017	36	36	0	14
2018	36	36	0	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	6	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	445	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	19	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	06:30 - 17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	július 29. - augusztus 26.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	38	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	na	0
Gyógypedagógusok létszáma	na	0
Dajka/gondozónő	19	0
Kisegítő személyzet	na	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Statisztikai létszám (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	434	19	450	6	396	0
2013	426	18	420	6	381	0
2014	424	18	420	6	404	0
2015	423	19	445	6	405	0
2016	428	19	445	6	412	nincs adat erre a területre
2017	442	18,5	445	6	404	0
2018	440	18	445	6	394	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A **Bonyhádi Varázskapu Bölcsőde és Óvoda** férőhelyszáma kielégíti a településen élő családok óvodáztatási igényeit. A feladatellátási helyek különböző nagyságrendűek, a legnagyobb 5 óvodai csoporttal, a legkisebb 1 óvodai csoporttal működik. A feltételek az épületek állagától eltekintve közel azonosak, a felújítások, korszerűsítések a források függvényében folyamatosak.

A feladatellátási helyek épületei jó adottságúak, tágas játszóudvarral, nagy zöldterülettel rendelkeznek. A felszereltség, eszközellátottság jó, folyamatosan fejlődik. A csoportszobák eltérő alapterületűek, így a gyermeklétszámban is vannak különbségek – jelenleg 16 – 30 között mozog.

Az intézmény az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülő **Varázskapu Pedagógiai Program** alapján látja el pedagógiai-szakmai feladatait.

Az óvodai nevelés általános feladatai

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai élet tevékenységformái

- Játék
- Verselés, mese
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A pedagógiai program külön fejezetben foglalja össze az esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos tennivalókat.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével. Az integrált nevelés folyamatában a prevenciós (megelőzés), a korrekciós (javítás, korrigálás), és a kompenzációs (a kiesett funkciók mással való segítése) nevelési feladatainkat sérülés specifikusan, egyénre szabottan határozzuk meg minden gyermeki tevékenységben.

Célok

- biztosítani a gyermek folyamatos óvodába járását
- kompenzálni a kialakult lemaradásokat, hátrányokat
- érdekeltté, együttműködővé tenni a családokat a fejlesztésben, felzárkóztatásban

Feladatok

- a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó, befogadó környezetet biztosítani az eltérő képességű, szociális helyzetű gyermekek számára
- tudatos, tervezett pedagógiai tevékenységgel valósítani meg az integráció sajátos feladatait
- nyomon követhetővé tenni a fejlesztés, felzárkóztatás folyamatát
- partneri együttműködést kialakítani a fejlesztést, felzárkóztatást segítő intézmények szakembereivel
- megszervezni a rendelet által előírt óvodai fejlesztő programot

Fejlesztő program

Az óvoda a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 173. § szerint személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató fejlesztő programot szervez a Gyvt. 161/Q §-ban foglaltak szerint hátrányos helyzetűnek minősülő gyermekek számára. Az óvodai fejlesztő program szervezésének feltétele, hogy az adott nevelési évben az óvoda, tagóvoda felvételi körzetében élő, óvodás korú hátrányos helyzetű gyermekeknek korcsoportonként legalább hetven százaléka részt vesz az óvodai nevelésben, továbbá az óvodában, tagóvodában a hátrányos helyzetű gyermekek aránya – tört létszám esetén felfelé kerekítve – eléri a tíz százalékot.

Az óvodai fejlesztő program keretében – a gyermek igényeihez igazodva – biztosítja az óvoda

- a gyermek differenciált, egyéni fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet
- az együttműködés kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak

A fejlesztő programban részt vevő gyermek haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni fejlesztésben résztvevő pedagógusok legalább háromhavonta értékelik. Az óvodai fejlesztő programot az intézmény a külön jogszabályban erre kijelölt szervezettel kötött együttműködési megállapodás alapján, a szervezet szakmai támogatásával szervezi meg.

A Bonyhádi Varázskapu Bölcsőde és Óvoda Pitypang óvodájában fejlesztő program 2014 óta Bonyhád Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatával kötött megállapodás szerint folyik. A program eredményességmutatói szerint minden óvodaköteles gyermek óvodába jár, a hiányzási mutatók javultak, a hátránykompenzáció mind a szocializáció, mind pedig az egyéni fejlődés szempontjából kimutatható.

d) gyermekjóléti alapellátás

Célja: Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járasszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

A gyermekjóléti központ feladatai:

a.) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

- kapcsolattartási ügyeletet
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;

b.) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez – az otthoni nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végez – a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít;

c.) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára;

d.) elkészíti a szociális diagnózist.

e) gyermekvédelem

Bonyhádon a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Bonyhádi Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

Információ nyújtására évről-évre mindig nagy kereslet mutatkozik, csakúgy, mint a hivatalos ügyekben való közreműködés, tanácsadás, közvetítés, tárgyalásokon való részvétel, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása, átmeneti otthon és nevelés, valamint eseti gondozás szolgáltatások esetében.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a gyermekek átmeneti otthona, az anyaothton, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes iskolai étkeztetés, egyszeri gyógyszer-támogatás, segély tűzifa formájában.

Anyaothtonok a település környékén:

- Kapaszkodó Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltató Központ – Családok Átmeneti Otthon (Dombóvár) – 45,0 km-re Bonyhádtól

- Bölcső Alapítvány és Egyesület (Szekszárd) – 22,0 km-re Bonyhádtól
- CSSK Családok Átmeneti Otthona (Szekszárd) – 22,0 km-re Bonyhádtól

Az anyaoththonok általában 12 hónapra biztosítanak szállást, egyeseknél ez 6 hónappal hosszabbítható meg. Az ellátás formája mindegyiknél önellátás. Az otthonok főzési, mosási, tisztálkodási lehetőséget és szükség esetén gyermekfelügyeletet is biztosítanak. Jogász, pszichológus és orvos is rendelkezésre áll, napi 24 órában pedig egy-egy szakgondozó és gondozó tart ügyeletet.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. A családvédelmi koordinációért felelős szerv a gyámhivatal. A bántalmazottak a városban működő Család- és Gyermekjóléti Központokhoz is fordulhatnak, ahol ilyen esetben családgondozással próbálnak segítséget nyújtani számukra, szükség esetén pedig megadják azt az ingyenesen hívható számot, amelyen keresztül az ún. védett házakba való elhelyezést lehet kérni.

Az ingyenesen hívható telefonszámon, illetve a hivatalos szerveknél nem csak a bántalmazottak, hanem bármely állampolgár bejelentést tehet. A bejelentő adatait zártan kell kezelni, tehát sem a bántalmazó, sem a bántalmazott számára nem derülhet ki, hogy mely személy tette a bejelentést.

A rendőrség ugyancsak partner a családon belüli erőszak megelőzésében. A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás értelmében, ha a családon belüli erőszak körébe tartozó, személy elleni erőszakos (fizikai vagy nemi erkölcs elleni) cselekmény miatt érkezik bejelentés, a rendőr köteles a helyszínen haladéktalanul megjelenni.

A témában a legfontosabb helyi szervezetek és elérhetőségeik:

Bonyhádi Gondozási Központ

Cím: 7150 Bonyhád, Perczel M. u. 29.

Telefon: 0674/451-820

email: gkperczel@gmail.com

Család és Gyermekjóléti Központ

cím: 7150 Bonyhád, Perczel M. u. 27.

telefon: 0674/451-414

email: gyermekjoleti.bonyhad@gmail.com

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Lásd a 3.6/e pontban!

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Iskolai, hétfégi és nyári étkeztetés

Az Önkormányzat gondoskodik a teljes tanévben, valamint a szünidőben a gyermekek étkeztetéséről, melyet a Bonyhádi Gondozási Központ bonyolít le.

Ingyenes étkeztetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt értelmében, a bölcsődében és az óvodában az ingyenes étkeztetésre való jogosultság kiterjed:

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekekre
- c) akinek a családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- d) családjában három vagy több gyermeket nevelnek
- e) nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság, vagy

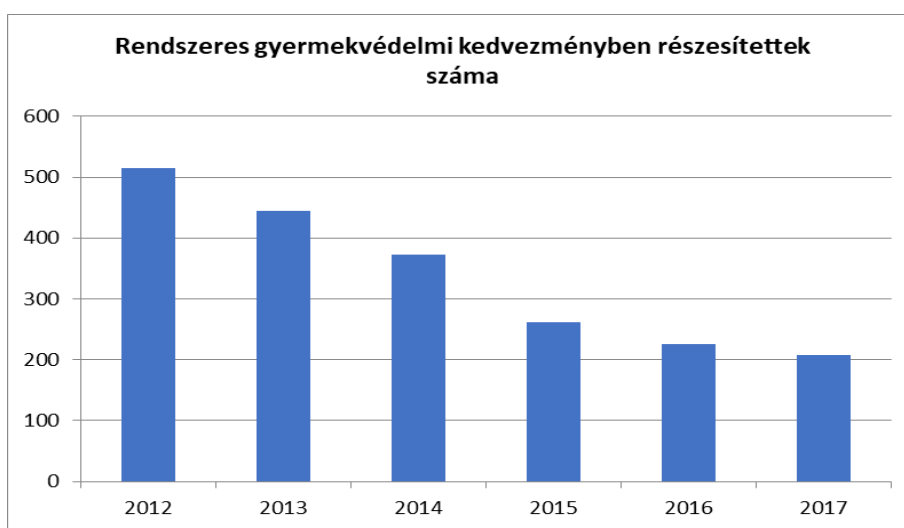
f) családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjárulékcal csökkentett, azaz nettó összegének 130 %-át.

Az iskolában ingyenesen étkezik, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy akinek védelembe vételét a gyámhatóság elrendelte, aki utógondozói ellátásban részesül. 50% - os támogatást kap a tartósan beteg, vagy fogyatékos személy, aki a családjában három, vagy több gyermeket nevel.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	515
2013	445
2014	372
2015	262
2016	226
2017	208

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Óvodáztatási támogatás

ÉV	Óvodáztatási támogatásban	Óvodáztatási támogatásra
----	---------------------------	--------------------------

	részesültek száma	felhasznált összeg
2013	29	520 000 Ft
2014	18	280 000 Ft
2015	9	100 000 Ft

Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése. Az óvodáztatási támogatás jól szolgálja azt a célt, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járatására ösztönözze a szülőket.

Ingyenes tankönyv-ellátás

Az ingyenes tankönyv-ellátás rendszere a Kormány döntéseinek értelmében számos ponton módosult, könnyebbé téve ezzel a kisgyermekes családok életét. Mára az 1 – 9. évfolyamos diákok részesülnek ingyen tankönyvben, míg a 10 – 12. évfolyamon ez nem a jogszabály erejénél fogva, hanem kérelemre jár. Térítésmentes a tankönyvellátás a tartósan beteg, a sajátos nevelési igényű (mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral rendelkezik, pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott), három- vagy többgyermekes családban élő, nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesülő diákok számára.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információink, az óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A Bonyhádi Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

Ezek a hátránykompenzáló juttatások a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhető, a törvény által szabályozott keretek között.

Az önkormányzat a kezdetektől részt vesz a Bursa Hungarica ösztöndíjpályázatban, így évente több diák főiskolai, egyetemi tanulmányait támogatja az önkormányzat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékosággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az integrált nevelés-oktatás, különleges gondozás a gyermekek életkorától és egészségi állapotától függően a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kerül megszervezésre.

Az egyéni fejlődési utak szempontjából a nevelésnek-oktatásnak meghatározó szerepe van. Az ezekkel szemben támasztott egyik legnagyobb kihívás a sokféle különbségből fakadó hátrányoknak az oktatás eredményességére gyakorolt, összegző negatív hatások ellensúlyozása.

A nevelési-oktatási intézmények a „hagyományos” oktatási formákkal nem képesek a társadalmi hátrányok kiegyenlítésére, de a gyermekek, tanulók egyéni adottságaikhoz igazított pedagógiai folyamat hozzájárulhat a negatívumok, a nehézségek mérsékléséhez, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének, eredményességének növeléséhez, ezáltal továbbtanulási lehetőségeik szélesítéséhez.

Az esélyegyenlőség érvényesülésének legfontosabb szempontjai:

- a halmozottan hátrányos helyzetűek (HHH) teljes körű azonosítása,
- az óvodaköteles gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése

Az alábbi táblázat Bonyhád óvodáinak adatait tartalmazza:

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	6	
Hány településről járnak be a gyermekek	16	
Óvodai férőhelyek száma	445	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	18	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	fenntartói döntés szerint, általában 06:30 - 17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	fenntartói döntés szerint	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	37	2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	37	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	18	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Statistikai létszám (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	434	19	450	6	396	0
2013	426	18	420	6	381	0
2014	424	18	420	6	404	0
2015	423	19	445	6	405	0
2016	428	19	445	6	412	0
2017	442	18,5	445	6	404	0
2018	440	18	445	6	394	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2012	0	0
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

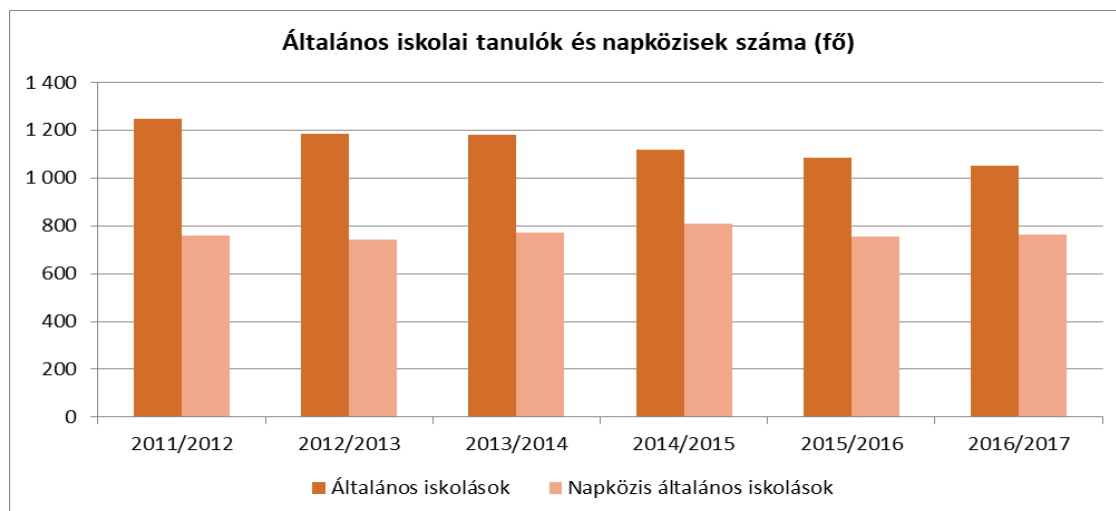
A Varázskapu Óvoda bonyhádi tagintézményei:

Tagintézmény	Foglalkoztatott fő	Munkakör
Liget Óvoda (Bonyhád - Szecska városrész)	6	Óvónő
	3	Dajka
	1	Pedagógiai asszisztens
Pitypang Óvoda (Bonyhád – északi városrész)	3	Óvónő
	2	Dajka
Napsugár Óvoda (Bonyhád – majosi városrész)	2	Óvónő
	1	Dajka
Ficánka Óvoda (Bonyhád – lakótelepi rész)	10	Óvónő
	5	Dajka
	1	Pedagógiai asszisztens
Szélkakas Óvoda (Bonyhád – városközpont)	8	Óvónő
	4	Dajka
	1	Pedagógiai asszisztens
Malom Óvoda (Bonyhád – városközpont)	7	Óvónő
	3	Dajka
	1	Pedagógiai asszisztens

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

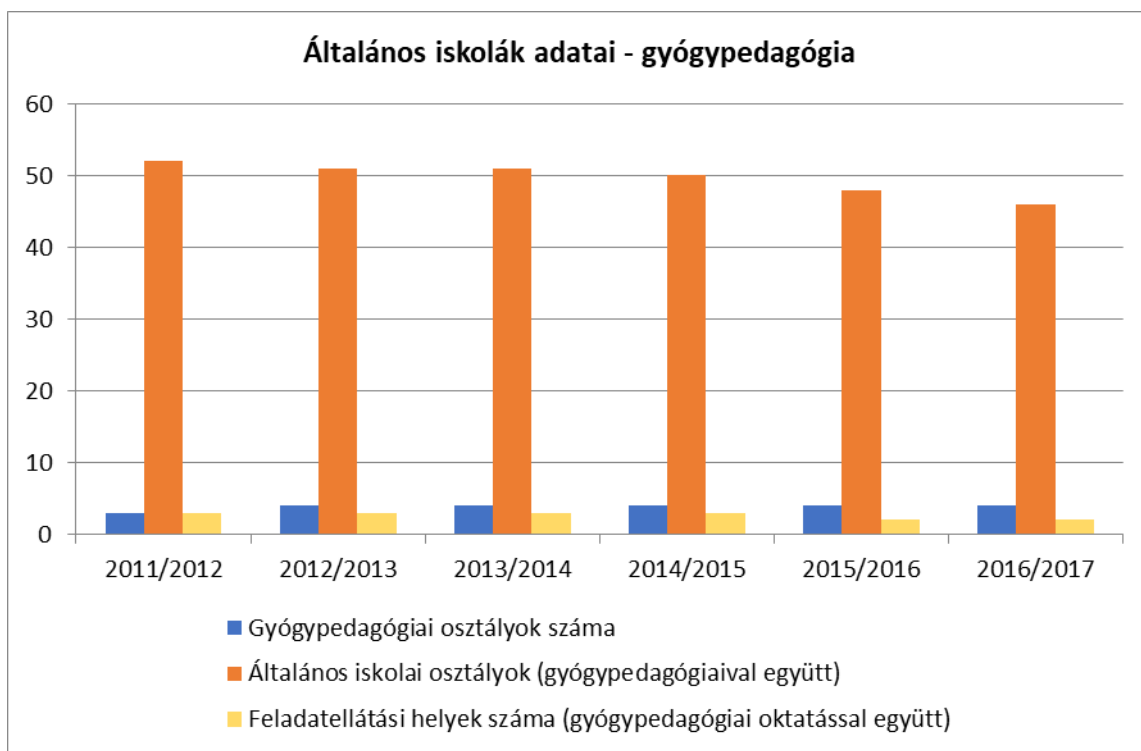
Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	632	615	1 247	757	60,7%
2012/2013	592	594	1 186	741	62,5%
2013/2014	574	606	1 180	771	65,3%
2014/2015	546	573	1 119	809	72,3%
2015/2016	517	566	1 083	755	69,7%
2016/2017	497	555	1 052	762	72,4%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

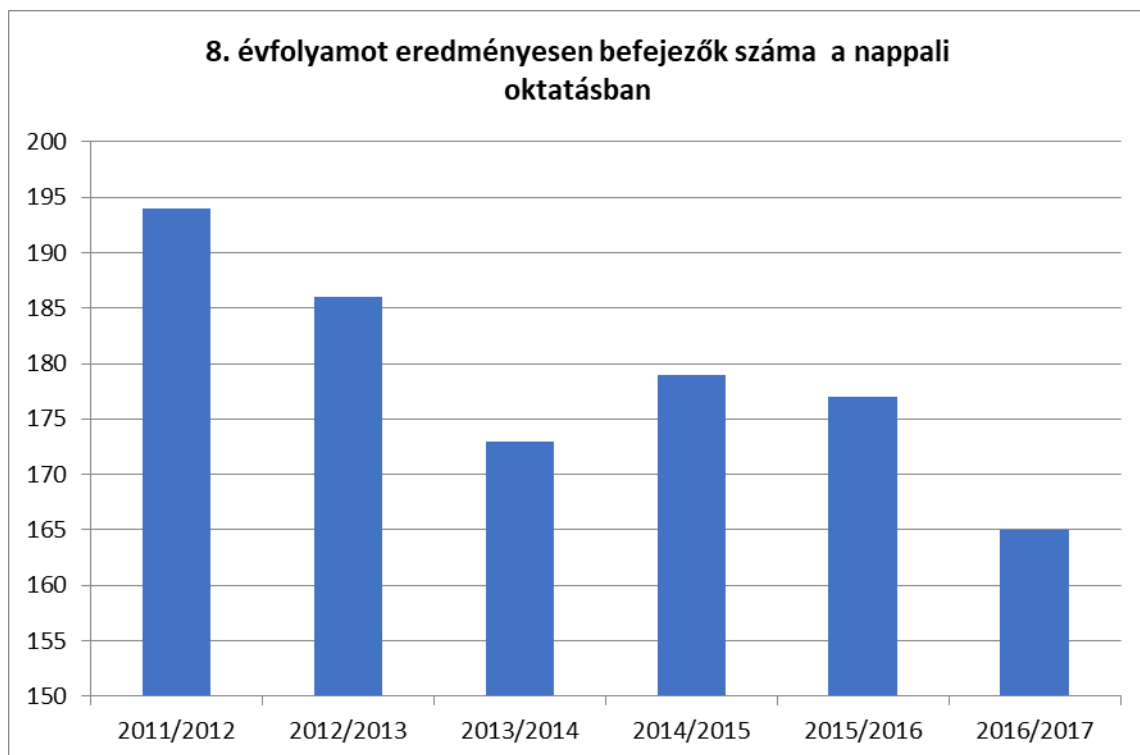
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	3	52	3
2012/2013	4	51	3
2013/2014	4	51	3
2014/2015	4	50	3
2015/2016	4	48	2
2016/2017	4	46	2

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2011/2012	194
2012/2013	186
2013/2014	173
2014/2015	179
2015/2016	177
2016/2017	165

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A város bölcsődéjének, óvodáinak, iskoláinak és középiskoláinak nevelői, oktatói folyamatosan képzik magukat, hogy a társadalmi változásokhoz igazodva nevelhessék, fejleszthessék a gyermekeket. Szakképzett dajkák, logopédus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus, pszichológus, játék pedagógus, szurdopedagógus állnak rendelkezésre ezekben az intézményekben. Lehetőség van a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fogadására is. Együtt nevelésben történik az ő ellátásuk, mellette a gyógypedagógus egyéni fejlesztést is tart számukra, de lehetőség van kis csoportban foglalkoztatásra is. A logopédiai ellátás része a nevelésnek, ami szükség esetén korai időben segíti a gyermeket. Óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek együtt nevelik, fejlesztik az óvodásokat.

A fiatalkori bűnelkövetés okait vizsgálva a család mellett az iskola, a pedagógiai munka felelősségéről is szólni kell. A szocializáció folyamatában a család mellett a gyermekekkel foglalkozó intézményeknek, az óvodának, az iskolának is fontos szerepe van. Nem mindegy, hogy milyen élményeket szerez a gyermek az iskolában, hiszen ezek nagyban befolyásolják azt, hogy mennyire lesznek motiváltak a tanulás iránt, milyen attitűddel fordulnak az iskola, a társadalom felé, és vajon mennyiben járulhatott hozzá az iskola egy fiatal bűnelkövetővé válásához.

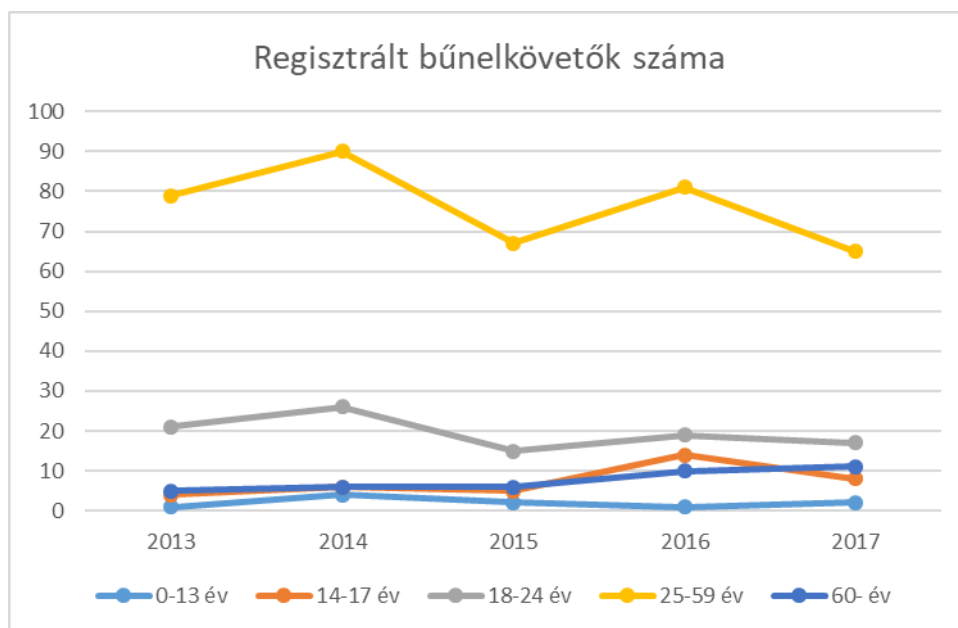
Az általános iskolai vélemények elemzése során határozottan kirajzolódott „a fiatalkorú bűnelkövető prototípusa”: rossz, ártalmas, közösségre veszélyes, megbotránkoztató, agresszív gyermek, aki nem fejleszthető, a közösségi normákat nem fogadja el, nevelőivel tiszteletlen, sőt gyakran bántalmazza őket.

A pedagógusok részéről több esetben megfogalmazódott, hogy nem tudnak mit kezdeni ezekkel a fiatalokkal, nincsenek meg a megfelelő eszközeik ahhoz, hogy megfékezzék kriminalizálódásukat.

Regisztrált bűnelkövetők száma

Korcsoport/ÉV	2013	2014	2015	2016	2017
0-13 év	1	4	2	1	2
14-17 év	4	6	5	14	8
18-24 év	21	26	15	19	17
25-59 év	79	90	67	81	65
60- év	5	6	6	10	11
Összesen	110	133	95	125	103

Forrás: bsr.bm.hu

Bonyhád városban a regisztrált bűnelkövetők száma 2017-ben 103 fő volt, melyek közül:

- fiatakorú (14-17 éves) 8 fő,
- fiatal felnőtt (18-24 éves) 17 fő,
- gyermekkorú elkövető (14 év alatti) 2 fő.

Az elkövetővé válás első oka a törődés hiánya: a családban lévő figyelemhiány következtében fellépő iskolai kudarcélmények hatására a gyermek hiányozni kezd az iskolából. Idejét idősebb fiatalok társaságában tölti, akikkel kisebb lopásokat követnek el, és akik bevezetik az éjszakai életbe. Ez újabb veszélyeztető tényezőket tár fel a drog, majd az illegális pénzszerzés képében.

A hátrányos helyzetű tanuló az iskolai kiközösítés, társai folyamatos gúnyolódása és rossz(abb) teljesítménye miatt könnyen kimaradhat az iskolából, rossz társaságba keveredhet, amely szintén az elkövetővé válás útjára tereli őt.

Az Önkormányzat a fiatalok elkövetővé válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonását tervezi.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Bonyhádön hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink, az intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

Amennyiben a jövőben hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés történne, a gyermekek és tanulók kivétel nélkül meg fogják kapni a szükséges szakmai támogatást.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

Az általános iskolai intézményben végzett pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos vizsgálatok eredményeinek területén hiányosságok mutatkoznak.

Az önkormányzatnál nincs olyan adatbázis, amely a településen bármilyen kompetenciamérési adatokat tartalmaznának, ezért az intézmények közötti, a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltéréseket telefonos megkeresés során kértük ki a Bonyhádi Általános Iskola, Gimnázium és Alapfok Művészetoktatási Intézmény (továbbiakban: BÁI) munkatársaitól.

Az iskolai teljesítményt befolyásoló tényezők:

- a szülők iskolai végzettsége, a család anyagi helyzete, az általuk meghatározott társadalmi helyzet és a velük összefüggő egyéb tényezők;
- az otthoni tárgyi feltételek, felszerelések (számítógép, íróasztal, könyvek, stb.) megléte vagy hiánya;

Általánosságban megállapítható, hogy a BÁI intézményeibe járó gyerekek szívesen járnak az iskolájukba, a hiányzások 93%-a igazolt, a tanulók jól teljesítenek, és általános iskolai tanulmányaikat összességében jó-közepes eredménnyel fejezik be. A tagintézményekben évfolyamismétlésre az elmúlt 3 évben nem volt példa.

Az iskolai nyári szünetre való tekintettel konkrét adatokat jelen pillanatban a HEP 2013. augusztusi készítésekor nem tudtak prezentálni számunkra, így a HEP felülvizsgálatakor fogjuk ezeket a hiányosságokat (pl. a tanulók kognitív fejlődésének nyomon követése, tudásszintmérő tesztek eredménye, osztályismétlési és lemorzsolódási statisztikák, felvételi statisztikák, stb...) pótolni.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A Bonyhádi Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a fogyatékos, rászoruló és/vagy hátrányos helyzetben lévő gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, ami a fogyatékos, rászoruló és/vagy hátrányos helyzetben lévő gyermekek érdekeit, minőségibb életvitelét és fejlődését szolgálják.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a fogyatékos, hátrányos helyzetű gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

A fentiek mellett:

Az oktató-nevelő munkában kiemelt szerepet kap az együttműködésre nevelés, a gyermekek társadalomba való beilleszkedésének elősegítése, a környezetben egyre gyakrabban előforduló külső, káros tényezők kiküszöbölése, a tehetséggondozás, a felzárkóztatás, valamint az egészségre és kulturált életmódra való nevelés. A célok eléréséhez a kötelező órakereten kívül az iskola a további lehetőségeket szervezi tanulóinak:

- német kétnyelvű- és nemzetiségi oktatást kínál,
- informatikai képzést biztosít,
- integrált oktatásról gondoskodik,
- szakköröket, sportfoglalkozásokat hirdet meg,
- erdei iskolát, osztálykirándulásokat szervez,
- egészségnevelési programról gondoskodik,
- kulturális intézményekbe szervez látogatásokat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A környezeti nevelés – fenntartható fejlődés programelem a helyi nevelési programban. A környezettudatos nevelés, a környezetvédelem feladatait sokféle módon oldják meg a csoportokban.	Az udvar tisztántartásában a gyerekek részt vesznek. Minden feladatellátási helyen van szelektív konténer, elemgyűjtő, papírgyűjtő.
A gyermekek, fiatal koruknál fogva befolyásolhatóak, könnyen rossz társaságba keveredhetnek, így bűncselekmények (lopás, testi sértés, állatkínzás, emberölés) elkövetőivé válhatnak, ez negatív példa kortársaik számára, emellett a jó közbiztonság ellenére a városban élő gyerekek ki vannak téve az idegenek/átutazók általi veszélyeknek.	A fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonására lenne szükség (pl. a civil társadalom közreműködésével a szabadidős programok bővítése a kortárs- erőszakkal, illetve a családon belül a gyermekekre irányuló erőszakkal kapcsolatban, a párkapcsolati erőszak felismerésének és kivédésének támogatására).
Fiatalok kis száma, elvándorlása (a településen több az elvándorlás, mint az állandó jellegű odavándorlás, emellett a település öregedési indexe évről évre nő).	A település vonzóvá tétele munkahelyteremtéssel, több szórakozási és művelődési lehetőséggel, élhető településkép kialakításával, parkok közterek, játszóterek építésével, családi vállalkozások támogatásával és letelepedési segély nyújtásával.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

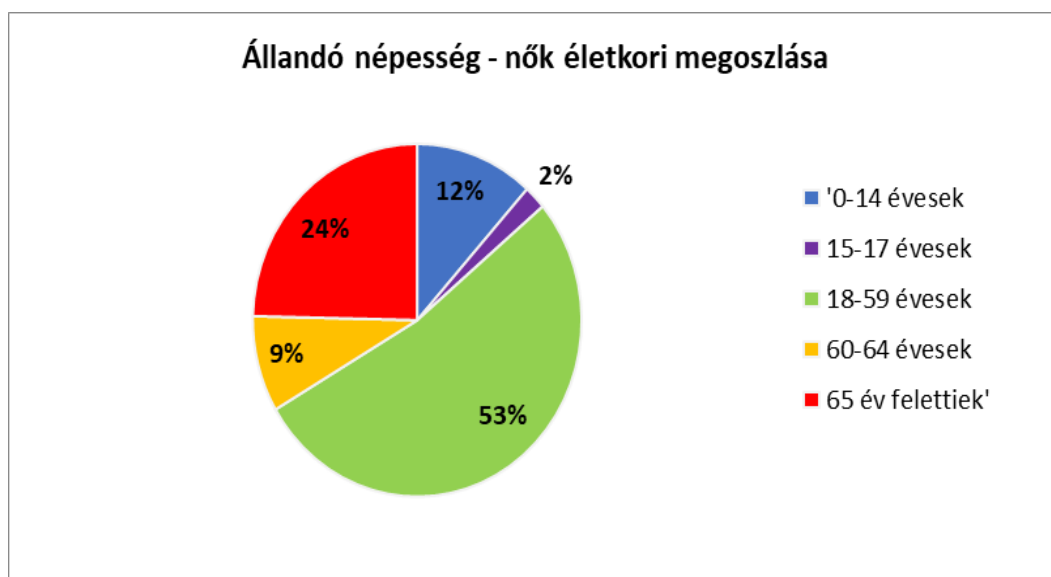
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja (Alaptörvény, Munkatörvénykönyv), de a már meglévő esélyegyenlőtlenségek okainak feltárását és felszámolását nem írja elő egyetlen jogszabály sem. A nemek közötti egyenlőség tekintetében a jogi szabályozás megfelel az EU előírásainak, azonban a jogérvényesítés területén tapasztalhatók problémák.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	6 227	6 983	13 210	47,14%	52,86%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	863	814	1 677	6,53%	6,16%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	206	153	359	1,56%	1,16%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	3 788	3 683	7 471	28,68%	27,88%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	498	616	1 114	3,77%	4,66%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	1 086	1 721	2 807	8,22%	13,03%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Bonyhád Város Önkormányzata kiemelten fontosnak tartja a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítését, a családbarát munkahelyek kialakítását, a munka és a magánélet összeegyeztetését.

A településen a női elhelyezkedéseket tekintve változó az esély. Alapesetben egyenlő, azonban időről-időre változik, ahogy a munkalehetőségek jellege is változik. Van, amikor a nők kerülnek előnybe.

Általánosságban elmondható, hogy a nők átlagos iskolai végzettsége magasabb, minek következtében nagyobb arányban foglalkoztatják őket a szellemi, felsőfokú végzettséget igénylő munkakörökben, mint a férfiakat. A férfiak körében magasabb a munkanélküliség, a nők viszont hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon, és hátrányaikat erősítheti egy esetleges gyermekvállalás.

A nők foglalkoztatását (foglalkoztathatóságát) gátló főbb akadályok közt meghatározó szerepet játszik a munkaerő-piaci kereslet – kínálat alakulása, de számos akadály létezik még, melyet nem a munkaerő-piac determinál. Ezek helyi szinten történő feltárása óhatatlanul szükséges, hiszen az akadályok egy részének elhárítása az önkormányzat, a helyi társadalom közreműködésével megoldható.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel, anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

A nők között kiemelten hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok:

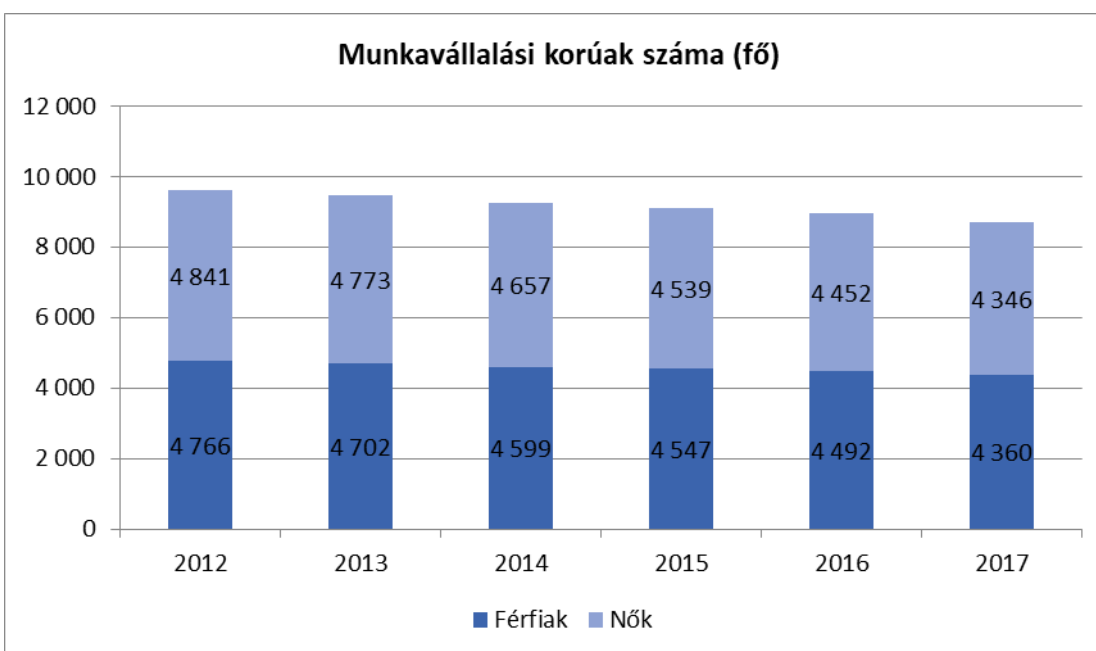
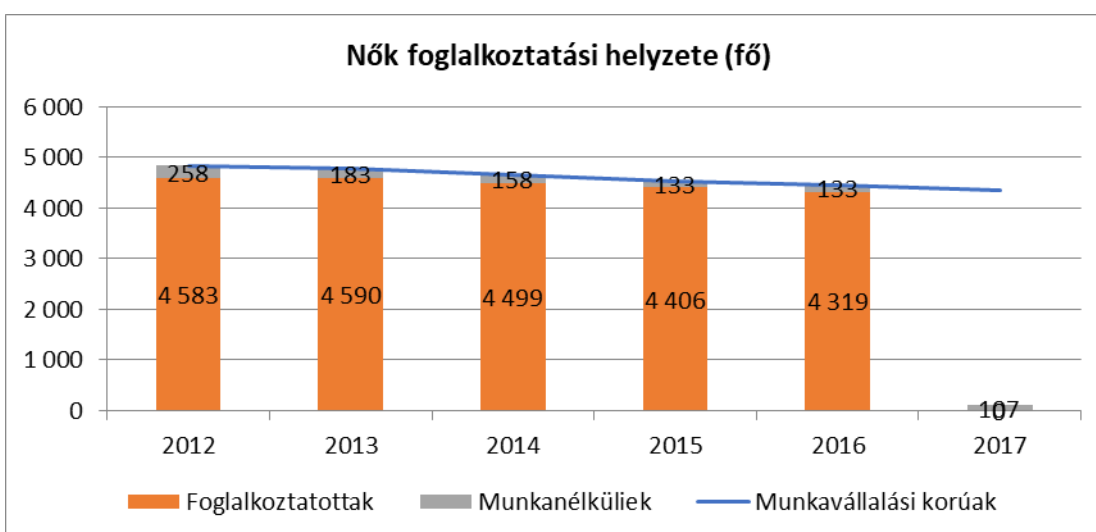
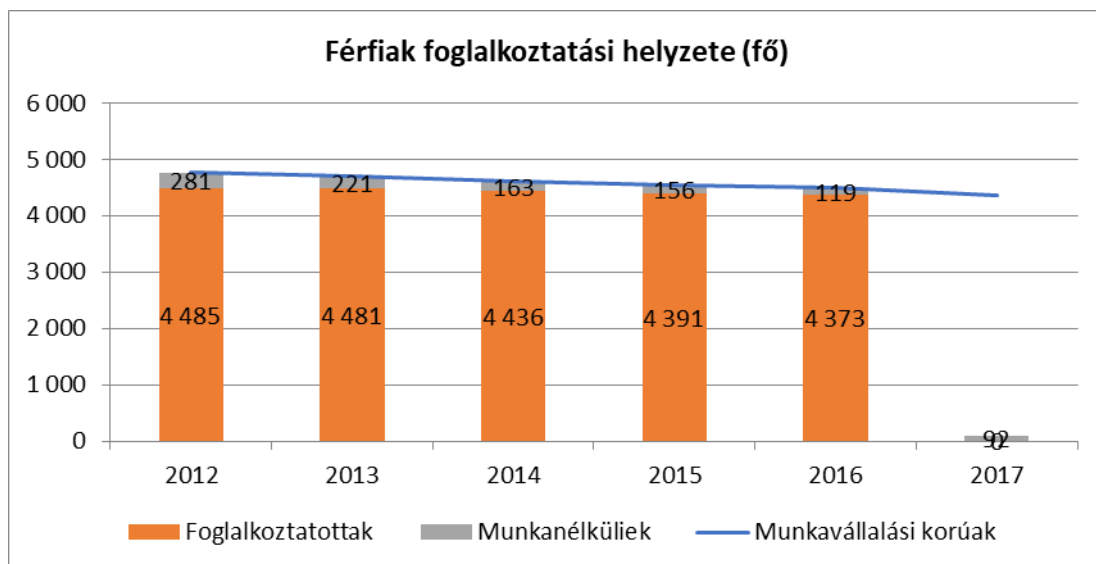
- a 45 feletti nők,
- a pályakezdők,
- a gyesen lévő, illetve kisgyermekes anyukák a munkába visszatérni vágyók.

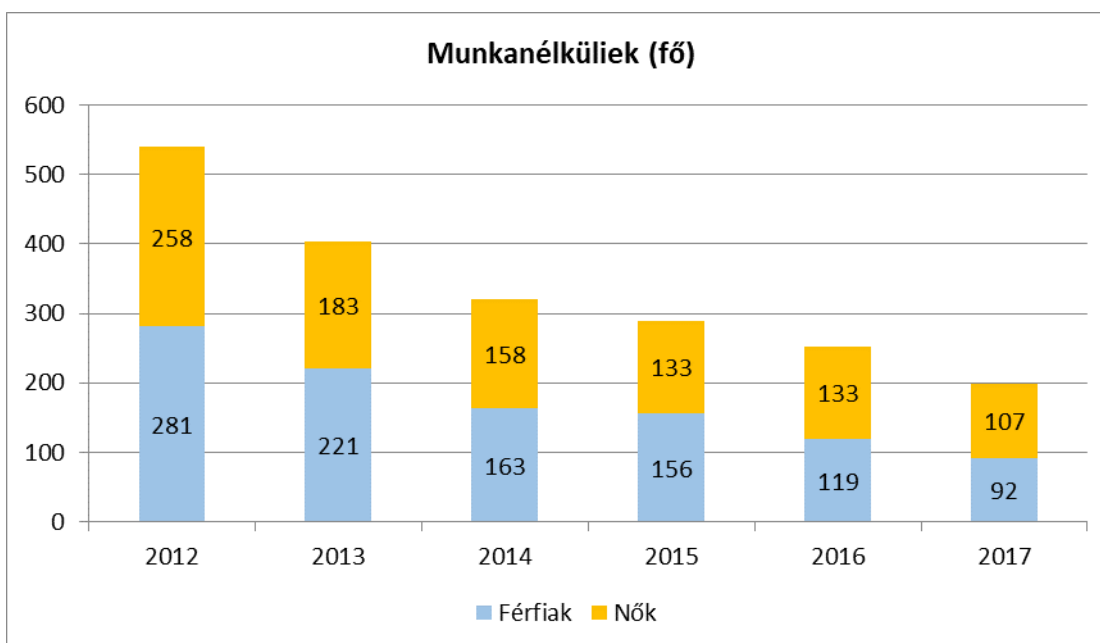
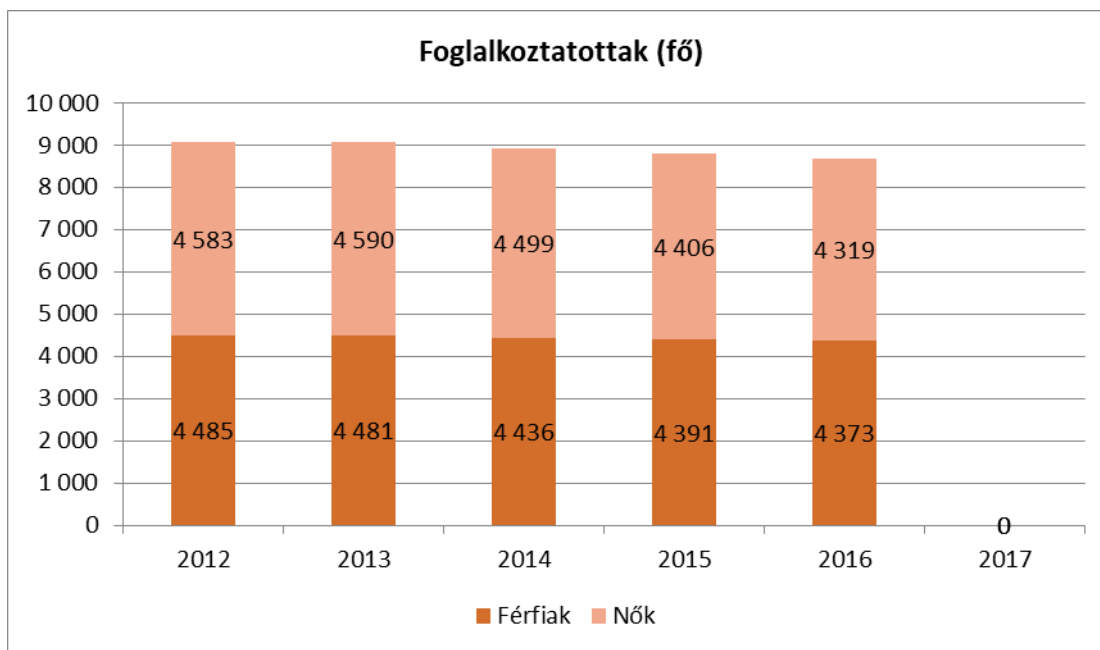
Az esélyegyenlőség elősegítése szempontjából Bonyhád Város Önkormányzata fontosnak tartja, hogy támogassa és foglalkoztassa a gyedről, gyesről, családtag ápolásáról visszatérőket.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	4 766	4 841	4 485	4 583	281	258
2013	4 702	4 773	4 481	4 590	221	183
2014	4 599	4 657	4 436	4 499	163	158
2015	4 547	4 539	4 391	4 406	156	133
2016	4 492	4 452	4 373	4 319	119	133
2017	4 360	4 346	na.	na.	92	107

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban elsősorban helyi adatgyűjtésen és a Munkaügyi Központ által szolgáltatott adatokon alapszik.

Bonyhádról átlagosan évi 50-55 nő vesz részt a munkaügyi központ által szervezett képzéseken. A Munkaügyi Központ adatai szerint a képzésen résztvevők 98-100 %-a zárja sikeresen a képzéseket.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

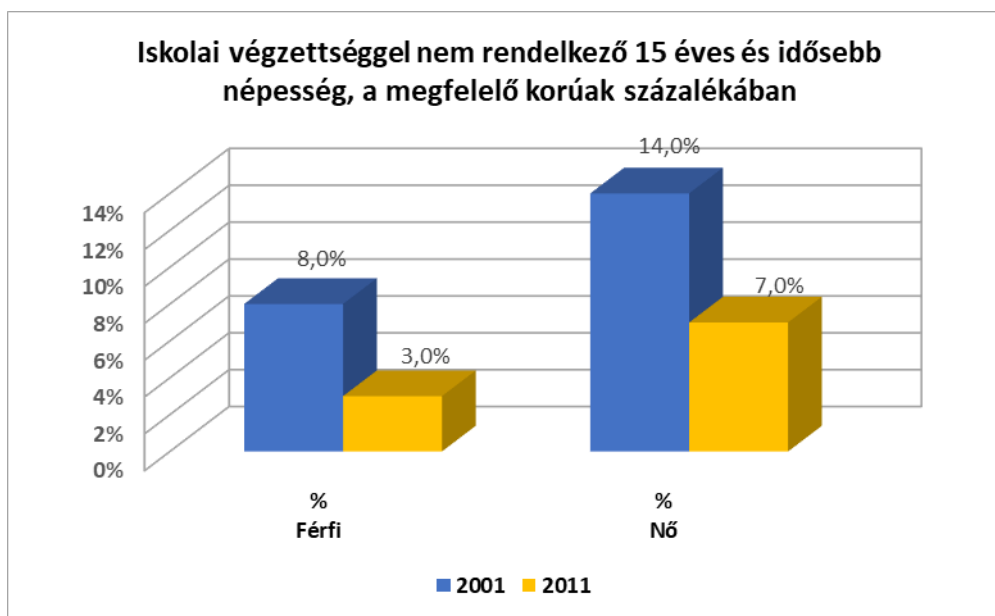
Mint ahogy azt fentebb láttuk, az elhelyezkedésnél az adott munkakör betöltésére legalkalmasabbakat veszik fel. A munkaerőpiacon az alacsony végzettségűek nem kapnak munkát, esélyük a közfoglalkoztatásban realizálódott időlegesen, ám az elmúlt évek munkaerőhiánya sok tekintetben lehetőséget biztosított, így az önkormányzatnál nincs

közfoglalkoztatott. A munkaerőpiacon az alacsony végzettségű nők számára a betanított munka és a civil szervezeti és/vagy alapítványi munka adhat lehetőséget

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	92,0%	86,0%	8,0%	14,0%
2011	97,0%	93,0%	3,0%	7,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az Önkormányzat célja, hogy a településen ne valósuljon meg a hátrányos megkülönböztetés, és a férfiak és a nők átlagos keresete közel megegyezzen. Az Önkormányzat ennek a törekvésének minden évben eleget is tesz, hiszen hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén az önkormányzathoz, vagy az önkormányzattal szemben bejelentés az elmúlt évek alatt nem érkezett.

A szellemi munkák területén (önkormányzatnál a gazdasági és pénzügyi irodában, az óvodában, a könyvtárban) a nők vannak túlsúlyban, a fizikai munkák (pl. a falugondnoki szolgálat és a téli városüzemeltetési feladatok, hólapátolás) a férfiak sajátja.

Hátrányos megkülönböztetés

év	Esetszám
2012	0
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Bonyhádon kívül a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó más településén nincs 3 év alatti gyermek napközbeni ellátását biztosító intézmény. A bölcsőde bővítése kapcsán a védőnői szolgálatokkal együttműködve elvégzett felmérés 2012-re 15 fő férőhely igényt mutatott ki, ami mellett a 2012. évre még 12 fő várólistán lévő gyermek volt. A bölcsőde 2017. évben felújításra és bővítésre került, így már 36 fő befogadóképességgel minden gyermeket el tud látni.

A fentiek mellett, annak ellensúlyozására az önkormányzat intézményeiben rugalmas, családbarát munkahelyeket igyekszik kialakítani, ezzel is segítve női munkatársainkat.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

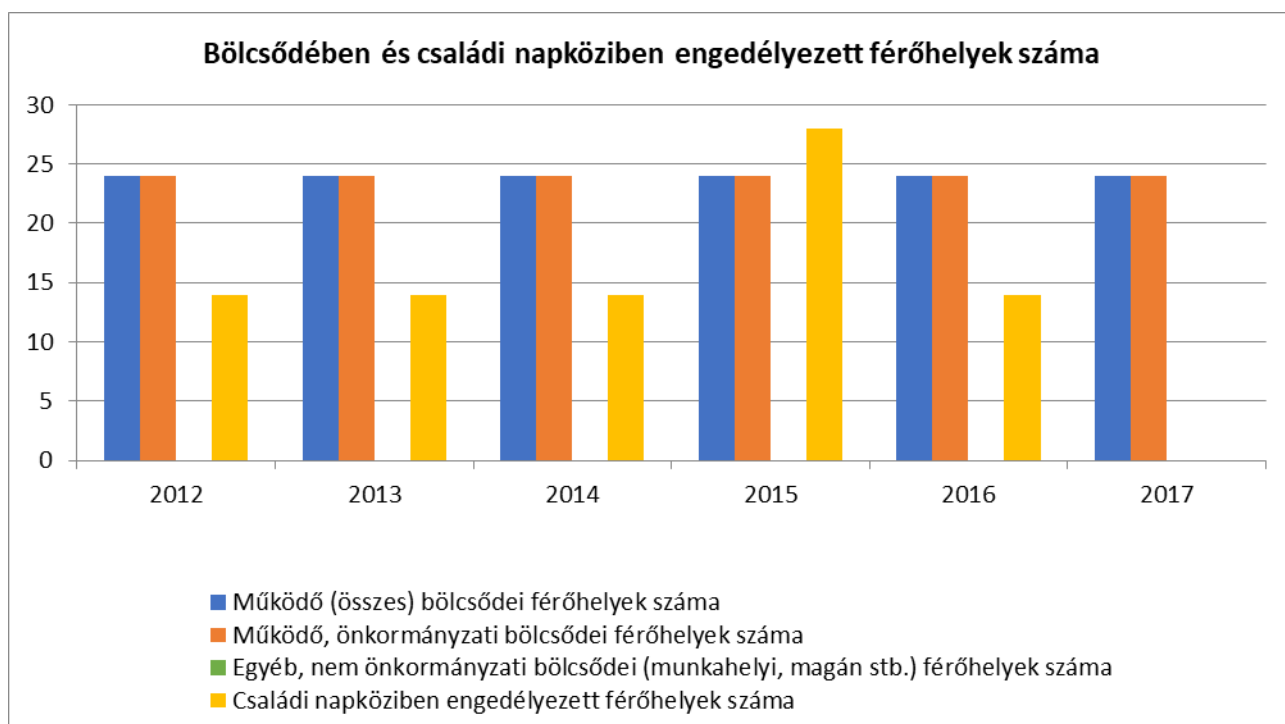
Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	1	37	0	0
2013	1	24	0	0
2014	1	23	0	0
2015	1	19	0	0
2016	1	23	0	0
2017	1	24	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	24	24	0	14
2013	24	24	0	14
2014	24	24	0	14
2015	24	24	0	28
2016	24	24	0	14
2017	24	24	0	14 (családi bölcsőde)

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

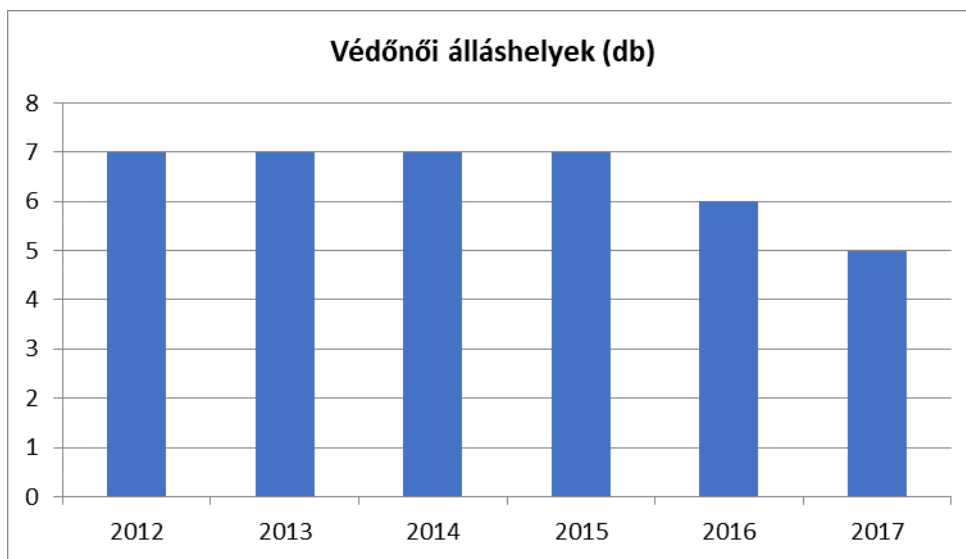
A családtervezés, anya és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. E területen belül is fokozott figyelmet fordítanak a szociálisan nehéz helyzetben élő várandósokra és a gyermeküket egyedül nevelő anyákra. A gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását a leendő szülők számára már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások keretében. A védőnők segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzátartozó nyomtatványok beszerzésében, kitöltésében.

Az alábbi adatok a védőnők, a 0-3 év közötti gyermekek számának változást és az egy védőnőre jutó átlagos gyermekszámot mutatja. Korábbi, gyermekekre vonatkozó adatokhoz hasonlóan, stabil, szélsőségeket nem mutató adatokkal rendelkezik a város.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	7	61
2013	7	63
2014	7	63
2015	7	61
2016	6	72
2017	5	84

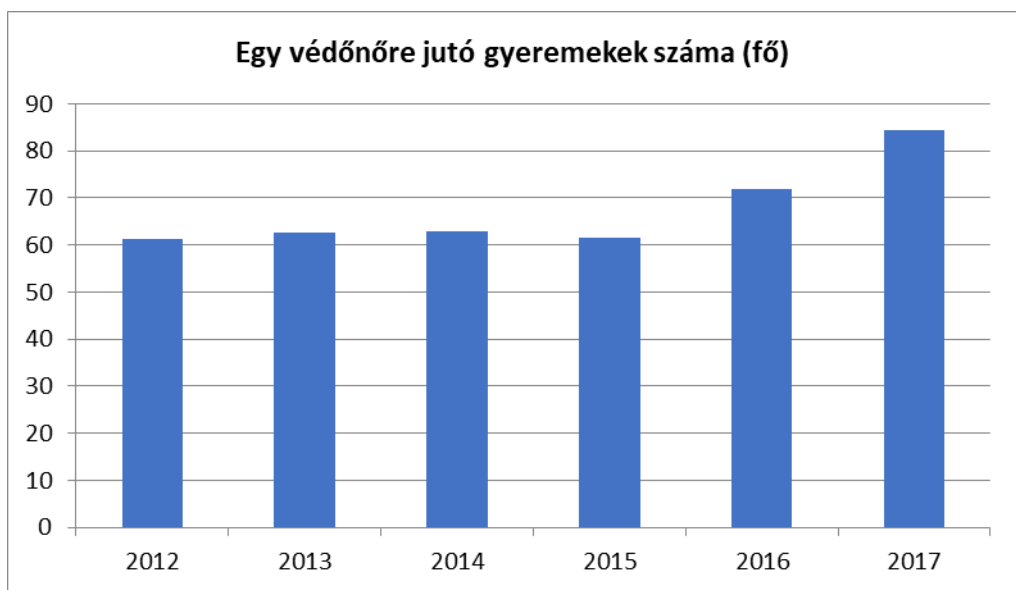
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	7	428	61
2013	7	438	63
2014	7	441	63
2015	7	430	61
2016	6	431	72
2017	5	422	84

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak az esetek többségében a családon belül marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A jelzőrendszer működtetésével (védőnői hálózat, gyermek és ifjúsági felelősök, orvosok, gyermekvédelmi és szociális intézmények), illetve az egyre hathatósabb rendőri tevékenység eredményeként növekszik az ilyen típusú ügyek száma. Bonyhád településen nem jellemző a családon belüli vagy nőket érő erőszak.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

év	rendőrök riasztása családi viszályhoz	tényleges feljelentések száma	bírósági ítélet
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a gyermekek átmeneti otthona, az anyaoththon, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes iskolai étkeztetés, egyszeri gyógyszer-támogatás, segély tűzifa formájában.

Anyaoththonok a település környékén:

- Kapaszkodó Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltató Központ – Családok Átmeneti Otthon (Dombóvár) – 45,0 km-re Bonyhádtól

- Bölcső Alapítvány és Egyesület (Szekszárd) – 22,0 km-re Bonyhádtól
- CSSK Családok Átmeneti Otthona (Szekszárd) – 22,0 km-re Bonyhádtól

Az anyaoththonok általában 12 hónapra biztosítanak szállást, egyeseknél ez 6 hónappal hosszabbítható meg. Az ellátás formája mindegyiknél önellátás. Az otthonok főzési, mosási, tisztálkodási lehetőséget és szükség esetén gyermekfelügyeletet is biztosítanak. Jogász, pszichológus és orvos is rendelkezésre áll, napi 24 órában pedig egy-egy szakgondozó és gondozó tart ügyeletet.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. A családvédelmi koordinációért felelős szerv a gyámhivatal. A bántalmazottak a városban működő Család- és Gyermekjóléti Központokhoz is fordulhatnak, ahol ilyen esetben családgondozással próbálnak segítséget nyújtani számukra, szükség esetén pedig megadják azt az ingyenesen hívható számot, amelyen keresztül az ún. védett házakba való elhelyezést lehet kérni.

Az ingyenesen hívható telefonszámon, illetve a hivatalos szerveknél nem csak a bántalmazottak, hanem bármely állampolgár bejelentést tehet. A bejelentő adatait zártan kell kezelni, tehát sem a bántalmazó, sem a bántalmazott számára nem derülhet ki, hogy mely személy tette a bejelentést.

A rendőrség ugyancsak partner a családon belüli erőszak megelőzésében. A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás értelmében, ha a családon belüli erőszak körébe tartozó, személy elleni erőszakos (fizikai vagy nemi erkölcs elleni) cselekmény miatt érkezik bejelentés, a rendőr köteles a helyszínen haladéktalanul megjelenni.

A témában a legfontosabb helyi szervezetek és elérhetőségeik:

Bonyhádi Gondozási Központ

Cím: 7150 Bonyhád, Perczel M. u. 29.

Telefon: 0674/451-820

email: gkperczel@gmail.com

Család és Gyermekjóléti Központ

cím: 7150 Bonyhád, Perczel M. u. 27.

telefon: 0674/451-414

email: gyermekjoleti.bonyhad@gmail.com

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzati intézményekben és ezzel a helyi közéletben is túlnyomó többségben vannak a női alkalmazottak. Betöltött állásuknál fogva központi szerepet játszanak a helyi közszemlélet formálásában, a helyi társadalom alakításában.

Ezen kívül a nők (a férfiak mellett természetesen) nagy számban és aktívan képviseltetik magukat a település több civil szervezeteiben és együtteseiben is.

A Bonyhádön működő alapítványok is számítanak a nők segítségére. Az Alapítványok támogatják az iskola által szervezett rendezvényeket, segítik a regionális illetve országos versenyeken való részvételeket. Az **Őszirózsa Alapítvány** célcsoportja többnyire időskorúakból tevődik össze,

nagyon sokan magányosak, melynek oka különböző lehet: elvesztették házastársukat, élettársukat, gyerekeik mindennapi elfoglaltságuk miatt nem érnek rá velük foglalkozni, vagy távol élnek, de gyakran előfordul, hogy megromlott kapcsolatuk miatt nem törődnek idős szüleikkel. Az alapítvány tevékenységével hozzájárul az idős emberek magányának enyhítéséhez, színesebbé teszi mindennapjaikat. Próbálja feledtetni, illetve segít feldolgozni az idős korrallal járó gondokat, problémákat, amelyben nagy segítség adódik a nők részéről.

A bonyhádi sportegyesületek feladatait, az edzéseket is sokszor nők bonyolítják le. Az Extrém Body Fitness Sportegyesület nagy népszerűségnek örvend, a tagok Bonyhád-Majoson és annak vonzáskörzetében a testépítésre, illetve szépülésre vágyók részére mozgáslehetőség biztosítása. Továbbá fontos cél a különböző sportszerető emberek összetartása, a helyi fiatalság szabadidő eltöltésének gazdagítása, tartalmas időtöltés biztosítása a teljes lakosság számára. Számos sportegyesületet gazdagítják a nők tapasztalataikkal, ambíciózus hozzáállásukkal, mint például a Bonyhádi Röplabda és Szabadidő Klubot, az Atlétikai Club Bonyhádöt, valamint a Völgyesség Turista Egyesületet.

A nők kiemelkedő szerepet töltenek be a helyi civil szervezetekben ahogyan az a fentiekben bemutatásra került. A bonyhádi **Nők Klubja** például 1980 óta működik a Művelődési Központban. A hölgyek nyugdíjasok, többsége egyedülálló. Programjaik a nőket, ill. e korosztályt érdeklő témák, pl. egészségügyi-, irodalmi-, történelmi-, művészeti ismeretek. Közös részt vesznek hangversenyen, kiállításokon, kiránduláson és egyéb kulturális eseményeken. Szükségesnek tartják az összejöveteleket, találkozásokat a kapcsolatok erősítése érdekében, ezért szeretettel várnak minden érdeklődőt baráti társaságunkba.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon.

Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

A gyermek születését követően általában az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet indokolt teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

A családon belüli erőszak nem magánügy. Számos nemzetközi egyezmény és javaslat kimondja, hogy a családon belüli nők és gyerekek elleni erőszak a nőkkel szembeni diszkrimináció egyik formája, és ezért ennek megszüntetése állami feladat. Egy ilyen mértékű társadalmi problémát egyetlen civil szervezet sem tud egymaga megoldani. A Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (továbbiakban: NANE Egyesület) segíteni tud, a meghallgatás és az ítéletmentes megértés, valamint a családon belüli erőszak társadalmi jelenségéről szóló ismertetek terjesztése akár publikációk, akár képzések vagy kampányok formájában.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz, helyzetüket javítani szükséges.	Oktatási, képzési támogatások, felzárkóztató képzések, átképzések az anyák hatékony munkaerő-piaci integrációjának elősegítése érdekében.
A bölcsődei férőhelyhiány megnehezíti az anyák munkaerő-piacra való visszatérését.	Bölcsődei férőhelyek kialakítása és a bölcsődék/óvodák nyitvatartási idejének szülői igényekhez való igazítása.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

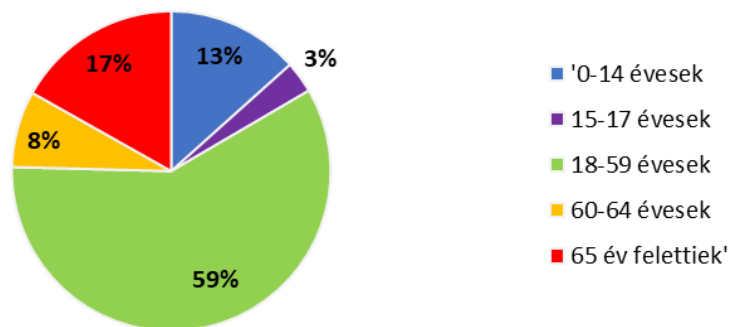
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

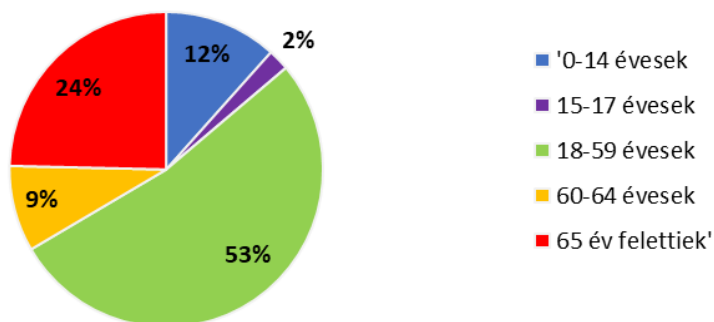
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	6 227	6 983	13 210	47,14%	52,86%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	863	814	1 677	6,53%	6,16%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	206	153	359	1,56%	1,16%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	3 788	3 683	7 471	28,68%	27,88%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	498	616	1 114	3,77%	4,66%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	1 086	1 721	2 807	8,22%	13,03%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 6. § (1)-(2) alapján

A nyugdíjrendszer keretében járó saját jogú nyugellátások:

- az öregségi nyugdíj,
- rehabilitációs járadék.”

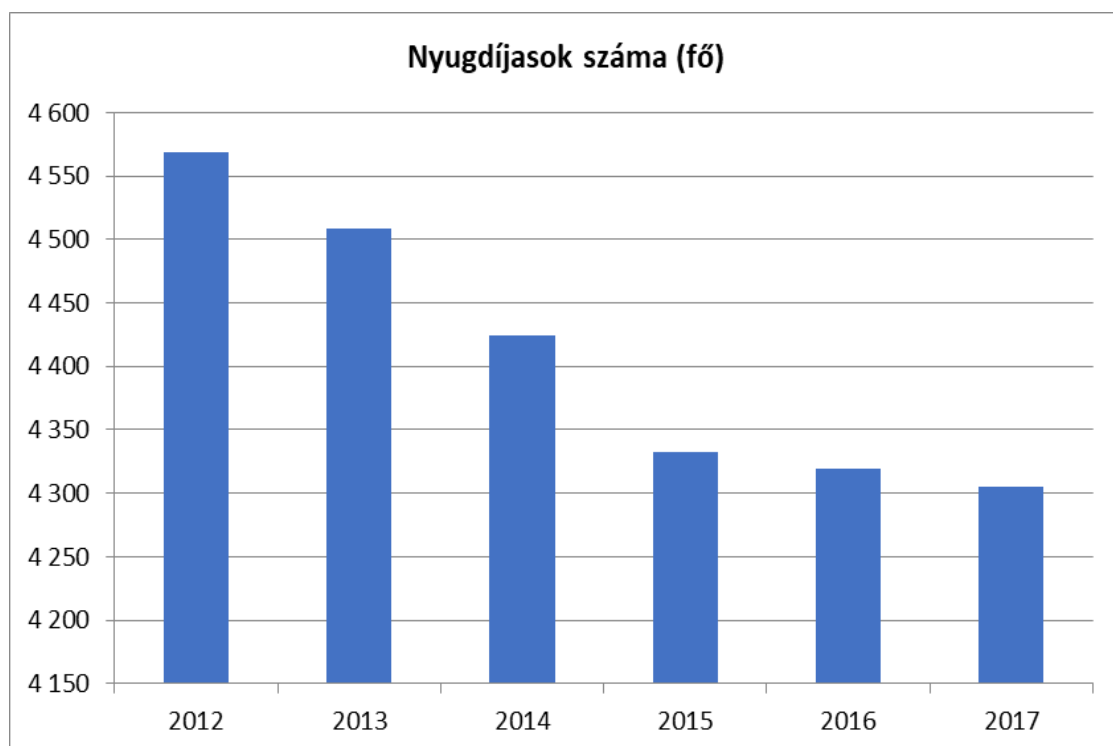
A nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások:

- özvegyi nyugdíj,
- árvaellátás,
- szülői nyugdíj,
- baleseti hozzátartozói nyugellátások,
- özvegyi járadék.”

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	1831	2738	4 569
2013	1789	2720	4 509
2014	1728	2696	4 424
2015	1668	2664	4 332
2016	1670	2649	4 319
2017	1 670	2 635	4 305

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Mint a település minden lakosa számára, úgy az idősek számára is az alábbi foglalkoztatási formák állnak nyitva:

- fizikai foglalkoztatás (ez általában közmunkaprogramként nyilvánul meg)
- szellemi, kulturális foglalkoztatás (közintézményekben, alapítványoknál történő munkavégzés)
- szórakoztató foglalkoztatás (civil szervezeteknél történő munkavégzés, városnap rendezvényekben való közreműködés, rendezvényeken történő szereplés, stb...)

A közfoglalkoztatás keretein belül minden évben biztosít az idősek számára munkalehetőséget az önkormányzat, de a nehéz, megterhelő fizikai munkák, és a sokszor szélsőséges időjárás miatt az utóbbi években nem állt alkalmazásban az önkormányzatnál időskorú személy.

Az idősek nagy számban képviseltetik magukat a civil szervezeteknél és alapítványoknál, illetve a település közintézményeiben (könyvtárak, múzeum, iskolák és óvodák) is sok idős ember dolgozik.

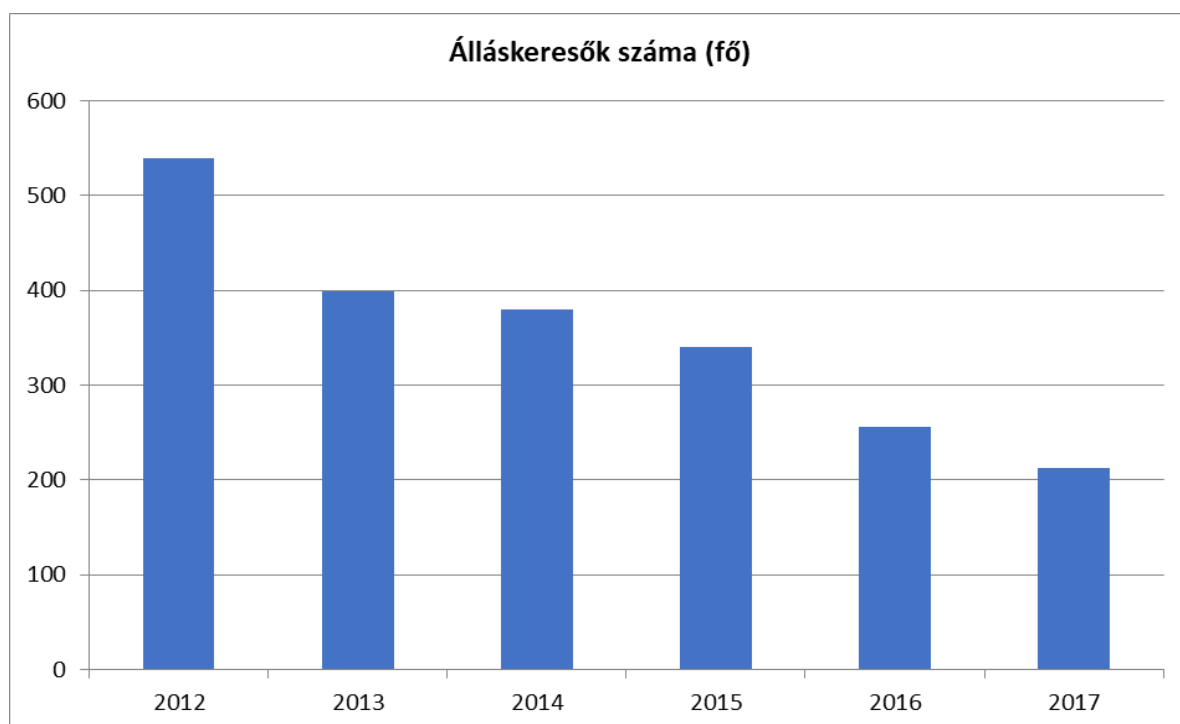
Idős személy foglalkoztatása és az aktivitás fenntartása során az Önkormányzat az alábbi tényezőket tartja szem előtt:

- **Önkéntesség:** Az Önkormányzat mindig hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatásban való részvétel soha nem kötelező az idősek számára. Legtöbbször meggyőzéssel, apró fondorlatokkal tudjuk az idős embereket bevonni a civil szervezetek munkáiba és/vagy az aktív szabadidős tevékenységbe. Általában az orvosra hivatkozunk, aki azt mondja, hogy mozogjon minél többet friss levegőn, sétáljon, vegyen részt az aktív tevékenységekben, de előfordult már, hogy a szakmai tudásra is rámutattunk.
- **Célszerűség:** Tapasztalat, hogy ha közösen megbeszéljük, hogy mi a célja tevékenységünknek, akkor az idősek sokkal szívesebben vesznek részt a kreatív tevékenységekben. Ezekkel a feladatokkal nem csak azt a célt értük el, hogy közösen és jókedvűen tevékenykednek, hanem szellemi frissességüket, meglévő képességeiket, készségeiket fenntartjuk, netán még fejlesztjük is.
- **Folyamatosság és rendszeresség:** A folyamatosság azt jelenti, hogy meghatározott napokon, meghatározott időben legyen az elvégzendő tevékenység. Erre azért van szükség, mert ha megszakítjuk ezt a folyamatosságot, akkor az elveszíti célját, és az idős munkavállalók is érezni fogják, hogy ez a program "nem olyan fontos". Ebből pedig könnyen jön az idősek körében a tétlenség, mely nyugtalanná, türelmetlenné teheti az időseket, s ez kedélyükre, közérzetükre és egészségükre is károsan hat. Az Önkormányzat pedig fontosnak tartja az egészségmegőrzést.
- **Értékelés és elismerés:** Bevett szokás, hogy a közösség előtt mondunk pár elismerő szót az elvégzett tevékenységről, így ismerjük el és értékeljük az idősek munkáját. Egy ilyen gesztus után sokkal szívesebben vesznek részt a későbbiekben is az aktív programokban, tovább megtartják önállóságukat, emellett önbecsülésük, önértékelésük is nő.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		539	399	380	340	256	213
20 év alatti (TS 1002)	Fő	12	7	9	14	20	17
	%	2,2%	1,8%	2,4%	4,1%	7,8%	8,0%
20-24 év (TS 1003)	Fő	90	68	54	55	52	40
	%	16,7%	17,0%	14,2%	16,2%	20,3%	18,8%
25-29 év (TS 1004)	Fő	78	50	47	27	29	26
	%	14,5%	12,5%	12,4%	7,9%	11,3%	12,2%
30-34 év (TS 1005)	Fő	54	45	28	35	24	21
	%	10,0%	11,3%	7,4%	10,3%	9,4%	9,9%
35-39 év (TS 1006)	Fő	82	45	54	44	29	18
	%	15,2%	11,3%	14,2%	12,9%	11,3%	8,5%
40-44 év (TS 1007)	Fő	73	54	54	48	27	24
	%	13,5%	13,5%	14,2%	14,1%	10,5%	11,3%
45-49 év (TS 1008)	Fő	58	47	42	38	26	24
	%	10,8%	11,8%	11,1%	11,2%	10,2%	11,3%
50-54 év (TS 1009)	Fő	38	30	41	31	10	13
	%	7,1%	7,5%	10,8%	9,1%	3,9%	6,1%
55-59 év (TS 1010)	Fő	50	44	37	25	18	13
	%	9,3%	11,0%	9,7%	7,4%	7,0%	6,1%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	4	9	14	23	21	17
	%	0,7%	2,3%	3,7%	6,8%	8,2%	8,0%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

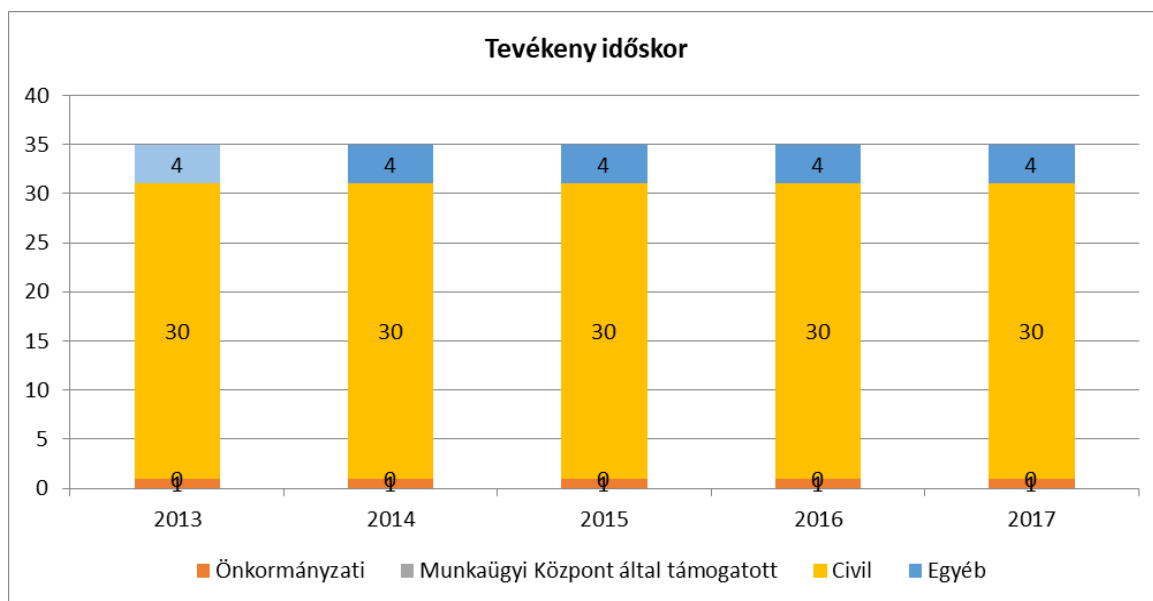
A munkáltatók kész munkaerőt akarnak, és nagyon keveset kívánnak törődés és anyagi értelemben fordítani az alkalmazottaikra. A munkavállalóknak ez által sem motivációja sem lehetősége nincs szervezett fejlesztésbe bekapcsolódni. Különösen a közép és idősebb korosztálynál probléma ez, mert a fiataloknak az iskola elvégzése után még jó néhány évig versenyképes lehet a tudása. Mivel a tudást nem igazán jutalmazták a munkahelyeken (a térségben kevés az innovatív munkahely) ezért nincs is elég motiváció a tanuláshoz.

Ennek ellenére egy réteg ad a saját fejlesztésére, de csak akkor, ha anyagilag is meg tudja ezt teremteni, mert ez nagyon idő és pénzigényes. Nem perspektíva a nyugdíjas/minimálbéres alkalmazotti lét, hiszen ez a pusztán megélhetésre sem elég, éppen ezért az idősök, nyugdíjasok szívesen végeznek/végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet, bár ennek az esélye a munkaerőpiacon egyre kisebb, kivéve akkor, ha speciális szaktudással rendelkeznek. Nehéz helyzetben vannak azok az idősebb munkavállalók is (jellemzően 55 év feletti) akiknek megromlik az egészségi állapota, megváltozik a munkaköre, vagy akit érint az átszervezés, hiszen aki ebben a korban munkanélkülivé válik, annak az elhelyezkedési esélye nagyon kicsi, illetve sokkal kiszolgáltatottabb a munkaerőpiacon.

6.2.2. számú táblázat - Tevékeny időskor (lehetőségek a településen - A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Önkormányzati	Munkaügyi Központ által támogatott	Civil	Egyéb	Összesen
	db	db	db	db	db
2013	1	0	30	4	35
2014	1	0	30	4	35
2015	1	0	30	4	35
2016	1	0	30	4	35
2017	1	0	30	4	35

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Ahogy az a fenti táblázatból jól látható, a településen az idősek számára 1 db önkormányzati program (a közmunkaprogram), 4 db gyülekezet és 30 db civil szerveződés nyújt olyan lehetőséget, melyben az idősek is szívesen tevékenykednek. A 30 darab civil szervezetről és 4 darab gyülekezetről bővebben a HEP 3.7. fejezetében valamint 6.4. fejezetében „Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen” olvashatnak.

A közmunkaprogramról a HEP korábbi fejezeteiben (3. fejezet - Mélyszegénység és romák helyzete, illetve 5. fejezet - Nők helyzete) sok említést tettünk, így az ismétlés elkerülése végett ebben a fejezetben nem kívánjuk megismételni a leírtakat.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az elmúlt évek alatt nem érkezett sem az önkormányzathoz, sem az önkormányzat ellen olyan bejelentés, amely az időseknek a foglalkoztatás területén kialakult hátrányos megkülönböztetéséről szólt volna.

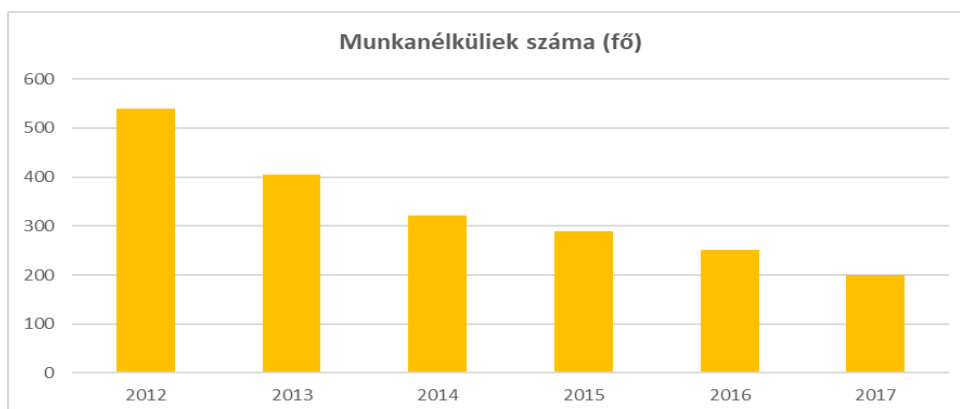
Annak ellenére, hogy a településen nem jellemző a negatív megkülönböztetés, az Önkormányzat feladatának érzi, hogy eloszlassa azt a munkahelyi hiedelmet, hogy az idősebb munkavállalók drágábbak és kevésbé produktívabbak fiatal kollégáiknál. Ezt jó kommunikációval éri el, aminek keretében a munkahelyen lévő életkori diverzitás előnyeit hangsúlyozza:

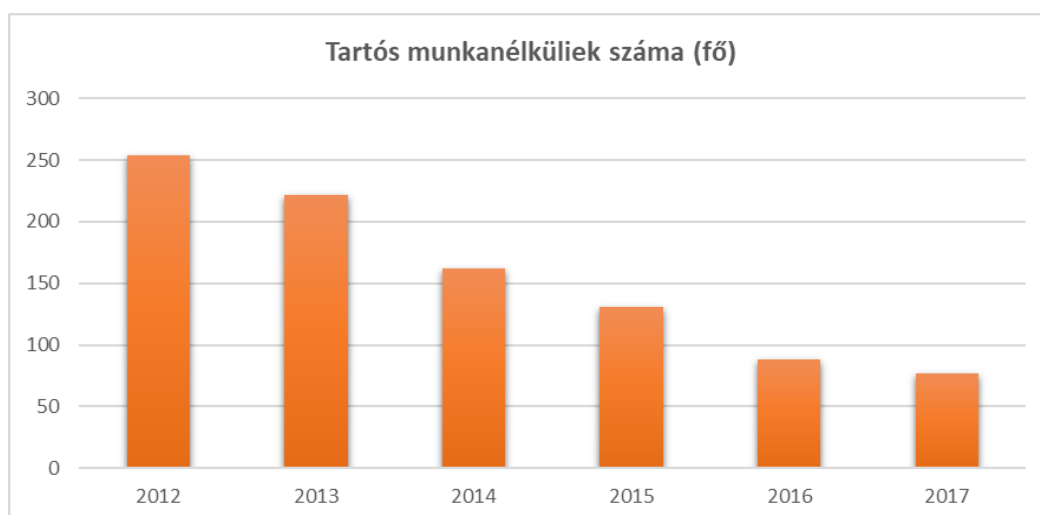
- az idősebb munkavállalók felvételével plusz tapasztalathoz és készségekhez jutnak a cégek,
- hosszú távon költséghatékony az idősebb munkavállalók egészségének megőrzése és képességeinek bővítése,
- az idősebb dolgozók megtartásával elkerülhető, hogy a szakmai hozzáértés és speciális tapasztalat eltűnjön a szervezetből.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	539	54	10%	254	na.	#ÉRTÉK!
2013	404	53	13%	222	na.	#ÉRTÉK!
2014	321	51	16%	162	na.	#ÉRTÉK!
2015	289	48	17%	131	na.	#ÉRTÉK!
2016	252	39	15%	88	na.	#ÉRTÉK!
2017	199	30	15%	77	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

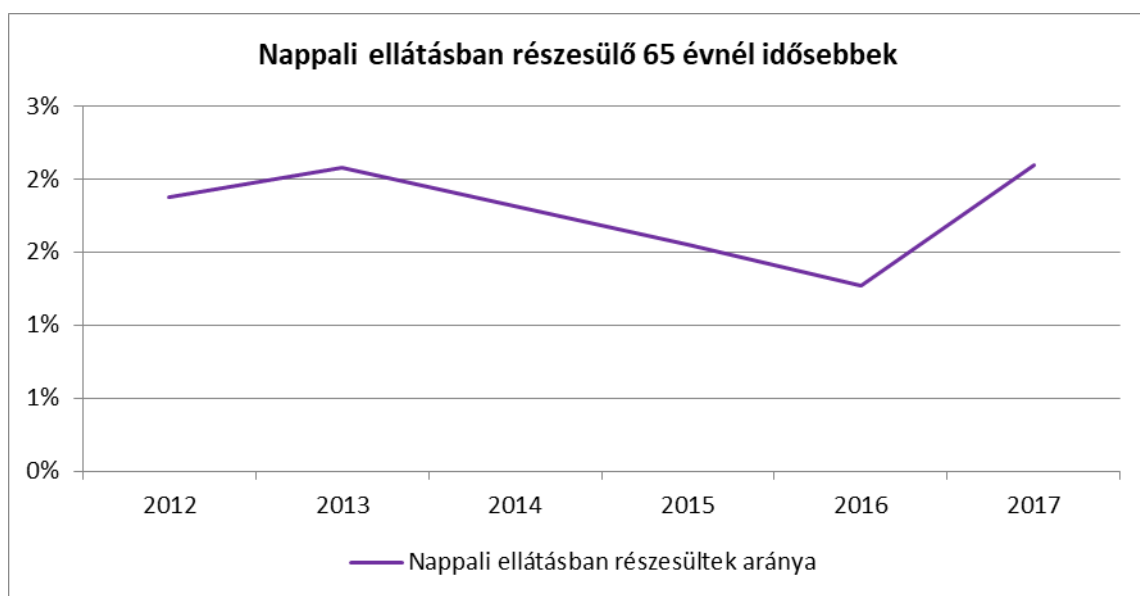
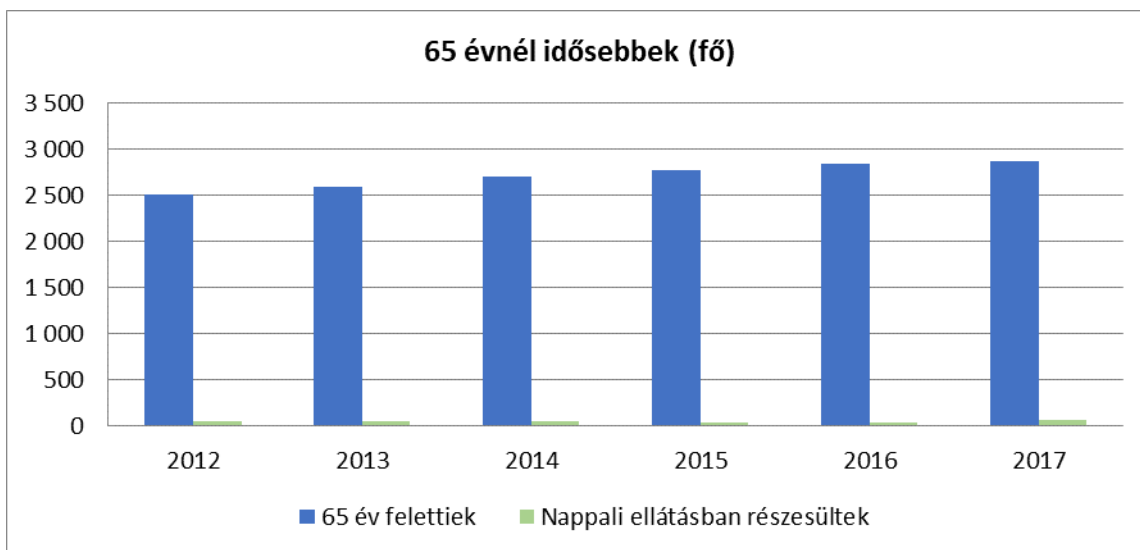
Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a település minden lakosa részére biztosított, ezek egy része életkor alapján az idősek részére van biztosítva.

A Bonyhádi Gondozási Központ biztosítja az idősek számára a szociális alapszolgáltatásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, időskorúak nappali ellátása, közösségi alapellátás, támogató szolgálat, tanyagondnoki szolgálat), melyek igénybeviteléről az alábbi adatok állnak rendelkezésre.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	2 511	47	1,87%
2013	2 595	54	2,08%
2014	2 700	49	1,81%
2015	2 773	43	1,55%
2016	2 837	36	1,27%
2017	2 868	60	2,09%

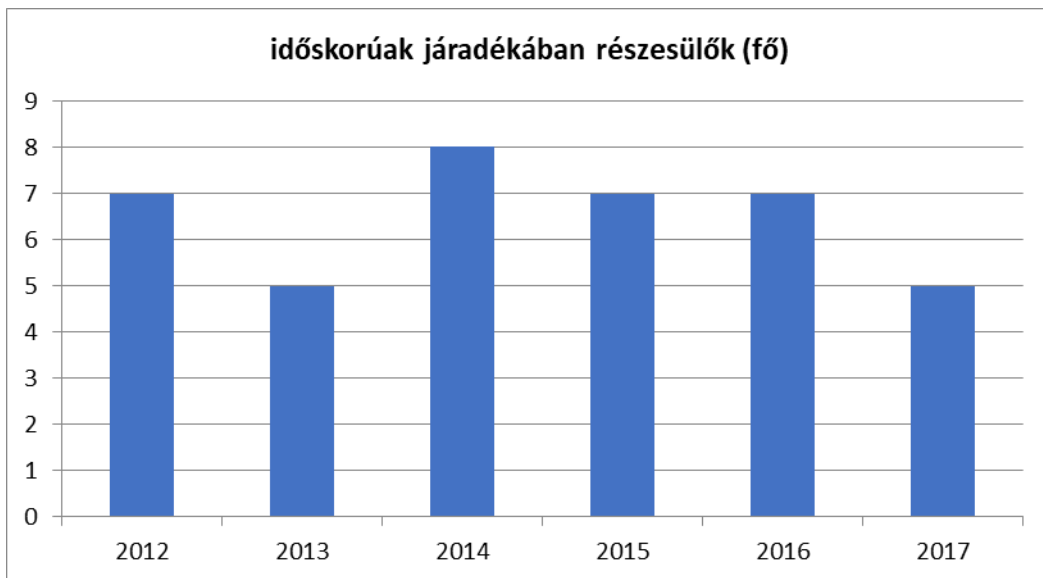
Forrás: TelR, KSH
Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	7
2013	5
2014	8
2015	7
2016	7
2017	5

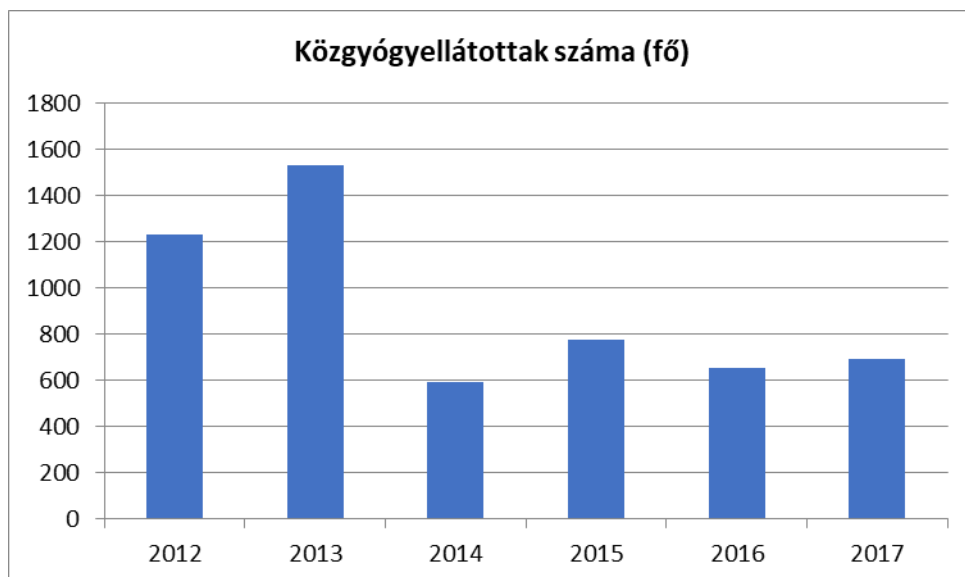
Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	1231
2013	1531
2014	592
2015	775
2016	655
2017	693

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2012	43	na.	#ÉRTÉK!
2013	52	na.	#ÉRTÉK!
2014	57	na.	#ÉRTÉK!
2015	na.	na.	#ÉRTÉK!
2016	63	na.	#ÉRTÉK!
2017	62	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Bonyhádon egy db felnőttek és gyermekek részére tervezett háziiorvosi szolgálat, hat db csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatás és három db házi gyermekorvosok által ellátott szolgálat látja el az egészségügyi alapszolgáltatásokat és szakellátásokat.

Bonyhádon a háziiorvosi szolgálat jól működik, a 6 háziorvos rendelési ideje rugalmasan van beosztva. Minden időpontban van legalább két olyan háziorvos, aki éppen rendelési idejét tölti, így a segítségnyújtás mindig adott. Ugyanez elmondható a gyermekorvosi szolgáltra is.

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi ellátórendszeren keresztül mindenki igénybe veheti.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	1	6	3
2013	1	6	3
2014	1	6	3
2015	1	6	3
2016	1	6	3
2017	1	6	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2012	1	99 276	2	2
2013	1	79 993	2	6
2014	1	81 492	2	8
2015	1	80 607	2	9
2016	1	83 030	2	7
2017	1	84 114	2	8

Forrás: TEIR

A **Vörösmarty Mihály Művelődési Központ** a város és környéke kulturális és közösségi életének egyik legfontosabb színtere.

Rendszeresen a felnőtt- és gyermekszínházi előadások, hangversenyek, alkotó- és képzőművészeti kiállítások, különféle táncos alkalmak a tánccházról a bálig. Az intézmény szervezi a nemzeti- és városi ünnepeket, a pünkösdi és karácsonyi jótékonyági koncerteket, nemzetiségi fesztiválokat, néptánc találkozókat, kézműves játszóházakat, konferenciákat, tanácskozásokat, városi farsangot, majálist, Tarka Fesztivált, szüreti napot, karácsonyvárosi ünnepséget stb.

Az intézmény egyik fő erőssége a tartós közösségek viszonylag nagy száma és aktív tevékenysége. A művészeti csoportok mindegyike (néptánc együttesek, kórusok, zenekarok, színjátszó kör, alkotókörök, stb.) szervesen részt vesz a város kulturális életében, rendszeres szereplője a különféle művelődési alkalmaknak. A klubok és baráti körök igazi talajt jelentenek az ismeretterjesztés számára, hiszen az egészséges életmódra neveléstől a honismereten keresztül a speciális gazdasági ismeretekig (pl. méhészet) igen széles spektrumot fognak át.

Az intézmény népi hagyományok ápolása iránti elkötelezettségét kiemelkedő országos nagyrendezvény is bizonyítja, az Országos Népzenei Találkozó.

A művelődési központ által szervezett tanfolyamok, informális képzések a mindennapi élet diktálta igényekhez alkalmazkodnak.

A tevékenységi kört szélesíti a Családi Iroda működtetése, melynek feladata az esküvők, névadók, állampolgári eskük lebonyolítása és ünnepélyessé tétele.

A helyi társadalom kapcsolatrendszerének és érdekérvényesítésének segítése kiemelkedő fontosságú, ezért a művelődési ház nyitva áll minden olyan intézmény, társadalmi szervezet, civil közösség előtt, amely kulturális rendezvényét, társas összejövetelét itt kívánja megvalósítani.

A **SOLYMÁR IMRE VÁROSI KÖNYVTÁR** általános gyűjtőkörű nyilvános könyvtár. A város- és a városkörnyék részére biztosít a könyvtár ellátást. Évente 1800-2000 dokumentummal gyarapszik állományunk, amelynek értéke megközelítően 4 millió Ft. Az elmúlt évek során létrehozott gyűjtemény igen gazdag, színes és hasznos.

Használati szabályzat:

A könyvtárat csak regisztrált vagy kölcsönzőként beiratkozott könyvtárlátogatók használhatják. Regisztráláshoz szükséges adatok: név, anyja neve, születési adatok, állandó- vagy ideiglenes lakhely, személyi igazolvány száma, 14 éven aluli gyermeknél az egyik szülő kezessége. Regisztráláskor az olvasó nyilatkozatot ír alá, amelyben kötelezettséget vállal a könyvtár szabályainak betartásáért.

Korlátozottan hozzáférhető állomány: olvasótermi állomány, helytörténeti állomány, DVD, videófilm, zenei anyagok és újság mellékletek CD-ROM-jai, sikerkönyvtár és periodika

Térítéses szolgáltatások: Internetezés, Számítógép használata, telefax, fénymásolás, nyomtatás

Állandó rendezvények: Legkedvesebb olvasmányom, levelezőversenyek, Mátyás prózamondó verseny, vetítések, Kultúra napja, Völgységi könyvfesztivál, nyári szabadidős programok gyerekeknek, Téka Fáni, Baba-Mama Klub, Nagy Klub, mesedélutánok, bábelőadások, tananyagkiegészítő foglalkozások, könyvtárbevezető, könyvtárhasználati órák.

Völgységi Múzeum

A hagyományos programok tárlatvezetés, előadás, múzeumbaráti kör mellett könyvbemutatók, vándorkiállítások, és a kézműves foglalkozások is színesítik a programajánlatot.

A "Völgység történet és néprajza a 18. századtól a 20. század közepéig" című állandó kiállítás 1987-ben készült el a Wosinsky Mór Múzeum szakembereinek kivitelezésében.

A tárlat a feudális korszak helyi mezőgazdaságára jellemző intenzív növényi kultúrákat- kapás és takarmánynövények, gabona, szőlő és dohánytermesztés, olajos magvak termesztése- és az istálló állattartást a munkafolyamatok, és eszközök segítségével mutatja be. A 18. sz. közepén céhekbe tömörülő kisipart a kádár és kötélverő műhely képviseli. Az 1782-ben mezővárosi rangot szerző Bonyhád vásártartási jogát Ferenc császár itt látható eredeti oklevélben erősítette meg. A tőkés korszak kisiparából itt Johan Reinwald bognár, Joseph Bandel borbély műhelye és Karl Deckert képfestő néhány tárgya látható.

A reformkori szoba berendezése a Perczel családé. Nagy romantikus költőnk Vörösmarty Mihály többévi bonyhádi tartózkodásának emlékét is őrzi. Tanítványa Perczel Mór, tábornoki atillája a kiállítás értékes darabjai közé tartozik.

A jobbágyfelszabadítás utáni agrárforradalom legkézzelfoghatóbb eredményét, az eszköz és szerkezetváltást a bonyhádi tájfajta marha kialakulását ragadja meg a tárlat. Dióhéjba összegzi a közlekedés és a hitelélet alakulását, kis szatócsbolttal a vendéglátást.

Fotósor, edények, zománcablák, iratok az első völgységi gyárat, a Perczel Béla alapította zománcgyárat állítják elénk. Ízelítőt kapunk a gyáripart alapozó mecseki szénbányászat rekvizitumaiból is. Itt láthatjuk a 20-as évek kézművesipari technikáját és két ipari műemlék gépet a Bonyhádi Cipőgyár múltjából.

A nemesi-úri világot reprezentálja Perczel József neo-rokokó szalonja. Az első világháborútól a trianoni döntésig terjedő korszak bemutatásával párhuzamos a török hódoltságot átvészelt magyarországi néprajza.

A völgységi etnikumok ismertetése egy német szoba, berendezéssel és viseletekkel folytatódik. A vitrinek politikatörténeti anyaga a második világháborút és az azt követő népmozgásokat láttatják, a bonyhádi zsidóság tragédiájáig és németek tragikus kitelepítéséig terjedően.

A bukovinai székely lakószoba díszé a "Székely Kálvária" székely fafaragó mesterek alkotása, egy jellegzetes magyar etnikai csoport születését és sorsát meséli el madéfalvi véres vízkeresztől a bácskai kitelepítésig. Nincs bukovinai első szoba vetett ágy nélkül.

A vitrinek a népesedési forgószél változásait láttatják: Németek kitelepítését, székelyek, felvidéki, alföldi, délvidéki magyarok kitelepítését.

Bővebben lásd még a 2.1 pontban!

c) idősök informatikai jártassága

A Bonyhádi Közös Önkormányzati Hivatal és a Solymár Imre Városi Könyvtár sikeresen pályázott a Digitális Jólét Programban, ahol az idős korú lakosság digitális képzése már folyamatban van. E

mellett a településen lévő múzeum, könyvtár és a művelődési ház is bázisa (lehet) az idősök informatikai képzésének. Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy az idősök megismerjék és használják az egész életen át tartó tanulást támogató digitális kulturális adattartalmakat, így szükségesnek látunk intézkedéseket tenni az idősök informatikai képzettségének növelése érdekében, mellyel célunk a társadalmi rétegek között folyamatosan növekvő távolság csökkentése és a szellemi frissesség megőrzését elősegíteni.

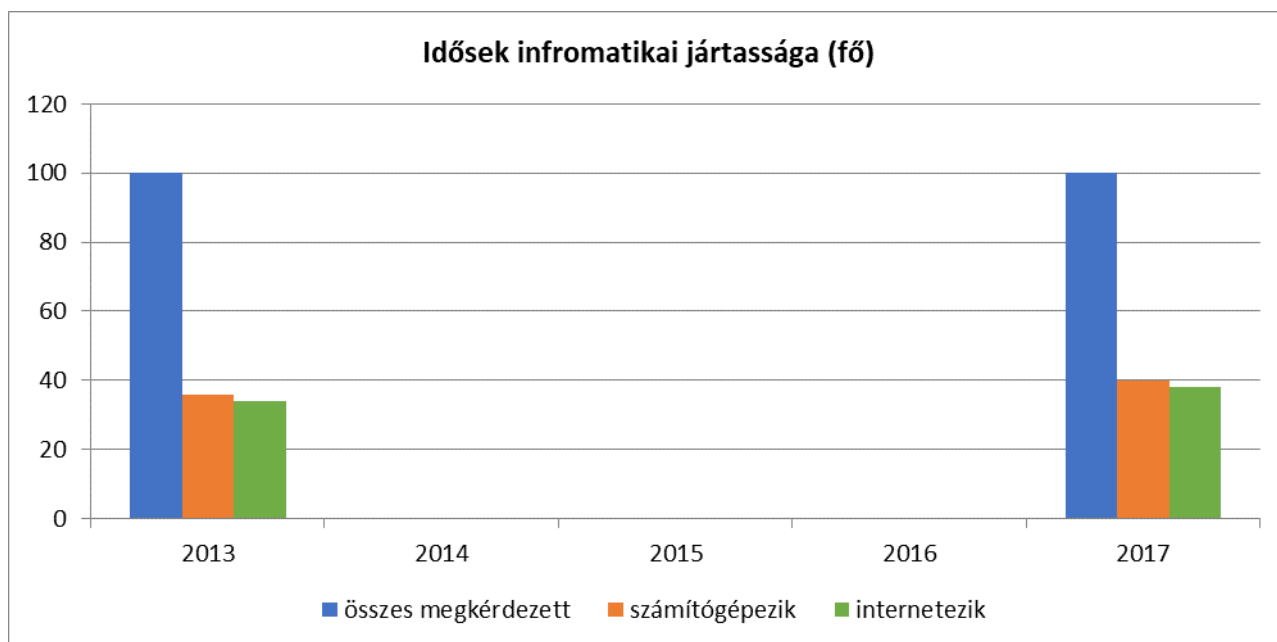
Az önkormányzat a HEP elkészítése során megkérdezett 100 főt, ami alapján fel tudja térképezni a bonyhádi idősök informatikai jártasságát. A mintavételi eljárás az egyszerű véletlen kiválasztás volt, amivel célunk az volt, hogy az eredményeket kivetítsük az alapsokaságra, ami településünk esetében 3476 fő (60 – x évesek) volt.

A kapott számot és arányt levetítve a teljes sokaságra, az önkormányzat célja az idősök informatikai jártasságának javítása, amivel nemcsak szellemi frissességük őrizhető meg, de a munkalehetőségeket is jobban el tudják érni az internetnek köszönhetően.

6.3.4. számú táblázat - Idősök informatikai jártassága (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%
2013	100	36	36,0%	34	34,0%
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	100	40	40,0%	38	38,0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

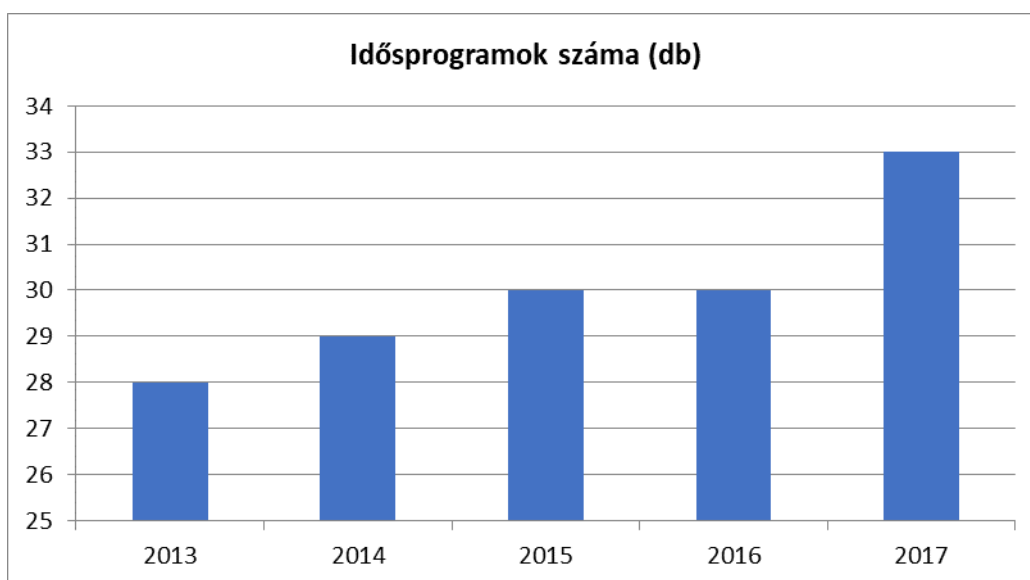

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	28
2014	29
2015	30
2016	30
2017	33

Forrás: Helyi adatgyűjtés

1-30. program

Bonyhádon több (30 db), az időseket tömörítő civil szervezet is működik (mint például: **Bonyhád és Vidéke Nyugdíjas Egyesület, Bonyhád Városi Nyugdíjas Klub, Bonyhádi Borbarát Kör, Bonyhádi Székely Kör, Egészséges Életmód Klub (Vita Nova), Hochheim Baráti Kör, Könyv-Kultúra Közhasznú Egyesület, Mecseki Bányászok Szakszervezete Nyugdíjas Tagozat Bonyhádi Alapszervezet, Nők Klubja, Nyugdíjas Köztisztviselők Klubja, Nyugdíjas Pedagógus Klubm stb.**), akik aktívan részt vesznek az idősebb korosztály számára szervezett programok előkészítésében, lebonyolításában. Ezek a szervezetek általában segítik egymást, illetve probléma esetén felveszik a kapcsolatot a terület önkormányzati képviselőjével. Elmondható, hogy az évek során jó kapcsolat alakult ki a (nyugdíjas) szervezetek és az önkormányzat között.

Ezek a szervezetek általában kirándulnak, múzeumokat, műemlékeket, várakat látogatnak és minden nyugdíjast szeretettel hívnak és várnak. Emellett részt vesznek hangversenyen, kiállításokon is és összejöveleteket, találkozásokat tartanak a kapcsolatok erősítése érdekében.

A legtöbb szervezet fő feladatai: hagyományápolás, a történelmi kutatások elősegítése és publikálása, oktatás, tudományos összejöveletek szervezése, klinikai és egyéb területen lelki gondozás, adományok és segélyek gyűjtése, stb.

31. program

Az időskorúak, különösen az egyedül élők, egyre gyakrabban válnak bűncselekmény áldozatává. Hogy ez ne történhessen meg, Önkormányzatunk több alkalommal is közzéteszi a Tolnai Megyei Rendőr Főkapitányság bűnmegelőzési célt szolgáló tájékoztató anyagait a Nyugdíjas klubban, a civil szervezeteknél, az idősek által látogatott intézményekben (könyvtárak, múzeum, stb.) és az önkormányzat hirdetőtábláján is, így több alkalommal figyelmeztetjük őket a rájuk leselkedő veszélyre. A bűnmegelőzésben nagy segítséget kapunk a településen működő Rendőrkapitányságtól és Polgárőrségétől, akik figyelő szolgálataikkal a település közbiztonságát kívánják növelni, főbb feladataik a bűnmegelőzés, bűnözés elleni fellépés, környezetvédelem, tájvédelem, a tulajdon védelme, és a lakosság tájékoztatása.

32. program

A településen található 4 gyülekezet (**Bonyhádi Baptista Gyülekezet, Bonyhád- Hidas-Kismányoki Evangélikus Egyházközség, Bonyhádi Református Egyházközség és Bonyhádi Római Katolikus Egyházközség**) minden héten vasárnap szentmisét/istentiszteletet tart, amire az idősek mindig nagy számban érkeznek.

33. program

Bonyhád Város Önkormányzata fontosnak tartja az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítését. Hangsúlyt kell fektetni az alkalmasszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, a népbetegségnek számító betegségek kiszűrésére, védőoltások beadására, hiszen az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. rák és autoimmun betegségek) mielőbbi kezelésével megnő a korai stádiumban lévő beteg túlélési esélye. A fentiek érdekében a településen továbbra is szükség van életmód tanácsadások tartására, egészségfejlesztő közösségi programok szervezésére, melyek lehetőséget biztosítanak az egészséges életmód megismerésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, továbbá a testi és lelki egészség megőrzéséhez. Az Önkormányzat célja, hogy minél több idős élhessen minőségi, aktív, illetve biztonságot nyújtó, gondtalan nyugdíjas éveket.

Egészségfejlesztési tevékenység Bonyhádon – Egészségfejlesztési Iroda (EFI)

Pályázati siker

A Bonyhádi Kórház és Rendelőintézet a TÁMOP 6.1.2/11/3 pályázati kiírás keretében 124.644.647 Ft vissza nem térítendő Európai Unió támogatást nyert el az egészségfejlesztés térségi szervezésére, megvalósítására. A 100%-os támogatási intenzitású program megvalósításának ideje: 2013. június 1.- 2014. november 30. között megtörtént.

A projekt általános céljai

A projekt célkitűzései között szerepel, hogy egy olyan egészségfejlesztési és egészség-megőrzési „központ” jön létre, mely központja lesz az országos, valamint a helyi népegészségügyi- és egészséges életmódra nevelő programok megvalósításának, prevenciót segítő akciók lebonyolításának, kapcsolatot teremtsen és színteret biztosít a területen működő egészségügyi és szociális szolgáltatók és civil szervezetek kezdeményezéseihez, együttműködéséhez.

A projekt átfogó célja a lakosság egészségi állapotának, életminőségének, ezen keresztül a kistérség versenyképességének javítása:

- egészségfejlesztést támogató intézményi rendszer kialakítása,
- egészségügyi rendszer és kistérség egészségfejlesztési kapacitásainak fejlesztése,
- szervezett ágazatközi-partnerségi együttműködések, kistérségi fejlesztések összehangolása,
- mérés-értékelési rendszerek, információs rendszerek kialakítása,
- „jó-gyakorlatok” összegyűjtése, átadása, cseréje,
- a népegészségügyi intézményrendszer átfogó fejlesztése, egészségfejlesztés társadalmassá tétele felhasználásával.

A projekt célja továbbá a színterek, intézmények, programok közötti partnerség, komplexitás elérése, mely a helyi források mobilizálását és bevonását is jelenti, következtében a helyi egészségfejlesztési potenciálok összeadódnak, komplex módon várható társadalmi szintű hatás, ami külső - nem helyi szintről érkező - támogatások hatékonyságának növekedését eredményezi.

A programban résztvevő települések

A Bonyhádi Járás a Dél-Dunántúl régióban, Tolna megyében a Völgyes és a Mecsek határvidékén terül el, Tolna megye déli részén fekszik. A járásba 25 település (Aparhant, Bátaapáti, Bonyhád, Bonyhádvarasd, Cikó, Grábóc, Györe, Izmény, Kakasd, Kisdorog, Kismányok, Kisvejte, Lengyel, Mórág, Mőcsény, Mucsfa, Nagymányok, Nagyvejte, Tevel, Váralja, Závod, Murga, Kéty, Felsőhána, és Zomba) tartozik, a legnagyobb és központi település Bonyhád városa

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A legtöbb idős ember nem ismeri az egészséges életmódot, nincsenek tisztában az elsődleges és másodlagos megelőzés mikéntjeivel, továbbá a testi és lelki egészség megőrzésével.	Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az alkalmasszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, amiken az idők részvételét ösztönözni kell, a vizsgálatokra való eljuttatásukat biztosítani kell, ehhez eszköz lehet a településen életmód tanácsadások, egészségfejlesztő közösségi programok szervezése.
A megfelelő közbiztonság ellenére az idők gyakran válnak áldozattá egy nagyvárosban, mint fiatalabb, nem egyedül élő társaik.	Az idők személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése, mint például a polgárőrséggel és rendőrséggel való együttműködés kiterjesztése a lakosságra: Szomszédok Egymásért Mozgalom létrehozása Bonyhádon, ami egy olyan bűnmegelőzési program, amely a biztonságosabb környezet kialakítását célozza.
Az idők számírástechnikai és informatikai jártassága nem kielégítő.	Idők számára számírástechnikai oktatások tartása, online ügyintézés megtanítása számukra és az internetes álláskereső portálok bemutatása, használata.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A településen fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Az adatok gyűjtése az elsődleges jövőbeni cél. A 2001. évi népszámlálási adatok szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember volt Magyarországon, amely a lakosság 5,7 %-a. Népeség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása 2001. évben az alábbiak szerint alakult:

Mozgáskorlátozott	43,6 %
Látássérült	14,4 %
Értelmi fogyatékos	9,9 %
Hallássérült	10,5 %
Egyéb	21,6 %

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint 457 ezer fő vallotta magát fogyatékkal élőnek, mely a népesség 4,6 %-a. Népeség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása 2011. évben:

Mozgáskorlátozott	44,8 %
Látássérült	15,8%
Értelmi fogyatékos	8,19 %
Hallássérült	13,73 %
Egyéb	17,8 %

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élő emberek és családtagjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Annak ellenére, hogy a településen nem élnek megváltozott munkaképességű személyek és/vagy egészségkárosodott személyek, az Önkormányzatnak alapvető feladata, hogy olyan környezetet teremtsen és működtessen, melyben egyenlő esélyek érvényesülnek a mindennapi életünk során; a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és szórakoztatás területén is. Bonyhád Város Önkormányzata a jövőben is gondoskodni fog olyan környezet kialakításáról, mely megteremti egyenlő esélyeiket a foglalkoztatáshoz, hiszen a fogyatékosággal élő személyek hátrányos helyzetükből adódóan:

- napi életvitelüket nehezen tudják önállóan megoldani,
- célpontjai a betörőknek,
- szükségük van személyi segítségre,
- többségük szerényen él,
- aki rokkantként ment nyugdíjba, annak még nehezebb az élete.

A fentiekből egyenesen következik: élelemre keveset költenek, nem tudják megvenni a minőségi alapanyagokat ételeikhez, gyógyszerkiváltásnál szelektálnak, hiába kellene mindet kiváltani, de akkor nem jut élelemre.

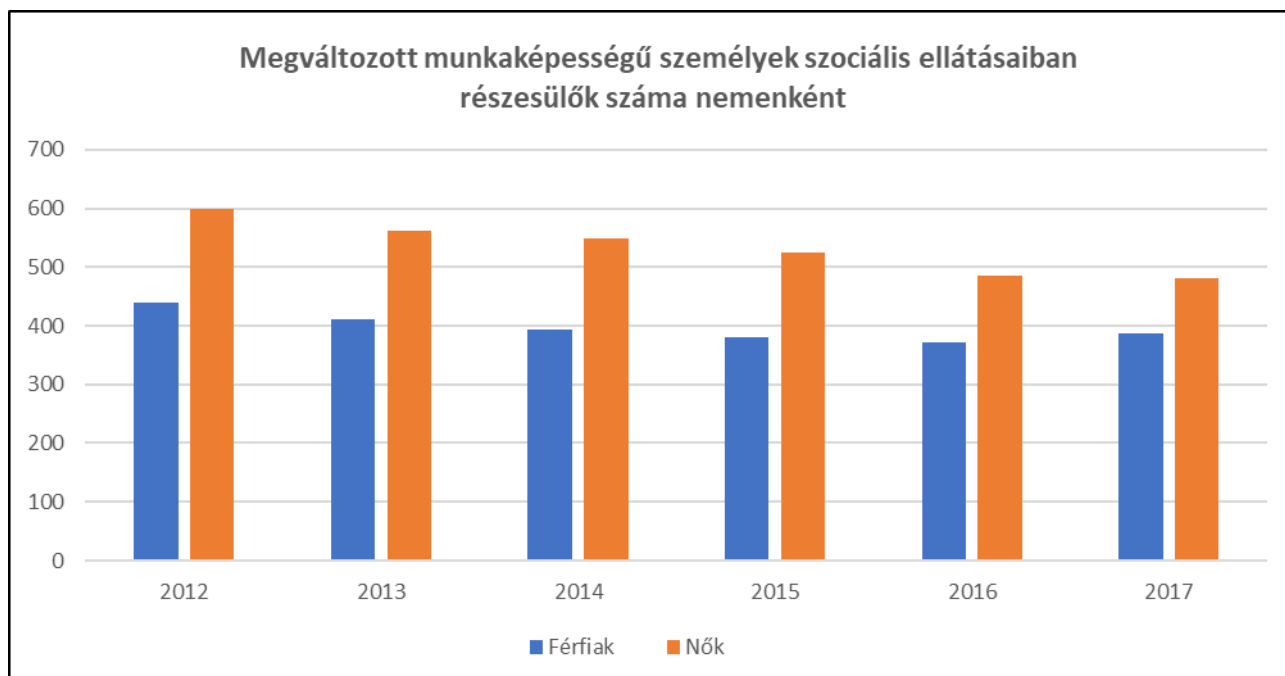
Az Önkormányzat elsősorban pályázati forrásból szeretné elérhető településsé varázsolnia Bonyhádöt a fogyatékkal élők számára is.

A megváltozott munkaképességű személyek száma nemenkénti bontásban az alábbi táblázatban látható:

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	440	599	1 039
2013	410	562	972
2014	393	548	941
2015	381	524	905
2016	372	486	858
2017	386	480	866

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az Önkormányzatnak, nincs arról tudomása, hogy fogyatékkal élő személyt hátrányos megkülönböztetés érte volna bármikor is a foglalkoztatás területén. Sem az Önkormányzathoz, sem az Önkormányzattal szemben nem érkezett ilyen jellegű bejelentés az elmúlt évek során.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Bonyhádi Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák, mind pedig a felnőttek, családok életvitelében jelentkező – többek közt - mentális problémák feltárásért, megoldásáért rehabilitációs tanácsadást végez és fogadóórát tart.

A fentiekén túl segít a konkrét esetek, kliensproblémák hatékony kezelésében és megoldásában, szükség szerint munkakapcsolatot épít ki és tart fent elsősorban és többek között az alábbi szervezetekkel:

- a szociális szolgáltatást nyújtó intézményekkel
- a egészségügyi ellátást nyújtó intézményekkel
- az oktatási-nevelési intézményekkel
- a gyermekjóléti szolgálattal
- a fogyatékosokat gondozó intézményeivel
- foglalkoztatási szolgáltatókkal

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Pénzbeli ellátás

- FOGYATÉKOSSÁGI TÁMOGATÁS
- VAKOK SZEMÉLYI JÁRADÉKA
- ROKKANTSÁGI JÁRADÉK
- ROKKANTSÁGI NYUGDÍJ
- RENDSZERES SZOCIÁLIS JÁRADÉK
- RENDSZERES SZOCIÁLIS SEGÉLY

Természetbeni ellátás

- KÖZGYÓGYELLÁTÁS
- PARKOLÁSI IGAZOLVÁNY
- NORMATÍV TANKÖNYVTÁMOGATÁS
- ÉTKEZÉSI TÉRÍTÉSI DÍJKEDVEZMÉNY

Egyéb kedvezmények

- SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ KEDVEZMÉNY
- UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEK
- GÉPKOCSI SZERZÉSI TÁMOGATÁS
- SZEMÉLYGÉPKOCSI ÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁS
- KÖZLEKEDÉSI TÁMOGATÁS
- AKADÁLYMENTESÍTÉSI TÁMOGATÁS
- GÉPJÁRMŰADÓ KEDVEZMÉNY

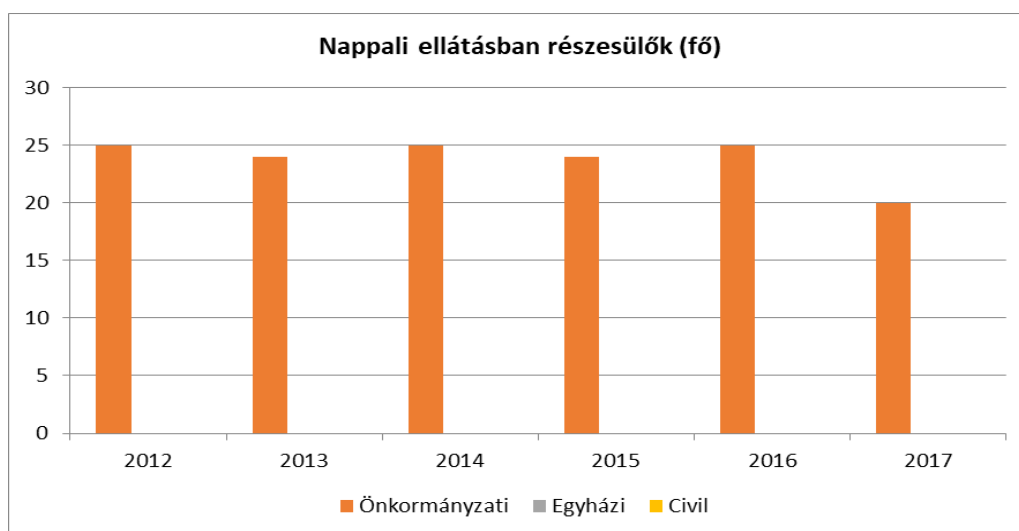
Szociális alapszolgáltatások:

- tanyagondnoki szolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- közösségi ellátások,
- támogató szolgáltatás,
- nappali ellátás (fogyatékosok nappali ellátása; idősek-, demens idősek nappali ellátása)

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	25	na.	na.
2013	24	na.	na.
2014	25	na.	na.
2015	24	na.	na.
2016	25	na.	na.
2017	20	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Városunkban a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos.

Az Önkormányzat tisztában van azzal, hogy a jövőben a középületekbe való akadálymentes bejutás biztosítása mellett fontos az épületen belüli közlekedés feltételeinek megteremtése minden közintézményben.

A település fokozatosan és folyamatosan igyekszik továbblépni a kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása terén, valamennyi fogyatékossgal rendelkező személy számára biztosítva a tájékozódás lehetőségét az alábbi intézkedések megvalósításával:

- A gyengén látók, színtévesztők számára érzékelhető nagyságban, formában, színben kell elkészíteni a tájékoztatást szolgáló látványelemeket.
- A vakok számára hanggal, tapintható, letapogatható, megfogható elemekkel kell kiépíteni az információs elemeket.
- A hallássérültek számára a hangos információkat szöveggel, képekkel, fénnel kell kiegészíteni. Az egészségügyi ellátásban résztvevőknek figyelemmel kell lenni a fogyatékkal élők érzékenységre, törekedni kell a rehabilitáció, a társadalmi beilleszkedés elősegítésére, és arra, hogy ne erősítsék a betegségtudatot abból kiindulva, hogy a fogyatékossgal nem betegség, hanem állapot.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Napjainkra elmondható, hogy az egészségügyi, szociális szolgáltatásokhoz, a közszolgáltatásokhoz és a kulturális programokhoz történő hozzáférés részben biztosított. Előfordul, hogy az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe, így szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén. Megoldás a szociális ellátórendszerrel, támogató szolgálatokkal való együttműködés, így a fogyatékkal élők is részt tudnak venni az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

A közösségi fórumokat, közmeghallgatásokat eddig és ezután is akadálymentes helyszínen rendezte meg Bonyhád Város Önkormányzata és az egyéb civil szervezetek, sportegyesületek, egyházak, stb.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Annak ellenére, hogy ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása nehéz feladat a hatóságok előtt.

Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek.

Az érem másik oldala, hogy rajtuk kívül sok olyan vállalkozás van a településen, ahol még nem valósult meg az infrastrukturális akadálymentesítés, ami rontja a fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyeit, így településünk célja a cél a teljes körű akadálymentesítés megvalósítása.

Új beruházás, felújítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően csak akadálymentesített környezet biztosításával történik. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A tömegközlekedési rendszerek akadálymentességét az önkormányzat a fenntartókkal közösen mérni fel és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek nem megfelelő eszközöket, épületeket és szolgáltatásokat – amennyiben arra forrás, mód és lehetőség adódik - akadálymentesíti.

Bonyhád Városa jó úton halad a teljes körű akadálymentesítést megvalósítása felé, hiszen egy új beruházás, felújítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően csak akadálymentesített környezet biztosításával történik. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere, így mind a fizikai, mind az infó-kommunikációs akadálymentesség követelményeinek megpróbál a jövőben is eleget tenni az Önkormányzat.

A közúti közlekedést befolyásoló kátyúk, egyenetlen járdák, a járdáknál útpadkák jellemzik, amik nehezítik a kerékpárosok, motorosok, autósok és a lakosok közlekedését. Az Önkormányzat a jövőben ezeken a területeken is szeretne eleget tenni a teljes körű akadálymentesítésnek, elsősorban pályázati forrásból.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A Tolna Megyei Önkormányzat Integrált Szociális Intézménye, az Árpád-házi Szent Erzsébet Otthon Bonyhádön található.

A térségben ez az egyedüli olyan otthon, amely széleskörű szolgáltatásokat nyújt nem csak értelmi fogyatékosok számára.

Az érintettek köre

- enyhe értelmi fogyatékos
- középsúlyos értelmi fogyatékos
- súlyosan értelmi fogyatékos
- gyengén látó
- vak
- nagyothalló
- siket
- enyhe mozgáskorlátozott
- közepesen mozgáskorlátozott
- súlyosan mozgáskorlátozott
- Down-szindróma
- autista
- CP (cerebrális-parézis)
- pszichiátriai beteg
- skizofrén beteg
- pszichoorganikus szindróma
- beszéd fogyatékos

A foglalkozások köre:

- egészséges életmódra nevelés
- mentálhigiénés foglalkozás
- ápolás-gondozás
- ének, zene
- irodalom
- rajz, festés
- ajándéktárgy-készítés
- barkácsolás
- kerámia, üvegfestés
- szőnyegszövés
- asztalitenisz
- atlétika
- futás
- labdarúgás
- fodrász
- kertészet
- növénytermesztés
- hitoktatás
- munkára felkészítés
- szabadidős programok szervezése

A terápiák köre:

- bázis terápia (bazális stimuláció)
- fizioterápia
- munkaterápia
- mozgásfejlesztés
- Snoezelen-terápia

Az alábbi érintetteknek, mint az enyhe értelmi fogyatékos, a középsúlyos értelmi fogyatékos, a súlyosan értelmi fogyatékos, a gyengén látó, a vak, a nagyothalló, a siket, az enyhe mozgáskorlátozott, a közepesen mozgáskorlátozott, a súlyosan mozgáskorlátozott, a Down-szindróma, az autista, a CP (cerebrális-parézis), a pszichiátriai beteg, a skizofrén beteg, a pszichoorganikus szindróma, a beszéd fogyatékos betegek számára intézményen belüli szociális foglalkoztatást is nyújtanak, ami a fejlesztő felkészítésben és a munka rehabilitációban valósul meg.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Bonyhád Város Önkormányzata erőn felül próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni. Önkormányzatunk tisztában van azzal, hogy a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre, így az Önkormányzat a jövőben is ki fogja használni az adódó pályázati lehetőségeket. A fizikai akadálymentesítés mellett Bonyhádon folyamatban van a kommunikációs akadálymentesítés is, úgymint a település webes felületének, honlapjának akadálymentesítése, fordítása.

Terveink között szerepel, hogy a településre érkező vakokat és gyengén látókat braille írásos térképpel segítsük, hogy önállóan is eligazodhassanak Bonyhádon.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település intézményeinek és közterületeinek akadálymentesítése nem teljes körű, vannak még hiányosságok.	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így szükséges az intézmények teljes körű akadálymentesítése, pályázati forrásból.
A fogyatékkal élők számára sok helyen nem rendelkezünk akadálymentes szolgáltatásokkal, tartalmakkal.	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így a weblapok, webes felületek és tartalmak akadálymentesítése épp olyan szükséges, mint az intézmények akadálymentesítése.
A fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyei nem megfelelőek.	A munkahelyek megkeresése és azok figyelmének felhívása a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségére (pl. egy mozgáskorlátozott személy alkalmas távmunkára).

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Az önkormányzati társulások és szövetségek

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

A Völgység, mint népi tájelnevezés az 1600-as évek óta adatolható. Hivatalosan 1727-ben került megszervezésre az ún. völgységi járás, mely e néven 1981-ig, a járások megszűnéséig létezett. A történeti Völgység első falunévsora azért nem jellemző, mert ekkor a helységek egy része pusztaság volt, a török utáni újratelepítés ekkor még tartott. A Tolna és Baranya megyék közötti határper a középkori Tolna vármegye jelentős részét leszakította, ám a Völgységhez tartozás hagyományát a népi tájtudat e részeken is megőrizte, jóllehet egyes falvak Baranyához kerültek át. Az első ötven esztendőben, majd a követő további két évszázadban a járási közigazgatási határok módosultak. Közben a tájféldrajz is fejlődött, a tájak elhatárolásánál ma geológiai alapokra épít. A néprajztudomány viszont – táji-történeti tudati kutatásaiban – megmarad a történeti tájaknál.

Tájféldrajzi értelemben a Völgységet északon a Tevel alatt elfolyó Alsóhidas-patak, délről és keletről a Völgységi patak, délnyugatról a Hábi-csatorna, nyugatról pedig a Kapos zárja. Így a magyaregregyi vízválasztótól keletre, illetve nyugatra tulajdonképpen két medencéje lenne.

Ezzel szemben a történeti Völgység a Völgység-patak teljes vízgyűjtőjét, továbbá az Alsóhidas és Hidas-patak vízgyűjtőjén lévő községeket jelent. Keleten pedig a Rák-patak és Lajvér-patak vízgyűjtője tartozik ide. Baranya megyéből – történetileg – völgységinek számít: Mecseknádasd, Hidas, az ún. Vízvölgyben pedig: Magyaregregy, Kárász, Vékény, Szászvár, Császa. Északra a határt, a hegyháti vízválasztó jelenti, Murgán, Felsőnánán, Kétyen és Kistormáson felül. (Forrás: *Bonyhád és környéke. Bonyhád, 2000. 5-6. oldal*)

A Bonyhádi járás dimbes-dombos vidékének 19 településén a lakosság létszáma 1000 fő alatt van:

10 ezer felett (1): Bonyhád (járásközpont)

2 ezer felett (2): Nagymányok (város), Zomba

1 ezer felett (3): Aparhant, Kakasd, Tevel

500 felett (9): Cikó, Felsőnána, Györe, Izmény, Kéty, Kisdorog, Lengyel, Mórág, Váralja

500 alatt (7): Bátaapáti, Bonyhádvarasd, Kismányok, Kisvejke, Mócsény, Mucsfa, Závod

200 alatt (2): Grábóc, Nagyvejke

100 alatt: Murga.

A járás teljes lakosság száma 2018. január 1-jén: 30. 985 fő (Forrás: KEKKH személyiadat-és lakcímnnyilvántartás)

A Völgység települései hagyományaikban, kulturálisan és etnikailag hasonló képet mutatnak. A török uralom alatt elnéptelenedő Völgységbe szerbek települtek. Egy csoportjuk szerzetes központot hozott létre Grábócon a 16. században. A 18. században több hullámban betelepült német ajkú lakosság közel felét a második világháború utolsó éveiben kitelepítették. Ezekben az években esett a világháború áldozatává a 18. században betelepült zsidó közösség. Az eltűnt népcsoportra csak felújításra váró zsinagógáik és helytörténeti tanulmányok emlékeztetnek. A

kitelepített népesség helyére felvidéki magyarokat és bukovinai székelyeket telepítettek. E két népcsoport a többségi társadalomtól csak kulturálisan különül el, jogilag nem számít nemzetiségnek. A völgyeségi települések másik nemzetiségét a roma népcsoport alkotja. (Forrás: *Bonyhád, a Völgyesség fővárosa* című kiadvány, 2013.)

A járásban 14 településen (Bonyhád, Bonyhádvarasd, Cikó, Felsőnána, Kakasd, Kisdorog, Kismányok, Kisvejke, Mórág, Nagymányok, Tevel, Váralja, Závod, Zomba) német települési nemzetiségi önkormányzat, valamint 9 településen (Aparhant, Bonyhád, Kisvejke, Lengyel, Mórág, Nagymányok, Tevel, Váralja, Zomba) roma települési nemzetiségi önkormányzat is működik. (Forrás: *www.valasztas.hu*)

A Völgyesség kulturális életét, annak intézményeit, szervezeteit és rendezvénykínálatát jelentős mértékben meghatározzák az itt élő népcsoportok. Ez az egyediség tükröződik mind a szellemi, mind a tárgyi kultúrában (helytörténeti-néprajzi gyűjtemények). A térség programkínálatának gerincét is a völgyeségi népcsoportok népművészetéhez, a népi élethez, szokásokhoz kapcsolódó hagyományőrző rendezvények, valamint a térségre jellemző mezőgazdasági sajátosságok adják. A térség nagyobb rendezvényei: Tarka Marhafesztivál (Bonyhád), „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál (Bonyhád), Völgyeségi Könyvfesztivál (Bonyhád), Grábóci szerb ortodox búcsú, Győrei Hajdina Fesztivál, Kisvejkei Kajszis Fesztivál, Mihály napi búcsú, bor és strudel fesztivál (Nagymányok), Teveli Galuska Fesztivál, Váraljai Kuglóffesztivál, Závodi „Forgó” Fesztivál.

Bonyhádon és a Völgyességben is hagyományosan erős a civil, közösségi élet. A szervezetek jelentős része kulturális és sport alaptevékenységet folytat. A társulási nyilvántartásban szereplő 109 működő szervezet közül 47 működik Bonyhádon, 62 a térségi településeken. A társulás 2014. évi nyilvántartásában szereplő 112 civil szervezetből három nem működött. Alaptevékenység szerinti bontásban a 109 szervezetből: sport-és szabadidős tevékenységgel foglalkozik: 25 (ebből Bonyhádon 19, térségben 6); kulturális szervezet: 48, ebből kimondottan hagyományőrző tevékenységet 22 szervezet folytat (Bonyhádon 8, térségben 14). Érdekképviselői szervezet: 11 működik a térségben. Tűzoltó és polgárőr szervezet: 8, segélyező és támogató szervezet: 11, egyéb: 6. Az adatok nem tekinthetők teljesnek, mivel a kérdőív készítésekor sem a KSH, sem az Országos Bírósági Hivatal nem rendelkezett megyei és térségi civil szervezetekkel kapcsolatos adatokkal.

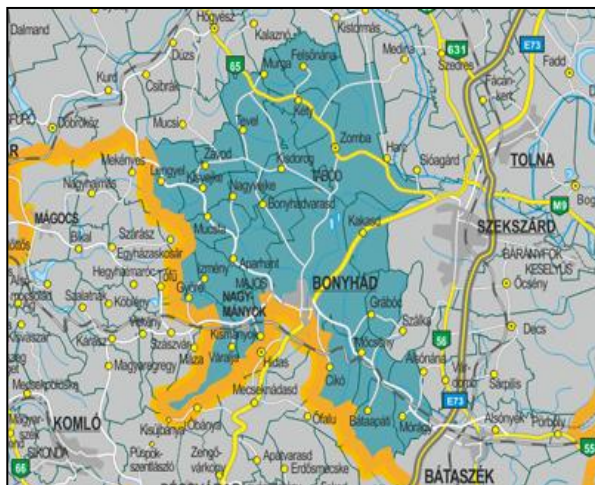
Testvérvárosi kapcsolattal a térségben 8 település 20 kapcsolattal rendelkezik: Bonyhád (7); Cikó (1); Kakasd (3); Kismányok (1); Mórág (1), Nagymányok (5), Tevel (1); Váralja (1).

A várostérségben a következő történelmi egyházak vannak jelen: Római Katolikus Egyház, Evangélikus Egyház, Református Egyház, Baptista Egyház. Bonyhádi központtal működik a Hit Gyülekezete. (Forrás: *VÖT, kérdőív. Végezte: Szarvas Irén 2014.*)

A Bonyhádi Térségi Területfejlesztési Program 2014-2020 ellenőrzésekor a társuláshoz beérkező települési projekttervek alapján a következő meghatározó fejlesztési irány fogalmazódott meg:

1. Az ipar fejlesztése. Az iparterületek fejlesztése Bonyhád és Nagymányok központtal, valamint a könnyűipar – bőr-és cipőipar, fémipar, a bányászat és a hozzákapcsolódó szakképzés fejlesztése.
2. A mezőgazdaság fejlesztése, kiemelten a térségre jellemző állattenyésztés (Bonyhád), szántóföldi növény- és gyümölcsstermesztés (Kisvejke, Bonyhád, Mőcsény, Mórág, Bátaapáti), valamint az azokhoz kapcsolódó feldolgozóipar és szakképzés fejlesztése.
3. Energetikai fejlesztések (geotermikus, nap-, és szélenergia hasznosítása)
4. Az infrastrukturális fejlesztés (intézmények, közlekedési kapcsolatok és vonalas létesítmények fejlesztése).

5. A turizmus komplex fejlesztése: fürdőturizmus, kulturális turizmus, természetjáró turizmus összekapcsolt fejlesztése (Váralja, Parkerdő és Bonyhádi Termálfürdő). (Forrás: *A Bonyhádi Területfejlesztési Munkacsoport jegyzőkönyve. Bonyhád, 2014.március 13.*)

Bonyhád járás 25 települési önkormányzata a térség összehangolt fejlesztésére, az önkormányzatok számára jogszabály által kötelezően ellátandó közfeladatok ellátására, valamint önként vállalt feladataik ellátására társulást hozott létre.

A VÖT tagönkormányzatai: Aparhant, Bátaapáti, **Bonyhád**, Bonyhádvarasd, Cikó, Felsőnána, Grábóc, Györe, Izmény, Kakasd, Kéty, Kisdorog, Kismányok, Kisveje, Lengyel, Mórág, Mócsény, Mucsfa, Murga, Nagymányok, Nagyveje, Tevel, Váralja, Závod, Zomba.

A társulás 2004. június 23-án alakult Völgyeségi Többcélú Kistérségi Társulás (VTKT) néven, amely 2006. februárjától átvette a megszűnő Völgyeségi Önkormányzatok Területfejlesztési Társulásának (VÖTT) feladatait is. 2013. január 1-jétől, a többcélú kistérségi társulások megszűnését követően, **Völgyeségi Önkormányzatok Társulása (VÖT)** néven, megváltozott feladatellátással folytatta működését, majd 2016. január 1-jétől átvette a megszűnő Bonyhádi Szociális Alapszolgáltatási Központként működő Gondozási Központ Fenntartó Társulása (SZÖT) feladatellátását. Ettől kezdve a VÖT intézményfenntartó társulásként, a Bonyhádi Gondozási Központ fenntartójaként működik.

A VÖT székhelye: Bonyhád, Széchenyi tér 12. A munkaszervezet feladatait a Bonyhádi Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A Társulás államháztartás szakágazati rendje szerinti besorolása: helyi önkormányzatok és társulások igazgatási tevékenysége (ÁHTI 841105). A társulás önálló jogi személy, gazdálkodására a költségvetési szervek működésére vonatkozó jogszabályok az érvényesek.

A szervezet hivatalos honlapja: www.vot.hu A társulás a kötelező és önként vállalt feladatait három tagcsoportban látja el. Ezek a feladatok kormányzati funkciók és jogszabályi hivatkozások szerint a következők:

Tagok1:

- A társulás működtetése (011130 Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége)
- Területfejlesztési feladatok ellátása (041140 Területfejlesztési igazgatás)
- Települések közötti koordináció: térségi rendezvénynaptár, szervezeti honlap, rendezvénysátor (066020 Város-, községgazdálkodási egyéb szolgáltatások).
- Civil szervezetek támogatása (082091 Közművelődés – közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése; 082092 Közművelődés – hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása)
- A Völgyeségi Tájegységi Értéktár elektronikus felületének és a Völgyeségi Értéktár Bizottság működtetése, adminisztrációja (2012.évi XXX.tv. a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról; 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet)

Tagok2:

- Az egészségügyi alapellátást képező hétközi és hévégi háziiorvosi ügyelet együttes szervezése (072112 Háziiorvosi ügyeleti ellátás; 2015. évi CXXIII. tv. 5. § (1) bek. c) pontja). A központi háziiorvosi ügyelet az Ablonczy-házban működik (Bonyhád, Bajcsy-Zsilinszky u. 25.)
- A társult önkormányzatok és intézményeik belső ellenőrzési feladatainak ellátása (Mötv. 119. § (4) bek. és 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet).
- A fogyatékkal együtt élő személyek nappali ellátása (101221 Fogyatékkal élők nappali ellátása; Szt. 65/F § alapján). Az „Összefogás” Közhasznú Alapítvány által működtetett „Együtt 1 másért” Nappali Intézmény Bonyhádon, a Dózsa György u. 32. szám alatt működik.
- A térség ingyenes, közérdekű információs lapjának, a Völgységi hírlevélnek megjelentetése (083030 Egyéb kiadói tevékenység).

Tagok3: A Bonyhádi Gondozási Központ (BGKP) fenntartása. Az intézmény négy intézményegysége:

- Idősek Klubja (7150 Bonyhád, Perczel u. 29. Hrsz. 7/3)
- Idősek Otthona (7150 Bonyhád, Szabadság tér 2. Hrsz. 89/2)
- Család-és Gyermekjóléti Központ (7150 Bonyhád, Perczel M. u. 27. Hrsz. 10/1)
- Család-és Gyermekjóléti Szolgálat (7150 Bonyhád, Perczel M. u. 27. Hrsz. 10/1)

A BGKP által ellátott feladatok:

- Alap családsegítés (Szt. 64.§ (4) és 86.§. (1) bek.
- Kiegészítő gyermekjóléti szolgáltatások:
 - Utcai szociális munka (Gyvt. 40.§ (2) aa)
 - Kapcsolattartási ügyelet (Gyvt. 40.§ (2) ab)
 - Gyermekvédelmi készenléti szolgálat (Gyvt. 40.§ (2) ad)
 - Jogi tájékoztatás és pszichológiai tanácsadás (Gyvt. 40.§ (2) ae)
 - Családkonzultáció, terápia, családi döntéshozó konferencia (Gyvt. 40.§ (2) af)
 - Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységek ellátása (Gyvt. 40.§ (2) ba)-bf)
 - Szakmai támogatás a területi gyermekjóléti szolgálatok számára: Gyvt. 40.§ (2) c)
- Támogató szolgálat (Szt. 65/C §.)
- Idősek otthona (Szt. 67-68.§)
- Házi segítségnyújtás (Szt. 63.§)
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (Szt. 65.§)
- Étkeztetés (Szt. 62.§)
- Nappali ellátás (Szt. 65/F §)
- Tanyagondnoki szolgálat (Szt. 60.§)

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerségről bővebben a HEP 3.7. pontjában és jelen fejezet a) olvashatnak.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerségről bővebben a HEP 3.7. pontjában és jelen fejezet a) pontjában olvashatnak.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Bonyhád Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata feladatának tekinti a társadalomba való integrációt a cigányság hagyományaink megőrzésével. További célja, hogy gyermekei, fiataljai a megfelelő tudáshoz jutva motiváltak legyenek a tanulásra, továbbtanulásra. Célja továbbá, hogy minél több munkahely létesüljön, amely befogadja a helyi romákat, ezért minden olyan kezdeményezést támogat, amely munkahelyteremtésre irányul. Kiemelten kezeli gyermekei biztonságát, drogellenes lépéseket tesz e cél megvalósításához. Emellett nagy hangsúlyt fektet a bűnmegelőzésre, vagyonbiztonságra. Segíteni kívánja a helyi önkormányzat mindazon kezdeményezését, amely településünk élhetőbbé tételét célozzák meg.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének támogatásától kezdve az időskorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, nevelés, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

A településen lévő civil szervezetek közül azok kerültek kiemelésre, melyek a célcsoportok képviselőit támogatják, segítik. A civil szervezetekről és feladataikról bővebben a HEP 3.7. fejezetében olvashatnak.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában jelenleg nem jelentős, kizárólag a települési rendezvények támogatására korlátozódik. Jelen gazdasági helyzetben a for-profit szereplők esélyegyenlőségi tárgyú pályázatokon való részvétele támogathatja a feladatok ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésében és az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok jellemzőinek feltárásában résztvevők a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek, nemzetiségi önkormányzatok elnökei, valamint a civil szervezetek képviselői.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A HEP tervezete a Közös Önkormányzati Hivatalban, a település honlapján közzétételre kerül, így az elkészült anyagról bárki elmondhatja véleményét, javaslatait.

A képviselő-testület által elfogadott dokumentum a település honlapján hozzáférhető lesz, mely alapján biztosítható lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A tartós munkanélküliség megszüntetésére nincsenek megfelelő, működő intézkedések	Képzések és tréningek tartása, tanácsadás nyújtása a munkanélküliek számára.
	A pályakezdő álláskeresők számának további csökkentése érdekében megfelelő, működő intézkedésekre van szükség.	Olyan intézkedéseket kell kezdeményezni, amelyek támogatják, és közvetítőkön, ellenőrzőkön keresztül segítik azokat a munkáltatókat, akik pályakezdő álláskeresőket alkalmaznának.
	A prevenciós és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.	A preventív módszerek elterjesztése mellett hangsúly helyezése a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzésére és a szűrőprogramokra való eljuttatás segítésére.
Gyermekek	A környezeti nevelés – fenntartható fejlődés programelem a helyi nevelési programban	Kiemelt feladat a fenntartható fejlődés programelem a helyi nevelési programban történő megvalósítása.
	A gyermekek, fiatal koruknál fogva befolyásolhatóak, könnyen rossz társaságba keveredhetnek, így bűncselekmények (lopás, testi sértés, állatkínzás, emberölés) elkövetőivé válhatnak, ez negatív példa kortársaik számára, emellett a jó közbiztonság ellenére a városban élő gyerekek ki vannak téve az idegenek/átutazók általi veszélyeknek.	A fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonására lenne szükség (pl. a civil társadalom közreműködésével a szabadidős programok bővítése a kortárs-erőszakkal, illetve a családon belül a gyermekekre irányuló erőszakkal kapcsolatban, a párkapcsolati erőszak felismerésének és kivédésének támogatására).
	Fiatalok kis száma, elvándorlása (a településen több az elvándorlás, mint az állandó jellegű odavándorlás, emellett a település öregedési indexe évről évre nő).	A település vonzóvá tétele munkahelyteremtéssel, több szórakozási és művelődési lehetőséggel, élhető településkép kialakításával, parkok közterek, játszóterek építésével, családi vállalkozások támogatásával.
Nők	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz, helyzetüket	Oktatási, képzési támogatások, felzárkóztató képzések, átképzések az

	javítani szükséges.	anyák hatékony munkaerő-piaci integrációjának elősegítése érdekében.
	A bölcsődei férőhelyhiány megnehezíti az anyák munkaerő-piacra való visszatérését.	Bölcsődei férőhelyek igény szerinti bővítése és a bölcsődék/óvodák nyitvatartási idejének szülői igényekhez való igazítása.
Idősek	A legtöbb idős ember nem ismeri az egészséges életmódot, nincsenek tisztában az elsődleges és másodlagos megelőzés mikéntjeivel, továbbá a testi és lelki egészség megőrzésével.	Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az alkalomszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, amiken az idősek részvételét ösztönözni kell, a vizsgálatokra való eljuttatásukat biztosítani kell, ehhez eszköz lehet a településen életmód tanácsadások, egészségfejlesztő közösségi programok szervezése.
	A megfelelő közbiztonság ellenére az idősek gyakran válnak áldozattá egy nagyvárosban, mint fiatalabb, nem egyedül élő társaik.	Az idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése, mint például a polgárőrséggel és rendőrséggel való együttműködés kiterjesztése a lakosságra: Szomszédok Egymásért Mozgalom létrehozása Bonyhádön, ami egy olyan bűnmegelőzési program, amely a biztonságosabb környezet kialakítását célozza.
	Az idősek számítástechnikai és informatikai jártassága nem kielégítő.	Idősek számára számítástechnikai oktatások tartása, online ügyintézés megtanítása számukra és az internetes álláskeresési portálok bemutatása, használata.
Fogyatékkal élők	A település intézményeinek és közterületeinek akadálymentesítése nem teljes körű, vannak még hiányosságok.	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így szükséges az intézmények teljes körű akadálymentesítése, pályázati forrásból.
	A fogyatékkal élők számára sok helyen nem rendelkezünk akadálymentes szolgáltatásokkal, tartalmakkal.	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így a weblapok, webes felületek és tartalmak akadálymentesítése épp olyan szükséges, mint az intézmények akadálymentesítése.
	A fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyei nem megfelelőek.	A munkahelyek megkeresése és azok figyelmének felhívása a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségére (pl. egy mozgáskorlátozott személy alkalmas távmunkára).

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1) A munkaerő-piaci beilleszkedés támogatása	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete ; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; Házi orvos és Védőnő;
	2) A pályakezdő álláskereső foglalkoztatottság-béli hátrányainak csökkentése.	
	3) A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése.	
Gyermekek	1) A környezeti nevelés – fenntartható fejlődés programelem a helyi nevelési programban	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete ; Művelődési ház; Könyvtár; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház; Polgárőrség és Rendőrség;
	2) Bűnmegelőzési előadások tartása, bevonása a pedagógiai munkába	
	3) Élhető településkép kialakítása a fiatalok számára	
Idősek	1) Az egészséges életmódra és betegségmegelőzésre való felkészítés	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete ; Művelődési ház; Könyvtár; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Szülők, különös tekintettel a nőkre; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; az Egyház és/vagy a Varázskapu Bölcsőde és Óvoda;
	2) „Szomszédok Egymásért Mozgalom” létrehozása	
	3) Az idősek informatikai jártasságának javítása	
Nők	1) Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedésének javítása oktatásokkal, képzésekkel	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete ; Művelődési ház; Könyvtár; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Polgárőrség és Rendőrség; Bonyhádi Gondozási Központ
	2) A bölcsőde és a bölcsődei férőhelyek hiánya megnehezíti az anyák munkaerő-piacra való visszatérését.	
Fogyatékkal élők	1) Fizikai akadálymentesítés - A település intézményeinek és közterületeinek teljes körű akadálymentesítése	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete ; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; Házi orvos és Védőnő; Gondozási Központ
	2) Infokommunikációs akadálymentesítés és akadálymentes szolgáltatások, tartalmak létrehozása	
	1) A fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyeinek megteremtése, támogatása	

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák fel tudnak zárkózni a közösséghez, valamint életminőségük és önálló életük fokozatosan javul.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életminősége folyamatosan javuljon.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi és lelki fejlődését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek szociális és egészségügyi szolgáltatásainak biztosítására, illetve a nemzedékek közötti szolidaritásra.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a szülői és munkahelyi feladatok összeegyeztetését, az egyenlő esélyek érvényesülését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására és az akadálymentesítésre.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

1. intézkedés - Romák és/vagy mélyszegénységben élők

Intézkedés címe	A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében. <u>Rövidtávon:</u> program és a preventív módszerek népszerűsítése <u>Középtávon:</u> a szűrővizsgálatokon való részvétel erősödése <u>Hosszútávon:</u> az átlagéletkor növekedése, a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Preventív módszerek elterjesztése. - Szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése, és a szűrőprogramokra való eljuttatás segítése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: mélyszegénységben élők és romák Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogászat; Szűrőbuszok üzemeltetői; EFI
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – preventív módszerek összegyűjtése, előadássorozat megtervezése 2020.12.31. – előadások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program és a preventív módszerek népszerűsítésével nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód és a betegségmegelőzés, középtávon érzékelhető lesz, hogy az embereknek fontos saját egészségük, így többen vesznek részt a szűrővizsgálatokon Hosszú távon: az egészséges életmód következtében nő az átlagéletkor, kevesebb lesz a beteg(ség), a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Orvosok, szakemberek és jelentkezők hiánya, érdektelenség, szűrőbuszok kis kapacitása, vagy a szűrőbuszok hiánya. Megoldás: orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek toborzása az egyetemekről, jó kommunikáció (az egészséges életmód és a megelőzések fontosságának hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, hangszerelés, stb...

2. intézkedés - Romák és/vagy mélyszegénységben élők

Intézkedés címe	A pályakezdő álláskereső foglalkoztatottság-beli hátrányainak csökkentése
Feltárt probléma	A pályakezdő álláskereső számának növekedése ellen nincsenek megfelelő, működő intézkedések.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Általános célunk a pályakezdő álláskereső számának csökkentése és munkalehetőségek teremtése számukra. <u>Rövidtávon:</u> Szervezetek, partnerek bevonása a foglalkoztatottság növelése érdekében <u>Középtávon:</u> Célunk a Munkaügyi Központ képzéseiben való részvétel ösztönzése (szeretnénk, ha elérnénk azt, hogy a mélyszegénységben élő pályakezdők minél többen részt vegyenek ezeken a képzéseken és tovább képezzék magukat) <u>Hosszútávon:</u> Gyakornoki programok létrehozása, támogatása, fenntartása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- TMKH BJH Foglalkoztatási Osztály képzéseiben való részvétel ösztönzése (ha van rá igény, akkor segítünk a képzésekre való eljutásban, sikeres képzés elvégzését követően az önkormányzat kiemeli a személyt a gyakornoki programból, és segít számára az elhelyezkedésben) - Szervezetek, partnerek bevonása a foglalkoztatottság növelése érdekében (pályázati lehetőség kihasználásával segítjük a plusz munkaerő felvételét a partnervállalkozások számára) - Gyakornoki programok létrehozása, támogatása, fenntartása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: mélyszegénységben élők és romák Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei;
Határidő	2019.12.31. – preventív módszerek összegyűjtése, előadássorozat megtervezése 2020.12.31. – előadások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők vs. a gyakornoki programban részt vevők vs. a gyakornoki programból kiemelték és elhelyezkedni tudók száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és a Munkaügyi Központ által írt jelentésekkel Rövid- és középtávon: a program népszerűsítése, tájékoztatás, képzések tartása a feladat Hosszú távon: az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség, partnerek és vállalkozások hajlandósága nem lesz meg az együttműködésre, pályakezdők alkalmazására. Megoldás: jó kommunikáció (optimista előrejelzések és pozitív példák hangsúlyozása)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakképzett oktatók, önkéntes oktatók, képzésre alkalmas helyek, képzésen használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, írószerek, interaktív (tan)anyagok, stb...

3. intézkedés - Romák és/vagy mélyszegénységben élők

Intézkedés címe	A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében. <u>Rövidtávon:</u> program és a preventív módszerek népszerűsítése <u>Középtávon:</u> a szűrővizsgálatokon való részvétel erősödése <u>Hosszútávon:</u> az átlagéletkor növekedése, a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Preventív módszerek elterjesztése falunapokon és az óvodában. - Szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése, és a szűrőprogramokra való eljuttatás segítése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: mélyszegénységben élők és romák Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogászat; Szűrőbuszok üzemeltetői;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – preventív módszerek összegyűjtése, előadássorozat megtervezése 2020.12.31. – előadások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program és a preventív módszerek népszerűsítésével nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód és a betegségmegelőzés, középtávon érzékelhető lesz, hogy az embereknek fontos saját egészségük, így többen vesznek részt a szűrővizsgálatokon Hosszú távon: az egészséges életmód következtében nő az átlagéletkor, kevesebb lesz a beteg(ség), a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Orvosok, szakemberek és jelentkezők hiánya, érdektelenség, szűrőbuszok kis kapacitása, vagy a szűrőbuszok hiánya. Megoldás: orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek toborzása az egyetemekről, jó kommunikáció (az egészséges életmód és a megelőzések fontosságának hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, hangszerelés, stb...

4. intézkedés - Gyermek

Intézkedés címe	A környezeti nevelés – fenntartható fejlődés programelem a helyi nevelési programban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az óvodában a környezeti nevelésre, a fenntartható fejlődés programelem megvalósítására csak kevés lehetőség adódott, miközben a változó világban egyre nagyobb jelentőségűek a témakörök
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy erősítsük a társadalmi tudatosságot, s alapot teremtsünk az egyének számára egy fenntartható magatartás kialakítására, az erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásában. <u>Rövidtávon:</u> célunk a környezettudatosság – fenntartható fejlődés népszerűsítése <u>Középtávon:</u> célunk olyan módszerek és fogyasztási szokások elterjesztése, amelyek a társadalom jólétét szolgálják, egyúttal megvalósítva az erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodást, elkerülve a környezeti értékek pusztulását. <u>Hosszútávon:</u> célunk, hogy az erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásával fenntartható környezetben nevelkedjen a következő generáció.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Környezettudatosságra való nevelés, „biológiai lábnyom” kiszámítása. - Fenntarthatósági témahét - A múlt kincseiből fejlődő jövő projekt
Résztvevők és felelős	Résztvevők: gyermekek Felelős: intézményvezetők
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – környezettudatosságra és fenntarthatóságra való nevelés eszközeinek összegyűjtése 2020.12.31. – előadások, programok lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a programba bevont gyerekek száma Dokumentálás: az intézmények szakmai programja szerint Rövid- és középtávon: tájékozottabb gyerekek Hosszú távon: a természeti erőforrások ésszerű és fenntartható felhasználásával csökken a biológiai lábnyomunk, élhetőbb település jön létre Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség Megoldás: jó kommunikáció (a környezettudatos és fenntartható pozitívumainak hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...

5. intézkedés – Gyermek

Intézkedés címe	Bűnmegelőzési előadások tartása, bevonása a pedagógiai munkába
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek, fiatal koruknál fogva befolyásolhatóak, könnyen rossz társaságba keveredhetnek, így bűncselekmények (lopás, testi sértés, állatkínzás, emberölés) elkövetőivé válhatnak, ez negatív példa kortársaik számára, emellett a jó közbiztonság ellenére a városban élő gyerekek ki vannak téve az idegenek/átutazók általi veszélyeknek.

Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy meggátoljuk a fiatalok elkövetővé, áldozattá válását, és az iskolán belüli lemorzsolódásukat. <u>Rövidtávon:</u> célunk a fiatalok ellenállóvá tétele a bűnözéssel szemben. <u>Középtávon:</u> célunk az elkövetett bűntények számának csökkenése <u>Hosszútávon:</u> célunk a bűnözési statisztikák javulása, az elkövetett bűntények számának csökkenése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonására lenne szükség (pl. a civil társadalom közreműködésével a szabadidős programok bővítése a kortárs- erőszakkal, illetve a családon belül a gyermekekre irányuló erőszakkal kapcsolatban, a párkapcsolati erőszak felismerésének és kivédésének támogatására).
Résztvevők és felelős	Résztvevők: gyermekek, fiatal felnőttek Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház; Rendőrség és Polgárőrség;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – bűnmegelőzési tanácsadás és előadássorozat megtervezése, a pedagógiai program átszervezése 2020.12.31. – az új pedagógiai program bevezetése 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, a program hibáinak javítása, a program fenntartása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató és dokumentálás: a bűnözési statisztikák javulás, az elkövetett bűntények számának csökkenése Rövid- és középtávon: a bűnözési statisztikák javulnak, az elkövetett bűntények száma csökken Hosszú távon: a település vonzóbb lesz az ide látogatók számára, nő a letelepedési kedv, csökken az elvándorlások száma. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya, pedagógusok és gyermekek/diákok ellenállása, együttműködés hiánya Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása; egyéb finanszírozási lehetőségek vizsgálata; jó kommunikáció: a bűnmegelőzés és közbiztonság fontosságának hirdetése
Szükséges erőforrások	Pályázati források, humán erőforrás a tanácsadásokhoz (pl. rendőrtisztek, polgárőrök, önkéntesek), tanácsadásokra alkalmas helyek és eszközök

6. intézkedés - Gyermek

Intézkedés címe	Élhető településkép kialakítása a fiatalok számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fiatalok kis száma, elvándorlása (a településen több az elvándorlás, mint az állandó jellegű odavándorlás, emellett a település öregedési indexe évről évre nő).
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a településen javítsuk az elvándorlási mutatót, és a települési szolgáltatások bővítésével egy olyan településképet hozzunk létre, amely a fiatalok helyben maradását segíti. <u>Rövidtávon:</u> célunk a település megújítása <u>Középtávon:</u> célunk, hogy a településen biztosítsuk a családok számára az aktív pihenés tárgyi feltételeit: minél több biztonságos és pihenésre alkalmas park és játszótér legyen. <u>Hosszútávon:</u> célunk, hogy a települési szolgáltatások bővítése által javuljanak a népességmutatók (az öregedési index csökkenjen, több legyen a fiatalok, mint idősök száma; nagyobb legyen az állandó jellegű odavándorlás, mint az elvándorlások száma).
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- A településen közparkok kialakítása játszótérrel, közösségi térrel, elkerített kutyafuttatóval és ingyenes wifi lehetőséggel. - A környezethez illő szelektív hulladékgyűjtők kihelyezése a kialakított közösségi tereken. - A település zöldterületeinek rendbe tétele, parkosítással. - A nem használt területeken lévő romos épületek lebontása, a terület rendbetétele.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: gyermekek, fiatal felnőttek Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – önkormányzati területek kiválasztása, felújítandó területek kiválasztása, pályázati lehetőségek kutatása 2020.12.31. – pályázat, tervezés, megvalósítás 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, a szolgáltatások bővítése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: nő a parkok, játszótérek és a települési szolgáltatások (pl. ingyenes wifi szolgáltatás) száma Dokumentálás: pályázati dokumentációk, a megvalósult beruházásokról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: rendezettebb, kellemesebb környezet, több szabadtéri időtöltés a családok részéről. Hosszú távon: a település vonzóbb lesz az ide látogatók számára, nő a letelepedési kedv, csökken az elvándorlások száma, az aktív szabadtéri tevékenységnek köszönhetően egészségesebbek, ellenállóbbak lesznek a gyerekek. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása; egyéb finanszírozási lehetőségek vizsgálata; a beruházások megfelelő, egyéb forrásból történő, finanszírozható ütemezése
Szükséges erőforrások	Pályázati és egyéb finanszírozási források, eszközök (padok, játszótérek kellei, kerítések, stb.), területek, önkéntesek

7. intézkedés - Idősek

Intézkedés címe	Az egészséges életmódra és betegségmegelőzésre való felkészítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A legtöbb idős ember nem ismeri az egészséges életmódot, nincsenek tisztában az elsődleges és másodlagos megelőzés mikéntjeivel, továbbá a testi és lelki egészség megőrzésével.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása az idősek és nyugdíjasok körében. <u>Rövidtávon:</u> célunk a program és a preventív módszerek népszerűsítése életmód tanácsadásokkal <u>Középtávon:</u> az éves szintű szűrővizsgálatokon (pl. tüdőszűrés, fogászati szűrés, stb.) való megjelenés ösztönzése. <u>Hosszútávon:</u> az egészségesebb életmódnak köszönhetően nő az átlagéletkor, a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- A településen életmód tanácsadások, egészségfejlesztő közösségi programok szervezése. - Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az alkalomszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására. Ezeken az időkész részvételét ösztönözni kell, a vizsgálatokra való eljuttatásukat.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: idősek és nyugdíjasok Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogászati; Szűrőbuszok üzemeltetői;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – preventív és egészséges életmódot támogató módszerek összegyűjtése, előadássorozat megtervezése, betegségmegelőzésre való felkészítés 2020.12.31. – előadások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program népszerűsítésével nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód és a betegségmegelőzés, középtávon érzékelhető lesz, hogy az embereknek fontos saját egészségük, így többen vesznek részt a szűrővizsgálatokon és a folyamatosan megrendezésre kerülő életmód tanácsadásokon. Hosszú távon: az egészséges életmód következtében nő az átlagéletkor, kevesebb lesz a beteg(ség), a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Orvosok, szakemberek és jelentkezők hiánya, érdektelenség, szűrőbuszok kis kapacitása, vagy a szűrőbuszok hiánya. Megoldás: orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek toborzása az egyetemről, jó kommunikáció (az egészséges életmód és a megelőzések fontosságának hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, hangszerelés, stb...

8. intézkedés - Idősek

Intézkedés címe	„Szomszédok Egymásért Mozgalom” létrehozása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A megfelelő közbiztonság ellenére az idősek gyakran válnak áldozattá egy nagyvárosban, mint fiatalabb, nem egyedül élő társaik.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Általános célunk: A település biztonságossá tétele a lakosság számára, a rendőrség és lakosság/önkormányzat közötti kapcsolat erősítése, a cigánybűnözés csökkentése, a szankcionálás szigorításával a bűncselekmények elkövetése gátolható. <u>Rövidtávon:</u> célunk az idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése <u>Középtávon:</u> Célunk a település ellátása térfigyelő kamerákkal. <u>Hosszútávon:</u> Célunk a település biztonságossá tétele a lakosság számára
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Az idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése, mint például a polgárőrséggel és rendőrséggel való együttműködés kiterjesztése a lakosságra: Szomszédok Egymásért Mozgalom létrehozása Bonyhádön, ami egy olyan bűnmegelőzési program, amely a biztonságosabb környezet kialakítását célozza. - Bűnmegelőzési tanácsok nyújtása a lakosok számára, pl: a lépcsőházak bejárati ajtóit minden esetben zárják be, ha van kaputelefon és kémlelő, minden esetben használjuk, stb... - A település ellátása térfigyelő kamerákkal.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: idősek és nyugdíjasok Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogászat; Szűrőbuszok üzemeltetői;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – bűnmegelőzési tanácsadás és előadássorozat megtervezése, a Mozgalomhoz toborzás 2020.12.31. – előadások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása, a Mozgalom elindítása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, a Mozgalom kibővítése más területekkel
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató és dokumentálás: a bűnözési statisztikák javulása, az elkövetett bűntények számának csökkenése Rövid- és középtávon: a bűnözési statisztikák javulnak, az elkövetett bűntények száma csökken Hosszú távon: a település vonzóbb és biztonságosabb lesz az ide utazó vendégek és a lakosok részére, csökken az elvándorlások száma Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: jelentkezők hiánya, érdektelenség Megoldás: lakosok toborzása, a bűnmegelőzés és közbiztonság fontosságának hirdetése
Szükséges erőforrások	Pályázati források, humán erőforrás a tanácsadásokhoz (pl. rendőrtisztek, polgárőrök, önkéntesek), tanácsadásokra alkalmas helyek és eszközök

9. intézkedés - Idősek

Intézkedés címe	Az idősek informatikai jártasságának javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek számítástechnikai és informatikai jártassága nem kielégítő.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, az idősek mobilitásának és élethosszig tartó tanulásának elősegítése az informatikai oktatáson keresztül. <u>Rövidtávon:</u> Célunk a program népszerűsítése, az idősek tájékoztatása a lehetőségekről, az igények felmérése, a képzés helyszíneinek kiválasztása <u>Középtávon:</u> Célunk a képzések sikeres lebonyolítása, illetve az idősek részéről az új ismeretek alkalmazásának ellenőrzése, segítése a jövőben. <u>Hosszútávon:</u> célunk, hogy javuljon az idősek szellemi állapota, aktív tagjai legyenek a település társadalmának és a számítógép és internet adta lehetőségnek köszönhetően javuljanak mobilitási feltételeik.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Számítógép használat oktatása. - Számítástechnikai oktatások tartása. - Online ügyintézés előnyeinek bemutatása, használata. - Interneten fellelhető álláskereső portálok megismertetése a dolgozni kívánó, vállalkozó kedvű időseknek.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: idősek és nyugdíjasok Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Idősek és nyugdíjasok; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – helyszín és humánerőforrás kiválasztása, oktatások szervezése 2020.12.31. – képzések és tanácsadások lebonyolítása, majd azok lezárása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők vs. a képzéses résztvevő idősek száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és a képzésről, oktatásokról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program népszerűsítése, tájékoztatás, képzések tartása a feladat. Hosszú távon: Javul az idősek szellemi állapota, aktív tagja lesznek a település társadalmának és a számítógép és internet adta lehetőségnek köszönhetően javulnak a mobilitási feltételeik. (Egy mozgásában korlátozott személynek nem feltétlenül kell elmenni az önkormányzathoz, ha internetes felületen is el tudja intézni az ügyeit, pl. Űrlapok kitöltése és elküldése, stb.) Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség, partnerek és oktatók hajlandósága nem lesz meg az együttműködésre, számítástechnikai kellékek hiánya, nagy érdeklődés esetén a számítógépek kevés száma. Megoldás: jó kommunikáció (hangsúly a számítógép és internet adta lehetőségeken (pl. kereskedelem, álláskeresés, online ügyintézés), gyermekek részvételével számítástechnikai „bemutató”
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakképzett oktatók, önkéntes oktatók, képzésre alkalmas helyek, képzésen használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, írószerek, interaktív (tan)anyagok, stb...

10. intézkedés - Nők

Intézkedés címe	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedésének javítása oktatásokkal, képzésekkel
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz, helyzetüket javítani szükséges.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a képzettség javulásával és az átképzésekkel több ember, nagyobb eséllyel találjon magának munkát, ami az iskolai végzettség növekedésén keresztül elősegíti a munkanélküliség csökkentését. <u>Rövidtávon:</u> képzések tartása a nők körében valamint tréningek, tanácsadás nyújtása a településen. <u>Középtávon:</u> az új ismeretekkel több ember, több sikerrel tud részt venni az állásbörzéken és állásinterjúkon. <u>Hosszútávon:</u> csökken a településen a munkanélküliség.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Képzések, átképzések, felzárkóztató képzések tartása a nők körében. - Tréningek, tanácsadás nyújtása a településen. - Állásbörzékre való eljuttatás segítése, ösztönzése.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: nők Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Szülők, különös tekintettel a nőkre; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatfigyelés és pályázati lehetőségek kihasználása 2020.12.31. – képzések és tanácsadások, állásbörzék és állásinterjúk látogatása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők vs. a képzést sikeresen elvégzők száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és a képzésről készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program népszerűsítése, tájékoztatás, képzések tartása a feladat, megfigyelhető lesz az iskolai végzettség növekedése. Hosszú távon: az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség, partnerek és oktatók hajlandósága nem lesz meg az együttműködésre. Megoldás: jó kommunikáció (optimista előrejelzések és pozitív példák hangsúlyozása)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakképzett oktatók, önkéntes oktatók, képzésre alkalmas helyek, képzésen használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, írószerek, interaktív (tan)anyagok, stb...

11. intézkedés - Nők

Intézkedés címe	Bölcsődei férőhelyek kialakítása/bővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A bölcsődei férőhelyhiány megnehezíti az anyák munkaerő-piacra való visszatérését.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a gyermeküket egyedül nevelő anyák a gyermekük bölcsődébe adásával előbb vissza tudjanak térni a munkaerő-piacra, aminek következtében csökkenni fog a (tartós) munkanélküliség a településen. <u>Rövidtávon:</u> célunk, minél több édesanya belássa azt, hogy a munkaerő-piacon rá is számíthatnak, számára is olyan lehetőségek vannak, mint többi társának <u>Középtávon:</u> célunk, hogy a dolgozni vágyó édesanyák részt tudjanak venni olyan képzéseken és tréningeken, melyek segítik a sikeres munkaerő-piaci integrációjukat. Ezért cserébe gyermekeik részére nappali ellátást, (bölcsődei felügyelet, étkeztetés, stb.) biztosítunk számára. <u>Hosszútávon:</u> célunk a példamutatás és az, hogy minél több édesanya vágyjon vissza a munka világába, aminek következtében csökken a munkanélküliség.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Bölcsődei férőhelyek kialakítása az óvodák épületében, rugalmas nyitva tartás, amely a dolgozni kívánó/járó édesanyák igényeihez igazodik. - Vagy pályázati forrásból egy új, nagyobb önkormányzati bölcsődei intézmény építése. - Vagy alapítványi, egyházi fenntartású bölcsőde létesítése a településen.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: nők, gyermekek Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Szülők, különös tekintettel a nőkre; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; az Egyház és/vagy a Varázskapu Bölcsőde és Óvoda Intézményegység;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatok figyelése, partnerkapcsolatok, igények feltérképezése, 2020.12.31. – tervezés: infrastrukturális és humán erőforrás, pályázás 2021.12.31. – sikeres pályázati részvételt követően: a program beindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: A bölcsőde kihasználtságának foka (a bölcsődébe jelentkezők száma vs. a bölcsődébe beiratkozók/járók száma) Dokumentálás: pályázati dokumentációk, fotódokumentációk Rövid- és középtávon: a gyermeküket egyedül nevelő anyák a gyermekük bölcsődébe adásával előbb vissza tudnak térni a munkaerő-piacra illetve részt tudnak venni azokon a képzéseken, tanácsadásokon és tréningeken, melyeket a munkanélküliek számára fog nyújtani az önkormányzat. Hosszú távon: a kisgyermekes anyák mielőbbi munkaerő-piaci integrációjának következtében csökken a (tartós) munkanélküliség a településen. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya, bölcsődei nevelőnők hiánya, ingatlan vagy telek hiánya, a jelentkezők hiánya miatt nem lesz hosszútávon fenntartható. Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása, alapítványok és egyházak bevonása a későbbi üzemeltetésbe, fenntartásba (akik pl. a telket vagy ingatlant apportként biztosítanak), a kis igény kiegészítése más településeken élő rászorulókkal.
Szükséges erőforrások	Pályázati források, ingatlan, humán erőforrás.

12. intézkedés – Fogyatékkal élők

Intézkedés címe	Fizikai akadálymentesítés - A település intézményeinek és közterületeinek teljes körű akadály mentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A település intézményeinek és közterületeinek akadálymentesítése nem teljes körű, vannak még hiányosságok.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékkal élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és kötelességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más. Rövid- és középtávon: az akadálymentesítés folyamatos településünkön, de célunk a főbb célpontok (könyvtár, művelődési ház, stb.) teljes körű akadálymentesítése Hosszútávon: célunk a település teljes körű akadálymentesítése, a járdák, utak, parkok és sportpálya akadálymentesítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így szükséges az intézmények teljes körű akadálymentesítése, pályázati forrásból.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: fogyatékkal élők és egészségkárosodott személyek Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogyatékos személyeket ellátó bentlakásos intézmények és ott dolgozó szakemberek, ápolók;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatfigyelés és a pályázati lehetőségek kihasználása 2020.12.31. – akadálymentesítési tervek elkészítése és megvalósítása 2021.12.31. – teljes körű akadálymentesítés megvalósítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató (általánosan, rövid-, közép- és hosszútávon): Akadálymentesített intézmények, utcák száma Dokumentálás: akadálymentesítési tervek, fotódokumentációk
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya, szakemberek hiánya. Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása, alapítványoktól és egyházaktól való segítségkérés, gyűjtés.
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakmérnökök segítsége a tervezéshez.

13. intézkedés – Fogyatékkal élők

Intézkedés címe	Infokommunikációs akadálymentesítés és akadálymentes szolgáltatások, tartalmak létrehozása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők számára sok helyen nem rendelkezünk akadálymentes szolgáltatásokkal, tartalmakkal.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékkal élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és kötelességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más. Rövid- és középtávon: az akadálymentesített szolgáltatások létrehozása (pl.: kezdetben a webtartalmak átalakítása, majd középtávon a település ellátása braille táblák kihelyezésével, ami megkönnyíti a vakok számára a tájékozódást) Hosszútávon: célunk a település által nyújtható szolgáltatások teljes körű akadálymentesítése, úgymint a könyvtár, művelődési ház és múzeum ellátása indukciós hurokkal, hogy a hallássérültek is élvezhessék a település rendezvényeit, előadásait.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így a weblapok, webes felületek és tartalmak akadálymentesítése épp olyan szükségszerű, mint az intézmények akadálymentesítése.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: fogyatékkal élők és egészségkárosodott személyek Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogyatékos személyeket ellátó bentlakásos intézmények és ott dolgozó szakemberek, ápolók;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatfigyelés és a pályázati lehetőségek kihasználása 2020.12.31. – akadálymentesítési tervek elkészítése és megvalósítása 2021.12.31. – teljes körű akadálymentesítés megvalósítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató (általánosan, rövid-, közép- és hosszútávon): Akadálymentesített szolgáltatások (kihelyezett braille táblák és webtartalmak, stb.) száma Dokumentálás: akadálymentesítési tervek, fotódokumentációk
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya, szakemberek hiánya. Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása, alapítványoktól és egyházaktól való segítségkérés, gyűjtés.
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek segítsége a megvalósításhoz.

14. intézkedés – Fogyatékkal élők

Intézkedés címe	A fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyeinek megteremtése, támogatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyei nem megfelelőek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékossággal élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és kötelességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más nem csak a mindennapi életben, hanem a munka világában is. <u>Rövidtávon:</u> Célunk a munkahelyek megkeresése és azok figyelmének felhívása a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségére <u>Középtávon:</u> Célunk, hogy gondoskodjunk a fogyatékos személyek nyílt munkapiaci munkavállalását akadályozó jogszabályi, szakmai, tárgyi körülmények felszámolásáról <u>Hosszútávon:</u> célunk, hogy a fogyatékos személy számára a társadalom más tagjaival azonos életminták és hétköznapi életfeltételek váljanak elérhetővé, és hogy egyre inkább elmosódjon a különbség az egészséges, fogyatékos és az egészségkárosodott személy között.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- A munkahelyek megkeresése és azok figyelmének felhívása a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségére (pl. egy mozgáskorlátozott személy alkalmas távmunkára). - A fogyatékos személyek foglalkoztatása támogatásánál az egyik gond, hogy a sokféle támogatás különböző módokon férhető hozzá. Célszerű lenne a támogatásokat magához a fogyatékos személyhez rendelni. Erre egy START-kártyához hasonló rendszer bevezetése kínálhatna lehetőséget. - Gondoskodni kell a fogyatékos személyek nyílt munkapiaci munkavállalását akadályozó jogszabályi, szakmai, tárgyi körülmények felszámolásáról, és a munkahelyi integráció elősegítése érdekében szélesíteni kell azokat az eszközöket, feltételeket, amelyek igénybevétele mellett több fogyatékos ember dolgozhat az ép emberekkel együtt.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: fogyatékkal élők és egészségkárosodott személyek Felelős: Önkormányzat Képviselő testülete
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvodák, iskolák, nevelők és pedagógusok, oktatók; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogyatékos személyeket ellátó bentlakásos intézmények és ott dolgozó szakemberek, ápolók;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatfigyelés és a pályázati lehetőségek kihasználása, partnerek keresése, az „új” rendszer megtervezése 2020.12.31. – humán erőforrás tervezés, közvetítés, folyamatos ellenőrzés 2021.12.31. – a partnerkapcsolatok bővítése és a rendszer véglegesítése a feltárt hibák kiküszöbölésével
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató (általánosan, rövid-, közép- és hosszútávon): Akadálymentesített munkahelyek és az alkalmazott fogyatékkal élők száma Dokumentálás: fotódokumentációk, bérjegyzékek Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya, hajlandóság és együttműködés hiánya. Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása, alapítványoktól és egyházaktól való segítségkérés, jó kommunikáció, önkormányzat részéről támogatás nyújtása az együttműködő vállalkozásoknak.
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek segítsége a megvalósításhoz, partnerek, munkahelyek

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményes ségét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A munkaerő-piaci beilleszkedés támogatása	A tartós munkanélküliség megszüntetésére nincsenek megfelelő, működő intézkedések	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
2	A pályakezdő állás keresők foglalkoztatottság-beli hátrányainak csökkentése.	A pályakezdő állás keresők számának további csökkentése érdekében megfelelő, működő intézkedésekre van szükség	Általános célunk a pályakezdő állás keresők számának csökkentése és munkalehetőségek teremtése számukra.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
3	A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése.	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										

1	A környezeti nevelés – fenntartható fejlődés programelem a helyi nevelési programban	Az óvodában a környezeti nevelésre, a fenntartható fejlődés programelem megvalósítására csak kevés lehetőség adódott, miközben a változó világban egyre nagyobb jelentőségűek a témakörök	Célunk, hogy erősítsük a társadalmi tudatosságot, s alapot teremtsünk az egyének számára egy fenntartható magatartás kialakítására, az erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásában.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
2	Bűnmegelőzési előadások tartása, bevonása a pedagógiai munkába	A gyermekek, fiatal koruknál fogva befolyásolhatóak, könnyen rossz társaságba keveredhetnek, így bűncselekmények (lopás, testi sértés, állatkínzás, emberölés) elkövetőivé válhatnak, ez negatív példa kortársaik számára, emellett a jó közbiztonság ellenére a városban élő gyerekek ki vannak téve az idegenek/átutazók általi veszélyeknek	Célunk, hogy meggátoljuk a fiatalok elkövetővé, áldozattá válását, és az iskolán belüli lemorzsolódásukat.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
3	Élhető településkép kialakítása a fiatalok számára	Fiatalok kis száma, elvándorlása (a településen több az elvándorlás, mint az állandó jellegű odavándorlás, emellett a település öregedési indexe évről évre nő)	Célunk, hogy a településen javítsuk az elvándorlási mutatót, és a települési szolgáltatások bővítésével egy olyan településképet hozunk létre, amely a fiatalok helyben maradását segíti.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedésének	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése	Célunk, hogy a képzettség javulásával és az	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció,	helyhiány miatt lásd az intézkedési	A Helyi Esélyegyenlőségi Program	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a	Az érintett intézmények és önkormányzat

	javítása oktatásokkal, képzésekkel	nehéz, helyzetüket javítani szükséges	átképzésekkel több ember, nagyobb eséllyel találjon magának munkát, ami az iskolai végzettség növekedésén keresztül elősegíti a munkanélküliség csökkentését.	Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	terv kifejtésében	végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel		terv kifejtésében	szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	szakmai programjába beépítve fenntartható.
2	A bölcsőde és a bölcsődei férőhelyek hiánya megnehezíti az anyák munkaerő-piacra való visszatérését.	A bölcsődei férőhelyhiány megnehezíti az anyák munkaerő-piacra való visszatérését	Célunk, hogy a gyermeküket egyedül nevelő anyák a gyermekük bölcsődébe adásával előbb vissza tudjanak térni a munkaerő-piacra, aminek következtében csökkenni fog a (tartós) munkanélküliség a településen.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Az egészséges életmódra és betegségmegelőzésre való felkészítés	A legtöbb idős ember nem ismeri az egészséges életmódot, nincsenek tisztában az elsődleges és másodlagos megelőzés mikéntjeivel, továbbá a testi és lelki egészség megőrzésével	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása az idősek és nyugdíjasok körében.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
2	„Szomszédok Egymásért Mozgalom” létrehozása	A megfelelő közbiztonság ellenére az idősek gyakran válnak áldozattá egy nagyvárosban, mint fiatalabb, nem egyedül élő társaik	Általános célunk: A település biztonságossá tétele a lakosság számára, a rendőrség és lakosság/önkormányzat közötti kapcsolat erősítése, a cigánybűnözés csökkentése, a szankcionálás	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.

			szigorításával a bűncselekmények elkövetése gátolható.							
3	Az idők informatikai jártasságának javítása	Az idők számítástechnikai és informatikai jártassága nem kielégítő	Célunk, az idők mobilitásának és élethosszig tartó tanulásának elősegítése az informatikai oktatáson keresztül.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Fizikai akadálymentesítés - A település intézményeinek és közterületeinek teljes körű akadálymentesítése	A település intézményeinek és közterületeinek akadálymentesítése nem teljes körű, vannak még hiányosságok	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékossgal élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és köteleességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
2	Infokommunikációs akadálymentesítés és akadálymentes szolgáltatások, tartalmak létrehozása	A fogyatékkal élők számára sok helyen nem rendelkezünk akadálymentes szolgáltatásokkal, tartalmakkal	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékossgal élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és köteleességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Önkormányzat Képviselő testülete felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv kifejtésében	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
3	A fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyeinek megteremtése, támogatása	A fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyei nem megfelelőek	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékossgal	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv,	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	helyhiány miatt lásd az intézkedési terv kifejtésében	Elsődleges forrás: pályázati források, emellett a szükséges erőforrásokat lásd az intézkedési terv	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve

			élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és köteleességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más nem csak a mindennapi életben, hanem a munka világában is.	Településfejlesztési koncepció, ITS, stb.		Önkormányzat Képviselő testülete felel			kifejtésében	fenntartható.
--	--	--	---	---	--	--	--	--	--------------	---------------

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

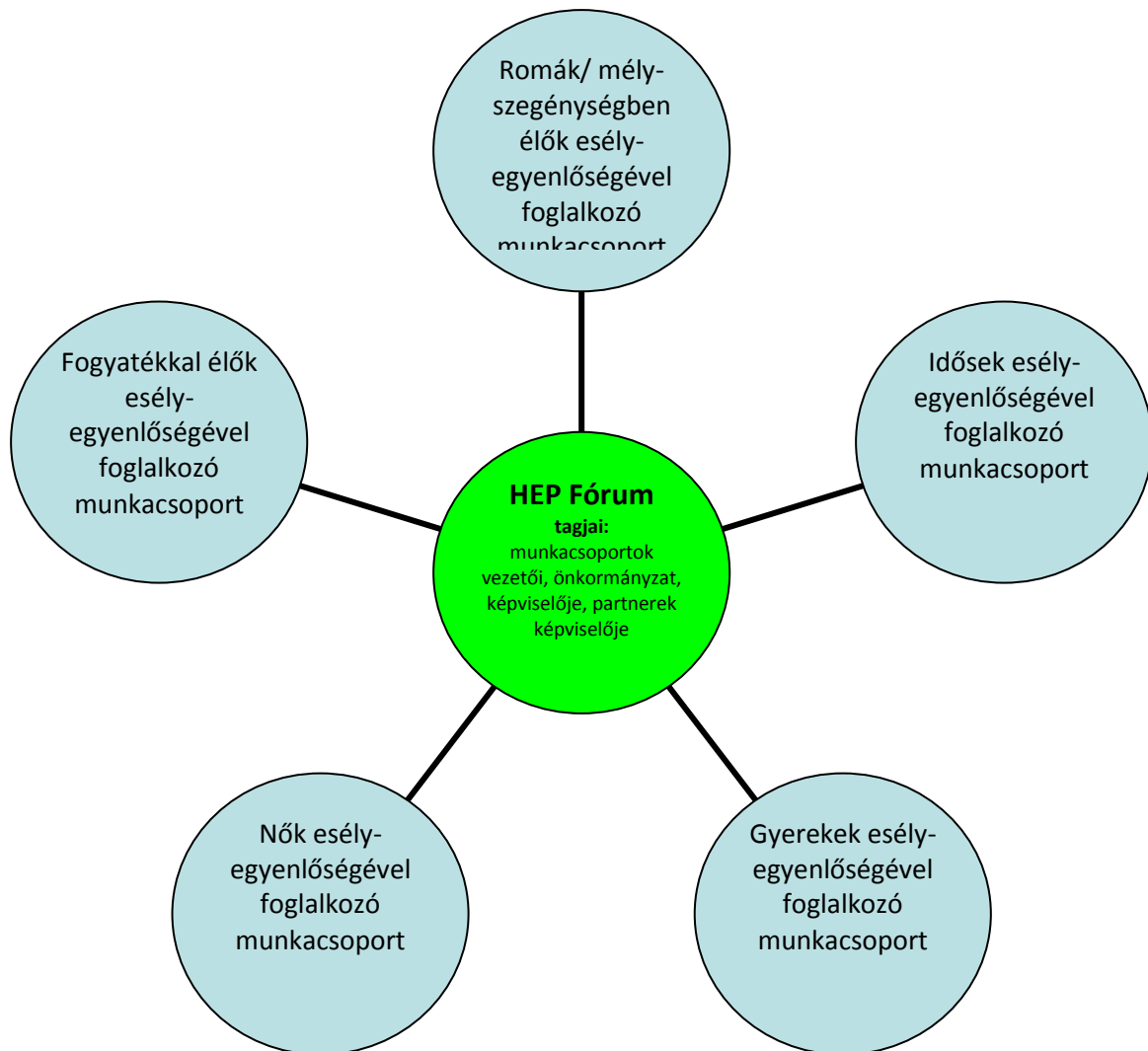
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a **Polgármester** felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Bonyhád Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

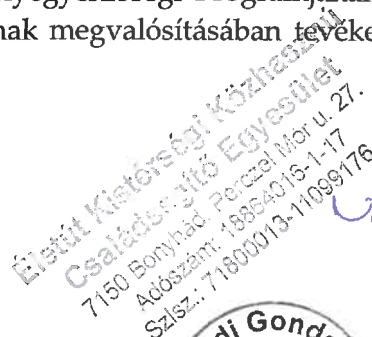
III. Ezt követően Bonyhád Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a **69/2021. (IV.25.)** számú határozatával elfogadta.

Bonyhád, 2019. április 25.

 Aláírás

Bonyhád Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum 2019.04.25.

 Partner aláírás

Dátum 2019.04.25.

 Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék³

(kitöltése opcionális – amennyiben nem kerül kitöltésre, az oldal törölhető)

NÉV ⁴	HEP részei ⁵										Aláírás ⁶
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

³ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁴ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁵ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁶ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.